Expoſitio hym=
noꝝ cũ familiari cõmento.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Iſte liber dicitur liber hym-

noꝝ. Hymnus dꝛ laus dei cũ cantico Quattuoꝛ aũt fuerunt p̄ncipales autoꝛes q̄ hymnos cõpoſuerũt. ſcʒ Gregoꝛius. Prudentius. Ambꝛoſi⁹ et Sedulius ¶ Sʒ q̄dam vir pꝛudens noĩe Hilarius videns illos ſic multos hymnos cõpoſuiſſe. dignum duxit placuitqꝫ quoſdam in vnum colligere cõpendioſe. ⁊ vnum bꝛeuem ⁊ vtilem tractatum cõponere in q̄ hymni ꝯtinerent. Prima huius intentio fuit deſcribere illos qui cantantur in p̄ma feria. ⁊ ſic deinceps ꝯſequenter ſm oꝛdinem Utilitas autem maxima eſt in hoc libello. quia eo perlecto ⁊ intellecto cognitõnem habere poſſumus vnitatis ⁊ trinitatis. Supponitur aũt theoꝛice. id eſt diuine ꝯtemplatõni. ¶ Sʒ quia mentõnem fecerat de feria. videamus quid ſit feria Feria ē ſolẽnis dies. Beat⁹ ãt Silueſter vel Gregoꝛi⁹ vidẽs hebꝛeos dixiſſe. p̄ma ſabbati ſcđa ſabbati. ⁊ ſic deinceps Similiter vidẽs gentiles nomina ſuoꝝ deoꝝ vel ſtellaꝝ poſuiſſe. vt dies lune. dies martꝭ ⁊c̃. voluit mutare moꝛes eoꝝ. ſcʒ hebꝛeoꝝ ⁊ gentiliũ. ⁊ ideo inuenit hoc nomen feria Sed in fine ſeptimane ſeruauit ſabbatũ. qđ fecit ad figurã. q̄a ſabbatũ interp̄tat̃ req̄es Et nos ꝑ totã hebdomadã. i. ꝑ totũ ſpaciũ vite noſtre (qđ currit ſpacio ſeptẽ dieꝝ) debem⁹ laboꝛare ſummo conamine vt ꝑueniamus ad req̄em ⁊ ad eternã beatitudinẽ Unuſquiſqꝫ aũt hymnus ſʒ ſuã materiã In illis q̄ ſunt de nocte accipit mediũ ip̄m tp̄s. id eſt ſcationem ip̄ius tempoꝛis. ſcʒ vt expellat a nobis tenebꝛas ignoꝛantie ⁊ viciorum ⁊ infoꝛmet nos virtutibꝫ ⁊ ſanctiſpũs charitate In illis vero qui ſunt de die accipit medium ip̄m lumen Et vult dep̄cari deum. vt quẽadmodũ illuminat nos claritate ⁊ ſplẽdoꝛe ſolis in coꝛpoꝛe. ſic illuminet nos ſanctiſpiritus gratia in mente Amen

PRimo dierum omnium quo mundus extat conditus. vel quo reſurgens conditoꝛ. nos moꝛte vita liberet.

¶ Materia huius hymni eſt cõmendatio dñici diei. Et cõmendat eum tripl̃r. p̄mo. qꝛ tali die mund⁹ ꝯditus fuit. ſcđo. qꝛ tali die xp̄s reſurrexit tercio. qꝛ nos illo die a moꝛte liberauit Et ꝑ hanc cõmendatõem beatus Grego. vult monere nos ad honoꝛẽ dñice diei. vt de lecto mane ſurgem⁹ Dominicus ſo dies merito cũ diſcretõe oĩm dieꝝ p̄mus dꝛ. qꝛ dꝛ p̄mus reſpectu oĩm creaturaꝝ. Tercius etiã dꝛ reſpectu reſurrectiõis dñi. quia tercia die reſurrexit dñs Octauus etiã dꝛ reſpectu octaui diei. qꝛ in octaua die oẽs reſurgere debem⁹ ad eternã vitã Et iõ q̄ram⁹ in dñico die q̄ xp̄s reſurrexit. vel in die iudicij q̄ dꝛ ſacratus. qꝛ in ip̄a bona bonis. mala malis reddent̃ Deſcendendo ad lr̃am dico dñicam diem maioꝛem eẽ omnibus alijs. quia tunc mundus fuit conditus. ⁊ xp̄us reſurrexit eodem die. Dicit eñ Leo papa. In hac die mundus ſumpſit exoꝛdium. in hac per reſurrectionem et moꝛs interitum et vita accepit pꝛincipium.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ergo hꝫ pͥmatum ſupꝫ oēs alios dies. ergo maioꝛ eſt alijs diebꝫ ꝑ locuꝫ a ꝑtibꝫ enumeratis vel a poſitōe añcedētis. O fratres (oēs ſurgamus in in pͥmo die. ocius). i. citius ꝙꝫ in alijs tempoꝛibꝫ (quo) ſcꝫ dñico die (mū dus extat ꝯditus) i. factus (vel ꝓ et. quo die (ꝯditoꝛ). i. creatoꝛ oīm crea turaꝝ (reſurgēs a moꝛte. nos liberauit ab inferno et a poteſtate dyaboli.

¶ Pulſis procul toꝛpoꝛibus. ſurgamus omnes otius. ꝛ no-cte queramus pium. ſicut prophetam nouimus

¶ Surgamꝰ ociꝰ) dico (ꝓcul toꝛpoꝛibꝫ pulſis) i. peccatꝭ ꝛ vicijs expulſis. ꝛ nō ſolūmō ſurgamꝰ. ſꝫ (ꝛ q̄ramꝰ) ꝑ obſuatōeꝫ mādatoꝝ (piū) id ē deū i hac nocte (ſicut nouimꝰ ꝓphetā) ſc Dauid deū q̄ſiuiſſe. ſicut ipe ait Media nocte ſurgebā ad ꝯfitendū nomini tuo ꝛc. Iteꝝ dt. Lauabo ꝑ ſingulas noctes lectū meū lachꝛimis meis ſtratū meum rigabo Unde in omelia bti Gregoꝛij legiẜ de quodam viro. q̇ poſtꝙꝫ aliquantulū ſopoꝛis coꝛpoꝛi ſuo dediſſet. extra mediā noctē ſurgebat ꝛ vigilans ꝑoꝛabat. qui tam diu hoc fecit donec facta eſt vox de celo a dño dicens Peccatū tuum dimiſſum eſt tibi. ſurge ꝛ noli ammodo peccare

¶ Noſtras preces vt audiat. ſuamq̄ꝫ dexteram poꝛrigat. vt expiatos ſoꝛdibus reddat poloꝛum ſedibus

¶ Surgamus inquā ꝛ q̄ramus piū (vt audiat noſtras p̄ces). i. oꝛōnes ꝓ vitandis vicijs ꝛ ꝓ acq̄rendis virtutibꝫ. ꝛ (poꝛigat ſuā dextrā) i. ſuuꝫ auxiliū (vt expiatos) i. nos abſolutos ꝛ purgatos a vicijs vel a ſoꝛdibꝫ vicioꝝ (reddat ſedibꝫ poloꝝ). i. celoꝝ ꝛ angeloꝝ. i. ponat nos i regno celoꝝ

¶ Et quiq̄ꝫ ſacratiſſimo huius diei tempoꝛe hoꝛis quietis pſallimus. donis beatis muneret.

¶ Reddat inquā nos poloꝝ ſedibꝫ. vt (muneret). i. appꝛemiet nos (beatis donis). i. donis celeſtibꝫ (quiq̄ꝫ). i q̇cunq̄ꝫ (pſallimus). i. canimus. ſcꝫ dño deo noſtro (hoꝛis q̇etis). i. hoꝛis noctꝭ. in (tꝑe ſacratiſſimo). i. ſanctiſſimo quo xp̄s reſurrexit (huius diei) ſcꝫ dominice. vel muneret in ſacratꝭ tempoꝛibꝫ. i. in die iudicij. q̇ dꝛ ſacratus. qꝛ bona bonis ꝛ mala malis reddentur Sꝫ qꝛ ſupꝛioꝛa ꝑ nos habere nequimus vertit ſe nunc ad chꝛiſtuꝫ. et monet nos ꝙ dep̄cemur ip̄m quatenus omnis libido ꝛ oīs macula facta a nobis remoueatur.

¶ Iam nunc paterna claritas te poſtulamꝰ affatim. abſit li-bido ſoꝛdidans. omnis actus noxius

¶ O (paterna claritas). i. ꝯditoꝛ mūdi (poſtulamus iā te nūc affatim) id eſt abundanter. vt (libido). i. luxuria ꝛ mala ꝯcupiſcētia (ſoꝛdidās) ſc

corpora noſtra.ꝛ(oīs actus noxiꝰ).i.nociuus ſiue oē malū opꝰ(abſit).i. longe ſit remotū.ne aīa cū corꝑe ſordeſcat Affatin ſꝫm Hug.ꝑ geminū f.cōponitur ex ad ꝛ fatin qđ eſt abundanter

¶ Ne feda ſit vel lubrica noſtri compago corporis.per quaꝫ auerni ignibꝫ ipſi crememur acrius

Et iđ te poſtulamus (ne ꝯpago nr̄i corꝑis).i.ꝯiūctio corꝑis nr̄i ꝛ aīe (feda ſit).i.ſordibꝫ plena(vel lubrica).i.labil' ad luxuriā.q̄ tūc đr feda qū caro p̄eſt ꝟtuti ſiue rōni.ꝛ rō ē pulchra qū p̄dominat̄ corꝑi.vel dep̄cemur vt caro ſubeat menti(ꝑ quā)ſcꝫ cōpaginē male vſam(crememur).i.cruciemur aīa ꝛ corꝑe(acriꝰ).i.valde acriter(ignibꝫ).i.doloribꝫ ꝛ cruciatibꝫ (auerni).i.inferni Auernus đr ab a qđ ē ſine ꝛ ver veris qđ ē delectatō q̄ſi ſine vere.i.ſine delectatōe Auernꝰ aūt ē locꝰ in inferno vbi ſꝑ ē ignis. in quo impij cremabunt̄.q̇ in hac vita in vanitatibꝫ mundi vixerunt

¶ Ob hoc redemptor queſumus vt ꝓbra noſtra diluas.vite perennis cōmoda nobis benigne conferas

Et qꝛ timemꝰ vt ignibꝫ crememur.iđ o(redēptor q̄ſumꝰ).i.cū deſiderio q̄rimus ꝛ rogamus (ob hoc).i.ꝓpter hoc(vt diluas).i.deleas(nr̄a ꝓbra).i.peccata.q̄ ꝓbrant aīam ꝛ corpus.ꝛ(ꝯferas benigne)id ē ꝯcedas (nobis cōmoda)ſcꝫ vtilia(ꝑennis vite)id eſt eterne glorie

Quo carnis actu exules.effecti ipſi celibes.vt preſtolamur cernui.melos canamus glorie.

(Quo)ꝓut(exules)ſcꝫ nos peregrini a celeſti patria(actu).i.oꝑatōe ſiue ꝯcupiſcētia (carnis)quēadmodū ip̄e q̇ eſt alienus a patria ē exul ꝛ peregrinꝰ.i.longe remotꝰ a patria Sic nos debemꝰ eē remoti ab actu carnis ꝑ bona oꝑa.ꝛ nos(ipi effecti celibes).i.celeſtes (p̄ſtolamur).i.expectemꝰ.ſcꝫ vitā eternā(cernui).i.humiles.vel(cernui).i.iclinati ꝛ oculos ſurſum tendētes ad dn̄m(canamꝰ).i.ꝓferamꝰ(melos).i.dulcē cantum ore ꝛ corde(glorie).i.ad honorē tue laudis Bene em̄ cantat q̇ a peccatꝭ ceſſat ꝛ bona oꝑa facere nō pigritat̄ Preſtolor equocum eſt.vn̄ Preſtolor expecto.preſtolor querere dico.

¶ Preſta pater pijſſime.patriqꝫ compar vnice cum ſpiritu paraclito regnans per omne ſeculum Amen

O(pijſſime pater)id eſt o creator ꝛ actor oīm reꝝ(qꝫ)ꝑ et.o(vnice) id ē o xp̄e fili dei viui(cōpar)id ē equalis ſꝫm diuinitatē(patri)oīpotēti in pugillo celū ꝛ terrā ꝯtinenti.tu xp̄e(regnans) sᶜ es(cum ſpū paraclito) id eſt ꝯſolatore(ꝑ om̄e ſeculū)id eſt an̄ oia ſecula(preſta) id eſt dona ſeu ꝯcede.nobis ea que ſupra diximus.ſcꝫ vt a vicijs abſtinendo in virtutibꝫ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

perſeuerare valeamus (Amen) id eſt fiat ſine fine ꝛ ſine defectu

e Eterne rerum conditoꝛ noctem diemq; qui regis. et temporꝝ das tempoꝛa. vt alleues faſtidium

¶ Materia huius hymni ē cōmendatio ꝛ laudatio dñici diei Eterne .i. ſine initio ꝛ fine. Et diſtinguit̄ q̇d diſtat inter eternū. ꝑpetuū. ſempiternum. ꝛ tēpoꝛale Eternū ē qđ caret ṗncipio ꝛ fine. vt deꝰ. Perpetuū hꝫ ṗncipiū ſꝫ nūq̄ꝫ habebit finē. vt aīe ꝛ āgeli Sempitnū ē qđ hꝫ ṗncipiū cū tp̱e ꝛ habebit finē. vt mūdꝰ Tp̱ale ē. qđ incipit cū tp̱e ꝛ etiā hꝫ finē. vt coꝛpus noſtꝝ (Eterne reꝝ ꝯditoꝛ) .i. factoꝛ (q̇ reg̃) .i. diſponis ꝛ gubernas (noctē) .i. peccatoꝛē vel dyabolū (q;) ꝑ et (diē) id ē bonū vel iuſtū (ꝛ das tp̱a) .i. diuerſitates (tempoꝝ) .i. ſpacioꝝ huius vite (vt alleues faſtidiū) id eſt remoueas laboꝛē noſtꝝ Eterni dei ſapientia fuit vt hoīs ſubleuaret faſtidia tempoꝝ mira delectatōe variatoꝝ Nā ſi ſp̱ nox eſſet hō deficeret ꝛ periret. ꝛ etiā ſi ſp̱ dies eēt hō nimio laboꝛis ſtudio affectꝰ periret et deficeret Et iō dñs deꝰ miſertus ē noſtri diei ꝛ noctis ſpaciū ꝯuenienter ponēdo terminū ꝛ tp̱ib; tp̱a dedit ꝯuenientia ¶ Et nota ꝙ queadmodū annꝰ ꝯſtituit̄ ex q̄ttuoꝛ partib; ſeu q̄ttuoꝛ tp̱ib;. ſcꝫ ex vere eſtate autūno ꝛ hyeme. ita hō ꝯſtat ex q̄ttuoꝛ elemētis. ſ. ex terra aq̄ aere ꝛ igne

¶ Preco diei iam ſonat. noctis ꝓfunde ꝑuigil nocturna lux viantibus. a nocte noctem ſegregans.

¶ (Preco diei) id eſt ioānes baptiſta. vel p̄co diei. id eſt xp̄s (iā ſonat) id eſt nunciat diem id eſt chriſtū. p̄co dico (ꝑuigil noctis ꝓfunde) id eſt inferni ꝓfundi (nocturna lux) id eſt ioānes q̇ ante lucem ſurrexit vt luceret hominib; q̇ erant in tenebris huius mundi (viantib;) id eſt volentib; ire ad chriſtū (ſegregans noctē a nocte) id eſt peccatum a peccatoꝛe. qꝛ quos vult aſſumit. ꝛ quos vult in ſuo ſinit erroꝛe Vel ſic ꝯſtruit̄ (Preco) id ē dñs noſter p̄miū ſuis dilectis (diei) id eſt patris (ſonat) .i. manifeſtat euāgelicā p̄dicatōem ꝑ p̄dicatoꝛes ſuos Ipſe vero (ꝑuigil) id eſt cognoſcēs ſᶜ culpā (noctis ꝓfunde. nocturna lux) ſᶜ lucet (viantib;) id eſt pn̄s eccleſia q̄ lucet in huius mūdi tenebris Et vult deus oēs hoīes ſaluos fieri nō ſegregans aliquā animam peccatricem agentem penitentiam de cōmiſſis peccatis a gratia ſua.

¶ Hoc excitatus lucifer ſoluit polum caligine. hoc omnis errorum choꝛus. viam nocendi deſerit

¶ Quo dño p̄dicante vel ioanne (lucifer) .i. verus p̄dicatoꝛ lucē diuine grē ferens aliis (excitatus ſoluit) id eſt abſoluit (polū caligine) .i. aīam fidelē ab oīmi nigredine vicioꝝ. ꝛ hoc (oīs choꝛꝰ erroꝝ) id eſt exercitꝰ ma

ligni dyaboli (deſerit) id ē dimittit (viã nocẽdi) .i. offendẽdi ¶ Senſus em̃ ē. ieſu excitante peccator currit ad portũ .i. ad dñm deũ noſtꝝ. vt ibi req̃/eſcat ꝛ vires bone opatõis reſumat. ꝛ pcone canẽte oĩs deceptio dyaboli vel exercit⁹ eius. vel (chorus) id eſt ↄuenticulus (erroꝝ) id eſt hereticoꝝ (deſerit viã ſuã) dimittit maledictã ſententiam (nocendi) id eſt faciendi alijs nocumentum ſeu impedimentum

¶ Hoc nauta vires colligit. pontiq̃ miteſcunt freta. hoc ipſa petra eccleſie canendo culpam diluit

¶ Sicut nauta pre nimio dolore ex mariſ tẽpeſtate fatigat⁹ tẽdit ad portum vt ibi recolligat vires aliquantulũ reqeſcẽs. ſic aĩa fatigata ex nimio labore vicioꝝ ꝛ peccatoꝝ tẽdit ad portũ .i. ad chriſtũ p ↄfeſſionẽ. vt ibi reqeſcat ꝛ vires bone opatõis recolligat ¶ Cõſtrue (nauta) .i. nauis ductor (colligit vires) .i. ꝟtutes (hoc) ſcȝ deo. pcone .i. xp̃o (freta) .i. ebulitiones vicioꝝ (ponti) id ē hui⁹ mũdi (miteſcũt) .i. mãſueſcũt. ꝛ (ipſa petra eccleſie) id ē petr⁹. q̃ eſt fundamentũ eccleſie (diluit) id ē remouet (canendo) id eſt flendo ꝛ penitendo (culpã) ſcȝ trine negatõnis. quia ipſe ter negauit dominum (hoc) ſcȝ per chriſtum

¶ Surgamus ergo ſtrennue. gallus iacentes excitat. ꝛ ſomnolentos increpat. gallus negantes arguit.

¶ Et qꝛ (gallus) .i. xp̃s vel p̃dicator (excitat) .i. ſuſcitat ad bñ agẽduȝ ſiue ad penitentiã admonet (iacentes) id eſt in peccato pmanẽtes (ergo) id eſt ideo (ſurgam⁹) ſcȝ a peccatiſ (ſtrẽnue) .i. feſtinãter. et gall⁹ (increpat) .i. redarguit (ſomnolentos) id ē tardos in bonis opibꝫ. qꝛ ſicut ille q̃ dormit tard⁹ ē ad om̃e op⁹. ſic aĩa in peccatiſ manẽs. inanis efficit. iõ (gallus arguit) .i. rep̃hendit (negãtes) id eſt nolentes ſurgere de peccatis

¶ Gallo canente ſpes redit. egris ſalus refunditur. mucro latronis cõditur. fides lapſis reuertitur

(Gallo canẽte) .i. p̃dicatore p̃dicãte (ſpes redit) .i. fiducia recuperãdi redditᷣ. ꝛ (ſal⁹) .i. vita eterna (refunditᷣ) .i. largitᷣ p pñiam (egris) .i. pctõribus (mucro latronis ↄditᷣ) .i. iſidie dyaboli q̃ vt mucro cedũt hoĩes ꝛ cruciãt eternalr. ꝛ gallo canẽte (fides. reuertitᷣ) .i. renouatᷣ (lapſis) .i. pctõribꝫ

¶ Ieſu labentes reſpice. et nos videndo corrige. ſi reſpicias lapſi cadunt. fletuq̃ culpa ſoluitur

Et qꝛ gallo canẽte ſpes redit. o (ieſu) ſaluator mũdi (reſpice) ſcȝ oculis miſericordie (labẽtes) sᶜ in peccatiſ (ꝛ nos vidẽdo) .i. miſerẽdo (corrige)

id eſt caſtiga (ſi reſpicis) id eſt misereris (lapſi) id eſt labētes in peccatis vt a peccatis p grāz dei reſurgēt. peccata (cadunt). i. delenť. qꝛ (culpa) id eſt peccatū (ſoluiť) id eſt purgať (fletu) id eſt lachꝛimaꝝ gemitu

¶ Tu lux refulge ſenſib9. mentiſqꝫ ſomnum diſcute. te noſtra vox primum ſonet. et oꝛe pſallamus tibi.

¶ Et qꝛ pctā cadūt. i. remittunť ſi miſererꝭ. iō O (tu lux). i. xpe. q̄ es lux mūdi illuminās nr̄as mētes (refulge) ſcꝫ p grām ſenſib9 (qꝫ) p et (diſcu-te). i. remoue (ſomnū mētis). i. pctm̄ vł toꝛpoꝛē noſtꝝ. ꝛ h̄ ad honoꝛē tuū ſcꝫ vt (nr̄a vox ſonet). i. laudet (te). i. nomē tuū (p̄mū). i. maxime (ꝛ pſallamus). i. applaudam9 (oꝛe). ſ. voce ꝛ coꝛde (tibi). i. ad honoꝛē ꝛ gloꝛiā tui

Nocte ſurgentes vigilemus omnes ſemper in pſalmis meditemur atqꝫ viribus totis domino canam9 dulciter hymnos

¶ In hoc hymno nos hoꝛtādo admonet btūs Gre. vt q̄diu in h̄ mūdo laboꝛamus. ꝛ nocti. i. pctō ſubditi ſum9 cū om̄i ſtudio p exequutōe boňoꝝ opeꝝ vigilare debem9. qꝛ ſi vigilia nr̄a ſoli deo intēdendo fuerit p̄uiďa. ad aures oīpotētis dei pculdubio pueniet Materia ergo hui9 hymni ē laudatio nōis dei ꝛ ipi totis virib9 decātare laudes Et cā figuralis ē vt noſtrā vitā emēdando ſurgam9 a vicijs ꝛ adhꝛeam9 ꝟtutib9 Diſtinguamus ḡ ſic O fratres nos (oēs ſurgētes nocte). i. de pctō (vigilemus). i. deuote pſeuerem9 i laude dei. ꝛ hoc (ſp). i. ſine fine (in pſalmis). i. in bonis opib9 (meditemur). i. cogitem9 ꝛ pſeueremus vigilādo (atqꝫ canamus). i. dicam9 (dulciter). i. ſuauiter (dn̄o). i. ſaluatoꝛi nr̄o (hymnos) id ē laudes (totis virib9). i. aīo ꝛ coꝛpe Vigilare eīn debemus ſine fine. qꝛ neſcim9 qn̄ dn̄s veniet. an mane an ſero an media nocte Nocte eīn dixit qꝛ de nocte venit dn̄s. ſcꝫ in nubib9. i. in velamine carnis. q̄ fuit q̄ſi nox qn̄ incarnat9 in beata ꝟgine maria extitit. qꝛ deitas latebat in carne. ꝛ ideo in nocte. i. in hac pſenti vita vigilare debem9 ꝛ nō toꝛa nocte doꝛmire. qꝛ in nocte veniet dn̄s Vn̄ dꝛ Math. xxv. vigilate. qꝛ neſcitis diē neqꝫ hoꝛā. ꝛ ideo vigilemus in pſperis ꝛ etiā in aduerſis nō hoꝛreamur. ſꝫ iugiter indefeſſe laboꝛemus Vn̄ nō q̄ inceperit. ſꝫ q̄ pſeuerauerit vſqꝫ ad finem hic ſaluus erit Inchoata eīn virtus nō pficit niſi ad finē pducať

¶ Vt pio regi pariter canentes cum ſuis ſanctis mereamur aulam ingredi celi ſimul et beatam ducere vitam

¶ Hic cām ſubdit quare hymnos canem9 (vt nos canētes) id ē laudes oīpotentis dei pſoluentes (pio regi) id eſt chꝛiſto (pariter) ſcꝫ coꝛpe et aīa

(mereamur ingredi aulam celi) id eſt regnum eterne beatitudinis (et du
cere) id eſt habere (ſimul vitam eternam) vel (beatam). i. purā vel ſanctā.

¶ Preſtet hoc nobis deitas beata. patris ac nati paritercꝫ
ſanctiſpiritus cuius reboat in omni gloria mundo Amen

¶ Dixi ꝙ debemus canere pio regi. vt mereamur celi ingredi aulā (et bea
ta deitas). i. diuina ſubſtātia (patris ac nati). i. filij (cꝫ) ꝑ et (pariter ſpiri
tusſancti preſtet). i. donet nobis omnibꝫ (hoc). i. ea que ſupra orauimus
(cuius) ſᶜ deitatis (gloria). i. laus (reboat) claret (in oi mundo). i. vbicꝫ
Unde dicitur quicqd fit ꝑ ipſius fabricationē fit. ſ. dñi ꝑ quē ⁊ in quo ſūt
oīa. Oīa em illi ſoli famulātur. celū et terrā ego implebo dicit dñs.

Ecce iam noctis tenuatur vmbra. oculis aurora ruti
lans choruſcat. viribus totis rogitemus omnes cū
ctipotentem.

¶ Materia huius hymni eſt miſeratio xp̄i. ⁊ ꝯtinuatꝛ hymno ſuperiꝰ di
cto ſic. ꝙ ſurreximꝰ nocte. i. peccato ⁊ canēdo nox deponitꝛ. ⁊ ecce dies ap
propinquat. qꝛ ſicut ille qui gallo canēte in nocturnis horis iter diſponit
agere. ſic ille qui in nocte huiꝰ mūdi ad celeſtia ire deſiderat gallo canēte
id eſt p̄dicatore p̄dicante ſurgit ⁊ iter incipit ꝑ bonā oꝑationē. Conſtru
ctio (Ecce vmbra). i. ignorātia vel obſcuritas (noctis). i. dyaboli (iam te
nuatur). i. annihilatꝛ (aurora lucis). i. xp̄s filius dei patris ꝗ quaſi aureum
colorem habet (rutilans). i. ſplendorem emittens (choruſcat). i. ſplēdet.
Et nota ꝙ ſicut aurora pellit noctē ſic xp̄s deuicit dyabolū. qꝛ xp̄s eſt p̄n
ceps noſtre humanitatis (ideo omnes rogitemus) id eſt deprecemur (to
tis viribus) id eſt cum omnibus virtutibus anime ⁊ corporis (cunctipo
tentem) quia omnia in manu ſua ſunt.

Ut deus noſter miſeratus omnem pellat languorem tribu
at ſalutem. donet et nobis pietate patris regna polorꝫ Amē.

(Ut deus noſter miſeratꝰ) ſᶜ noſtri. ſcꝫ quia miſerēdo nos redemit (pel
lat). i. remoueat (omnē languorem) id eſt omne peccatū. ⁊ pellendo (tri
buat ſalutem) id eſt vitam corporis ⁊ anime. qꝛ per dei gratiam non pro
prijs meritis vita datur (et donet nobis). i. concedat (regna polorꝫ) id ē
patriam celeſtem (pietate patris). i. ipſius miſericordia Amen.

Iam lucis orto ſydere deum precemur ſupplices vt
in diurnis actibus nos ſeruet a nocentibus

¶ Materia huius hymni eſt deprecatio ad dominū (vt orto ſydere) id
eſt xp̄o qui dignetur nos ſegregare a vicijs peccatorum. ⁊ nos induendo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

virtutibus repellat ſuꝑbiã. ⁊ nos faciat humiles (et qm̃ vmbra noctis) id eſt peccatum receſſit a nobis (ideo lux vera). i. chriſtꝰ iã habitat in cor/dibus noſtris. Vel ſic (ſydere iã orto). i. chriſto nato. qui refulſit in mundo ſicut ſol quia eſt ſol iuſticie. ⁊ ſuo ſanguine eripuit nos de tenebris et vmbra mortis. i. a peccato (nos ſupplices). i. humiles (precemur deum) id eſt valde oremus apud deum (ſeruet nos a nocentibꝫ) id eſt cuſtodiat et protegat nos a peccatis ⁊ ab omnibus aduerſis (vt in diurnis actibꝫ) id eſt aſſiduis bonis operibus.

¶ Linguam refrenans temperet. ne litis horror inſonet. vi/ſum fouendo contegat. ne vanitates hauriat.

¶ Dico vt nos obſeruet a nocentibꝫ gratia xp̃i (refrenãs) id ē cõpeſcẽs (linguam temperet). i. moderetur linguã (ne horror litis). i. ꝯtentio vel ſeditio dyaboli (inſonet). i. interius in corde ſonet. ⁊ (cõtegat viſum fouẽdo) et quare (ne hauriat vanitates). i. ne videamus ea que non ſunt vidẽda. ⁊ non ſolũ viſus oculoꝝ ſit mundatus. ſed etiam cor. vt pigri et ſenes gaudiũ vanitatis non queramus. id eſt in delectationibꝫ ⁊ ꝯcupiſcentijs non gaudeamus. Unde ait dñs Non mihi poſſunt viuere qui non ſunt mortui mũdo. Eſtimamus eñ timere ſi deo ⁊ mũdo volumꝰ ꝑfrui. Et dicitur ſcd̃a Corin. vi. Non eſt conuentio xp̃i ad belial. dyabolus eñ et xp̃s nõ bene ꝯueniũt. nec in vna ſede morãtur. Et ait dominus Math. vi. Nemo põt duobꝫ dñis ſeruire. ſ. deo ⁊ mãmone. i. pecunie male acq̃ſite et diuitijs. Et nota ꝙ inter amorẽ dei ⁊ huius mũdi hec ē differentia. qr amor huius mũdi in principio dulcis eſſe videtur. ſed finem habet amaꝝ. Amor dei ab amaritudine incipit. ſed vltima eius dulcedine plena ſunt. hec eſt ſalutaris manſio ſcꝫ deus. Hec eñ ſunt tabernacula iuſtorum in q̃bus vox leticie ⁊ exultationis ſonat ſemꝑ. vbi beati habitabunt. ſcꝫ in ipſo cuius decorem propheta concupiuit. cuius habitationem optauit. cuiꝰ deſiderium flagrauit.

¶ Sint pura cordis intima. abſiſtat et vecordia. carnis te/rat ſuperbiam potus cibiqꝫ parcitas.

(Intima cordis ſint pura) id eſt mũda a mala cogitatione (⁊ vecordia) id eſt ſtulticia que facit hominem vecordem eſſe (abſiſtat) id eſt abſit a nobis procul (qꝫ) ꝓ et (parcitas) id ē abſtinentia (cibi ⁊ potus terat) id ē deprimat (ſuperbiam carnis) id eſt peccatum ⁊ ſtimulos eius. quia niſi ha/beamus parcitatem cibi et potus omnia ſupradicta in ꝯtrariũ nobis euenient. nec poterimus refrenare linguam noſtram. nec noſtra intima erunt pura ſed ſordida. ⁊ error in ea ſociabitur. ⁊ ſic per cetera nõ ſaluabimur.

¶ Ut cum dies abſceſſerit noctemqꝫ ſors reduxerit. mundi per abſtinentiam ipſi canamus gloriam.

(Ut cũ dies abſceſſerit). i. xp̃s receſſerit a nobis ꝑ mala oꝑa noſtra (qꝫ) pro et (ſors). i. diuina diſpẽſatio (reduxerit noctẽ). i. mortẽ Uel ſm̃ aliq̃s

ſol ꝑ ſuã abſentiã (reduxerit noctẽ) id eſt peccatũ. quia dies nihil aliud eſt ꝗ illuminatio ſolis ꝑ aerem. vel aer a ſole percuſſus. nos (per abſtinentiam) viciorum (mundi) id ẽ preſentis ſeculi. vel purificati (canamus) id ẽ dicamus (gloriam) ſcꝫ ſempiternam (ipſi) sᵉ chriſto. Et quia nox receſſit et dies venit referamus gloriam deo. ⁊ hoc de iure.

¶ Deo patri ſit gloria eiuſqꝫ ſoli filio cum ſpiritu paraclito. et nunc et imperpetuum Amen.

Referamus gloriã deo ⁊ hoc de iure. quia tot ⁊ tanta contulit nobis. qꝛ morte ſua liberauit nos. ⁊ ad vltimũ nos in filios adoptauit (gloria) id ẽ laus (ſit deo patri. qꝫ) pro et (ſoli filio eius). ſ. ieſu xp̄o. ⁊ hoc (cum ſpiritu paraclito) .i. ꝯſolatore. Spiritusſanctꝰ em̄ ꝯſolator dicit̃ .i. aduocatꝰ primus. ideo qꝛ diſcipuloꝝ corda q̃ fuerũt meſta de morte xp̄i reddidit ꝯſolationi (et nunc) id eſt in preſenti (et imꝑpetuũ) id eſt ſine fine Amen.

NUnc ſancte nobis ſpiritus vnũ patri cum filio dignare promptus ingeri noſtro profuſus pectori.

¶ Materia huius hymni eſt deprecatio ſanctiſpũs vt dignet̃ in pectora noſtra deſcendere. quã ſcꝫ deprecationẽ facimus in hora tertia. In hora em̄ tertia peccauit adam ꝓthoplaſtus in paradyſo. ꝓpter quod peccatuꝫ inde eiectus eſt. ideo facimus hanc orationẽ. vt ſicut adã ꝑ ſuggeſtionem dyaboli ſupatus eſt. ita ꝑ eius correctionẽ noſtro pectori ingeri dignetur ſpũſſanctus. ⁊ ſicut inflãmauit apl'os de ſpiritu ſancto in hora tertia. ſic dignetur etiã ingeri cordibus noſtris vel infundi. vt mereamur veꝝ deum laudare. ⁊ hoc eſt qđ dicit. O tu (ſancte ſpũs) sᵉ exiſtẽs (vnũ) .i. idem in eſſentia (patri). ſ. deo (cũ filio) .i. ieſu xp̄o (dignare promptꝰ) .i. paratꝰ vel benignus (ingeri) id eſt infundi vel immitti (nobis) sᵉ hoibꝫ (nunc) id eſt in preſenti tꝑe. ⁊ hoc dico sᵉ tu ſancteſpiritus exiſtens (profuſus noſtro pectori) .i. infundas nobis ſpiritũſanctũ. vt ſimus repleti ſpiritu ſancto et conſequamur remiſſionem peccatoꝝ per eum qui eſt vnũ cum patre et filio in eſſentia vel in poteſtate. Vnũ em̄ dicitur per quandã eſſentiam triũ perſonarum. vnũ em̄ pertinet ad ſubſtantiam non ad perſonam. ⁊ hoc eſt quod dicitur vnum patri cum filio.

¶ Os lingua mens ſenſus vigor confeſſionem perſonet. flãmeſcat igne charitas. accendat ardor proximos.

¶ Os et lingua pertinent ad corpus. mens vero ad animã. ⁊ ſenſus ad vtrũqꝫ pertinet. ⁊ ſimiliter eodem modo ſpiritusſanctꝰ pertinet ad vtrũqꝫ. ſcꝫ ad patreꝫ et filium. quia procedit ab vtroqꝫ. ⁊ tamẽ nõ ſunt tres dij ſed vnus ẽ deus ſm̄ Athanaſiũ in ſymbolo. Et nota ꝙ in ſole tria ſũt. ſ. ſpera. claritas ⁊ calor ipſiꝰ. Sicut em̄ ſpera ſolis naturalr̃ ſplẽdẽs ẽ et calẽs. ſic ſũmꝰ pr̃ naturalr̃ ſapiẽs ⁊ amãs ẽ. Et ſicut ſpera ſolis ⁊ ſplendor

et calor non ſunt tres ſoles ſed vnus ſol. ſic ſummus pater ⁊ ſapientia et amor eius nō ſunt tres dij. ſed vnus ē deꝰ. In ſphera ſolis ignea patrem intelligere debemus. in ſplendore filium. in calore ſpiritum ſanctum.
Cōſtrue (Os lingua) .i. corpus (⁊ mens) id eſt anima (ſenſus) .i. vterqꝫ ſcꝫ tā corpus qꝫ anima (vigor) .i. virtus (perſonet) .i. credat vel ꝯfiteatur (cōfeſſionem) .i. trinitatē ſcꝫ patrē ⁊ filiū et ſpiritūſanctum eſſe vnū deū (charitas) .ſ. dei ⁊ proximi (flammeſcat) id ē ardeat in nobis (igne) .i. ſpiritu ſancto (ardor) .ſ. ſue charitatis (accēdat) .i. illuminet ſpirituali amore (proximos) id eſt amorem dei deſiderantes.

Rector potens verax deus qui temperas rerum vices ſplendore mane inſtruis et ignibus meridiem.

¶ Materia huius hymni ſumitur contra qualitates aeris ex hoc ſcꝫ ꝙ maximus calor ſolet eſſe aliqñ in meridie. ⁊ qñqꝫ ſolet nocere corpori. vñ deū rogare debemus vt in nobis extinguat flāmas viciorꝝ noſtrorꝝ. ⁊ tribuat nobis ſuā charitatē in cordibꝫ noſtris. ⁊ nō ſolū in hora tertia deū rogare debemus. ſed etiā in ſexta hora in qua adam eiectus fuit de paradyſo ꝑ ſupbiā ſuā. vt vnde ꝑ tranſgreſſionē fuit eiectus. illuc redeamus per bonam operationē xp̄o annuente. qui eadē hora in cruce poſitus fuit mortem pro nobis paſſus. ⁊ hoc innuit Gregorius cum dicit (O tu rector) id eſt o deus qui regis oīa (potēs) id ē qui potes omnia facere que velis. qꝛ manu tua .i. potentia. qꝛ in ea omnis poteſtas ⁊ fortitudo (verax deus) qui nunqꝫ mentiris. qꝛ tu ipſe es veritas. ⁊ verax es in verbis et promiſſis tuis q̄ nunqꝫ fallunt (q̄ tēperas) .i. moderaris (vices rerꝝ) .i. viciſſitudines. et tu (inſtruis) .i. decoras (mane) .i. homines incipientes bona opera facere (ſplendore ſolis) id eſt lumine xp̄i qui eſt verus ſol iuſtitie (⁊ inſtruis meridiem) .i. homines qui in bonis operibus perſeuerant (ignibus) id eſt charitate inflammata.

Extingue flammas litium. aufer calorem noxium. confer ſalutem corporum veramqꝫ pacem cordium

(Extingue) id eſt remoue (flammas) id eſt calores ⁊ eſtuationes (litiū) id eſt mundanarum temptationū. vel (Extingue flammas) id eſt mortifica in nobis ardores (litiū) id eſt libidinis ⁊ ꝯcupiſcentie. vel (litiū) id ē odiorum et diſcordiarum (aufer calorem noxium) id eſt remoue in nobis amorem ⁊ appetitum noxiarum rerum. quia tu bonus calor exiſtēs et ſol vite eterne (confer) id eſt dona nobis (ſalutem corporum qꝫ) pro et ꝯfer (veram pacē) id eſt ſecuram tranquillitatem (cordium) id eſt animarum

Rerum deus tenax vigor immotus in te permanens lucis diurne tempora ſucceſſibus determinans.

¶ Materia huius hymni eſt. ꝙ non ſolum in hora ſexta deprecandus et laudandus ſit deus. ſed etiam in nona hora. in qua chriſtus poſtqꝫ animam ſuam patri commendauerat ſpiritum emittens migrauit de hoc mundo. vt poſſimus tranſire de vicijs ad virtutes et bonas operationes

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

O deus tenax)a teneo es ere. qui creãdo oĩa tenes ſub poteſtate tua et pietate(vigor).i. virt⁹(rerũ ꝑmanẽs in te imot⁹).i. nõ variabilis. q̃a nunq̃ in ſeipo mouetur(determinans).i. diuidens (tempora lucis diurne).i. quotidiane(ſucceſſib⁹).i. quibuſlibet diſtinctõnibus

¶ Largire clarum veſpere quo vita nuſquã decidat. ſ; premium mortis ſacre perennis inſtet gloria.

Et quia hoc facis (largire).i. concede(clarum veſpere) id eſt finem noſtre vite et exitum(quo)id eſt vt(noſtra vita nuſquã decidat) id eſt non cadat in aliquo graui peccato(ſed perẽnis gloria) ſc; illa que eſt ſine peccato. ⁊(premiũ mortꝭ ſacre inſtet)nobis ꝑ remiſſionẽ pctõꝝ noſtroꝝ

Lucis creator optime lucem dierum proferens primordijs lucis noue mundi parans originem.

Materia huius hymni eſt inuocatio quam facit btũs Gregꝰ. ad dominũ vt ſicut precepit mane iunctum veſperi vocari diem. ita exaudiat preces noſtras. ⁊ commendat diem dominicum per opus quod in eo factum ẽ. et in eodem die fecit lucem que cauſat diem. ⁊ idcirco dixiſti. fiat lux et facta eſt lux. O(optime creator lucis).i. filij tui vel angelorum (proferens) id eſt tribuens(lucem)id eſt filium tuum(dierum)id eſt apoſtoloꝝ tuorum qui dies vocantur(parans originem)ſc; quando dixiſti fiat lux. id ẽ initium noue lucis(primordijs mũdi)id eſt apoſtolis qui lux interpretatur. Unde dicitur Uos eſtis lux in iſta vita illuſtrantes oĩa. vos eſtis ſal terre condientes morum temperantiam. ipſi eĩ apoſtoli paſtores ſũt populorum omnia conſeruantes.

Qui mane iunctum veſperi diem vocari precipis. tetrũ chaos illabitur audi preces cum fletibus

Et q; tu(precipis mane iunctũ veſperi vocari diem)id ẽ diem ⁊ noctem qui eſt dies naturalis. Unde dicitur Geneſis primo. Factum eſt veſpere ⁊ mane dies vnus. Uel aliter. Tu qui(precipis mane iunctum veſperi vocari diem)id eſt deitatem iniunctam carni noſtre que obſcura eſt. vel (veſperum vocari diem).i. xp̃m qui ẽ verus dies(tetrũ chaos) id ẽ nox et peccatum et obſcuritas viciorum(illabitur)id eſt cadit in nos. ⁊ ideo (audi preces)noſtras(cum fletib⁹).i. cũ deſiderijs lachrymarum.

Ne mens grauata crimine. vite ſit exul munere. dum nil perenne cogitat. ſeſe culpis illigat.

Dico audi preces noſtras. ⁊ quare(ne mens)id eſt anima noſtra (ſit grauata)id eſt ponderata(crimine)id eſt peccato viciorum(ſit exul) id ẽ priuata(munere)id eſt dono eterne beatitudinis(vite)id eſt chriſti qui ẽ vera vita omniũ hominũ(dum nil ꝑenne cogitat).i. perpetuũ(q;)ꝑ et (illigat)id eſt illaqueat (ſeſe culpis)id eſt peccatis viciorum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Celorum pulſet intimum. vitale tollat premium. vitem⁹ omne noxium. purgemus omne peſſimum

Ergo ⁊ nos ſ debemus accipere xp̄m vel eternā beatitudinē. ⁊ vt hoc fiat mens (pulſet) .i. inquirat intimū (celoꝝ) .i. xp̄m (tollat vitale premiū) .i. eternā beatitudinē. ergo (vitemus om̄e noxiū) id eſt omne peccatū quantum ad corpus. et (purgemus) id eſt emundemus (omne peſſimū) id eſt omne peccatum quantum ad animā noſtram.

Te lucis ante terminum rerum creator poſcimus. vt ſolita clementia ſis preſul ad cuſtodiam.

Materia huius hymni ē deū deprecari in inceptione noctis. vt ſicꝫ deprecamur deū in inceptione diei vt ſcꝫ cuſtodiat nos ꝑ totā diē. ita in inceptione noctis vt nos cuſtodiat ꝑ totā noctē deū dep̄camur. O (rex creator poſcimus) .i. petimus (te ante terminū lucis) id eſt antequam de mundo exeamus vel antequam dies recedat. vt (ſis preſul) id ē ſpeculator vel cuſtos (ad cuſtodiam) id eſt ad cuſtodiendum animam.

Procul recedant ſomnia. et noctium phantaſmata. hoſtemque noſtrum cōprime ne polluantur corpora.

Dico ſis preſul ad cuſtodiā vt (ꝓcul recedant ſomnia) id eſt longe ſint a nobis remote illuſiones demonū. et praue delectatōes carnis et (phantaſmata) id eſt occulte deceptiones vel ſuggeſtiones (noctium) id eſt malignorum ſpirituum. Nox diuiditur in ſex partes. ſcilicet ſero. conticinium. intempeſtum. gallicinium. crepuſculum. mane. Sero eſt quando nox imminet. Conticiniū eſt hora quando homines cubitum pergunt. Intempeſtum eſt quando homines nihil oꝑantur. Gallicinium eſt quando galli emittunt voces. Crepuſculum eſt quando dubium eſt inter diē et noctem. Mane eſt quando aurora apparet (que) pro et (comprime noſtrum hoſtem) id eſt dyabolum vel carnem noſtram (ne corpora noſtra polluantur) ſcꝫ a malo aliquo vel corporali pollutione.

Chriſte qui lux es et dies noctis tenebras detegis. luciſque lumen crederis lumen beatum predicans

Materia huius hymni eſt. ꝙ deprecari debemus deum vt det nobis quietam noctem. ⁊ vt defendat nos a ꝑfido hoſte. ⁊ oculi ſic ſomnū capiant ꝙ cor ſemper ad deum vigilet. ⁊ hoc eſt quod dicit. O (chriſte qui es lux) angelorum ⁊ illuminator omnium ſanctorum. Unde ipſe dixit Ego ſum lux mundi (dies) .i. xp̄s qui illuminat omnem diem ⁊ parat omnem lucem. Cum autem mirabile ſit. quia ſicut pater eſt lux. ⁊ filius ſit lux. ita et ſpūſſanctus ſit lux. non tamen tres luces. ſed pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus vna ⁊ inſeꝑabilis eſt lux. ſicut in hac dictione lux ſunt tres littere. et vnus ſonus. cui ad ſignationē ipſius ſenſus aliquid addi vel minui non poteſt. ſic quoque tres perſone ſunt. vna autem deitas eſt naturaliter. cui

addi vel minui non poteſt.non em̄ deus tres luces eſt . q2 ſi eſſent diuerſe
eſſentie vna lux non eſſet.quia quicq̄d corꝑaliter diuidi non poteſt in illa
ſubſtantia que diuiſionem non patitur non poteſt dici ꝛ (detegis).i.ape
ris(tenebras).i.ꝑfurias(noctis).i.dyaboli.ꝛ(crederis lumē lucis)id eſt
patris.ſ tu (p̄dicans).i.ꝓmittēs apoſtolis(beatū lumē).i. ſpm̄ſanctū

**Precamur ſancte domine defende nos in hac nocte ſit nobis.
in te requies quietam noctem tribue.**

O(ſancte dn̄e precamur)id eſt rogamus.tu(defende nos)a vicijs ꝛ ab
inſidiatoribus noſtris ſcꝫ demonibus.qui tanq̄ leones rugientes circue
unt querentes quem deuorent(in hac nocte)id eſt in preſenti vita.et(re
quies ſit nobis in te)id eſt vt quieſcamus tecū in celeſti patria ꝛ(tribue)
id eſt concede(quietam noctem)id eſt tranquillam.

**Ne grauis ſomnus irruat.nec hoſtis nos ſurripiat. ne caro
illi conſentiens nos tibi reos ſtatuat.**

(Ne grauis ſomnus)id eſt ne graue peccatum vel delectatio peccati (ir
ruat)id eſt opprimat nos (nec hoſtis)id eſt dyabolus(ſurripiat nos) id
eſt fraudulenter decipiat(ne caro)noſtra (ↄſentiēs illi)ſcꝫ dyabolo in pec
catis(ſtatuat nos reos tibi)id eſt culpabiles ꝛ peccatores.

**Oculi ſomnum capiant.cor ad te ſemper vigilet. dextera tua
protegat famulos qui te diligunt.**

Quamuis dico ꝙ grauis ſomnus non irruat.tamē non dico ꝙ oculi ſom
nū non capiant.immo aliquātulum capiant.ꝛ hoc eſt quod dicit (Oculi
ſomnū capiant)ſcꝫ moderate(et cor)id eſt mens noſtra(vigilet ſemꝑ ad
te.et dextera tua).i.miſericordia tua(ꝓtegat famulos tuos q̄ te diligūt)

**Defenſor noſter aſpice inſidiantes reprime guberna tuos fa
mulos.quos ſanguine mercatus es.**

O (defenſor noſter aſpice).ſ.nos.ꝛ(reprime inſidiātes)id ē demones
qui ſemꝑ inſidiātur nobis.ꝛ nos id petimus vt deus eos reprimat et re
ſtringat.ne tantū nocere valeant q̄ntum volunt. Et notandum eſt.ꝙ ma
ligni ſpūs tres habent habitatiōes.ſ.in inferno.in terra et in mari . Illi q̄
in terra manent diuiduntur in duas partes . et vocantur lerue et lerues.
lerue in nocte ledunt.ꝛ lerues in die(guberna tuos famulos quos mer
catus es)id eſt redemiſti(ſanguine)ſcꝫ tuo.

**Memento noſtri domine in graui iſto corpore.qui es defen
ſor anime adeſto nobis domine.**

Et quia redempti ſumus ſanguine xp̄i ieſu.ideo debemus voluntati
eius ſatiſfacere.ꝛ preceptis ſuis ꝓ ſalute noſtra noſmetipſos onerare et
iugiter applicare.vnde Dauid. Preceptum dn̄i lucidum illuminans ocu
los.O(dn̄e memento noſtri in iſto graui corpore)ſcꝫ corruptibili.o (do
mine adeſto nobis)ad defenſionem noſtram(qui es defenſor anime)

Expoſitio hymnorum

S Omno refectis artubus ſpreto cubili ſurgamus nobis pater canentibus adeſſe te depoſcimus

Materia huius hymni eſt ꝙ debemus ſurgere de lecto. id eſt de peccato. ⁊ deprecari deum vt dimittat nobis peccata ſcȝ preſentia preterita et futura. cum facimus inuocationē ad deum patrem. ſic debemus dicere. O deus pater (artubꝫ refectis ſomno). i. ſenſibus noſtris repletis mundana delectatione (ſurgamus ſpreto cubili). i. ipſa delectatione quia poſtꝗ̃ fuerint mēbra noſtra refocillata ſomno. ⁊ repata ꝟtute delectatōes inūdas debemꝰ ſpernere. ⁊ ad dei ſeruitiū feſtinare. ⁊ tūc deꝰ aderit nob (depoſcimus). i. deprecamur (te adeē). ſ. preſentē (nobis canētibꝫ). i. laudātibus.

Te lingua primū concinet. te mentis ardor ambiat. vt actuū ſequentium tu ſancte ſis exordium

Et ideo non ſolum corde. ſed etiam lingua te deprecamur o dn̄e. et h̄ lingua noſtra (cōcinet). i. laudet (te) sᶜ patrē (pmū). i. maxime ſuper omnia (ardor) id eſt amor mētis noſtre (ambiat). i. deſideret te. ad q̄d (vt tu pater ſancte ſis exordium) id eſt principium (actuū ſequentiū) id eſt operū vt omnis noſtra actio a te incipiat ſemper ⁊ per te incepta finiatur.

Cedant tenebre lumini et nox diurno ſyderi. vt culpa quā nobis intulit lucis labeſcat munere.

Conſtrue (Tenebre) id eſt vicia vel peccata (cedant). i. locum dent (ſyderi) id eſt chriſto (et nox) id eſt ſordes peccatorum sᶜ cedat (diurno ſyderi) ſcȝ xp̄o (vt culpa). i. peccatum (quā) sᶜ culpā (intulit nobis) ſcȝ dyabolus (labeſcat) id eſt euaneſcat (munere) id eſt gratia vel dono (lucis). i. chriſti vel ſpiritusſancti.

Precamur idem ſupplices. noxas vt omnes amputes. et ore te canentium lauderis in perpetuum.

Conſtrue. Nos (ſupplices) id eſt humiles (precamur idem). i. illud. ⁊ ad quid (vt amputes) id eſt auferas (omnes noxas). i. omnia peccata ⁊ vicia (et lauderis in perpetuū ore canētium te) id eſt laudantium.

S Plendor paterne glorie de luce lucem proferens. lux lucis et fons luminis dies diem illuminans.

¶ Materia huius hymni eſt patris ⁊ filij et ſpiritusſancti credulitas. et ꝙ tantū pater ſit in filio. et filius in patre. ⁊ ſpiritusſanctus procedēs ab vtroqꝫ. Et per iſtam credulitatem rogamus ipſum vt cōfirmet. id eſt cōcedat nobis gratiam. ⁊ vt ſit nobis cibus et potus in celeſti patria. O chriſte qui es (ſplendor paterne glorie) id eſt patris tui celeſtis. quia chriſtus per patrē ſuū glorificatur (ꝓferēs lucē). i. ſpiritūſanctū (de luce) id ē

deꝑte vel ꝓferens (manifeſtans lucē). i. te ipm̄ eternā lucē venientem in
hūc mundū de luce paterna (O lux). i. filius (lucis). i. patris ꝛ fons ꝛ ori
go luminis vel ſpūſſancti. sc tu es (dies illuminās diem). i. illos q̄s p̄dica
tōne apoſtolorū vis illuminari

Veruſq̧ ſol illabere. micans nitore perpeti. iubarq̧ ſan/
cti ſpiritus infunde noſtris ſenſibus

Et tu o xp̄e q̄ es verus ſol (illabere). i. deſcēde (micans). i. fulgēs (nitore
perpeti). i. ꝑpetuo lumine virtutū (ꝛ infunde). i. immitte (iubar). i. ſplen
dorem (ſpirituſſancti noſtris ſenſib᷑). i. noſtris mētib᷑

Votis vocemus te. patrem perhennis glorie. patrem po
tentis gratie. culpam releget lubricam

Et nō ſolū dicimus te filiū. ſ; (votis vocemus). i. cognoſcimus (te pa
trem ꝑhennis glorie). i. ꝑpetue. q2 infinita erit. Et q2 vocem⁹ te vt pater
(potentis gratie releget. i. expellat vel mittat in exiliū (culpam lubricam)
i. libidinē. q̄ facit hoīem cito labi de bono in malū

Informet actus ſtrennuos. dētem retundet inuidi. caſus
fecundet aſperos. donet gerendi gratiam

Dixi vt inuocemus vt pater (informet. i. ꝯponat (act⁹ ſtrennuos). i.
honeſtos ſcȝ bonas operatōes. ꝛ (retundet). i. frangat (dentē). i. fortitu/
dinem (inuidi). i. dyaboli. q̄a queādmodū aliq̄s mordet eſcam. ita dya/
bolus mordet ꝛ ſeducit chriſtianos inſtigādo eos ad mala opera. ꝛ (fecū
det). i. faciat ꝓſperos (caſus noſtros aſperos) ſcȝ caſtigādo nos ſepiſſi/
me faciat fecundare. sc xp̄us (donet nobis gratiā gerēdi). i. patiēdi eoſdē
caſus aſperos ꝛ aduerſos

Mentem gubernet et regat. caſto fideli corpore. fides ca
lore ferueat. fraudis venena neſciat.

Modo ꝯuertit ſe ad fideles. quaſi diceret merito filius dei infundit
nobis iubar ſanctiſpūs. q2 ille multū vtilis eſt nobis vt (gubernet). i. re/
gat ꝛ diſponat (mētē). i. aīam noſtrā eā caſtā ꝯſeruāda ꝛ ī fide catholica (fi
deli corpore) .ſ. ſancte eccleſie. vt (fides noſtra ferueat). i. ardeat. (calore)
ſcȝ charitatis vel amore ſpirituſſancti. ꝛ (neſciat). i. ignoret (venena) . he
reſes (fraudis). i. maligni ſpiritus

Criſtuſq̧ ſit nobis cibus. potuſq̧ noſter ſit fides. leti biba
mus ſobriam ebrietatem ſpiritus

Vt mens ſit nobis neſcia fraudis xp̄us ſit nob cib᷑. i. p̄dicatio dei q̄ ſa
ciat nos in charitate ꝛ in dilectōe ꝓximi. vt cib᷑ ſatiat corp⁹. ꝛ hac ita co/
meſtione. i. p̄dicatōe. habeam⁹ potū. i. fidem. q2 fides eſt charitas predi/

cationis ¶ Cōſtrue (q̄ȝ) ꝑ et (xp̄s ſit nob̄ cibꝰ) celeſtis (⁊ fides) ſcȝ catholica ſit (noſter potꝰ leti) .i. alacres vel hilares (bibamꝰ ſobriā ebrietatē) ſcȝ infuſionē ſpūſſancti. vt nos ſeruet a pctō Ebrietas em̄ ſpūs ē ſobria .id ē modeſta ⁊ temperata. qꝛ hoīes inflāmat amore dei ⁊ reſeruat ab amore peccati. qꝛ ſicut ille q̇ ebriꝰ ē vino oīa tradit obliuioni nec recordat̃ quicq̄ȝ ſic q̇ plenus ē ſpūſſancto vel gratia ſpūſſancti oīa mūdana obliuiſcitur

¶ Letus dies hic tranſeat. pudor ſit vt diluculum. fides velut merides. crepuſculum mens neſciat

¶ (Hic dies) .i. p̄ſens vita (letꝰ tranſeat) .i. terminet̃. qꝛ letus dies ſcȝ xp̄us veniet ad nos. ⁊ (pudor) .i. caſtitas ſeu verecūdia (ſit vt diluculū .i. vt aurora luceat (fides ſit velut meridies) .i. ferueat amore ſpūſſancti. qꝛ meridies feruet. ⁊ (mēs crepuſculū neſciat) .i. pctm̄ ignoret. qꝛ crepuſculū eſt lux dubia ſcȝ hora q̄ ē inter diem ⁊ noctem

¶ Amor curſus prouehit. aurora totus prodeat. in patre totus filius. et totus in verbo pater

¶ (Amor) .i. pater (prouehit curſus) .i. ducit filiū ſuum ad iſta inferiora (aurora ꝓdeat) .i. manifeſtat (totus) ſcȝ ſubſtātia deitatis. qꝛ filiꝰ in ſubſtantia deitatis, totus eſt in patre ⁊ pater totus eſt in verbo id eſt in filio quia totus vnus eſt deus

Immenſe celi cōditor. qui mixta ne cōfunderet. aque fluenta diuidens. celum dediſti limitem.

¶ Materia huius hymni ē vt hoīes diuidāt ſe a malis operibꝫ ⁊ adhereant bonis. qꝛ queādmodū xp̄s aq̄s ab aq̄s in ſc̄da feria ſeꝑauit. ⁊ ꝑtē in terra relinquēdo. ⁊ ꝑtem in celo attrahendo ꝓpter nimietatē aque. ⁊ hoc ideo qꝛ terra ꝯfuſa erat ⁊ vt calor ſolis diſſiparet res mūdanas. ita intendit diuidere mentes noſtras a malis operibꝫ ¶ Sȝ querit̃ cur ꝑtem attulit ad celum Dicitur q̄ ꝓpter elementū ignis. qꝛ niſi autor nature interpoſuiſſet aliquod elementū terra nō ita leuiter poſſet inhabitari Et ſi queratur qualiter aque manent ſuꝑ ignem Dicit beatus Auguſtinꝰ q̄ fortitudo ignis aquā coagulat ⁊ coartat ⁊c̄. Item querit̃. ſi celū mobile eſt rotundum. quō aque manent ſurſum Ambroſius dat de hoc exemplum. quia multa corpora exterius ſunt rotūda q̄ interius ſunt quadrata. ⁊ ſic forte poteſt eſſe celum Celeſtes nanq̄ȝ nature ignee ſunt. vnde ſpiritus dicitur purus ether. quia rogus id eſt ignis. niſi em̄ vnda ſuperior ⁊ inferior tēperaret totam terram incenderet ⁊ ruptam in puluerem diſſiparet ⁊c̄.

¶ Conſtrue O chriſte (conditor celi immenſe) id eſt ſine menſura. ⁊ o chriſte ſupple qui es (diuidens id eſt diſtinguens fluenta aque id eſt aquarum curſus (ne mixta) id eſt compoſita (confunderet) id eſt deſtrueret

(ↄdiſti).i.conſtituiſti(celum limitem)id eſt terminum inter aquas ſupe
riores ⁊ inferiores

¶ Firmans locum celeſtibus ſimulqꝫ terre riuulis. vt vnda
flammas temperet. terre ſolum ne diſſipet

¶ Supple tu es(firmans locū)ſcꝫ inter aquas celeſtes ⁊ inter aquas ter
reſtres(celeſtibꝫ).i.angelis(qꝫ).p et(ſimul riuulis terre).i.fluminibꝫ vel
peccatoribꝫ(vt vnda).i.aqua(temperet).i.moderet(flāmas).i.ignē fir
mamēti(ne flāme diſſipent ſolū terre).i.ſoliditatē terre

¶ Infunde nunc pijſſime donum perhennis gratie. fraudis
noue ne caſibus nos error atterat vetus

¶ O tu(pijſſime)sᶜ cōditor(infunde nūc).i.in pſenti vita(donū phēnis
gratie).i.ſpūſſancti(ne error)ſcꝫ idolatrie vel originale pctm̄(vetꝰ).i.anti
quū(atterat)idē ↄterat(nos caſibꝫ noue fraudis).i.hereſis vel dyaboli

¶ Lucē fides inueniat ſic luminis iubar ferat. hec vana cun
cta terreat. hanc falſa nulla cōprimant

¶(Fides)noſtra(inueniat lucē)ſcꝫ tuā. ⁊ o tu xpe. ⁊ inueniēdo(ferat iu
bar).i.ſplendorē ſpūſſancti(luminis).i.xpi. ⁊ ferēdo iubar tribuat ſe nob
(hec)ſcꝫ fides(terreat cūcta vana).i.cunctā prauitatē hereticā(nulla fal
ſa ↄprimant).i.depmant(hanc)ſcꝫ fidem

Conſors paterni luminis. lux ipſe lucis et dies. no
ctem canendo rumpimus. aſſiſte poſtulantibus

¶ Materia huius hymni eſt ſurrectio noctis. qꝛ ſicut nos ſurgendo rum
pimus noctē. ita xpus ſurgendo rupit mortē.i. vicit peccatū. vel ſicut dies
adueniens noctis vmbras effugit. ſic aduenieute vero lumine chriſtꝰ vi
ciorum.i.peccatorum tenebras cōpulit ⁊ ſic totum mundum illuminauit
¶ Cōſtrue. o xpe(ↄſors paterni luminis).i. equalis vel ↄſcius eius natu
re. qꝛ ē pater. qꝛ vnū ē lumen. patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. ⁊ o tu xpe. sᶜ tu es
(lux).i. filiꝰ(lucis).i. patris(⁊ dies ſcꝫ)dierū omniū luminū(rūpimꝰ no
ctem).i. pctm̄(canēdo)id eſt laudando te. ⁊ ideo(aſſiſte poſtulantibus)
ſcꝫ te cum precibus

¶ Aufer tenebras mentiū. fuga cateruas demonum. expel
le ſomnolentiā ne pigritantes obruat

¶ Cōſtrue. sᶜ o xpe(aufer)id eſt remoue(tenebras)id eſt ignorantias
(mentium)ſcilicet noſtrarum(fuga cateruas demonū).i. acies ſiue mul
titudinē malignorū ſpirituum(expelle)id eſt reijce(ſomnolētiā).i. anime

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pigritiam (ne illa ſomnolentia).i.peccatorũ dormitio (obruat).i.ꝑcipitet (pigritantes) id ē peccatis ꝑmanentes

Sic chriſte nobis omnibus. indulgeas credentib⁊. vt ꝓſit exorantibus quod precinentes pſallimus

Cõſtrue O (xp̄e indulgeas).i.miſerearis (ſic).i.taliter (oib⁊ nobis credentib⁊) sc in te (vt qđ p̄cinẽtes).i.laudãtes (pſallimus).i.canim⁹ ſcꝫ ore et corde (proſit exorantib⁊).i.ꝓficiat nobis dep̄cantib⁊

Ales diei nuncius. lucem propinquam precinit. nos excitator mentium iam chriſtus ad vitam vocat

Materia huius hymni eſt exhortatio chriſti ad nos. vt ſurgamus a vicijs ⁊ adheream⁹ ꝟtutib⁊ Et p̄mittit exemplũ alitis. i. galli Sicut em̄ galli cantus nos excitat vel vocat lucente die. ſic xp̄us excitat mẽtes noſtras ⁊ vocat nos ꝑ ſcripturas ſacras p̄nũcians ꝙ eſt venturus iudicare ſuꝑ iuſtos ⁊ iniuſtos Vñ bñ dr̄ Surgite ⁊ vigilate qꝛ neſcitis diem neqꝫ horã ⁊c. (Ales).i.gallus (nũci⁹ diei precinit).i.p̄dicit (lucẽ).i.diẽ nobis (ꝓpinquã. xp̄us excitator mẽtiũ) ſcꝫ noſtraꝝ (vocat nos) ſcꝫ ꝑ p̄dicatores (iam ad vitã) id eſt nũc vocat nos ad ſe

Auferte clamat lectulos. egros ſopore deſides. caſtiqꝫ recti ac ſobrij. vigilate iam ſum proximus.

Chriſtus (clamat).i.vocat ⁊ p̄cipit nobis (auferte).i.relinquite (lectulos. o deſides).i.o pigri. sc relinquite lectulos (egros).i.carnalitatẽ (ſopore).i.peccato. ⁊ (vigilate caſti).i.nõ petulãtes (recti).i.nõ tortuoſi (ſobrij).i.nõ ebrij Et bñ debetis facere hoc. qꝛ sc ego xp̄us (iam ꝓxim⁹ ſum vobis).i.ꝓpinquus Vel ſm aliã litterã. o (caſti) ſcꝫ aĩa ⁊ corꝑe. ⁊ o (recti) verbo ⁊ oꝑe. ⁊ o (ſobrij).i.tẽperati cibo ⁊ potu (vigilate).i.vigiles ſitis qꝛ iam ſum proximus

Ieſum ſciamus vocibus. flentes precantes ſobrie intenta ſupplicatio dormire cor mundum vetat.

Et qꝛ xp̄us ē ꝓximus. o fratres (ſciamus).i.cognoſcamus (ieſum) dicto (flẽtes).i.triſtãtes (⁊ p̄cantes illũ ſobrie).i.ſine omni feditate. qꝛ (intẽta ſupplicatõ).i.aſſidua dep̄catõ (vetat).i.ꝓhibet cor (mũdũ dormire).i. permanere in peccato

Tu chriſte ſomnum diſcute. tu rumpe noctis vincula. tu ſolue peccatum vetus. nouũqꝫ lumen ingere

¶ O (tu xp̄e diſcute).i.diſſipa vl' diuide (ſomnũ).i.pctm̄ ſeu dyabolũ ne nos decipiat (⁊ tu rũpe).i.diuide (vincula noct).i.laquei dyaboli vel penas inferni q̄ dicunt᷑ nox vt nos nõ decipiãt. o hõ (tu ſolue pctm̄ vetus)

originale(q̃ꝫ) p et(ingere).i.immitte(nouū lumen).i.ſpiritūſanctū.q̃ me
rito dr̄ nouū lumen.qꝛ eijciendo a nobis vetera nos reuocat a via deuia

**Telluris ingens cōditoꝛ.mūdi ſolum qui eruēs. pul/
ſis atqꝫ moleſtijs.terram dediſti immobilem**

Materia huius hymni eſt dep̄catio quā facimus ad deū.qꝛ ſicut de/
us pater fecit celuꝫ, ꝛ terrā. et diuiſit ſuperioꝛa ab inferioꝛibꝰ.ita ſua pieta
te noſtra peccata dimittat Et ſicut dedit terraꝫ immobilem vt daret fru
ctum gratum.ita faciat membꝛa noſtra acceptabilia ad fructificandum ꝛ
ſeruiendum ſibi ¶ Cōſtrue. O (ingens)id eſt magne(conditoꝛ telluris)
id eſt factoꝛ totius oꝛbis(qui eruens)id eſt diuidens(ſolū mundi)id eſt
terram ab aquis ſcilicet ab inferioꝛibus ꝛ ſuperioꝛibus(atqꝫ)pꝛo et(de/
diſti terram immobilem)id eſt terram ſtabilem.ꝛ hoc (pulſis moleſtijs)
id eſt elementis que valde moleſta erant dum intermiſcerentur confuſis.
id eſt ſimul mixtis

**¶ Ut germen aptum pꝛoferens.fuluis decoꝛa floꝛibus. fe/
cūda fructu ſiſteret.paſtumqꝫ gratum redderet.**

¶ Supple vt terra ſit(pꝛoferens).i.pꝛoducens(germen aptū).i.fructuꝫ
congruū hominibꝰ.ꝛ(vt ſiſteret(.i.permaneret(fecūda).i.fructuoſa (fru
ctu)ſcꝫ acceptabili.sc illa terra(decoꝛa).i.ſpecioſa ſit(fuluis floꝛibꝰ).i.ru
beis floꝛibus(qꝫ)pꝛo et(redderet)id eſt concederet tam hominibꝰ q̃ꝫ pe
cudibꝰ(gratū paſtū).i.cibū acceptabilem ſeu nutrimētum ꝯueniens. Et
ergo omnis homo tenetur ſumma diligentia ad laudādū deum

**¶ Mentis peruſte vulnera.mūda vigoꝛis gratia. vt facta
fletu diluat.motuſqꝫ pꝛauos atterat**

¶ O chꝛiſte(munda)id eſt purga(vulnera)id ē peccata(peruſte men
tis)id eſt maculati ſeu viciati hominis.ꝛ hoc dico(gratia vigoꝛis)id eſt
mediante gratia ſpiritusſancti(vt diluat)id eſt emūdet(facta)id eſt ma/
lefacta ꝛ peccata commiſſa(fletu)id eſt coꝛdis gemitu.ꝛ(atterat)id eſt
auertat ꝛ refrenet(pꝛauos motus)id eſt malas inclinationes ab omni
actu illicito

**¶ Juſſis tuis obtemperet.nullis malis appꝛoximet. bonis
ſe replere gaudeat.et moꝛtis actum neſciat**

¶ Supple vnuſquiſqꝫ peccatoꝛ(obtemperet)id eſt aptet ſe et obediat
(iuſſis tuis)id eſt mandatis vel pꝛeceptis tuis.ꝛ ſupple aliquis homo.
(nullis malis)id eſt non vllis ſcꝫ operibus malis(appꝛoximet)ſcꝫ criſto
(gaudeat)sc mente.(replere ſe bonis)ſcilꝫ operibꝰ(ꝛ neſciat)id eſt non
cognoſcat(actum moꝛtis)id eſt moꝛtale peccatum.a quo ſe vnuſquiſqꝫ
abſtinere tenetur

REum creator optime rectorq́ʒ noſter aſpice. nos a
quiete noxia. merſos ſopore libera

Materia hui⁹ hymni eſt inuocatio auxilij diuini. vt deus dignet̄ cri-
minib⁊ noſtris ignoſcere. vt ſicut ſurgim⁹ de lecto ꝛ rumpimus noctem
ſic xp̄s rumpat peccata noſtra ꝛc. ¶ Conſtrue O optime creator omniū
rerū. ꝛ o (rector noſter aſpice nos). i. reſpice ſᵉ oculis miſericordie. ꝛ nos
(libera). i. eripe (a q̄ete noxia). i. mala. qꝛ que carnem delectant mala ſunt
ſancte anime. ꝛ ſupple libera nos (merſos ſopore) id eſt peccato. qꝛ peccan-
do miſeri ſumus

¶ Te ſancte chriſte poſcimus. ignoſce tu criminibus. ad cō-
fitendū ſurgimus. moraſq́ʒ noctis rumpimus

Ideo (poſcimus). i. dep̄camur (te ſancte chriſte. ignoſce). i. parce (cri-
minib⁊). i. oīb⁊ peccatis noſtris. ꝛ ergo qꝛ peccauim⁹ (ſurgim⁹) ſcʒ de vir-
tute in virtutē (ad ꝯfitendū) ſupple tibi pctā (q́ʒ) pro et (rumpimus mo-
ras). i. impedimēta (noctis) id eſt dyaboli.

¶ Mentes manuſq́ʒ tollimus. prophetam ſicut nouimus.
nobis gerendum precipit. pauluſq́ʒ geſtis cenſuit

Conſtrue (tollimus). i. ſubleuam⁹ (mentes). i. cogitatiōes (et man⁹)
id eſt opatōnes (ſicut nouimus ꝓphetam) ſcʒ dauid (p̄cipit). i. iubet (nob
gerendū). i. faciendū ꝛ ſurgendū noctib⁊ dicens Media nocte ſurgebam
ꝛc. (q́ʒ) pro et (Paulus cenſuit). i. in ſcripturis ſuis indicauit dicēs. Ro-
ma. xiij. Hora eſt iam nos de ſomno ſurgere (geſtis). i. factis ſuis qꝛ pau-
lus de nocte laborabat ꝛ in die p̄dicabat Et nota q̄ paul⁹ plus labora-
bat ceteris apoſtolis. qꝛ in nocte cophinos faciebat vn̄ victualia habuit.
et qđ ſuperauerat pauperib⁊ erogabat

¶ Vides malum quod geſſimus. occulta noſtra pandimus
preces gementes fundimus. dimitte quod peccauimus

Et qui es creator omniū rerū (vides malū qđ geſſimus). i. fecimus. ꝛ
quia vides. ideo (pandim⁹ occulta noſtra). i. manifeſtamus peccata. ſcʒ ꝑ
confeſſionem (gementes) id eſt ſuſpirantes (fundimus tibi preces) id eſt
oratōes. ꝛ ideo (dimitte) id eſt dona nobis veniam. de hoc (quod pecca-
uimus) id eſt commiſimus.

NOx et tenebre et nubila. confuſa mūdi et turbida. hic
intrat albeſcit polus. chriſtus venit diſcedite

Materia huius hymni eſt exclamatio quam facimus contra dyabo-
lum. et imploratio auxilij dei vt diuerſitas peccatorum ꝛ eorundē enor-
mitas a nobis recedant ¶ Conſtrue. O (nox) id eſt dyabole Item

nox multis modis accipit̃.aliqñ pro ira.aliquãdo pro tempore. aliquãdo pro dyabolo.aliqñ pro obſcuritate Et notate ꝙ ideo illa noīa ſcȝ nox tenebre ⁊ nubila poſuit.ad terrendũ.qꝛ tenebrarũ terrores voluit ꝑ illa exꝰprimere.iō dixit (o tenebre).i.peccata (⁊ nubila).ſ.diſcordie hereticoꝝ.(⁊ turbida mundi).i.turbatōnes ⁊ ſeditōes (confuſa).i.ꝑmixta (diſcedite).i.recedite.qꝛ ſicut nox diem ⁊ ſicut colũba accipitrem fugit.ſic peccatum iuſticiã ⁊ dyabolꝰ xp̃m fugit Recedite inquã ⁊ operamini qꝛ (xp̃s venit).i.appiquat.⁊ (h)ſc xp̃s (itrat) ſcȝ mẽtes fideliũ (polꝰ).i.corpꝰ (albeſcit).i.niteſcit ſcȝ bonis operibꝫ.⁊ ſic bñ ⁊ ſancte viuẽdo xp̃s itrat corda nr̃a.

Caligo terre ſcinditur.percuſſa ſolis radio.rebuſq̧ iam calor redit vultu nitenti ſideris

Caligo terre.i.obſcuritas noſtra.vel ſecretũ hereticorũ (ꝑcuſſa).i.illuminata (radio ſolis).i.diuino verbo (ſcindit̃.i.diuidit̃) ⁊ (calor).i. vigor ſpũſſancti q̇ ſcȝ receſſit ꝓpter p̄ſentiam tenebrarũ (iam redit).i.reuerſus ē (rebꝫ).i.corporibꝫ ⁊ animabꝫ noſtris (vultu nitenti ſideris) id eſt ſplendore ſpũſſancti qui eſt verus ſol

Te chriſte ſolum nouimus.te mente pura et ſimplici.flendo et canendo queſumus.intende noſtris ſenſibus.

O (xp̃e nouimus te ſolũ) ſcȝ redemptorē ⁊ illuminatorē.ergo (te) ⁊ nō aliũ (pura mente ⁊ ſimplici).i.ſine hypocriſi (queſumꝰ flendo) ſcȝ pctã noſtra (⁊ canẽdo).i.laudando te de beneficijs tuis (intende).i.prebe aſſenſum (noſtris ſenſibꝫ).i.intentionibꝫ

Sunt multa fuſcis illita.que luce purgẽtur tua.tu lux eoꝝ ſideris vultu ſereno illumina.

(Multa) id eſt multe virtutes (ſunt illita).i.inuncta vel vncta (fuſcis) id eſt nigris coloribꝫ Fuſcus color dicitur falſus color qui mixtꝰ inter alios colores offuſcat nos (que) ſupple mala (purgentur tua luce) id eſt tuo ſplendore.bene dico (tua luce) qꝛ o tu xp̃e es (lux eoꝝ ſideris) id eſt orientalis ſcilicet patris.⁊ ideo nos (illumina ſereno vultu) id eſt claritate ſpirituſſancti

Celi deus ſanctiſſime.qui lucidum centrum poli candore pingis igneo augens decoro lumine

Materia huius hymni eſt laus quam conſona voce ſcȝ corde et opere tenemur deo ꝑſoluere.qꝛ ad vtilitatē noſtrã oīa ꝓduxit.ſcȝ celum ⁊ terrã ⁊ multa alia Nam primo fecit celũ ⁊ terrã.poſtea mare.deinde ſolē ⁊ et lunam ⁊c̃. Rogamus ergo vt ad brauium ſue remunerationis nobis omnibꝫ dimittendo peccata nos per ſui amoris gratiam faciat peruenire.

O (ſanctiſſime deus celi.qui pingis) id eſt decoras (lucidũ poli centrum)

id eſt ſpaciū vel pūctū poli.ſeu zodaicū per quē ſigna duodecim decurrūt ¶ Item zodias animal interpretatur Centrū vero ē medietas ſpere.ſed hic poſuit centrū pro toto celo (igneo candore) .i.ſplendore (augens decoro lumine) ſcʒ cū pictura planetarū ⁊ diuerſarū ſtellarū

¶ **Quarto die qui flammeam ſolis rotam cōſtituens. lune miniſtrans ordinem. vagos recurſus ſiderum**

Supple tu ꝗ es (conſtituēs rotā ſolis flāmeā) .i. ardentē (quarto die) ¶ Notandū ꝙ per quattuor dies mundꝰ ſine ſole permanſit qꝛ pͥma die facta eſt angelica creatura Secūda die factū ē celū ⁊ aer Tercia die facta eſt terra ⁊ aqua Quarta die factus eſt ſol ⁊ luna Quinta aūt die facti ſūt piſces ⁊ aues Sexta vero die facta ſunt animalia ⁊ homines Et tu sͤ es (miniſtrās) .i. tribuens (ordinē lune. ⁊ vagos ſyderū recurſus) .i. varios curſus. qꝛ ſtelle nō ſemper currūt eodem curſu. vel dꝛ quantū ad planetas nam planetarum vagus eſt curſus. quia alius eſt curſus ſolis. alius lune alius aliorum ſiderum ⁊c̄.

¶ **Ut noctibus vel lumini direptōis terminum. primordijs et menſium ſignum daret notiſſimum**

Et quare fecit deus p̄dicta. vt luna (daret terminū direptiōis) id eſt ſeparatōis ſeu diuiſionis (noctibꝫ vel lumini) .i. diei (et daret notiſſimū) id eſt certiſſimū (ſignū pͥmordijs) .i. pͥncipijs (menſium) qꝛ menſis habet triginta dies parū plus vel minus ⁊c̄.

¶ **Illumina cor hominum. abſterge ſordes mentium. reſolue culpis vinculum. euerte moles criminum**

Et quia tu feciſti hec omnia (illumina cor hominum ⁊ abſterge) id eſt munda (ſordes) id eſt prauas cogitatōes (mentium) ſcʒ noſtrarū. ⁊ reſolue .i. diſſolue (vinculum culpis) .i. a peccatis. ⁊ (euerte moles criminū) .i. magnitudines peccatorum

n **Nox atra rerum contegit terre calores omniū. nos cōfitentes poſcimus. te iuſte iudex cordium**

¶ Materia huius hymni eſt rogare deum vt ipſe caliginem mentis et corporis a nobis expellat. Rogamꝰ etiam in hoc hymno clementiam omnipotentis dei. vt nos defendat et protegat ab antiquo hoſte. ſcilicet dyabolo. et expellat intrinſecam obſcuritatem mentis et corporis. et vt dignetur nobis ſui luminis claritatem concedere reſeruando nos a pctis ¶ Conſtrue (Atra nox) id eſt dyabolus vel peccatum (contegit) id eſt obtenebrat (calores) id eſt illuminationes (omnium rerum terre) Nam ob hoc non neceſſe eſt nec etiam vtile ibi morari. vbi ſcimus ꝙ noctis obſcuritas omnia contegit. calores herbarū ⁊ ceteraꝝ rerum in ſuis

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

profundis tenebris obducit ⁊ ſepelit Sed cum hoc ꝙ nunc lucem ſideris habeamus in mente. ⁊ hoc in medijs noctibus. i. cum mundus ſedet in tenebris ⁊ plus creſcunt incendia carnis. tunc ſurgamꝰ ꝯfitentes deū ſcꝫ iudicē cordiū noſtroꝝ. ⁊ ideo dr autor (O iuſte iudex). i. ꝯſcrutator (cordiū). i. mētiū (nos ꝯfitētes) ſc tibi peccata noſtra (poſcimus te). i. rogamꝰ ea que ſunt vite ſcꝫ miſericordiam ⁊ gratiam.

¶ Tu auferas piacula. ſordeſqꝫ mentis abluas. doneſqꝫ chriſte gratiam. vt arceantur crimina

¶ O iuſte iudex cordium. i. animaꝝ noſtrarum (auferas). i. deleas (piacula). i. grauia peccata. ⁊ (abluas). i. purges (ſordes). i. ſuggeſtiones dyabolicas que pungūt nos (qꝫ) pro et (o chriſte dones). i. tribuas (gratiā) ſpūſſancti. ⁊ ad quid (vt crimina). i. peccata (arceanť). i. expellanť a nobis

¶ Mens ecce torpet impia. quam culpa mordet noxia. obſcura geſtit tollere. et te redemptor querere.

¶ Dico ꝙ expellanť crimina. ⁊ quare. quia (ecce impia mens) id eſt aīa peccatrix (torpet) id eſt pigreſcit (quam) ſc mentem (culpa noxia) id eſt mala (mordet) id eſt pungit. ⁊ mens (geſtit) id eſt cupit (tollere) id ē depellere a ſe (obſcura) id eſt peccata (⁊ geſtit) id eſt cupit (querere te) ſc chriſtum (o redemptor). i. ieſu ſaluator

¶ Repelle tu caliginem intrinſecus qꝫ maxime. vt in beato gaudeat ſe collocari lumine

¶ Et quia mens geſtit te querere. tu (repelle). i. remoue (intrinſecus) id eſt ex anima (caliginē). i. cecitatē peccatorum (qꝫ maxime). i. precipue. vt ipā mens (gaudeat ſe collocari in beato lumine) id eſt eterna beatitudine. ſcꝫ in regno celorum

Lux ecce ſurgit aurea. pallens fatiſcat cecitas. que noſmetipōs in p̄ceps diu errore traxit deuio

¶ Iſte hymnus continetur in ſuperiori hymno. ſed intentio verſus eſt hec. ne ſcꝫ oculi peccent Hic ponitur anapeſtus pro ſpondeo. ⁊ ſpondeꝰ ſecundo loco ponitur pro iambo Nox vſqꝫ modo texit colores terre. ſed modo diſcedit. quia (ecce lux aurea). i. euangelica p̄dicatio (ſurgit) in corda noſtra. ⁊ ideo (omnis cecitas pallens). i. dyabolus (fatiſcat). i. euaneſcat (que) cecitas (traxit). i. duxit (diu). i. multū (noſmetipōs) ſc homines (in preceps). i. in ruinam vł in precipitium (deuio errore) id eſt peruerſa ſuggeſtione.

¶ Hec lux ſerenum cōferat. puroſqꝫ nos preſtet. ſibi nihil loquamur ſubdolum voluamus obſcurum nihil

¶ Dicit ꝙ lux ſurrexit. ⁊ ideo (hec lux conferat) i. donet nobis (ſere-

num).i.virtutem ſpũſſancti(preſtet nos puros).i.mundos ab omĩ pec
cato(ſibi).i.ad honorẽ ſuuz.ꝛ hoc ſit(loquamur nihil ſubdolum).i.nihil
deceptoriũ.ꝛ(nihil voluamus obſcurũ).i.nullũ cogitemus peccatum

¶ **Sic tota decurrat dies.nec lingua mendax.nec manꝰ ocu
li nec peccent lubrici.nec noxa corpus inquinet**

¶ Tota dies).i.totum tempus vite noſtre(decurrat ſic) ſcꝫ non loquẽ
do ſubdolum(nec lingua mendax ſit).i.nõ dicat mendaciũ (nec manus
peccent).i.nõ faciant aliquid mali (nec oculi lubrici peccent) ſcꝫ videndo
illicita (nec noxa) id eſt culpa corruptõnis (inquinet) id eſt defedet vel
polluat(corpus)noſtrum

¶ **Speculator aſtat deſup. qui nos diebus omnibꝫ.actuſqꝫ
noſtros proſpicit.a luce vſqꝫ ad veſperum**

Et nolite peccare.qꝛ(ſpeculator).i.dñs(aſtat).i.aſpicit nos(deſup)
id eſt de celo(omnibꝫ diebꝫ).i.quotidie(qꝫ).p et(pſpicit).i.a longe videt
(noſtros actus).i.noſtra opera(a luce).i.a natiuitate(vſqꝫ ad veſperꝫ).i.
vſqꝫ ad finem vite noſtre

**Magne deus potentie.qui ex aquis ortum genꝰ. par/
tim remittis gurgiti.partim leuas in aera.**

¶ In hoc hymno ꝯtinet opus qđ deus fecit in q̃nto die.qꝛ tunc creauit
piſces ꝛ aues ex aqua.ꝛ ipoꝛum que ex aqua fecit miſit partẽ gurgiti.id ẽ
mari.ſcꝫ piſces.ꝛ partẽ leuauit in aera.ſcꝫ aues Creauit quoqꝫ cete gran/
dia.benedixitqꝫ eis dicens Creſcite ꝛ multiplicamini ꝛ replete aquas ma
ris.aueſqꝫ multiplicent ſup terrã.ꝛ ſic piſces ꝛ aues orti ſunt ex aqua Sꝫ
aues nõ comeduntur omĩ tempore ſicut piſces.qđ ideo fit.qꝛ aues p coi/
tum generant ſicut ꝛ nos.qđ nõ eſt in piſcibꝫ Uel qꝛ aues ſunt calidioris
nature qꝫ piſces Intendit etiam autor rogare deum.vt nos q̃ ſumus ab
luti ꝛ mundati in ſacro baptiſmate ab originali crimine.ſic ſeruet nos vt
neſciamus lapſus criminũ.ꝛ vt dyabolus nõ depmat nos p criminalia
peccata.ꝛ hoc eſt qđ đt(O deus magne potentie).i.poteſtatis(qui re/
mittis genus).i.piſces ꝛ aues.genꝰ dico(ortũ ex aquis)baptiſmatꝭ (ſꝫ
partim gurgiti).i.mari.ſ.iferno.vt piſces.i.malos hoĩes.ꝛ(leuas).i.ſub
leuas(ptim in aera).i.in regnũ celoꝝ.vt aues.i.bonos hoĩes.quaſi dice/
ret ſicut in aere aues collocauit.ita in celo hoĩes ſanctos diſpoſuit

¶ **Dimerſa limphis imprimens.ſubuecta collo irrigans.vt
ſtirpe vna prodita.diuerſa rapiant loca**

¶ Conſtrue O tu deus(impmens).i.deputans (dimerſa).i.deorſum
merſa vt piſces.i.malos homines(limphis).i.aquis infernalibꝫ.ꝛ(irri/

gans).i.ſubleuans (ſubuecta).i.ſurſum vecta.vt aues.i.bonos homies (collo).i.capite(vt pdita).i.orta(vna ſtirpe).i. vno baptiſmate renati. (rapiant).i.accipiant(diuerſa loca).i.diſtinctas manſiones.ſcz aerem et aquam.i.vitā eternā vel eternā damnatōem Vel.diuerſa loca.id eſt varia habitacula in celo.qz manſiones multe ſunt in regno celoꝝ iuxta diſtinctos gradus beatoꝝ.qz qlibet ſanctoꝝ hoim ſpecialē habet locū vel gradum leticie in celo iuxta bona opera ſua q fecit in hoc mundo

Largire cunctis ſeruulis.quos mundat vnda ſanguinis. neſcire lapſus criminum.nec ferre mortis tedium.

¶ Et tu qui oīa feciſti(largire)id eſt tribue(cunctis ſeruis).i. omnibꝫ famulis tuis(neſcire)id eſt nō ſentire(lapſus criminū)id eſt caſus peccatoꝝ q dimiſſa ſunt in baptiſmo(quos)ſeruulos(vnda)id eſt effuſio(ſanguinis)tui(mundat)id eſt lauat a peccatis(nec ꝓ et nō.ꝛ largire ſeruulos tuos nō(ferre)id eſt nō pati(tedium mortis)id eſt penam dyaboli.

Vt culpa nullum deprimat.nullum leuet iactantia.eliſa mens nec concidat.eleuata mens nec corruat

Ad hoc largire(vt culpa)id eſt graue peccatū(nō depmat).i.nō aggrauat vel arguat)vllum)ſc chriſtianū(ꝛ iactantia)id eſt ſupbia de bonis(nō leuet)id eſt non extollat.vllum(ꝛ mens)id eſt anima(eliſa)id leſa a peccato(nō ↄcidat)id ē nō incidat in deſperatōem(nec)ꝓ et nō(mens eleuata)id eſt inflata per ſuperbiam (corruat)id eſt cadat ſc in eternam damnationem.

Tu trinitatis vnitas.orbem potenter qui regis.attende laudum cantica.que excubantes pſallimus.

¶ In hoc hymno autor nos hortaṫ de ſomno ſurgere ꝛ medelā viciorūꝫ qrere Intendit etiā in hoc hymno ipam trinitatē laudare vel inuocare.ꝑ quā mūdus regiṫ.vt impleat nos ſuo lumine. vt quicqd peccauimꝰ fraude demonum.ipe chriſtus abſtergat celitus.id eſt de celo.ꝛ hoc eſt q d dt (O tu vnitas)id eſt o ſancte ſpiritus q ꝓcedis a patre ꝛ filio (trinitatꝭ) ſcz pſonaꝝ(q regis)id eſt gubernas (potenter)id eſt potentia tua(orbē) id eſt mundum(attende cantica laudum)id eſt hymnoꝝ(que)ſc cantica nos(excubantes)id eſt vigilantes(pſallimus) id eſt cantamus

Iam lectulo conſurgimus.noctis quieto tempore vt flagitemus vulnerum a te medelam omnium

¶ Nos(ↄſurgimus iā lectulo).i.ex deſidia Lectus eñ dr ab electꝭ ꝛ mollibꝫ herbis.ſup quas antiqui requieſcebant (quieto tpe noctis)ꝛ ad quid(vt flagitemus).i.rogemus(a te medelā oim vulnerū).i.peccatoꝝ

¶ Quo fraude quicquid demonum in noctibꝰ delinquimus abſtergat illud celitus tue poteſtas glorie

¶ Conſtrue (Quo) ꝓut (poteſtas glorie tue) id eſt tue laudis (abſtergat) .i. abluat mundet vel purget (celitus) .i. diuinitus (illud) sc̄ peccatum (quicquid) sc̄ viciorum (delinquimus) .i. cōmittimus (fraude) .i. deceptōne (demonū) .i. dyaboloꝝ (in noctibꝰ) .i. in tenebris viciorum

¶ Nec corpus aſſit ſordidum. nec torpor inſtet cordiuꝫ. nec criminis contagio. non tepeſcat ardor ſpiritus

¶ Conſtrue (Nec) pro ⁊ non (corpus) noſtrum. non (aſſit) .i. nō ſit (ſordidum) id eſt pollutum vel fetiduꝫ (nec torpor) id eſt pigricia vel malicia (cordium) noſtroꝝ (inſtet nobis. nec contagio) id eſt macula (criminis) sc̄ aſſit nobis. ⁊ (ardor ſpiritus) .i. amor vl̄ gratia ſpūſſancti (nō tepeſcat) id eſt non deficiat in nobis

¶ Ob hoc redemptor queſumus reple nos tuo lumine. per quod dierum circulis nullis ruamus actibus.

¶ Ut amor tue gratie non deficiat in nobis (ob hoc) .i. propter hoc o (redemptor queſumus) id eſt rogamꝰ te (reple nos) peccatores (tuo lumine) id eſt tuo ſplendore (per quod) lumen (nullis actibus) id eſt nullis peccatis (ruamus) id eſt cadamus (circulis dierum) id eſt reuolutionibus dierum

Eterna celi gloria. beata ſpes mortalium. celſi tonantis vnice. caſteqꝫ proles virginis

¶ Materia huius hymni eſt inuocatio ad chriſtum filium beate virginis vt dignetur nobis ſuam miſericordiam tribuere. dexteram porrigere vt mereamur corroboratōnem fidei ⁊ charitatꝫ obtinere. Et hoc eſt quod dicit. O chriſte tu exiſtens (eterna gloria celi) ſcꝫ angeloꝝ ⁊ beatorum hominum. vel quia pater tuus celeſtis per te glorificatᷓ. ⁊ (o beata ſpes mortalium) .i. chriſtianorum hominum. ⁊ (o vnice celſi tonantis) .i. celeſtis patris ſm̄ diuinitatem (qꝫ) pro et (o proles) id ē o fili (caſte virginis) ſcꝫ marie. sc̄ ſm̄ humanitatem.

¶ Da dexteram ſurgentibꝰ. exurgat ⁊ mens ſobria. flagrāſqꝫ in laudem dei grates rependat debitas

¶ Conſtrue O tu chriſte (da dexteram) .i. auxilium tuum nobis (ſurgentibus) sc̄ a vicijs. ⁊ ita (mens noſtra) .i. anima noſtra (ſobria) .i. abſtinens (exurgat) ſcꝫ ad laudem tuam (qꝫ) pro et. sc̄ mens (flagrans) .i. ardens (in laudem) .i. in honorem (dei) omnipotentis (rependat) .i. perſoluat (debitas grates) .i. grāꝝ actōes in hymnis ⁊ cāticis deo oīpotēti.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Natus refulget lucifer ſparſamqꝫ lucem nunciat. cadit caligo noctium. lux ſancta nos illuminet

Cōſtrue (Lucifer) .i. ſtella matutina .ſcꝫ chriſtꝰ (natus) id eſt genitꝰ (refulget) .i. ſplendet mūdo (qꝫ) ꝑ et (nūciat) ſcꝫ mūdo (ſparſam lucem) .i. natam. vere nūciat. qꝛ (caligo noctiū) .i. obſcuritas dyaboli (cadit) sc in mūdo. ꝛ ideo (lux ſancta) .i. xp̄us ſua ſanctificatōe (nos illuminet .i. corda noſtra illuſtret lumine ſpiritusſancti ꝛc.

¶ Manenſqꝫ noſtris ſenſibus noctem repellat ſeculi omniqꝫ fine dici purgata ſeruet pectora

Ut ipſa lux (manēs noſtris ſenſibꝫ) .i. in nobis ꝙ habemus qnqꝫ ſenſus corporeos. ꝛ repellat sc a nobis (noctē) .i. dyabolū (ſeculi) .i. mūdi. ꝛ illa lux (ſeruet pectora noſtra .i. corda. purgata) .i. mūdata ſcꝫ a vitijs (omni fine dici) id eſt omni tempore vite noſtre

¶ Queſita iam primum fides radicet noſtris ſenſibus. ſecunda ſpes congaudeat qua maior extat charitas

Cōſtrue. (Fides queſita a nobis) ſ. in baptiſmo (iam primū) .i. cito ideo dicit primū. qꝛ fides eſt ꝑma inter oēs virtutes. vt ibi fides. ſpes. ꝛ charitas (radicet) .i. ponat radices (ſenſibus noſtris) .i. in mēte noſtra. ꝛ (ſecūda ſpes) ſcꝫ a fide. ꝑ quā ſcꝫ ſperamus vitā (cōgaudeat. ꝛ (charitas) .i. talis virtus (extat maior) .i. virtuoſior. iuxta aplm ꝑma chorinte. xiij. Maior autem horum charitas.

Plaſmator hominis deus (qui cūcta ſolus ordinās) humum iubes producere reptantis et fere genus

In hoc hymno cognoſcitur illud qđ fecit deus in ſexta die. Creatis ſiquidē omnibus reptilibus. ſcꝫ piſcibꝫ auibus ꝛ alijs beſtijs quinta die, ſexta die formauit deus hoīem ad imaginem ſuā. ꝛ precepit omnibꝫ aīalibꝫ dicens. creſcite ꝛ multiplicamini ꝛ replete terrā. ꝛ dixit homini. dominamini piſcibꝫ maris. volatilibꝫ celi, ꝛ vniuerſis animātibꝫ q̄ mouentur ſuper terram. poſuitqꝫ eū in paradiſo deliciarū vt operaretur ꝛ cuſtodiret illud vt pꝫ Gene. ꝑmo ꝛ ſcđo Intendit itaqꝫ autor rogare deū. vt ſicut deus fecit hominē ſuꝑiorem cūctis aīantibꝫ. ſic dignet᷑ nos cuſtodire vt nō efficiamur inferiores brutis animalibꝫ ꝓpter pctā noſtra. Cur ergo hoīes creauit quos futuros preſciebat malos. ideo qꝛ ſicut preuidit quid mali eēnt facturi. ſic etiam preuidebat quid boni eſſent facturi Uel dicitur. quis nouit ſenſum domini aut quis ꝯſiliarius eius fuit. quaſi diceret nullus. ad Romanos. xiº ¶ Cōſtrue (O deus plaſmator) id eſt creator (hoīs) ſcꝫ ade (qui ſolus ordinans cuncta) id eſt diſponens omnia (iubes) id eſt precipis (producere humum) id eſt eccleſiam. ſcilicet bonos et malos homines. Eccleſia autem eſt congregatio fidelium (genus reptantis) .i. ſerpētis (et fere) id eſt beſtie

¶ Qui magna rerum corpora dictu iubentis viuida. vt ſeruiant per ordinem ſubdens dediſti homini.

Cōſtrue O tu deus q̄ feciſti (dictu iubētis .i. verbo filij tui (magna corpora) .i. iumēta pecora beſtias. omniū ſcꝫ (rerū) diuerſarū (viuida) .i. animata. ꝛ (ſubdens) id eſt ſupponens illa animalia (dediſti homini vt ſeruiant) ſcꝫ homini (per ordinem) ſcꝫ vt vnūquodqꝫ animal ſeruiat homini in illo ad qđ ordinatū ē a natura vt oues lepores porcos ad comedēdū ꝛc̄

¶ Repelle a ſeruis tuis quicquid per immundiciam. aut moribus ſe ſuggerit. aut actibus ſe interſerit

Conſtrue Et o deus (repelle) id eſt remoue (a ſeruis tuis quicq̄d ſuggerit) .i. infert (ſe ꝑ immundiciā) .i. ꝑ aliquam ſuꝑfluitatem vel ꝑ ſordidā cōmeſtionē (aut moribꝰ) ſcꝫ malis. qui ſcꝫ ex ꝯſuetudine peccandi ſe abſtinere nō poſſunt a pctīs (aut interſerit) .i. inmiſcet (ſe actibꝰ) ſcꝫ ꝑuerſis.

¶ Da gaudiorū premia. da gratiarum munera. diſſolue litis vincula. aſtringe pacis federa

Cōſtrue O deus (da p̄mia) .i. remunerationē (gaudiorū) ſcꝫ eternoꝝ (da munera gratiarū) .i. dona ſpiritusſancti (diſſolue vincula litis) .i. pctā odij ꝛ (aſtringe) ꝯiunge (federa pacis) .i. cōcordiā ſalutis

Summe deus clementie mundiqꝫ factor machine. vnus potentialiter trinuſqꝫ perſonaliter.

Materia huius hymni eſt cognitionē habere trinitatis in vnitate. et vnitatis in trinitate Intendit etiā autor rogare deum vt cingat lumbos noſtros cingulo caſtitatis. ꝛ adurat id eſt inflammet vel repleat corda noſtra igne ſpūſſancti vt caſto corpore ꝛ mūdo corde deo ſeruire mereamur ¶ Conſtrue (O deus ſumme clemētie) .i. alte pietatis. ꝛ o (factor machine mūdi) .i. creator totiꝰ vniuerſi. ſupple q̄ es (potētialiter vnus) .i. in potentia ſm diuinitatē. ꝛ (trinus ꝑſonaliter) .i. trinus in ꝑſonis

¶ Noſtros pius cum cāticis fletus benigne ſuſcipe. quo corde puro ſordibus te perfruamur largius

¶ Cōſtrue Et tu (pius) ibi nominatiuus ponit̄ pro vocatiuo (ſuſcipe benigne noſtros fletus) .i. lachrimas (cum canticis) id eſt cum hymnis vel laudibꝰ (quo) .p vt (ꝑfruamur te largius) .i. amplius. ꝛ hoc (corde puro) .i. mūdo (ſordibꝰ) id ē a vitijs

¶ Lumbos iecurqꝫ morbidum adure igne congruo. accincti vt ſint perpetim. luxu remoto peſſimo.

¶ Conſtrue. O deus (Adure) id eſt accende (igne congruo id eſt ſpiritu ſancto (lumbos noſtros ⁊ iecur) id eſt epar. Et nota q̄ hec tria ſcȝ iecur. cerebrū ⁊ lumbi cogūt hominem peccare (vt ſint accincti) id eſt vt lumbi ſint caſti ↄtra libidinem (perpetim) id ē ſemper (remoto peſſimo luxu) .i. depoſita peſſima luxuria. q̄ multos proch dolor ducit ad gehennam

¶ Vt quiqȝ horas noctium nūc concinendo rumpimus. donis beatis patrie ditemur omnes affatim

¶ Cōſtrue (Vt quiqȝ) id eſt quicūqȝ (ↄcinēdo) id eſt pſallendo (rūpim⁹) id eſt ꝑ vigilias diuidimus (horas noctiū) quia tunc bonū ⁊ quietū eſt orare. vt (ditemur) .i. diuites efficiamur (affatim .i. habundanter (beatis donis patrie) id eſt beatitudine patrie celeſtis ad quam nos deus dignetur perducere amen.

Aurora iam ſpargit polum. terris dies illabitur. lucis reſultat ſpeculum. diſcedat omne lubricū

¶ Hymnus iſte ↄtinuatur ſuperiori. quia nos rumpim⁹ horas noctiū vt nos omnes ditemur ⁊ diuites efficiamur in xp̄o. ⁊ ecce. (Aurora) id ē xp̄us (iam ſpargit polum) id eſt illuminat corda hominum. Hortatur etiā nos vt ſic viuamus in hoc ſeculo vt illud verbum .math. xxv. detur audire mereamur ſcȝ Venite benedicti patris mei ⁊c. nam finito mūdi termino pctōres perpetuis tradentur tenebris. fideles vero ⁊ iuſtos nō in noctem ſed in lucē ponet. Et hoc eſt quod precamur (aurora) id ē xp̄us) ſpargit iam polū) id eſt illuminat mentes vel eccleſiam. et (dies) .i. ſtatus gratie (illabitur) id eſt appropinquat (terris) .i. hominib⁹ in terra habitantibus ⁊ (ſpeculum) id eſt pulcritudo vel aſpectus (lucis) id eſt claritatis (reſultat) id eſt reſilit. ⁊ ideo (omne lubricum) id eſt peccatuȝ (diſcedat) ſcilicet a nobis

¶ Fantaſma noctis decidat. mentis reatus ſubruat. quicquid tenebris horridum nox attulit culpe cadat

¶ Cōſtrue (Fantaſma) id eſt fantaſia vel illuſio (noctis) id eſt dyaboli (decidat) id eſt recedat a nobis. ⁊ (reatus) id eſt culpa mētis (ſubruat) id eſt cadat a nobis. ⁊ (quicquid horridum) id eſt deforme (nox) id eſt dyabolus vel nocturna cogitatio (attulit culpe tenebris) id ē obſcuritatis (cadat) .i. recedat a nobis

¶ Vt mane illud vltimū quod preſtolamur cernui. in luceȝ nobis effluat. dum hec canore concrepat.

¶ Cōſtrue (Vt mane illud vltimū) id eſt iudiciū futurū vel aduēt⁹ xp̄i in iudiciū (qđ p̄ſtolamur) .i. ſperamus vel expectam⁹ (cernui) .i. humiles (effluat) .i. eueniat (nobis in lucē .i. claritatē (dū hec) ſc nox (ↄcrepat) .i. reſonat (canore) .i. cātu ſeu laude

Expoſitio hymnorum

O Lux beata trinitas. et principalis vnitas. iam ſol re
cedit igneus. infunde lumen cordibus

In hoc hymno materia ſumit̉ circa qualitatē temporis die recedente et nocte adueniēte Intendit em̄ autor inuocare deū trinū in ꝑſonis. ⁊ trinitatem in vnitate. vt infundat in cordibꝫ noſtris lumen ſpiritusſancti. vt laudare mereamur deū tam in ꝓſperis ꝗ̄ in aduerſis. ⁊ ita ꝯcedat nobis tranſire diem ⁊ noctem ſine peccato. ⁊ ſine impedimēto ſathane

¶ Conſtrue (O beata trinitas). i. o deus. ſupple qui es (lux) hominū vel mundi vl̉ angeloꝝ. ⁊ (vnitas ꝑ̇ncipalis). i. que habēs ꝑ̇ncipatū ſuꝑ oē qđ eſt (iam ſol igneus). i. xp̄us (recedit) ſcꝫ a nobis. ⁊ ideo (infunde lumen) id eſt dona ſpiritusſcti (cordibus). i. ſenſibꝫ noſtris. vt. ſ. illud lumen habere mereamur

¶ Te mane laudum carmine. te deprecemur veſperi. te noſtra ſupplex gloria per cuncta laudet ſecula.

Et o chriſte infunde ſpiritumſanctū te deprecemur. ⁊ vt adiuues nos (laudū carmine) ſupple laudamꝰ (te mane). i. ſemꝑ. q2 omni hora ⁊ omni tempore debemus laudare deū ſcꝫ mane meridie ⁊ ſero Iuxta verbū p̄s Veſpe ⁊ mane ⁊ meridie narrabo ⁊c̄. (te dep̄cemur). i. rogamꝰ (veſperi) .i. in fine mūdi. ⁊ (noſtra ſupplex). i. humilis (gloria laudet te) ſcꝫ criſtum (per cuncta ſecula) id ē ꝑ omne tempus. quia ſemper laudandus eſt deus vt dictum eſt

Conditor alme ſiderum. eterna lux credentium. chriſte redemptor omnium exaudi preces ſupplicum

Materia huius hymni eſt de aduentu chriſti ⁊ de incarnatione eiuſdē q2 deus de celo deſcendens ſe exinaniuit formam ſerui accipiens ⁊ humiliauit ſe vſq3 ad mortem ⁊ qualiter egreſſus de honeſtiſſima clauſura virginis tanq3 ſponſus de thalamo ſuo. cui ſponte omnia obediunt. ſcꝫ terreſtria celeſtia ⁊ infernalia Intēdit etiam rogare deum vt per hanc incarnationem noſtras preces exaudire dignetur ⁊ a ſagitta dyaboli liberare

¶ Conſtrue (O alme conditor) id eſt ſancte creator (ſiderum) id eſt ſtellarum. o (eterna lux) id ē perpetua ſalus (credētiū). i. chriſtianorū fideliū o (chriſte redemptor omniū). ſ. hominū (exaudi p̄ces. i. orōes (ſupplicū) id eſt humiliū ſupplicationū

¶ Qui condolens interitu mortis perire ſeculū. ſaluaſti mūdum languidum donans reis remedium

¶ Conſtrue (Qui condolēs) id eſt qui es nobiſcum dolens (perire ſeculum) id eſt damnare (interitu mortis) id eſt pena infernali (ſaluaſti) id eſt liberaſti de poteſtate dyaboli (mundum languidum ſcilicet in

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

peccatis (donans remedium).i.redẽptõem (reis) id eſt peccatoꝛib9

¶ Uergente mũdi veſpere vti ſponſus de thalamo. egꝛeſſus honeſtiſſima virginis matris clauſula

¶ Conſtruc (Uergente mũdi veſpere).i.appꝛopinquante fine mundi. es (egꝛeſſus. vti).i.ſicut (ſponſus) sᶜ egꝛedit (de thalamo) id eſt cubiculo egꝛeſſus inquã de (honeſtiſſima).i.caſtiſſima (clauſula matris virginis) id eſt de vtero virginis marie

¶ Cuius foꝛti potentie genu flectuntur omnia. celeſtia terreſtria fatentur nutu ſubdita.

Et ideo qꝛ egꝛeſſus es vel qꝛ ſaluaſti mũdũ (cui9).ſ.xp̄i (foꝛti potẽtie oĩa flectunt genu) ſcꝫ laudãdo ip̄m (celeſtia).i.angeli (terreſtria).i.hoĩes (fatentur ſubdita) id eſt ꝯfitentur ſe illi ſubiecta (nutu) id eſt ſponte. ſcilꝫ ad tuam voluntatem ⁊c̄.

¶ Te dep̄camur agye venture iudex ſeculi. ꝯſerua nos in tẽpoꝛe. hoſtis a telo perfidi

Ergo qꝛ ita eſt vt dictũ eſt (dep̄camur agye).i.o ſancte xp̄e (iudex venture ſeculi) ſcꝫ in extremo iudicio (conſerua).i.cuſtodi (nos in tp̄e).i.in hac vita (a telo hoſtis ꝑfidi).i.ſuggeſtione dyaboli q̄ ſagitta dicitur

¶ Laus honoꝛ virtus gloꝛia. deo patri et filio. ſancto ſimul paraclito. in ſempiterna ſecula Amen

Et qꝛ deus miſit filiũ ſuũ xp̄m vt nos redimeret. ideo ſit (laus honoꝛ virtus gloꝛia deo patri ⁊ filio. ſimul).i.pariter (paraclito).i.ſpirituiſancto (in ſempiterna ſecula).i.ſine fine Amen

Uerbum ſupernum pꝛodiens. a patre olim exiẽs. qui natus oꝛbi ſubuenis. curſu decliui tempoꝛis

¶ Iſte hymnus ꝯtinuatur ſuperioꝛi qꝛ xp̄s egꝛeſſus eſt de vtero virginali ſicut ſponſus de thalamo ſuo ⁊ ideo oĩa ei humiliant ſiue ſubdita ſtꝫ et nõ ẽ mirũ qꝛ ip̄e deſcẽdit de patre.i.de celo. Et hec ẽ rñſio ꝯtra hereticos q̄ dicebãt xp̄m nõ veniſſe de patre. qb9 ꝑ iſtũ hymnũ reſpondendum ẽ O (supernũ verbũ).i.dei filius (pꝛodiens).i.manifeſtãs te ineffabiliter (exiens).i.veniens (olim a patre) qñ ſcꝫ incarnat9 fuiſti. sᶜ q̄ es (natus) ſcꝫ a patre (ſubuenis).i.ſuccurris (oꝛbi).i.mundo (curſu).i.plenitudine (tp̄is decliui).i.pꝛoni. vel declinãtis ad finem ſeculi

¶ Illumina nunc pectoꝛa. tuoqꝫ amoꝛe cõcrema. audito vt pꝛeconio. ſint pulſa tandem lubꝛica

Et tu q̄ talis es (illumina nũc).i.in pñti.ſ.tuo lumine (⁊ cõcrema).i.

accende(noſtra pectora tuo amore).i.tua gr̄a(vt audito p̄conio).i.p̄dicatōe apl'orū vel(audito p̄conio)ꝓphetarū(lubrica).i.pctā(ſint pulſa).i. remota a noſtris cordibꝰ(tandē).i.inſeparatōe anime a corpore

¶ Iudexq̄ cū poſt aderis.rimari facta pectoris.reddens vicem pro abditis.iuſtiſq̄ regnū pro bonis

¶ Conſtrue. Et o tu ſupnū verbum.i.o fili dei volens(rimari).i.experiri (facta pectoris).i.peccata cogitatōis.vt(cū aderis).i.cū affueris (iudex poſt).i.in fine mundi(reddens vicē).i.remuneratōem(pro abditis).i.p occultis peccatis(et iuſtis).i.ſanctis(regnū)ſcʒ eternū(pro bonis)ſcilʒ operibꝰ que in p̄ſenti ſeculo operati ſunt

¶ Non demū arcemur malis pro qualitate criminis.ſʒ cū beatis compotes ſimus perennes celibes

¶ Conſtrue. Et(non arcemur).i.nō conſtringamur(demū).i.vltimo (malis).i.peccatis(pro qualitate criminis).i.p magnitudine peccatoꝝ)ſed ſimus cōpotes).i.ſimul potētes(cum beatis).i.ſanctis(pennes).i. perpetualiter.vel(pennes).i.habitatores celorū(celibes)id eſt celeſtem vitam ducentes.

V Ox clara ecce intonat.obſcura queq̄ increpat.pellātur eminus ſomnia.ab ethere chriſtus promicat

¶ Materia huius hymni ſimilis eſt ſenſui in p̄dicto hymno vbi dictū eſt ꝙ xp̄s olim venit a patre.ꝛ iam dr̄ ſic.(Ecce clara vox).i.iohēs baptiſta(intonat).i.terribiliter p̄dicat(ꝛ increpat).i.arguit(queq̄ obſcura).i. oīa vicia ſeu pctā.ꝛ ideo oīa(ſomnia).i.vana pctā(pellant̄).i.remoueātur (eminus).i.longe.qꝛ(xp̄s iam ꝓmicat).i.fulget(ab ethere).i.a celo.

¶ Mens iam reſurgat torpida que ſorde extat ſaucia.ſidus refulget iam nouū.vt tollat omne noxiū

¶ Cōſtrue. Et ideo(mens noſtra torpida).i.maculata(reſurgat)ſcilicet a vicijs(q̄)ſcꝫ mens(extat ſaucia)id eſt manet vulnerata(ſorde)id ē peccato.ꝛ bene dt̄ ꝙ ſurgat mens.qꝛ(ſidus).i.chriſtus(refulget iā).i.reſplēdet p ſpiritū ſanctū(nouū)ſcʒ natū de virgine(vt tollat).i.vt remoueat a nobis peccatoribꝰ(omne noxiū).i.omne peccatū.

¶ Eſurſum agnus mittitur.laxare gratis debitum.omnes pro indulgentia.vocem demus cū lachrymis

¶ Conſtrue(Agnus)id eſt dei filius(mittit̄).i.deſtinatur(eſurſum)

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

id eſt de celis (laxare).i.remediare (debitũ).i.originale peccatum vel pe
nas peccati (gratis).i.dono ſeu ſponte ſua ⁊ ſine aliqua remuneratõne.⁊
ideo (oẽs demus) ſcʒ deo (vocẽ cũ lachrymis).i.ꝯfeſſionẽ peccatorũ cum
cõtritõe (pro indulgẽtia).i. pro remiſſione peccatorũ.

¶ Secũdo vt cũ fulſerit. mũdũqʒ horror cinxerit. nõ ꝓ rea/
tu puniat. ſʒ pius nos tũc ꝓtegat Preſta pater piiſſime ⁊c.

Bene dico demus vocẽ cũ lachrymis. vt cũ ille agnus (fulſerit).i. ful
gens aduenerit (ſecũdo) s^c aduentu.ſ. in iudicio (et horror).i.pauo ⁊ (cin
xerit).i.circũdederit (mundũ).i.mũdanos (nõ puniat).i.damnet (pro re
atu).i.pro peccato (ſed pius) ſcʒ xp̃us (nos tunc protegat) id ẽ defendat
a poteſtate dyaboli.

Veni redemptor gentiũ. oſtende partũ virginis. mi
retur omne ſeculũ. talis decet partus deũ

¶ Materia huius hymni eſt inuocatio ad deum vt veniat oſtendere
nobis partũ virginis non fuiſſe ex virili ſemine ſed diuino ſpiritu coope/
rante eſſe factum. ⁊ qualiter egreſſus ſit a patre ⁊ regreſſus ad patrem. et
qualiter ſit equalis patri. ⁊ loquitur de preſenti tanqʒ de futuro. Vel di/
cere poſſumus ſm litterã ſic. s^c o xp̃e qui es (redẽptor gentiũ).i. omniuʒ
hominũ (veni).i.accede in mentibꝫ noſtris (⁊ oſtẽde).i.pande nobis (par
tũ virginis) ſcʒ marie ⁊ ideo (omne ſeculũ).i.totus mũdus (mire᷑) id ẽ
ammiretur. qꝛ (talis ꝑtus decet).i.decens eſt (deum) ſcʒ creatorem celi ⁊
terre naſci ſine ſemine virili

Non ex virili ſemine. ſed myſtico ſpiramine. verbũ dei fa
ctũ eſt caro. fructuſqʒ ventris floruit

Conſtrue. Vere talis partus decet deũ. qꝛ (nõ ex virili ſemine) s^c na/
tus eſt xp̃s (ſed miſtico ſpiramine).i.ſecreta operatõe ſpiritusſancti (ver/
bum dei).i. filius dei (factũ ẽ caro).i.homo (qʒ) pro et (fructus ventris)
ſcʒ marie (floruit).i.ſicut flos creuit. qꝛ beata virgo maria fuit ramus. ⁊
filius eius ieſus chriſtus eſt flos

Aluus tumeſcit virginis. clauſtra pudoris ꝑmanẽt. vex
illa virtutũ micant. verſatur in templo deus

Conſtrue. Et ecce (aluus virginis).i.venter marie (tumeſcit).i.creſcit
et tamen (clauſtra pudoris) id eſt clauſura virginitatis (permanent) ſcilʒ
integra ⁊ illeſa. qꝛ virginitas in ea nõ eſt violata. et (vexilla virtutũ) id eſt
ſancta miracula (micant) id eſt fulgent ſcʒ per totũ mundũ. vel virtutum
quarũ deus eſt vexillũ. id eſt cuſtos. ⁊ ideo (deus verſatur in templo) qꝛ
receptus eſt a ſymeone in templo (vel verſatur in templo) id eſt in vtero
beate marie virginis ⁊c.

¶ Procedens de thalamo ſuo. pudoris aula regia. gemine gigas ſubſtantie. alacris vt currat viam

¶ Conſtrue. ſc xp̄us (p̄cedens de thalamo ſuo) .i. vtero matris. quia illa fuit illi lectus caſtitatis. ſcʒ de (regia aula pudoris) .i. de palatio regali. exiſtens (gygas gemine ſubſtātie) .i. diuinitatis ⁊ humanitatis. q̄ꝛ eſt deus ⁊ hō. Gygas enī dr̄ eo q̄ inſeparabiliter ⁊ irreuocabiliter ad vitam huiꝰ mūdi nobis occurrit. vn̄ Dauid. Exultauit vt gygas ⁊c̄. (vt alacris) .i. velox (currat viā) .i. tranſeat de hoc mundo ad patrem

¶ Egreſſus eius a patre. regreſſus eius ad patrem. excurſus vſq̄ʒ ad inferos. recurſus ad ſedem dei

¶ Conſtrue (Egreſſus eius a patre) ſc fuit qn̄ deſcendit in vterum virginis (regreſſus eius ad patrē) qn̄ rediit in celū. vn̄ Dauid. A ſummo celo egreſſio eius et occurſus eius vſq̄ʒ ad ſummū eius. Et ip̄e ait in euāgelio. Exiui a patre meo ⁊ veni in mūdū. iteꝝ relinquo mundū ⁊ vado ad patrē (excurſus vſq̄ʒ ad inferos) .i. deſcēdit ad inferna (recurſus ad ſedem dei) id eſt aſcendit ad dexteram patris

Equalis eterno patri. carnis ſtropheo accingere. infirma noſtri corporis virtute firmans perpetim

¶ Cōſtrue. Et tu xp̄e q̄ es (equalis eterno patri) ſm̄ diuinitatē (accingere ſtropheo) .i. cingulo (carnis) q̄ꝛ ꝑ carnē ſuperauit dyabolū. ſc tu xp̄e (firmans) .i. roborans (ꝑpetim) .i. ꝑpetue (infirma corꝑis) .i. vicia ⁊ fragilitates noſtri corporis (ꝟtute) .i. cū virtute

¶ Preſepe iam fulget tuū. lumen q̄ʒ nox ſpirat nouū. quod nulla nox interpolet. fide q̄ʒ iugi luceat

¶ Conſtrue. Uere p̄cedis de thalamo tu xp̄e. q̄ꝛ (p̄ſepe tuū) .i. eccleſia (iam fulget) ſcʒ virtutibꝫ et (nox ſpirat) .i. emittit (nouū lumen) .i. filium natū ſine peccato (qđ) ſc lumen (nulla nox) .i. nulla obſcuritas hereticorū q̄ꝛ heretici dicūt deū nō accepiſſe verā carnem (interpolet) .i. obſcurat. et (luceat) ſcʒ lumen tuū (iugi fide) .i. aſſidua virtute

Chriſte redemptor gentiū. ex patre patris vnice. ſolus ante principiū. natus ineffabiliter

Materia huius hymni eſt inuocatio quā facimꝰ ad xp̄m. vt ſicut ip̄e dignatus eſt accipere carnē humanā. ⁊ illā ſibi vnire ꝓpter nos. ita p̄ces noſtras exaudire dignet̄. ⁊ nos a peccatis noſtris liberare ⁊c̄. ¶ Conſtrue O (xp̄e redemptor gentiū) .i. hominū. q̄ꝛ omnes gētes redemiſti tuo ſanguine. ⁊ o tu (vnice patris) .i. o tu vnigenite. ſ. p̄cedēs (ex patre) tu (ſolꝰ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

natus).i.genitꝰ (ineffabiliter) ſm diuinitatē Unñ ait ſcriptura Genera-
tionē eius qs enarrabit (ante pncipiū).i.añ mundi conſtitutōem

¶ Tu lumen et ſplendoꝛ patris. tu ſpes perennis omnium.
intende quas fundunt preces tui per oꝛbem famuli.

¶ O chꝛiſte (tu es lumen ꝛ ſplendoꝛ patris) qꝛ ꝑ te pater innotuit mun-
do (tu es ſpes ꝑennis).i.ꝑpetua (omniū) ſcꝫ hoīm (intende).i.audi (pre
ces) id oꝛōnes (quas) pces (tui famuli fundunt).i.effundunt (ꝑ oꝛbē).i.
ꝑ vniuerſum mundū vbi gentes habitant aſſidue te oꝛantes.

¶ Memento ſalutis autoꝛ. ꝙ noſtri quondam coꝛpoꝛis. ex
illibata virgine. naſcendo foꝛmam ſumpſeris

¶ Dico ꝙ debes pces noſtras intendere. qꝛ aſſumpſiſti humanā carnē
ex intacta virgine. ꝛ hoc eſt qđ đt. O (autoꝛ ſalutis) noſtre (memēto) id
eſt recoꝛdare (ꝙ ſumpſeris) id eſt aſſumpſerꝭ (quondā) id eſt olim (naſcē
do foꝛmā).i.ſilitudinē (noſtri coꝛpoꝛis) humani (ex illibata ꝟgine) id eſt
intacta ꝛ inuiolata virgine maria. quia ante partum ꝛ poſt partum ꝛ in
partu virgo permanſit

¶ Sic preſens teſtatur dies. currens per anni circulum. ꝙ
ſolus a ſede patris mundi ſalus adueneris

¶ (Preſens dies) natiuitatis (teſtaꝛ ſic).i.taliter (currens ꝑ circulū an-
ni).i.ꝑ vnūquēqꝫ annū (ꝙ ſolus).i.nullo comitante. ſꝫ exn̄s (ſalus mū-
di adueneris).i.deſcēderis (a ſede patris).i.de excelſo thꝛono dei

¶ Hunc celum. terra. hunc mare. hunc om̄e qđ in eis eſt. au
ctoꝛem aduentus tui laudans exultat cantico.

¶ (Celum) id eſt angeli q̄ paſtoꝛibꝫ apparuerūt dicentes cū gaudio Glo
ria in excelſis deo (vel celū) id eſt ſtelle. qꝛ ſtella apparuit tribꝫ magis. id
eſt tribꝫ regibꝫ ducens eos ab oꝛiente in bethleem (terra) id ē terrena po
teſtas (exultat) id eſt gaudendo laudat (cantico) id eſt cū hymno (hunc)
diem (mare).i.tyrānica poteſtas laudat (hunc) dieꝫ (ꝛ om̄e qđ ē in eis)
ſcꝫ in celo in terra ꝛ in mari (exultat cantico) hūc diem (laudās).i.cōme
dans (auctoꝛē).i.diſpoſitoꝛem (aduentus tui) in hunc mundum

¶ Nos quoqꝫ qui ſancto tuo redempti ſumus ſanguine. ob
diem natalis tui. hymnum nouum concinimus

¶ Et nō ſolū celū ꝛ terra ꝛ mare laudant te. ſꝫ etiā (nos) chꝛiſtiani (qui
ſumus redempti) id eſt ſaluati a moꝛte eterna (tuo ſancto ſanguine) ſcꝫ
in paſſione tua effuſo (ꝯcinimus) id eſt ſimul cātamus (nouum hymnū)
id eſt nouam laudem (ob diem natalis tui) id eſt natiuitatis tue

a A Solis ortus cardine. ad vſq₃ terre limitem. chriſtuz canamus principem. natũ maria virgine.

¶ In hoc hymno agit᷑ de incarnatõne dñi ⁊ de natiuitate eius. quõ ſc₃ puerpera enixa eſt illũ q̇ vniuerſa ex nihilo creauit. ⁊ nõ abhorruit iacere in p̄ſepio. Et ↄtinuat᷑ iſte hymnus cũ ſuperiori Dixit eñ. ꝙ celũ terra ⁊ mare ⁊ oĩa q̄ in eis ſunt canunt deo. q᷑ ab ortu ſolis vſq₃ ad occaſum vniuerſus mundus laudat deũ Vel aliter. q᷑ dixit ꝙ eius p̄ſepe iam fulget nouo lumine. ⁊ ideo canamus chriſtũ natũ de maria ꝟgine. ⁊ hoc ē qđ dt Nos chriſtiani (canamus) id eſt laudemus (a cardine ortus ſolis) id eſt ab origine mundi. vel (a cardine ortus ſolis) id eſt ab oriente mũdi (vſq₃ ad limitem terre) id eſt vſq₃ in finē mundi. vel vſq₃ ad occidentē (chriſtũ ꝑncipē). i. regē (natũ). i. genitũ (maria ꝟgine). i. ex vtero ꝟginis marie.

¶ Beatus autor ſeculi ſeruile corpus induit. vt carne carnem liberans. ne perderet quos condidit.

Bene dico ꝙ debemus deũ laudare. q᷑ (beatus autor). i. factor (ſeculi) id eſt mundi (induit) id eſt aſſumpſit (ſeruile corpus). i. humanā carnez (vt ip̄e liberans carnē). i. noſtrā humanitatē (carne) sᶜ. ſua, (ne), ꝓut non (perderet) homines illos (quos ↄdidit). i. creauit

¶ Caſte parentis viſcera. celeſtis intrat gratia. venter puelle baiulat. ſecreta que non nouerat.

Et vere induit ſeruile corpus. q᷑ (celeſtis gratia) ip̄e chriſtus (intrat viſcera). i. vterum (caſte parentis) ſc₃ virginis marie. ⁊ ſic (venter) id eſt vterus (puelle) ſc₃ marie (baiulat). i. portat (ſecreta) ſc₃ celeſtia (que), ſecreta (non nouerat (ſc₃ ante ↄceptionem

¶ Domus pudici pectoris. templum repente fit dei. intacta neſciens virum. verbo concepit filium

Et vere baiulat ſecreta q̄ nõ nouerat. q᷑ (domus). i. aluus (pudici pectoris). i. puri cordis ſc₃ marie (fit). i. efficit᷑ (repente). i. cito (templũ dei) id ē hoſpiciũ vł domus. dico (intacta). i. incorrupta (neſciens virũ) ꝑ carnis cõmixtionē (ↄcepit filiũ) ſc₃ chriſtum (verbo). i. per verbum qđ ipſa dixerat ad gabrielem dicens. Ecce ancilla domini fiat mihi ſꝫm verbum tuum. vel (verbo) id eſt per verbum. quod dixit gabriel ad ip̄am. vnde dixit Ecce concipies ⁊ paries filium

¶ Enixa eſt puerpera. quem gabriel predixerat. quē matris aluo geſtiens. clauſus ioannes ſenſerat.

Dico ꝙ ↄcepit ⁊ vere. q᷑ (puerpera). i. maria pariens puerꝫ (enixa ē) id ē peperit filiũ (quē) filiũ (gabriel) ille archangelus (p̄dixerat) naſcituꝛ

rum.⁊ (quē ioannes) baptiſta (clauſus).i.incluſus (aluo).i.in vtero (ma
tris) ſue elizabeth (ſenſerat).i.cognouerat (geſtiens).i.gaudens

¶ Feno iacere pertulit. preſepe non abhorruit. paruoq; la-
cte paſtus eſt. per quem nec ales eſurit

¶ Et poſtq̄ chriſtus natus eſt ex virgine maria (ꝑtulit).i.paſſus ē (ia
cere).i.q̄eſcere (feno).i.in feno.⁊ (nō abhorruit).i.nō refutauit (ꝓ̄ſepe) id
eſt ſtabulū.⁊ sc̄ chriſtus (paſtus eſt).i.nutritus (paruo lacte) sc̄ virginis
marie (ꝑ quē) sc̄ chriſtum (ales).i.nutrix.ſcȝ maria a qua chriſt⁹ nutrie-
batur (nec eſurit).i.nō paſſa eſt famen. q: matres lactantes pueros ma-
gis eſuriunt ⁊ ſitiunt alijs hominibꝫ.ſed maria chriſtum lactabat.⁊ chri-
ſtus ip̄am regebat.ideo nō plus ſitiuit nec eſuriuit

¶ Gaudet chorus celeſtium. et angeli canunt deo. palamq;
fit paſtoribus. paſtor creator omnium.

Et q: chriſtus natus eſt (chorus).i.ſocietas (celeſtiū) ſpirituū (gau-
det).i.letat̄ (⁊ angeli).i.throni ⁊ dominatōes ꝑ̇ncipatus ⁊ poteſtates ⁊
ceteri (canunt) id eſt cantant (deo) glorioſo, (q;) pro et (paſtor creator
omniū) rerum (fit palā).i.manifeſtatur (paſtoribꝫ) iuxta turrim abnam
ad quem locum paſtores ſicut ⁊ modo ꝓ ꝯſuetudine habebāt vigilare ſu
per greges ſuos.⁊ erat ibi planicies terre apta paſtoribus illius regionis
ad ſeruandum ibi vigilias noctis ſuꝑ greges eorum

Nuncium vobis fero. de ſupernis natus eſt chriſtus
dominator orbis in betbleem iude. ſic enim prophe
ta dixerat ante.

¶ Materia huius hymni eſt preparatio gaudij de natiuitate chriſti re-
demptoris noſtri.qđ gaudiū annūciatum ē nobis ꝑ angelū apparentē pa
ſtoribꝫ ⁊ in via dicentem Annuncio vobis gaudium magnum ⁊c̄. Cui⁹
natiuitatē ſigna ⁊ miracula ſequuta ſunt.ſcȝ ſtella q̄ apparuit magꝭ chri-
ſtum querentibus In cuius natiuitate herodes ⁊ quilibet malus cōfun-
ditur Et doctrina t̄pis preteriti ceſſauit.ſcȝ idolatria ⁊ ſacrificia vana.
Conſtrue Ego angelus (fero) id eſt porto (vobis de ſupernis).i.celis
(nuncium).ſ.ꝙ (chriſtus dominator orbis natus eſt in bethleem iude) id
eſt in illa ciuitate. que forte ꝑtinet tribui iude (enim) ꝓ quia (propheta
dixerat ſic ante) id eſt prius

¶ Hunc canit letus chorus angelorū. ſtella declarat. veniūt
eoy principes dignum celebrare cultum miſtica dona

(Chorus angeloꝝ) ex̄ñs (letus canit hunc) sc̄ chriſtū (ſtella) q̄ duxit
magos (declarat).i.manifeſtat hunc.⁊ (eoy ꝑ̇ncipes).i.orientales reges
(veniunt celebrare dignū cultū) ⁊ sc̄ offerre (miſtica dona)

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Thus deo mirrham trocleten humando bracteas regi criſeas dum colunt vnū meminere trino tres dare terna

¶ Iſti tres reges (meminere) .i. cogitauerūt (dare) .i. offerre (deo munera) id eſt dona .ſ. aurū thus ⁊ mirrhā. ⁊ meminere deo offerre (trocleten) id eſt arborē rotundā. q̄ eſt arbor ſic dicta a loco in quo naſcit. ⁊ hꝫ aereuꝫ colorē Et declinat. ntō hec trocletis. gtō huius trocletis (humando) id ē ad humandū ⁊ ſepeliendū. qꝛ mortalis erat. ⁊ meminere offerre (regi) id ē chriſto regi regū (bracteas criſeas) .i. laminas aureas .quia criſis grece eſt idem qđ aurū latine (dum colunt) id eſt venerantur (vnum) deum. ⁊ meminere dare (terna) munera (trino) id eſt trinitati. quia vnuꝫ ſunt pater filius ⁊ ſpiritusſanctus

¶ Gloriam trine monadi canamus cū deo. diue genitecꝫ ꝓli flaminicꝫ ſancto ab vtrocꝫ fuſo corde fideli Amen.

¶ Et ergo nos chriſtiani (canamus) id eſt ꝓſoluamus (trine monadi) id eſt trine vnitati (cū deo) patre (gloriam) id eſt carmen leticie (cꝫ) ꝓ et canamus (diue genite ꝓli) id eſt filio dei gloriam. ⁊ canamus (ſancto flamini) id eſt ſpirituiſancto (fuſo ab vtrocꝫ) id eſt a patre ⁊ filio (fideli corde) id eſt ſincera intentione

Hoſtis herodes impie chriſtū venire quid times. non eripit mortalia qui regna dat celeſtia

¶ Materia huius hymni eſt ꝯclamatio quā facimus ꝯtra herodem. qꝛ audita chriſti natiuitate amittere regnū timuit. ideo multos pueros interfecit eſtimans ſe etiam chriſtū interficere. Intentio autoris eſt tractare de tribꝫ miraculis magnis q̄ in die epiphanie facta ſunt. ſcꝫ de trium magoꝝ apparitōne ꝑ ſtellā. de aque in vinū tranſmutatōe. ⁊ de chriſti baptiſmo in iordane. ⁊ etiā de pueris ꝑ herodem interfectis Et nota ꝙ hymnus iſte ꝯtinuat ſuperiori. ita. qꝛ dixit ꝙ chriſtus natus eſt. ⁊ paſſus eſt iacere in feno. vnde herodes de natiuitate eius turbatꝰ occidit multos pueros timens ne regnū ſuū amitteret. ſed ſtulte fecit. qꝛ ille q̄ eſt rex regū ⁊ dominus dominantiū nō venit vt ei regnū auferret. ſꝫ vt totū mūdum tantis criminibꝫ inuolutū a peccatis liberaret. ⁊ hoc eſt quod dicit. O (impie hoſtis herodes q̄d) id eſt cur (times chriſtū venire) quia ipē (non eripit mortalia) regna (qui dat celeſtia regna)

¶ Ibant magi (quā viderant) ſtellam ſequentes preuiam. lumen requirunt lumine. deum fatentur munere.

¶ (Magi) id eſt reges (ibant) q̄ſitū chriſtū ⁊ adorare eum (ſequētes ſtellā preuiā) id eſt p̄cedentē (quā viderant. ⁊ (req̄runt lumen) .i. chriſtū (lumine) id eſt cum ſtella (⁊ fatētur deū munere) ſcꝫ auro thure ⁊ mirrha

¶ Lauacra puri gurgitis celeſtis agn⁹ attigit. peccata que nõ detulit nos abluendo ſuſtulit.

¶ Cõſtrue (Celeſtis agnus) .i. chriſtus (attigit) .i. ſuſcepit (lauacra) id eſt baptiſmũ (puri gurgitis) ſcʒ iordanis (⁊ ſuſtulit) id eſt abitulit a no‑bis (abluendo nos) ꝑ baptiſmũ (peccata) id eſt crimina (q̃) peccata (nõ detulit) id eſt ſecũ nõ portauit. q꞉ ipẽ mundus erat ab om̃i peccato tam actuali q̃ʒ originali

¶ Nouum genus potentie. aque rubeſcunt ydrie. vinumqʒ iuſſa fundere mutauit vnda originem.

¶ Cõſtrue (Nouũ genus) .i. inauditũ opus (potentie) ſcʒ miraculorũ q꞉ (aque infuſe ydrie rubeſcunt) .i. flaueſcunt. qʒ pro et (vnda) .i. aqua in‑fuſa ydrie (iuſſa) .i. ꝑcepta (fundere) .i. effundere (vinũ mutauit originẽ) id eſt naturam ſuam. quia ad verbum domini aqua facta eſt vinum.

Aue maris ſtella dei mater alma atqʒ ſemper virgo felix celi porta.

¶ Materia huius hymni eſt de ſalutatõne beate virgini facta ab angelo ſic dicente Aue gr̃a plena dñs tecũ bñdicta tu in mulierib⁹ Et cũ ipa re‑ſpondiſſet. ecce ancilla dñi fiat mihi ẜm verbũ tuũ. tunc virture altiſſimi obumbrata eſt ⁊ ſolo ꝟbo ꝯcepit filiũ. q̇ eſt chriſtus dñs noſter Intẽdit etiã autor ipam beatã virginẽ mariam inuocare. vt ipa nomen eue ꝑ quã mors intrauit mutet. ⁊ vt ſoluat vincula peccatoꝝ noſtroꝝ. ⁊ preſtet no bis vitam eternam. ⁊ vt nos a peccatis abſolutos mites faciat ⁊ caſtos. Hinc etiã laudare nos hortatur ⁊ glorificare hũc diem. ꝓpter hoc q̄ eua ſumus de dominio dyaboli ꝑ ipam. ⁊ venimus ꝑ fidem ⁊ gratiam dei ad regna celorum Et innuit hoc per ſimile. faciendo iſtam comꝑatõnem. ſi‑cut enim ſtella maris preſtat ducatum ipſis nautis. vt veniant ad por‑tum. ita per ducatum virginis marie veniemus ad portum. id eſt ad chriſtũ. Et hoc eſt qḋ dicit (O ſtella maris) id eſt mundi (aue) id eſt ſal ue (o alma mater) id eſt ſancta genitrix (dei) ⁊ hominis (atqʒ) pro et. ma nens (ſemꝑ virgo) ſcʒ ante partum. in partu. ⁊ poſt partum. ⁊ (o felix por ta) id eſt ſancta ianua (celi) id eſt paradiſi (aue) id eſt ſalue

¶ Sumens illud aue gabrielis ore. funda nos in pace mu‑tans nomen eue

¶ Et quia tu (ſumens illud aue) id eſt illam ſalutatõnem angelicam. q̃ fertur ab (ore gabrielis) illius angeli ſic dicti (funda) id eſt cõfirma (nos in pace) id eſt in eterna beatitudine. tu dico (mutans nomen eue) in aue. id eſt maledictõem eue in tuam benedictõnem

¶ Solue vincla reis profer lumen cecis. mala noſtra pelle bona cuncta poſce

¶ Et q꞉ tu virgo dicta es ſtella maris. ⁊ q꞉ tu mutaſti nomen eue .i. ma‑

ledictōem eue deleuiſti. ⁊ īpetraſti nobis bñdictōem. ⁊ ꝯfudiſti morte͂ tri‑
buens nobis vitā ꝑpetuā. ideo (ſolue). i. dimitte (vincula) id eſt ligamina
peccatoꝝ (reis). i. peccatoribꝫ (ꝓfer. i. tribue (lumē cecis) id ē infidelibꝫ ⁊
(pelle) id eſt remoue a nobis (mala noſtra) id ē peccata noſtra. ⁊ (poſce)
id eſt poſtula a filio tuo (cuncta bona)

¶ Monſtra te eſſe matrem. ſumat per te precem qui pro no‑
bis natus tulit eſſe tuus.

¶ Cōſtrue. O maria (monſtra). i. oñde (te eſſe matrē) ſcꝫ placando fi‑
lium tuū. ⁊ filius tuus (ſumat pcem). i. depcatōem noſtrā (ꝑ te ſcꝫ matrē
(q̄) filius (natus) ex te virgine maria (ꝓ nobis) miſeris peccatoribꝫ (tu‑
lit) id eſt ſuſtinuit (eſſe tuus) filius

¶ Uirgo ſingularis inter omnes mitis nos culpis ſolutos
mites fac et caſtos

¶ Et qꝛ ſuſtinuit eſſe filius tuus. iō (o virgo ſingularis) qꝛ nulla ē tibi
ſilis. qꝛ fuiſti ꝟgo añ partū. virgo in partu. ⁊ virgo poſt partū (mitis in‑
ter oēs) alias mulieres. ⁊ o virgo caſtitatis mater (fac nos ſolutos) ſcꝫ a
culpis. ⁊ fac nos (mites). i. manſuetos (⁊ caſtos) ſcꝫ in corpore ⁊ aīa ſimꝉ

¶ Uitam preſta puram. iter para tutum. vt videntes ieſum
ſemper colletemur.

¶ Et quia es mater caſtitatis ⁊ ſuauitatis. o virgo (preſta). i. dona (vi‑
tam purā) nobis. ⁊ (para). i. tribue (iter tutū) id eſt viā ſecurā (vt nos vi‑
dentes ieſum) filiū tuū (colletemur) id eſt ſimul gaudeamus (ſemꝑ) id ē
in p̄ſenti ⁊ laudes ꝑſoluentes. ⁊ in futuro eum plenius cognoſcentes gau‑
deamus ⁊ exultemus cum domino noſtro filio tuo

¶ Sit laus deo patri. ſummo chriſto decus. ſpiritui ſancto
trinus honor ⁊ vnus. Amen

¶ Et qꝛ deſcendit dñs deus noſter in vteꝝ virginis. iō (laus). i. gloria
(ſit deo patri. ⁊ (decus). i. reuerētia ſit (ſummo chriſto). i. excelſo filio dei.
et (ſpiritui ſancto ſit honor trinꝰ) in ꝑſonis (⁊ vnꝰ) in eſſentia. Amen

Quem terra pontus ethera colunt adorant p̄dicant
trinā regentē machinam clauſtrum marie baiulat

¶ Uerū in hoc hymno ē idē q̄d in illo hymno Nocte ſurgētes. Inten‑
tio huiꝰ hymni ē. ꝙ autor vult oſtēdere hoc (q̄d ꝓphete de chriſto nūcia‑
uerūt) in genitrice dei maria eē cōpletū. oñdit ſiliter q̄liter clauſtꝝ marie
baiulauit chriſtū. Et nota ꝙ deꝰ fecit hoīem de limo terre ⁊ poſuit eū in
paradiſo voluptatis ⁊ ꝓhibuit ei ne comederet de ligno vite. q̄d erat in
medio paradiſi. ſꝫ dyabolo ſuadēte eue. ⁊ eua poſtmodū ſilr ſuadēte ade
ambo comedentes de ligno vetito dyabolo placentes mortaliter pecca‑

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

uerūt ꝛ poſt peccatū tāte trāſgreſſionis de paradiſo terreſtri a dño eiecti ſe nudos eē cognouerunt. Videns ḡ deꝰ ꝙ aliter nō poſſet redimere genꝰ humanū niſi ꝑ feminā. vñ ꝛ in vterꝫ virginis deſcendit humanū corpꝰ aſſumens. ꝛ ita ſumus redempti ꝛ a peccato liberati ꝑ feminam. vnde ꝛ ipi grates reddere tenemur Dictū eſt etiā ſupra. ꝙ maria ſtella maris ē mater dei. ꝛ quē celum ꝛ terra capere nō poterant in gremio ſuo portabat

¶ Conſtrue (clauſtrū marie) id eſt venter beate virginis (baiulat) id eſt portat illū deū (regentē) id eſt gubernantē (trinā machinā) mūdi ſcꝫ celū terrā ꝛ mare. vł trinā machinā anime. ſcꝫ ꝯcupiſcibilitatē. rationabilitatē et ſenſualitatē (quē) deū (terra) id eſt boni homines (pontus) id eſt mali homines (ethera) id eſt celeſtes creature (colūt) id eſt honorāt (adorāt) id eſt cōmendant (p̄dicant) id eſt publicant ſiue denunciant

¶ Cui luna ſol et omnia deſeruiunt per tempora. perfuſa celi gratia geſtant puelle viſcera.

¶ Dico ꝙ celum. i. celeſtes creature. terra. i. terreni. ꝛ oīa ſiue celeſtia ſiue terreſtria laudant ꝛ adorant illum quē celum ꝛ terra capere non poterant. ꝛ vere. qꝛ (viſcera puelle) ſcꝫ virginis marie (ꝑfuſa) id ē repleta (gratia celi) id eſt de rore celeſti (geſtant) id eſt portant sᶜ chriſtum deū (cui) chriſto (luna) id eſt variatio lune (ſol) in curſu ſuo (ꝛ oīa) entia (deſeruiunt) id eſt famulantur (ꝑ tp̄a) id eſt temporaliter

¶ Beata mater munere. cuius ſupernus artifex mundū pugillo continens. ventris ſub archa clauſus eſt.

¶ Et qꝛ portauit chriſtum poſſumꝰ dicere ꝙ eſt (beata mater munere) id eſt dono filij (ſub cuius) ſcꝫ matris (archa ventris) id eſt vteri (ſupnꝰ artifex) id eſt ſummus creator (ꝯtinens) id eſt ꝯſeruans (mundum) vniuerſum (pugillo) id eſt ſub ſua poteſtate (clauſus eſt) id eſt portatus

¶ Beata celi nuncio. fecunda ſancto ſpiritu. deſideratus gentibus cuius per aluum fuſus eſt

¶ Et quia ſupnus artifex clauſus eſt ſub archa ventris virginis marie poſſumus bñ dicere. ꝙ virgo maria ſit (beata) id eſt ſancta (nuncio celi) id eſt angelica ſalutatione. ꝛ eſt (fecunda) id eſt impregnata (ſctō ſpiritu. ꝑ cuius) sᶜ virginis (aluum) id eſt vterum (fuſus eſt) id eſt natus eſt ille qui fuit (deſideratꝰ) a cunctis (gentibus) id eſt populis

O Glorioſa domina excelſa ſuper ſidera. qui te creauit prouide lactaſti ſacro vbere

¶ Materia huius hymni eſt. ꝙ maria peperit ſaluatorem. Et quia deus contulit ei tantā gratiam ꝙ ſaluatorem pareret ꝛc̄ facit autor apoſtropham. id eſt conuerſionem ad deum. ꝛ quia deus contulit ei tan-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

tam grām ꝙ peperit ſaluatorē. ɔuertit ſermonē ſuū ad ipam oſtendendo eam eſſe glorioſam dicens (O glorioſa domina) .i. o ſponſa dn̄i noſtri (excelſa) .i. eleuata (ſuꝑ ſidera) .i. ſuꝑ oēs celos. tu (lactaſti ſacro vbere) id eſt ex ſancto pectore. illū (q̇ te creauit ꝓuide) .i. ſua eterna ꝓuidentia

¶ Quod eua triſtis abſtulit tu reddis almo germine. intrent vt aſtra flebiles celi feneſtra facta es

¶ Cōſtrue (Tu reddis) .i. reſtituis (almo germine) .i. ꝑ ſanctū filium tuum ſc illud .i. paradiſum (q̄ð eua) extn̄s (triſtis) .i. doloroſa (abſtulit) a nobis (et es facta feneſtra celi) .i. chriſti (vt flebiles) .i. homīes deflentes peccata ſua (intrent aſtra) id eſt celos

¶ Tu regis alti ianua. tu porta lucis fulgida. vitam datam per virginem gentes redempte plaudite

¶ Dico ꝙ hoīes deflentes peccata ſua intrēt celos. ⁊ vere. qꝛ tu facta es (ianua) .i. oſtiū (alti regis) .i. chriſti. ⁊ tu facta es (fulgida porta) id eſt ſplendida ianua (lucis) .i. chriſti q̇ ē vera lux q̄ illuminat oēm hoiem venientem in hunc mundū. Joā. ꝑmo. ⁊ o (gentes redempte) ſcꝫ a chriſto ꝑ paſſionē ſuā (plaudite) .i. gaudete (vitā datā eē ꝑ ꝟginem) ſcꝫ mariam

Quod chorus vatū venerandus olim ſpirituſancto cecinit repletus in dei factū genitrice ɔſtat eē maria.

¶ In hoc hymno agit autor de natiuitate chriſti ⁊ qualiter debet eē cōpletū in maria q̄ð ꝓphete ꝓ̄dixerunt. qꝛ maria ɔcepit ⁊ peperit filiū. ⁊ ſymeon gauiſus ſuſcepit eū in templo Dicimus ergo. ꝙ ꝓphete ſenſerunt de aduentu ⁊ natiuitate chriſti Dicit eīn Eſaias In medio duū aīalium cognoſceris .i. inter bouē ⁊ aſinū. ⁊ alibi Egredieꝛ virga de radice yeſſe. ⁊ Abacuc ſentiens de chriſti aduentu ſilr̄ ait In medio duū animaliū ⁊c. Et multi alij ꝓphete annunciauerūt ⁊ ꝓphetauerūt de chriſto. hoc totuꝫ cōpletū eſt in maria. qꝛ chriſtꝰ ɔceptus. natus. baptizatus. crucifixus et in templo pn̄tatus. ⁊ a iuſto ſymeone ⁊ ab anna vidua ſuſceptꝰ ē. Un̄ a pſonis illis q̄ dn̄o obuiauerunt iſtud feſtum (in quo iſte hymnus cantaꝛ) hypapanti dn̄i dꝛ .i. obuiatio dn̄i ¶ Cōſtrue. ſc illud (ɔſtat eē factū) id eſt impletū (in maria genitrice dei) .i. matre chriſti (q̄ð venerandꝰ chorus) .i. honorabilis ɔgregatio (vatū) .i. ꝓphetaꝝ (repletus) .i. plenꝰ (ſpirituſancto cecinit) .i. ꝓphetauit (olim) id eſt dudum

¶ Hec deum celi dominumqꝫ terre virgo cōcepit peperitqꝫ virgo. atqꝫ poſt partum meruit manere inuiolata.

Et vere ɔſtat eſſe factū q̄ð ꝓphete cecinerunt. qꝛ beata virgo ɔcepit do-

minum) .i. chriſtū deū celi ⁊ terre (⁊ virgo) ſcʒ maria (peperit illū quem geſſit) .i. portauit (atqꝫ) ꝓ et (meruit) ſ[c] dicta virgo maria (inuiolata manere) id eſt manſit incorrupta poſt partum

¶ Quem ſenex iuſtus ſymeon. in vlnis in domo ſumpſit domini. gauiſus hoc quod optauit videre ꝓprio lumine chriſtū

¶ Cōſtrue (Quem) ſ[c] chriſtum (ſymeon iuſtus ⁊ ſenex) id eſt annoſus ſymeon ſacerdos (ſumpſit) id eſt ſuſcepit (in vlnis) id eſt in brachijs (in domo domini) id eſt in templo. ſ[c] ſymeon eſt (gauiſus) id eſt letatus (videre) id eſt aſpicere (hoc qđ optauit) .i. deſiderauit ꝑ multa tpa. ſcʒ (chriſtum ſuo ꝓprio lumine) id eſt ꝓprijs oculis

¶ Tu libens votis petimus precātuʒ regis eterni genitrix faueto. claraqꝫ celſi renitens olimpi regna petiſti

¶ Cōſtrue O (tu genitrix) .i. mater (eterni regis) ſcʒ chriſti q̄ caret ꝓncipio ⁊ fine. te (petimus faueto) id eſt concede (libens) id eſt libenter (votis p̄cantum) id eſt p̄cibus famulorum (qꝫ) pro et. ſ[c] tu (renitens) id eſt ſplendens (petiſti) ꝓ accepiſti (clara regna olimpi celſi) id eſt alta celi

¶ Sit deo noſtro decus et poteſtas. ſit ſalus perpes. ſit honor ꝑennis. q̄ poli ſumma reſidet in arce trin⁹ ⁊ vnus Amē.

¶ Conſtrue (decus ⁊ poteſtas. ſit deo noſtro. perpes ſalus ſit) id eſt ꝑpetua gloria (⁊ ꝑennis honor ſit) deo noſtro (qui) ſcʒ deus (reſidet in ſumma arce poli) id eſt in altitudine celi (trinus) in perſonis (⁊ vnus) in ſubſtantia.

O Quam glorifica luce choruſcans ſtirpis. dauidice O regia proles. ſublimis reſidens virgo maria. ſupra celigenas etheris omnes

¶ Hoc metrum eſt tetrametrum. Sunt aūt hic quattuor verſus. et in vnoquoqꝫ eoꝝ ſunt quattuor pedes. quoꝝ p̄mus eſt ſpondeus. ſecundus iambus. tercius dactilus. quartus eſt ſpondeus ſiue trocheus

¶ Materia huius hymni eſt duplex cōmendatio ipius marie. tam a ꝓgenie q̄ȝ a meritis Cōmendatio a ꝓgenie eſt. q2 ipa eſt de regia ſtirpe .ſ. de ſtirpe dauid Cōmendatio aūt a meritis eſt. q2 ipa peperit ſaluatorem noſtrū Cantat aūt hymnus iſte in tranſitu ſiue obitu beate marie virginis. qualiter ſcʒ tranſiuit de hoc mundo ad regnum celoꝝ an ſolū amittēdo ſpiritū. vel vtꝝ aſſumpta fuit cū corpore de quo dubiū eſt. ſʒ tñ meli⁹ ē vt credam⁹ eā aſſumptā eē a patre cū corpe ⁊ aīa O regia ꝓles ſtirpis dauidice. o maria q̄ es ramus ipius dauid Ipſe eñ fuit querc⁹ a qua ra-

mi ꝓcedunt. ⁊ tu es ramus ſtirps ⁊ ꝓles q̄ termini ponunť ꝑ eodē. ſed nō idē ſcant. Eſt enī ꝓles qd aliunde hȝ initiū. Stirps idē eſt ꝙ trunc⁹ a quo ramus. velut a patre filius. ꝓcedit. Et hoc eſt qd dt O (qͣſi) id ē qͣſi tum. tu (regia ꝓles ſtirpis dauidice) sͨ es (choruſcans) id eſt ſplendida parens (glorifica luce). i. glorioſa. o maria tu dico (ſublimis) id ē ſtans in ſublimi. ſ. in celo (tu; reſidens) id eſt ſedens (ſupra oēs celigenas ethereꝭ) .i. angelos genitos in celo. qꝛ in celo fuerunt creati angeli a deo.

¶ Tu cum virgineo mater honore. angeloꝝ domino pectoris aulam ſacris viſceribus caſta paraſti. natus hinc deus eſt corpore chriſtus.

¶ Conſtrue O maria sͨ exiſtens (mater cū virgineo honore) .i. ꝑmanens virgo (caſta. paraſti aulā pectoris) .i. pectus tuū (dn̄o angeloꝝ. ſacris viſceribꝫ) ⁊ ideo (hinc) .i. ex illis (natus eſt chriſtus deus) .i. dignat⁹ eſt naſci (corꝑe) .i. quantū ad corpus. qꝛ humanitatē ſumpſit a te

¶ Quē cunctus venerās orbis adorat. cui genu flectiť oīe. a te petimus ſubuenient abiectis tenebris gaudia lucis.

¶ Conſtrue (Quē venerans orbis adorat) id eſt quē oēs hoīes venerant (cui) id eſt ad cuius honorē (oīe genu flectiť) ſcilicet celeſtiū terreſtrium et inferiorum. nos (petimus te) ſcȝ chriſtū (gaudia lucis) ſcȝ eterne (ſubuenient) ſcȝ poſt hanc vitam (abiectis tenebris) id eſt peccatis remotis a nobis

¶ Hec largire pater luminis oīs natū ꝑ ꝓpriū flamine ſacro qͥ tecū nitida viuit in ethera. regnās ac moderās ſecula cūcta

¶ Superius fecit autor ꝑces ad beatā mariā virginē. ſȝ hic facit preces ad deū patrē vt ipē dignetur nobis dare q̄ ꝓmiſſa ſunt. dicens O (pater oīs luminis) .i. origo ⁊ factor totius claritatis (largire) id eſt dona nobis (hec) ſcȝ gaudia lucis. ⁊ largire inquā hec (ꝑ ꝓprium natum) id eſt amorem filij tui. ⁊ (ſacro flamine) id eſt amore ſpiritu ſſancti (qui) sͨ filius tu⁹ (viuit tecum in nitida) id eſt munda (ethera) id eſt in celo (regnans) id eſt gubernans (ac moderans ſecula cuncta) id eſt omnes gentes in hoc ſeculo exiſtentes.

M Artyris ecce dies agathe virginis emicat eximie. q̄ chriſtus eā ſociat et dyadema duplex eam decorat.

¶ Hunc hymnum Prudentius in honore ſancte agathe compoſuit in quo laudat deum qui tantam conſtantiam contulit virgini agathe.

¶ Conſtrue (Ecce) id eſt videte (dies agathe martyris eximie) id eſt
magne virginis (emicat) id eſt valde ſplendet (qua) ſcꝫ die (chriſtus ſo/
ciat) id eſt ꝯiungit eam ſibi (⁊ dyadema) id ē duplex corona. ſcꝫ martyrij
et caſtitatis (decorat eam) id eſt honorat

¶ Stirpe decens elegans ſpecie. ſed magis actibus atqꝫ fi/
dei terrea proſpera nil reputans. iuſſa dei ſibi corde ligans

¶ Conſtrue (decēs) id eſt nobilis. sᶜ fuit (ſtirpe) id eſt ꝓgenie (elegans
ſpecie) id eſt pulchra facie (ſed magis) sᶜ eſt pulchra (actibꝰ atqꝫ fide) id
eſt bonis operibꝰ fidei (nil reputans) id eſt eſtimans (proſpera terrea) id
eſt terrenoꝝ proſperitatē. ⁊ (ligans) id eſt retinens (ſibi corde) id eſt in
mente (iuſſa dei) id eſt precepta dei

¶ Fortior hec trucibuſqꝫ viris. expoſuit ſua mēbra flagris
pectore qꝫ fuit valido. torta mām̄illa hoc docet patulo.

¶ Cōſtrue (Hec) ſcꝫ agatha (fortior viris trucibꝰ) id eſt crudelibꝰ (ex/
poſuit ſua mēbra) id eſt dedit (flagris) id eſt verberibus ⁊ flagellis (mā/
milla torta) ſcꝫ a tortoribꝰ vexata (docet hoc) id eſt manifeſtat (patulo) id
eſt aperte (qꝫ) id eſt quantum. ipā agatha (fuit valido pectore) id eſt for
ti mente et corpore

¶ Delicie cui carcer erat. paſtor ouē petrus hanc recreat. in/
de gauiſa magiſqꝫ flagrans. cuncta flagella cucurrit ouans

¶ Conſtrue (cui) ſcꝫ agathe (carcer erat delicie) id eſt ꝓ delicijs vel loco
deliciaꝝ (paſtor petrus recreat) id eſt ꝯſolatur (hāc ouem) id eſt agathā
et (inde gauiſa) id eſt letata (⁊ magis flagrans) id eſt ardēs in amore dei
(cucurrit) id eſt libenter ſuſtinuit (cūcta flagella) id eſt tormēta (ouans)
id eſt gaudens

¶ Ethnica turba rogū fugiens. huius ⁊ ipā meret opē. quos
fidei titulus decorat. his venerem magis ipſa premat

¶ Conſtrue (Ethnica turba) id eſt gentilis vel pagana q̄ iuxta montē
ethnam habitauit (fugiens rogum) id eſt cōbuſtionem. qꝛ mons ethna
ſemꝑ ardet (⁊ ipā) sᶜ turba (meretur opem) id eſt auxilium (huius) ſcꝫ
agathe. ergo ipſa (magis premat) id eſt reſtringat (venerem) id eſt lu/
xuriam (his) id eſt illis hominibus ibidem habitantibus (quos) sᶜ ho/
mines (titulus) id eſt honor vel ſignum fidei (decorat) id eſt honorat

¶ Et nota ꝙ quodam tempore mons ethna cepit tantū ardere vt mul/
tum periclitauit ciuitatem carthaginēſem. ⁊ ideo pagani venerunt ad ſe
pulchrum ſancte agathe ⁊ acceperunt velum in quo erat inuoluta ⁊ proie
cerunt in ignem. ⁊ ſtatim ignis extinctus eſt

¶ Jam renitens quaſi ſponſa polo .pro miſeris ſupplica do mino.ſic ſua feſta coli faciat ſe celebrantibꝰ vt faueat

¶ Conſtrue Tu q̄ es ſtella(renitens iā) id eſt ſplendēs (polo)id eſt in celo(quaſi ſponſa)ſcꝫ chriſti(ſupplica)id eſt aduoca(dn̄o ꝓ miſeris)id eſt ꝓ peccatoribꝰ(ſic vt faciat coli).i.celebrari(ſua feſta).i.ſuas ſolēnita tes(vt faueat)id eſt det auxiliū(celebrantibꝰ ſe)ſcꝫ feſta deuote

¶ Gloria cum patre ſit genito ſpiritui prouide ſacro. qui deꝰ vnus eſt omnipotens hanc noſtri faciat memorē Amen

¶ Conſtrue(Gloria ſit genito)id eſt filio(cū patre ſpiritu ſacro)id eſt ſancto(ꝓuide)id eſt rationabil'r(q̄ deus vnus eſt omnipotens faciat hanc)ſcꝫ agatam(memorem noſtri)id eſt ꝙ agata ſit memor illoꝝ q̄ ha bent memoriam ſui Amen

Chriſte ſanctorum decus atqꝫ virtus. vita ꝛ forma via lux et autor ſupplicum. vota paritercꝫ hymnū ſuſcipe clemens.

¶ In hoc hymno agit autor de vita ꝛ habitu ſancti benedicti ꝛ de mi raculis eius.ſcꝫ de capiſterio fracto in puericia ſua ꝛ iterꝫ ſanato ꝛc. Intē dit etiā rogare deū vt noſtra vota benigne ſuſcipiat ꝛ noſtra peccata ex pellat. ꝛ fauorē ſuū tribuat ꝛ grām ſuā ꝯcedat meritis ſancti bn̄dicti Et hoc eſt qđ dt̄ O tu(chriſte decus).i.honor(ſanctoꝝ.atqꝫ)ꝑ et.ſᵉ qui eſt (virtus)qꝛ ꝑ te virtuoſi ſunt(ꝛ vita)qꝛ ꝑ te viuūt(ꝛ forma)qꝛ te imitari debēt.vn̄ dixiſti Ego ſum via veritas ꝛ vita(via)qꝛ ꝑ te eunt ad patrem (lux)qꝛ ꝑ te illuminanꝰ(ꝛ autor)qꝛ es dn̄s ſanctitatis.ꝛ tu q̄ es talis ſcꝫ ita(clemens)id eſt pius vel miſericors(ſuſcipe)id eſt accipe(vota ſup plicū)id eſt preces ſupplicantiū.ꝛ(pariter hymnū)id eſt canticū laudis.

¶ Qui tuum dudum benedictum ad te attrahens mire ſegre gaſti mundo. vt probra mundi reprobare diſcens te ſequeꝛ.

¶ Cōſtrue O tu(q̄ attrahens)ſᵉ fuiſti(dudū)id eſt olim (tuū bn̄di ctū ad te.ſegregaſti mire).i.mirabiliter(mūdo).i.a mundo. ꝛ hoc iō (vt diſcēs reprobare).i.ſpernere(ꝓbra mūdi).i.peccata(ꝛ ſequeꝛ te)qꝛ dixi ſti q̄ ſeqtur me nō ambulat in tenebris ſꝫ habebit lucem vite

¶ Cuius deuotum animum pueri gratia preſtans fidei vale re qua valens mira precibus peregit mente fideli

¶ Conſtrue(Cuiꝰ deuotum animum)id eſt religioſum vel humilē

(cuius pueri).i.benedicti(gratia fidei)ſupple xpiane.de qua plenus erat ſanctus benedictus (preſtans valere).i.poſſe(qua)gratia fidei ſpe benedictus(valens pegit mira).i.miracula(precibꝫ).i.orōnibꝫ(mēte fideli)id ē cū firma ſpe.vt in libro dialogorū poteſt inueniri

Dehinc extendens pedem in remotis ardua ſcandens.cruciari malens corporis artus iuuenilis ardēns amore caſto

(De hinc)id eſt deinde ſpe benedictus(extendens pedem)id eſt viam (in remotis)se locis ſcꝫ in heremo(malens).i.magis volēs (artus) id eſt membra(iuuenilis corporis cruciari)id eſt puniri ⁊ quare qꝛ ipe erat (ardens)id eſt feruens(caſto amore)ſcꝫ dei (ſcandens) id eſt aſcendens (ardua)id eſt ad excelſa.qꝛ quotidie ambulabat de virtute in virtutem ſemper altiora petendo

Gloriam patri reſonemus omnes.et tibi compar vtriuſqꝫ ſpiritus alme vnus deus omni tempore ſeculi

(Omnes reſonemus)id eſt perſoluamus(gloriam)id eſt laudē(patri)⁊ o(alme ſpiritus)id eſt o ſancte ſpiritus qui es(compar)id eſt eqlis(vtriuſqꝫ)ſcꝫ patris ⁊ filij.se exiſtēs(vnus deꝰ)cū eis(omni tpe ſeculi).i.ī eternū se reſonemus tibi gloriā

Imbuit poſthinc hoīes beatos regulis artis animos retundi.et iugo ſemper domini polorum ſubdere colla

Cōſtrue.Supple bn̄dictus(imbuit)id ē docuit vel repleuit(poſthinc).i.deinde(beatos hoies).i.bonos hoīes(artis regulis).i.ſtrictꝫ obſeruātijs(retundi).i.refrenari(aīos)se ſupbos ⁊ docuit(ſubdere colla)se mētis(ſp iugo).i.precepto(dn̄i polorū)celorum

Ex quibꝫ maurus ſedulus miniſter obſequēs patri.latice leuatum gurgite fontis puerum retractum.

(Ex quibꝫ)ſpe ſanctis hoibꝫ.ſanctus(maurus)fuit(ſedulus id eſt aſſiduus(miniſter)ſcꝫ ſancti benedicti obſequēs(patri).ſ.benedicto(traxit puerū)ſcꝫ ſubmerſū.puer̄ dico(retractū).i.attractū(gurgite fontis leuatū) id ē eleuatū(latice).i.ex aqua equoris

Huius o chriſte meritis precamur vt arceas iram.tribuas fauorem.gratiam preſtans veniāqꝫ nobis mitis ad omnes.

(O chriſte precamur)id eſt nos rogamus(meritis)id ē per merita(huius)ſcꝫ ſancti benedicti(vt arceas)id eſt repellas a nobis (iram)id ē iracundiam(et tribuas fauorem)id eſt auxilium(preſtans gratiam)virtu-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tum (et veniam) peccatorũ exiſtens (nobis) peccatoribus (mitis). i. ſuaꝰ uis reſpiciendo (ad oı̄es sᶜ homines

Prebe oramus deus alme rector. vt fides noſtra viciȷs reſiſtat. atqꝫ virtutum miniſtret ſtudiȷs pectore puro

Gloria m patri reſonemus ꝛc̄

(O alme deus) exiſtens (rector) id eſt gubernator (oramus) id eſt deꝰ precamur. ꝛ ideo (prebe) id eſt concede nobis (vt fides noſtra reſiſtat viciȷs) id eſt peccatis (atqꝫ miniſtret) id ē ſeruiat (ſtudiȷs virtutuꝫ puro pectore) id eſt mũdo corde

Iam chriſte ſol iuſticie noctis recedant tenebre. nunc mentis eat cecitas. virtutũ et lux redeat

¶ In hoc hymno rogat autor deum vt in hoc ſacro tempore tribuat noꝰbis cor penitens ꝛ quos longanimitate pietatis expectat ſua benignitate ad ſe ꝯuertat. ꝛ hoc eſt qđ dicit (O chriſte ſol iuſticie). i. ſplēdor pietatis (tenebre noctis). i. peccata noſtra (recedāt nũc ꝛ cecitas mētis eat). i. recedat (nunc). i. in preſenti tempore (ꝛ lux virtutũ). i. virtutes bonorũ operꝝ (redeat) id eſt reuertanẜ

Da tempus acceptabile et penitēs cor tribue. ne nos vacuos tranſeat hoc quod benigne prerogas.

O chriſte (da tempus acceptabile) id eſt ꝯgruum ad penitentiam. qꝛ ante chriſti paſſionem. ſcꝫ in veteri teſtamēto non erat tale tempus. quia oculus ꝑ oculo ꝛ dens pro dēte dabaẜ. modo autem non eſt ſic (ꝛ tribue) nobis (cor penitens. ne) pro vt non (tranſeat) id eſt pretereat (nos) pecꝰcatores (vacuos) virtutibꝫ (qđ prerogas). i. interpellas apud deũ patrē (benigne). i. miſericorditer

¶ Quiddãqꝫ penitentie da ferre licet grãdiũ maiori tuo munere quod demptio ſit criminum.

O chriſte (da q̇ddã) id eſt paululum (penitentie ferre) id eſt pati (nobis) peccatoribꝫ (quod). i. ꝓpter quã penitētiã (dēptio). i. ablutio (criminũ). i. peccatorꝝ (ſit licet) ꝑ q̄uis (grãdiũ). i. magnorꝝ peccatorꝝ. ꝛ hº (tuo munere) maiori oı̄bus criminibꝫ

¶ Dies venit dies tua in qua reflorent oı̄a. letemur in hac vt per tuam per hanc reducti gratiam

Vere debes dare penitentiam. qꝛ iudiciȷ dies vel paſcalis feſtiuitas venit) id eſt appropinquat (dies dico tua. in qua) sᶜ die (omnia) ſcilicet mētes hoı̄m (reflorent) id eſt micant virtutibꝫ. ideo (letemur) id eſt gaudeamus (in hac) die ſolenni (vt reducti) id eſt ſicut redempti ſumus (ꝑ hanc

tuam gratiam) qꝛ gratis redemisti nos a dyabolica poteſtate. ⁊ ſaluaſti nos a peccatis noſtris ⁊c.

Te rerum vniuerſitas clemens adorat trinitas. ⁊ nos nouí per veniā nouum canamus canticum

Et ideo (o clemens trinitas) in perſonis. ⁊ vnitas in eſſentia (vniuerſitas rerū) id eſt vniuerſa creatura (adoret te. ⁊ nos) qui facti ſumus (noui per veniam) id eſt per tuam gratiā (canamus) id eſt decātemus (canticum nouum) id eſt iubilum Iubilus eñ eſt quod nec mente ꝯcipi. nec voce exprimi poteſt

Preſta beata trinitas. concede ſimplex vnitas. vt fructuoſa ſint tuis ieiuniorum munera.

(O beata trinitas) in pſonis (preſta) id eſt dona (⁊ o ſimplex vnitas) ſcȝ in eſſentia (concede) id eſt tribue nobis (vt munera ieiuniorū) id eſt abſtinētiarū (ſint fructuoſa). i. fructus bonos ferentia (tuis) ſᶜ fidelibus

Audi benigne conditor noſtras preces cū laudibus in hoc ſacro ieiunio fuſas quadragenario

Materia huius hymni eſt ꝯmendatio ieiunij. ⁊ hortatur nos ieiunare ⁊ deo ſeruire. ⁊ in hoc tempore ieiunij in orationib⁹ plus q̄ꝫ in alijs temporib⁹ inſiſtere debemus. vt in die iudicij vitam habeamus eternam. ⁊ h̄ eſt qđ dicit (O benigne conditor) id eſt creator omniū rerum (audi p̄ces noſtras cū laudibus) id eſt cum hymnis. preces dico (fuſas) id eſt effuſas (in hoc ſacro quadragenario ieiunio). i. in numero quadraginta dierū. in qb⁹ digne ieiunare debemus

Scrutator alme cordium infirma tu ſcis virium. ad te reuerſis exhibe remiſſionis gratiam

Et quia fundimus preces (O alme ſcrutator) id eſt īquiſitor (cordiū) noſtrorum. bene dico ſcrutator quia (tu ſcis) id eſt cognoſcis (infirma virium) ideo (exhibe) id eſt dona (reuerſis ad te) id ē penitentibus i (remiſſionis gratiam)

Multum quidem peccauimus. ſed parce confitentibus. ad laudem tui nominis cōfer medelam languidis

(Nos peccauimus quidem multum. ſed parce ꝯfitentibus) peccata ſua (⁊ confer languidis) id eſt peccatoribus (medelam) id eſt remiſſioneꝫ (ad laudem tui nominis)

Sic corpus extra conteri dona per abſtinentiam. ieiunet vt mens ſobria a labe prorſus criminum

Et ꝯferēdo ſic medicinā (dona corpus ꝯteri). i. caſtigari (extra p abſtinētiā) ⁊ dona (vt ſobria mēs ieiunet ꝓrſus. i. oīno (a labe criminū). i. pctoꝝ

Ecce nūc tempus ydoneum medicina peccaminum quibus deū offendimus corde verbis operibus

¶ In hoc hymno hortatur nos autor vt ab omni peccato abſtineamus et rogemus deum cum lachrimis et precibus. vt ipſe remittat nobis peccata noſtra. ⁊ nos mūdet ab omni vicio in tempore huius ieiunij. q₂ xp̄s pius eſt ⁊ miſericors. ⁊ hoc eſt quod dicit. O fratres (ecce tempus idoneum) id eſt ꝯgruū ad peccata remittendū qꝺ tempus eſt (medicina peccaminū) id ē peccatorū (quibꝫ) ſcilicet peccatis (offendimus deū corde). i. vana cogitatōe (verbis). i. iniquis ſermonibꝫ ⁊ turpiloquijs (operibꝫ). i. prauis ⁊ illicitis actibꝫ

Qui pius et propicius nobis pepercit hactenus. ne nos cū noſtris perderet tantis iniquitatibus

Dico ꝙ verbo ⁊ opere deum offendimus (qui) ſcꝫ deus exiſtens (pius et ꝓpicius) id eſt miſericors (pepꝑcit nobis hactenꝰ) id eſt hucuſqꝫ ne fm̄ mala noſtra opera (nos pariter cū noſtris tātis iniquitatibꝫ ꝑderet) id ē ꝯdēnaret. ſed ita pepꝑcit nobis vt mediante paterno auxilio ad xp̄m veniamus ⁊ ammodo in bonis operibꝫ ꝑſeueremus

Hunc igitur ieiunijs cum precibus et lachrimis multiſqꝫ bonis alijs placemus deuotiſſime

Et q₂ pepercit nobis miſericorditer (ergo placemus) id eſt placatum nobis faciamus (hunc). ſ. deū. ⁊ quō (ieiunijs) id eſt cū abſtinentia cibi et potus. ⁊ (cum precibus) id eſt cum oratiōibꝫ aſſiduis. quia ipſe ait Petite et accipietis ⁊ alibi dicit Amen amē dico vobis. quidquid orātes petieritis. petite ⁊ fiet vobis

Ut nos a cunctis ſordibus purgās ornet virtutibus. angelicis ⁊ cetibus nos iungat in celeſtibus

Dixi ꝙ placemus eū deuotiſſime (vt ipſe purgās nos a cūctis ſordibꝫ et peccatis ornet nos virtutibꝫ) ⁊ faciat nos ꝑſeuerare in eis ⁊ ꝙ (iungat nos angelicis cetibꝫ in celeſtibꝫ). i. in regno celorum

Sit benedictus genitor. eiuſqꝫ vnigenitus cum ſpiritu paraclito in ſempiterna ſecula Amen

(Genitor) id ē deus pater (ſit benedictus ⁊ eius vnigenitꝰ) id ē xp̄s q̄ ē filius dei (cū ſpū ꝑaclito). i. ꝯſolatore (in ſempiterna ſecula amen)

Clarum decus ieiunij monſtratur orbi celitus. qꝺ xp̄s autor omnium cibis dicauit abſtinens

¶ In hoc hymno hortatur nos et admonet autor ieiuniorum

humilitatem ⁊ inde autoritatem habere ⁊ a xp̄o efficaciam. et vt antiqui patres moyſes helyas conſequuti ſunt vitam eternam· ita et nos conſequamur. ¶ Cōſtructio (clarũ decus ieiunii) .i. cōmendabile ieiuniũ (monſtratur) id eſt datur (orbi) id eſt mũdo (celitus) id eſt de celo (q̄d) ieiunſum (xp̄s) exiſtens (autor) id eſt creator (omnium) rerum (dicauit) id eſt ſanctificauit (abſtinens cibis) id eſt a cibis.

¶ Hoc moyſes charus deo legiſq; lator fact⁹. hoc heliã per aera curru leuauit igneo.

(Moyſes factus eſt charus) id ē dilectus (deo hoc) ſupple ieiunio. id eſt per hoc ieiunium (q;) pro et moyſes factus eſt (legiſlator) id eſt dator legis diuine (hoc) id eſt per hoc ieiunium. et (hoc) ſupple ieiunium (leuauit) id eſt vexit (heliam) illum prophetam (igneo curru) id eſt in quadriga ignea (per aera) id eſt per aerem. quia cum helias tranſgreſſus eſſet iordanem cum diſcipulo ſuo helizeo fugiens pſequutiones ihezabel raptus eſt helias in curru igneo in paradiſum terreſtrem. pallio ſuo dimiſſo. helizeus aũt pallio leuato reuerſus eſt ad iordanem. ⁊ percutiens aquam cũ pallio. ceſſit aqua iordanis. ⁊ tranſiuit propheta ſicco pede.

Hinc daniel myſteria victor leonum viderat. per hoc amic⁹ intimus ſponſi iohannes claruit.

(Daniel) ille propheta exiſtens (victor leonum) id eſt leones non nocuerunt eum (viderat) s; per ſpiritũſanctuꝫ (myſteria) id ē ſecreta que nemo alius ſcire potuit (hinc) id eſt per hoc ieiunium. et (ioãnes) baptiſta (claruit) id eſt factus eſt (intimus amicus ſponſi) id eſt chriſti (per hoc) ſupple ieiunium.

Hec nos ſequi dona deus per exem pla parſimonie. tu robur auge mentium dans ſpiritale gaudium.

Et quia iſti amici ſpōſi facti ſunt ꝑ hoc ieiuniũ (o deus dona) id eſt cōcede (nos) chriſtianos (ſequi) id eſt imitari (hec) ſupple ieiunia (per exēpla parſimonie) id eſt abſtinentie cibi et potus. et (tu auge robur) id eſt fortitudinem (mentium) id eſt cordium (dans) id eſt donans (ſpiritale gaudium) id eſt leticiam ſpiritus.

Preſta pater per filium. preſta per almum ſpiritum. cum his per euum triplici vnus deus cognomine

O (pater preſta) id eſt dona nobis hec que ſupra petiuim⁹ (per filiũ) tuum vnigenitũ. et (preſta ꝑ almũ ſpiritũ) tu dico exiſtens (vnus de⁹) in eſſentia (cum his) id eſt cum filio ⁊ ſpiritu ſancto (triplici cognomine) id eſt ſub trib⁹ nominib⁹ diſtinctis (ꝑ euũ) id ē eternaliter vel ꝑ imppetuum

Ex more docti myſtico ſeruemus hoc ieiunium. deno dierum circulo ducto quater notiſſimo.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Expoſitio hymnorum

Materia huius hymni eſt commendatio ieiunij. et hortatur nos ieiunare ⁊ deo ſeruire. ⁊ hoc tempore ieiunij in orationibus ⁊ bonis operibꝰ plus q̄ꝫ in alijs diebus. vt inde habeamus vitam eternam. ⁊ hoc eſt qđ dicit O fratres (nos docti) id eſt inſtructi (ex myſtico more) id ē ex figurata conſuetudine (ſeruemus hoc ieiunium) in quo modo ſumus ſcilicet caſte et honeſte (deno circulo) id eſt denario numero (dierum notiſſimo) id eſt manifeſtiſſimo (ducto) id eſt multiplicato (quater) id ē ꝑ quattuor.

Lex et prophete primitus hoc pertulerūt. poſtmodum chriſtus ſacrauit omnium rex factor atqꝫ temporum

(Lex) data per moyſen (et prophete) ſcilicet helias ⁊ alij (pertulerunt hoc) ieiunium (primitus) id eſt primo. ⁊ (chriſtus rex omniū) hominum (atqꝫ) pro et (factor) id eſt creator (temporum ſacrauit) id ē ſanctificauit illud (poſtmodū) id eſt poſt moyſen et ꝓphetas. qꝛ ieiunauit per quadraginta dies donans nobis exemplum. vt etiam ieiunemus

Vtamur ergo parcius verbis cibis et potibus ſomno iocis et artius perſtemus in cuſtodia

Et quia prophete ⁊ poſtea xp̄s conſecrauerunt hoc ieiunium (ergo vtamur partius) id ē tēperātius (verbis) inutilibꝰ (cibis et potibꝰ) id eſt a ſuperfluitate comeſtionis ⁊ ab ebrietate. qꝛ mediante crapula nos labimur in peius. nā vēter mero eſtuans de facili ſpumeſcit in libidinē. ⁊ non ſolum iſtis vtamur parcius. ſed etiam (ſomno) nimio (et iocis) illicitis. (et perſtemus) id eſt perſeueremus (in cuſtodia) anime noſtre.

Vitemus ante peſſima queqꝫ ſubruunt mentes vagas nullumqꝫ demus callido hoſti locum tyrannidis

Dico ꝙ relictis vicijs ꝑſtemus in cuſtodia virtutum. et (vitemus) id eſt abijciamus a nobis (ante) id eſt prius (peſſima) id eſt peccata vel praua opera (queqꝫ ſubruūt) id eſt opprimunt (mentes vagas) id eſt ad malum pronas (qꝫ) pro et (nullum) pro non et vllum (⁊ non demus callido hoſti) id eſt dyabolo (vllum locum) id eſt aliquam occaſionem (tyrannidis) in nobis.

Dicamus omnes cernui clamemus atqꝫ ſinguli ploremus ante iudicem flectamus iram vindicem

¶ In hoc hymno hortatur nos autor vt rogemus deum cum precibus et lachrymis. vt ipſe auertat a nobis iram ſuam ⁊ dimittat nobis delicta noſtra. ⁊ hoc eſt quod dicit. nos (omnes) exiſtentes (cernui) id eſt humiles (dicamus) id eſt rogemus (atqꝫ) pro et (ſinguli) id eſt omnes (clamemus) ad deum. et (ploremus ante iudicem) id eſt chriſtū. et (flectamꝰ) id eſt placemus (vindicem iram) ſcꝫ xp̄i quā habet aduerſus nos.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Noſtris malis offendimus tuam deus clementiam. effunde nobis deſuper remiſſor indulgentiam

O (deus offendimus) .i. irritauimus (noſtris malis) .i. ꝑ peccata noſtra (tuam clemētiam) id eſt tuam benignitatem. ⁊ quia tu pius es et miſericors et dixiſti. nolo mortem peccatoris ſed magis vt cōuertatur et viuat (o remiſſor) .i. ꝯdonator delictorum (effunde) id ē mitte (nobis deſuper) id eſt de celo (indulgentiam) id eſt remiſſionem peccatorum.

Memento ꝙ ſumus tui licet caduci plaſmatis. ne des hono rem nominis tui precamur alteri

¶ Et emittere debes nobis de celo veniam. qr nos redemiſti ſanguine tuo. ⁊ ideo o dñe (memēto) id eſt recordare (ꝙ ſumus tui) famuli (licet) ꝓ ꝗuis ſumus filij (caduci) id eſt fragilis (plaſmatis) ſcꝫ ade (precamur) id eſt rogamus (ne des honorē nominis tui) ſcꝫ nos xp̄ianos ꝗ a nomine tuo vocati ſumus xp̄iani (alteri) id ē inimico humani generis. ſcꝫ dyabolo

Laxa malum qđ geſſimus. auge bonū qđ poſcimus. place reꝙ tandem tibi poſſimus hic et perpetim

¶ Et quia alter non debet occupare honorem nominis tui rogamꝰ te (laxa) id ē dimitte nobis (malum) id eſt peccatum (qđ geſſimus) id ē qđ malefecimus (auge) .i. augmēta (bonum qđ poſcimus) a te (ꝙ poſſimꝰ) id eſt valeamus (tandem) id eſt vltimo (placere tibi) xp̄o (hic) id eſt in ꝑſenti (et perpetim) id eſt in perpetuum.

Vexilla regis prodeunt fulget crucis myſterium quo carne carnis conditor ſuſpenſus eſt patibulo

¶ Materia huius hymni eſt talis. vt dicit beatus Ambroſius. Paſſio domini venit. ⁊ quia venit debemus de ipſa aliquid dicere. Dicamus ergo ꝙ vexilla regis xp̄i iam prodeunt. vexilla em̄ xp̄i ſunt baptiſmus. ſacramētum altaris. ⁊ alia ſacramenta eccleſie

¶ Conſtrue (Vexilla) id eſt ſigna (regis) id eſt xp̄i (prodeunt) id ē apparent (myſterium) id eſt ſacrificiū (crucis fulget) id eſt claret. quia expugnauit dyabolum (quo) myſterio (ꝯditor) id eſt creator (carnis ſuſpēſus eſt carne) id eſt cum corpore ſuo ꝓprio (patibulo) id eſt in cruce

Confixa clauis viſcera tendens manus veſtigia redemptionis gratia hinc immolata eſt hoſtia

¶ Ergo dixi ꝙ xp̄s ſuſpenſus eſt patibulo. id eſt in cruce. ⁊ ideo xp̄s ē hoſtia immolata. vel talis eſt littera ſcilicet in ara crucis (gratia redēptionis) id eſt ſaluatio generis humani (tendens) id eſt extendens (manus) ſcilicet ſuas in cruce (et tendens veſtigia) ſanguinis ipſius. et per hoc notat ꝙ ſanguis fluxerat per totum corpus ipſius. tendens dico viſcera innumerabilia. quia in tantum fuit extenſus xp̄s in cruce ꝙ omnia mēbra

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ipſius poterant numerari (cōfixa). i. ꝑforata (clauis) claui eñ ſunt poſiti in manibus et pedibus ſuis. ⁊ lancea in latere ſuo. ⁊ inde exiuit ſanguis et aqua. exinde dico manauit ſanguis redēptionis noſtre ⁊ aq̄ baptiſmatis. ex quibꝫ nos xp̄iani regeneramur in fonte ⁊ in ſacro baptiſmate

Quo vulneratus inſuper mucrone dire lancee. vt nos lauaret crimine. manauit vnda ſanguine.

¶ Ecce miſterium crucis fulget per totum mundum. quia per crucē habemus altare. per corpus chriſti hoſtiam. per ſanguinem vinum. ⁊ per ſudorem aquā. ex quibus ſacrificium facimus ſingulariter. quia ex immolatione crucis ſibi fit altare. ⁊ ideo per crucem habemus altare. in quo ſacrificamus (quo) id eſt in quo patibulo ſupple chriſtus fuit (vulneratus inſuper) id eſt ſuper vulnerationem clauorum (mucrone) id eſt acumine (dire lancee) id eſt crudelis cuſpidis. ⁊ ad quid. ad hoc ſcilicet (vt lauaret nos a crimine) id eſt a peccatis (vnda) id eſt aqua (manauit) id ē effluxit (ſanguine) id eſt cum ſanguine.

Impleta ſunt que cecinit dauid fidelis carmine. dicendo nationibus regnauit a ligno deus

Et ex eo tempore perpetrata ſunt que ſcripta ſunt de chriſto per prophetas. vnde ipſe ſumens acetum in cruce cum ſpongia dixit. Conſummatum eſt. et hoc eſt quod dicit Illa (ſunt impleta) id eſt cōpleta in xp̄o (que dauid cecinit) id eſt prophetauit. exiſtens (fidelis) id eſt certificatꝰ (carmine) ſcꝫ in pſalterio (dicendo) id eſt prophetando (nationibus) id ē omnibus gentibus (deus regnauit a ligno) ſupple crucis. qꝛ poſt paſſionem ⁊ mortem ſuam amariſſimam reſurrexit eternaliter regnaturus.

Arbor decora et fulgida ornata regis purpura. electa digno ſtipite tam ſancta membra tangere.

Et qꝛ pependit in cruce poſſumus proferre vocē admirationis dicētes O q̄ꝫ (decora et fulgida arbor) iſta fuit (ornata) id eſt fulcita (purpura) id eſt ſanguine (regis) id eſt chriſti. arbor dico (electa tangere) id eſt portare (tam ſancta membra) ſcꝫ chriſti (digno ſtipite). i. in ſancto trunco

Beata cuius brachijs ſecli pependit preciū ſtatera facta corporis. predam qꝫ tulit tartaris.

¶ Vere (beata) fuit arbor vel crux (cuius brachijs) id eſt cornibus (precium ſeculi) id eſt mundi (pependit) arbor dico (facta ſtatera) id eſt trutina (corporis) chriſti (qꝫ) ꝓ et (tulit) id eſt abſtulit (tartaris) id eſt ex infernis (predam) id eſt ſpolia. quia deſcendit ad inferna liberans animas ſanctorum. Iam ſermo dirigitur ad crucem.

O crux aue ſpes vnica hoc paſſionis tēpore. auge pijs iuſticiam. reiſqꝫ dona veniam

¶ Et qꝛ tu es ſtatera facta (O crux) sᶜ xp̄i (vnica ſpes) noſtra (aue) id eſt ſalue (auge) .i. multiplica (iuſticiā pijs) .i. pietatē habētib (hoc tpe paſſionis) ⁊ (dona veniā) .i. remiſſionē peccatoꝝ (reis) .i. peccatoꝛib.

¶ Te ſumma deus trinitas collaudat om̄is ſpiritus. quos per crucis myſteriū ſaluas rege per ſecula Amen.

¶ Et qꝛ nos redemit ſuo ſanguine. ideo. o (ſumma trinitas) .i. o deꝰ omnipotēs q̄ es trinꝰ in pſonis (oīs ſpūs collaudat te) ⁊ (q̄s) ſcꝫ hoīes (ſaluas) .i. liberas (p myſteriū crucis) .i. p paſſionē (rege p ſecula) cūcta Amē

Pange lingua glorioſi prelium certaminis et ſuper crucis tropheum dic triumphum nobilem qualiter redemptoꝛ oꝛbis immolatus vicerit

¶ Hymnus iſte ꝯtinuat̄ ſuperioꝛi Dixerat eñ ꝙ dn̄s poſitus fuerat in cruce ⁊ latus eiꝰ pfoꝛatū. ⁊ ſic dep̄camur eū ꝙ ſicut moꝛtuꝰ eſt. id eſt ſicut coꝛpus qđ aſſumpſit in virgine ⁊ in cruce dimiſit. ⁊ ad inferna deſcendit et cū dyabolo pugnauit ⁊ eū ſupauit. ſic faciat nos vincere cūcta nobis aduerſaria. ſ. dyabolū ⁊ mundū cū ꝯcupiſcentia ſua ⁊ domeſticū inimicū. ſcꝫ carnem. de qua đꝛ Quanto famoſioꝛ tanto periculoſioꝛ Et hoc eſt qđ đr O (lingua pange) id eſt manifeſta (p̄liū certaminis glorioſi) id eſt victoriā quā chriſtus obtinuit moꝛiendo ſm̄ carnem qñ vicit moꝛtē moꝛte ſua vñ ipe ait O moꝛs ero moꝛs tua ⁊c̄ (⁊ dic triumphū nobilē) de inimicis fugatis (ſup tropheum) id eſt victoꝛiam (crucis) sᶜ ſancte (qualiter redemptoꝛ) .i. liberatoꝛ (oꝛbis) id eſt totius mundi (im̄olatus) in ara crucis (vicerit) sᶜ dyabolū ¶ Et nota ꝙ an̄ paſſionē chꝛiſti dyabolꝰ duas manus. id eſt poteſtates. ſcꝫ in coꝛpoꝛe ⁊ aīa hoīs habuit. qꝛ quoſdā in coꝛpoꝛe ⁊ in aīa. quoſdā tantū in aīa poſt moꝛtē tempoꝛalē trahebat ad ſe ſꝫ mō poſt paſſionē chꝛiſti vnā hꝫ. ſcꝫ de duab poteſtatib ⁊ amiſit vnā

¶ De parentis pꝛothoplaſti fraude facta condolens quando pomi noxialis moꝛſu in moꝛtem coꝛruit. ipſe lignum tunc notauit damna ligni vt ſolueret

¶ In hoc loco antipofoꝛiſat autoꝛ. quia aliquis foꝛte diceret quare fuit chꝛiſtus im̄olatus Reſpondet. qꝛ ꝯdoluit de deceptōne pꝛimi parentis. ſcꝫ ade Et hoc eſt qđ đr Chꝛiſtus (ꝯdolens de fraude facta parentꝭ) noſtri ade (pꝛothoplaſti) id eſt p̄mi hoīs foꝛmati (quando coꝛruit) p̄mus parens (in moꝛtem) ⁊ hoc (moꝛſu pomi noxialis) id eſt nociui (ipe) chꝛiſtus (tunc notauit) p̄oꝛdinando ſignauit (lignum) ſue crucis (vt ſolueret) id eſt recuperaret (damna ligni) ſcꝫ que venerant per lignum vetitū

Hoc op⁹ noſtre ſalutis ordo depopoſcerat multiformis proditoris ars vt artem falleret. et medelam ferret inde. vnde hoſtis leſerat

Bene dico ꝙ chriſtus tunc notauit lignum. vt ſolueret damna ligni. quia nullo alio modo poterimus recuperari. ⁊ hoc aggreditur dicere. (Ordo ſalutis. depopoſcerat hoc opus) ſcꝫ vt deus carnem ſumeret. et patibulum crucis ſubiret. vt per lignum damna ligni ſoluerentur (vt ars) id eſt deus qui eſt artifex omnium rerum (falleret) id eſt deſtrueret (artem multiformis proditoris) id eſt dyaboli. vt illa res (ferret medelā) id eſt ſalutem omnium gentium (inde) id eſt ex illa re. ſ. a ligno (vnde) id ē de quo ligno (hoſtis) id eſt dyabolus (leſerat) id eſt nocuerat.

Quando venit ergo ſacri plenitudo temporis miſſus eſt ab arce patris natus orbis conditor. atqꝫ ventre virginali caro factus prodijt.

(Ergo quando) id eſt poſtꝙ̄ (plenitudo temporis) id eſt quando vltima etas venit. id eſt quando deus ſacrificauit filium (conditor orbis) id eſt chriſtus (natus miſſus eſt ab arce patris) in mundum (atqꝫ factus caro) vel carnalis (prodijt) id eſt exijt de ventre virginali Et nota ꝙ ſicut flos ſine macula pulcher ⁊ olens ac ſuauis naſcitur. ita chriſtus ſine ſemine ⁊ ſine crimine de vtero virginis marie prodijt

Vagit infans inter arta poſitus preſepia. menbra pannis inuoluta virgo mater alligat. pedes manuſqꝫ crura ſtricta cingit faſcia.

Conſtrue (Infans) id eſt chriſtus (poſitus inter arta preſepia) id eſt anguſta preſepia (vagit) id eſt plangit. Et nota ꝙ vagire eſt proprium puerorū (virgo) maria (mater) ſua (alligat mēbra) ſua (inuoluta pannis. ⁊ ſtricta faſcia) id eſt vitella (cingit pedes ⁊ manus ⁊ crura)

Gloria ⁊ honor deo vſqꝫquo altiſſimo vna patri filioqꝫ inclito paraclito. cui laus eſt et poteſtas ꝑ eterna ſecula Amen.

Conſtrue (Gloria ⁊ honor vſqꝫquo) sᶜ ſit (deo altiſſimo. vna) id eſt equaliter patri ⁊ filio (⁊ inclito) id eſt glorioſo (⁊ paraclito) id eſt ſpiritui ſancto ſit laus ⁊ gloria. ſit ⁊ equalis gloria coeterna maieſtas trino ꝑſonis ⁊ vni deo (cui laus eſt ⁊ poteſtas ꝑ eterna ſecula Amen)

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Luſtra ſex qui iam peracta tempus implens cor/
poris ſe volente natus ad hoc paſſioni deditus
agnus in cruce leuatur immolandus ſtipite.

¶ Nota ꝙ luſtrū dicitur ſpaciū quinqꝫ annorum. ⁊ dicitur a luſtran/
do. eo ꝙ romani luſtrabant per ſpaciū quinqꝫ annoꝝ in capite anni totaꝫ
Romam. ⁊ nos ſimilr̄ per quinqꝫ etates debemus luſtrare totam romā.
id eſt ſanctam eccleſiam, vincentem inimicos. ¶ Hymnus iſte ſic con
tinuatur. chriſtus carnaliter erat. xxx. annorum cum eſſet deditus paſſio
ni. Luſtra ſex ⁊c. Et nota accuſatiui ⁊ ablatiui caſus poſſunt ibi legī
Ablatiui ſic leguntur (chriſtus qui eſt implens tempus) id eſt etatē cor/
poris humani (ſex luſtris iam peractis) ⁊ eſt ibi poſitio caſus ꝓ caſu. me
lius tamen eſt vt accuſatiui ibi legantur ſic (chriſtus qui eſt implens tem
pus) id eſt etatem corporis humani. ſcꝫ per ſex luſtra iam peracta (nat⁹
ſe volente) id eſt ſponte natus ad hoc vt pateretur (Agnus) id eſt chri/
ſtus ſine macula (deditus paſſioni leuatur in cruce) a iudeis (immolan/
dus) id eſt ſacrificandus (ſtipite) id eſt in ligno

¶ Hic aceto fel arundo ſputa clauis lancea mite corpus p/
foratur ſanguis vnda profluit. terra pontus aſtra mundus
quo lauantur flumine.

¶ Conſtrue (Hic) id eſt in cruce dederunt ei fel mixtum cum aceto
(arundo) id eſt calamus traditur ei in ſignum deriſionis pro ſceptro. et
pter hec (ſputa) sc adhibita ſunt ei (corp⁹ mite) id eſt ſuaue (perforatur
cū clauis ⁊ lancea. ⁊ inde (ſanguis. ⁊ vnda) id eſt aqua (profluit) id eſt ex
iuit de corpore eius (quo flumine) id eſt pro qua ſanguinis effuſione (ter
ra) id eſt humiles (pontus) id eſt fluctuantes vicio (aſtra) id eſt iuſti (et
mundus) id eſt mundani (lauantur) id eſt purgantur Per aquam debe
mus intelligere baptiſmum Per ſanguinem criſma. Et dicunt quidam
ꝙ angeli boni purgati ſunt de labe quam habuerūt de illis qui ceciderūt
vt lucifer ⁊ ſui complices. ⁊ ideo dicit aſtra.

Crux fidelis inter omnes arbor vna nobilis. nulla
ſilua talem profert fronde flore germine. dulce li/
gnum. dulces clauos. dulce pondus ſuſtinet

¶ Et quia redemit nos in cruce leuatus omnes debemus clamare.
O (crux) sc exiſtens fidelis inter omnes arbor vna nobilis) quia (nul/
la ſilua profert talem) sc arborem (fronde) id eſt protectione (flore) id eſt
decore (germine) id eſt radice. vel (flore) id eſt chriſto qui vocatus ē flos
a prophetis quia ſicut flos procedit ſine feditate vel aliqua putredine

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſta chriſtus ex vtero virginis marie ꝓceſſit ſine aliquo peccato. Dulce lignū fuit illud qđ ſuſtinet dulces clauos chriſti ⁊ dulce pond⁹.i. chriſtū.

¶ Flecte ramos arbor alta tenſa laxa viſcera ⁊ rigor lenteſcat ille. quem dedit natiuitas et ſuperni menbra regis miti ten/ das ſtipite.

¶ Et precium mundi pependet in te. ideo o (arbor alta. flecte) id eſt hu/ milia (ramos) id eſt brachia crucis (⁊ laxa) id ē relaxa (viſcera) chriſti (tē ſa) id eſt extenſa in te (⁊ ille rigor) id eſt duricia (lenteſcat) id eſt molleſcat quem rigorē (natiuitas) id eſt natura dedit tibi. vt (tendas ſtipite) id eſt in cruce (miti) id eſt humili (mēbra superni regis)

¶ Sola digna tu fuiſti ferre ſeculi precium atq; portum pre/ parare nauta mundo naufrago. quem ſacer cruor ꝑunxit fu/ ſus agni corpore. Gloria ⁊ honor deo vſq; quo altiſſimo ⁊c.

¶ Tu ſola fuiſti (digna) ſcz (ferre precium ſeculi) id eſt ſuſtinere illum q̄ fuit appreciatus triginta argenteis (atq; p̄parare portum) quaſi nauta. (mundo naufrago) periclitato. id eſt omnibus periclitantib⁹ (quē) mun dum (ſacer cruor) id eſt ſanctus ſanguis (perunxit) id eſt mundauit. ille dico (fuſus de corpore agni)

Chorus noue hieruſalem noua meli dulcedinem pro mat colens cum ſobrijs paſchale feſtum gaudijs.

¶ Metrū eſt iambicū Autor eſt Ambroſius ⁊c. Materia huius hym/ ni eſt iuitare ad laudē feſti paſchalis cū militauerim⁹ contra dyabolū. dē ergo chorus noue ⁊c. ¶ Notandū eſt. q̄ p̄mo vocabaꝛ ciuitas illa Jeb⁹ ſcđo Jebuſalē. tercio Salem. quarto Hieruſalē ꝑ quam ſignificaꝛ multi plex hominis ſtatus Jebus eñ interp̄tatur cōculcamen. ⁊ hoc eſt quan/ do aliquis in adoleſcentia intonſus efficitur Jebuſalem interpretaꝛ pax conculcatōnis. ⁊ hoc eſt quando aliquis habitat ⁊ delectatur in predi/ ctis Salem interpretatur pax. ⁊ hoc eſt quando aliquis reuerſus eſt a vicijs Hieruſalem enim interpretatur viſio pacis. ⁊ hoc eſt quando ali/ quis fruitur celeſti gaudio. Unde hoc nomen hieruſalem quattuor mo/ dis accipitur. Quo ad litteram hieruſalem eſt illa ciuitas paleſtine. ana goice hieruſalem interpretatur eccleſia triumphans. ſcilicet chorus ce/ leſtis patrie. In hoc loco accipitur ſic chorus noue hieruſalem. id eſt noue anime. ſcilicet cuiuſlibet hominis bene innouati et purgati a vicijs (promat nouam dulcedinem meli) id eſt dulce melos. Melum dici/ tur a mel. quia ſicut mel fit ex diuerſis generibus rerum. ita et me/ lum eſt. quod fit ex diuerſis notulis nouum. Unde. Cantate domino

qꝛ ſicut mel fit ex diuerſis generibꝫ reꝝ. ita ꝛ melum eſt qđ fit ex diuerſis noculis nouum. Unde dicitur. Cantate domino canticū nouum. Mel em̄ dicit a miſcendo. vnde ꝓhibetur in lege ꝙ nemo in ſacrificio poneret mel ſed ſemꝑ ſal. Mel em̄ fit ex diuerſis generibꝫ rerum. homo em̄ nō debet eſſe diuerſus ſed vniformis in bono. Unde. vinum ꝛ ſicerā nō bibet et ſumitur ibi vinum in mala ꝑcatōne. qꝛ vinum in ſe eſt bonum. ſed abutentibus vino nociuum eſt tam in corpore ꝗ̄ in anima. Sicera fit ex diuerſis generibus rerum. que ſimul mixta vnum corrumpit aliud. vt de cereuiſia. aut granum corrumpit aquā. aut aqua granum. Ille ergo bibit ſiceram qui facit aliquid quod videtur eſſe de genere bonorum cum non ſit. ergo ſobrie iuſte ꝛ pie viuamus in hoc ſeculo. iuſte quo ad proximum pie quo ad deum. ſobrie aūt quo ad noſmetipos

¶ Quo chriſtus inuictus leo dracone ſurgens obruto dum voce viua perſonet a morte functos excitat

¶ Conſtrue (Quo) ſcꝫ feſto paſchali (chriſtus inuictus leo) vt narrat Phiſiologus. Sicut leo rugitu ſuo reſuſcitat catulū poſt triduū. ita pater in diuinis filiū ſuū. quare dictus eſt leo (ſurgens) .i. reſurgens (dracone) .i. dyabolo (obruto) .i. lapſo (dū viua voce ꝑſonet) vt genimina viperaꝝ. qs docuit vos fugere a ventura ira. Uel generaliter p̄t legi de angelis q̄ viua voce reſuſcitabunt mortuos ad iudiciū. ꝛ ſic (excitat functos) id eſt defunctos (a morte) id eſt a peccato mortali ſꝫm ꝑmam lecturam vel (a morte) ſcꝫ quam om̄is homo habebit

¶ Quam deuorarat improbus predam refudit tartarus captiuata te libera ihesum ſequuntur agmina.

¶ Conſtrue. Ipe ſcꝫ deus (refudit) .i. retrofudit (pred.ā) .i. rapinaꝫ (quā tartarus) .i. infernꝰ (improbꝫ) .i. inſatiabilis (deuorarat) .i. deglutiauerat (captiuata agmina) id ē detente anime ſanctoꝝ (libera) id eſt liberata (ſequunt̄ te) ſcꝫ ihesum chriſtum

¶ Ipſum canendo ſupplices regem precemur milites. vt in ſuo clariſſimo nos ordinet palatio

¶ Conſtrue Nos (ſupplices milites) id eſt humiles (ꝑcemur ſpm regē) .i. rogamꝰ xp̄m (vt ordinet nos) .i. diſponat nos (in ſuo clariſſimo palatio) id eſt in celo inter ſanctos. vnde in euāgelio dꝛ In domo patris mei manſiones multe ſunt ꝛc.

¶ Per ſecla mente neſcia patri ſupremo gloria. honorqꝫ ſit filio et ſpiritu paraclito Amen

¶ Conſtrue (gloria ſit patri ſupmo) id eſt excelſo (ꝑ ſecla) id eſt per ſecula. ibi ponitur per ſyncopā (gloria) dico (neſcia mente) id eſt incomprehenſibilis mente humana. quia deus incomprehenſibilis eſt (et ho

noꝛ ſit ei) ſcꝫ patri in diuinis (cum filio) id eſt iheſu chꝛiſto (⁊ ſpiritu pa/
raclito) id eſt ſpiritu ſancto Amen

**Rex eterne domine rerum creatoꝛ omniũ qui es ⁊ an
te ſecula ſemper cum patre filius**

¶ Omnes iſti hymni habent vnã materiã ⁊ vnã intentõem. qꝛ tractant
de paſſione xpi ⁊ de eius reſurrectõe Oſtendit em̃ hic ꝙ ſicut xp̃s moꝛ/
tuus eſt ꝓpter delicta noſtra. ſic etiã reſurrexit ꝓpter iuſtificatõeꝫ noſtrã
et ꝯtulit nobis verꝫ paſcha. i. tranſitũ de terra ad celũ. de inferno ad para
diſum Itẽ rogat vt ſua reſurrectio ſit noſtra redemptio vt in paſchali tp̄e
vel gaudio. i. in die iudicij defendat nos a periculo moꝛtis. i. a damnatõe
Uel materia huius hymni eſt vt deũ dep̄cemur ꝙ ſicut ip̄e creauit adaꝫ
et accepit coꝛpoꝛis eius foꝛmã vt nos redimeret a poteſtate dyaboli et
iungeret nos deo patri. ita liberet nos ab om̃i delicto in hoc paſchali gau
dio Et dꝛ ſic O dñe (eterne rex) id eſt ſempiterne rex (creatoꝛ) id eſt fa/
ctoꝛ (omniũ rerꝫ. ⁊ qui ſemꝑ es filius cum patre ante ſecula) id eſt añ mũ
di conſtitutõnem

**¶ Qui mundi in pꝛimoꝛdio adam plaſmaſti hominem. cui
tue imagini vultum dediſti ſimilem**

¶ Conſtrue (Qui) ſupple deus (plaſmaſti) id ẽ foꝛmaſti (adã hoieꝫ
in p̄moꝛdio). i. in p̄ncipio mũdi (cui) ſcꝫ ade (dediſti vultũ ſil'em tue ima/
gini) ſcꝫ mentẽ ſil'em ꝑ ratõem, vultus tui.

**¶ Quem dyabolus deceperat hoſtis humani generis. cuiꝰ
tu foꝛmam coꝛpoꝛis aſſumere dignatus es**

¶ Cõſtrue (Quem) ſcꝫ adã (dyabolus hoſtis) id ẽ inſidiatoꝛ (hu/
mani generis). i. hoĩs. qꝛ nos in adã deceperat (cuius foꝛmã coꝛꝑis) ſcꝫ
ade. (tu) ſcꝫ filiꝰ dei (dignatꝰ es aſſumere). i. vt nos redimeres dignatꝰ
es aſſumere coꝛpus humanum

**¶ Ut hominem redimeres quem ante iam plaſmaueras. et
nos deo coniungeres per carnis contubernium**

¶ Cõſtrue Dico ꝙ dignatꝰ es accipe foꝛmã ſerui tui ad hoc (vt re
dimeres) id eſt liberares (hoĩem. quẽ) ſcꝫ hoĩem (iam añ plaſmaueras)
id eſt creaueras (vt nos) ſcꝫ redimendo (ꝯiũgeres deo) ſcꝫ patri) ꝑ ꝯtu/
berniũ). i. ꝑ vnionẽ vel ꝑ habitaculũ vel ꝑ ꝯiunctõem (carnis) id ẽ huma/
nitatis. quia ſic nos liberauit a moꝛte ꝑpetua

**¶ Quem editum ex virgine paueſcit omnis anima. per quem
et nos reſurgere deuota mente credimus**

¶ Coſtrue (Que editũ) .i. natũ (ex ꝟgine) ſcꝫ maria (ois aia) .i. ois ſpiritus rõnalis (paueſcit) .i. mirat̃ (ꝑ quē credim⁹ reſurgere nos) ſcꝫ dum veneris iudicare viuos ꝛ mortuos (deuota mente) .i. bona opatõne.

¶ Qui nobis per baptiſmum donaſti per indulgentiam . q̃ tenebamur vinculis ligati conſcientie

¶ Coſtrue O tu xp̃e (q̃ donaſti nobis) ſcꝫ oib⁹ pie credentib⁹ (indulgentiã) id ē remiſſionē ſcꝫ originalis peccati (ꝑ baptiſmum q̃ tenebamur ligati vinculis ꝯſcientie) ſcꝫ per peccatum

¶ Qui crucem propter hominem ſuſcipere dignatus es . dediſti tuum ſanguinem noſtre ſalutis precium

¶ Coſtrue (Qui) ſupple xp̃s (dignat⁹ es ſuſcipe crucē) id ē paſſionem crucis (ꝓpter hoiem. dediſti tuũ ſanguinē . in preciũ noſtre ſalutis) q꞉ cum ſanguine tuo redemiſti ꝛ emiſti nos.

¶ Queſumus autor omnium in hoc paſchali gaudio. ab omni mortis impetu tuum defende populum

¶ Et q꞉ tot ꝛ tanta feciſti o xp̃e vt nos a morte ꝑpetua liberares. iõ o (autor oim) rex (q̃ſumus) .i. rogamus te (in hoc paſchali gaudio) id eſt in tua reſurrectõne (defende) id ē ꝓtege (populũ tuũ) a peccato redemptum (ab om̃i mortis impetu) id eſt ab om̃i periculo

Aurora lucis rutilat. celum laudibus intonat. mundus exultans iubilat. gemens infernus vlulat

¶ Materia huius hymni ē laudare deũ ꝛ extirpare vicia ꝛ adherere ꝟtutib⁹ Et nota ꝙ eccleſia iõ aurora d꞉. q꞉ ſicut aurora expellit tenebras. ita eccleſia extirpat vicia ꝛ peccata Dicit g̃ ſic (Aurora lucis rutilat) .i. ſplēdet. ſ. qñ aurora pullulat ꝛ incipit dieſcere (celũ) .i. celeſtꝫ creatura (intonat) id ē reſonat (laudib⁹. mũdus exultans) gaudēs (iubilat) id ē gloriat̃. q꞉ hoies credētes in deũ cantabãt laudes deo (infernus gemens) id ē dyabol⁹ lugēs (vlulat) id ē plãgit. q꞉ dolet de amiſſione eorũ quos tenebat mortuos. ſcꝫ adam abraam ꝛ alios ſanctos quos deus ſecum traxit ad requiem eternam

¶ Cum rex ille fortiſſimus mortis confractis viribus . pede conculcans tartara. ſoluit a pena miſeros

¶ Dico ꝙ celũ tũc intonat laudib⁹ (cũ) id ē qñ (rex ille fortiſſim⁹) ſcꝫ dñs ieſus xp̃s. ſupple fuit (ꝯculcans pede) id ē pietate ſua (tartara) id eſt inferna (ſoluit) id ē liberauit (miſeros) ſcꝫ hoies (a pena) ſcꝫ dyaboli (confractis virib⁹ mortis) id eſt inferni ſeu dyaboli ꝛc.

Expoſitio hymnorum

¶ Ille qui clauſus lapide cuſtoditur ſub milite triumphās pompa nobili victor ſurgit de funere

¶ Uere ille rex ꝯfractis viribꝫ mortis.i.dyaboli ſoluit a pena miſeros hoīes.qꝛ(ille qui clauſus eſt lapide)id eſt monumento (cuſtodit̃) id eſt ꝯſeruat̃(ſub milite)id eſt ſub militibꝫ.ſingulare pro plurali ꝑ ſynodochen (triumphans)id eſt vincens (pompa nobili)·i·victoria.qꝛ tūc aīas ab inferis extraxit·ꝛ(victor ſurgit).i.ſurſum erigit(de funere)id eſt de morte

¶ Solutis iam gemitibus ꝛ inferni doloribus .quia ſurrexit dominus reſplendens clamat angelus.

¶ Conſtrue Chriſtus erat victor(ſolutis).i.fractis ꝛ deſtruct; (iā gemitibꝫ ꝛ inferni doloribꝫ)id eſt anguſtijs(angelꝰ reſplendēs) id ē valde nitens (clamat)dicens mulieribꝫ Ite dicite diſcipulis eius ꝛ petro. (qꝛ ſurrexit dominus)ſuppl e a morte temporali

¶ Triſtes erant apoſtoli de nece ſui domini.quē pena mortis crudeli ſerui damnarant impij

¶ Ita dixerunt angeli mulieribꝫ. ꝛ(apoſtoli erant triſtes.de nece)id eſt de morte(ſui domini.quem) ſupple dominum (ſerui impij) id eſt iudei(dānarant)id eſt damnauerant(crudeli pena mortis)ſcꝫ crucis

¶ Sermone blando angelus ꝑdixit mulieribus . in galilea dominus videndus eſt quantotius

¶ Et quia apoſtoli erant triſtes de nece ſui domini.ideo(angelꝰ predixit mulieribꝫ blando ſermone) id eſt ſuaui (dominus videndus eſt in galilea)ſcꝫ a vobis(quantotius)id eſt ſubito

¶ Ille dum pergunt concite. apoſtolis hoc dicere. videntes eum viuere oſculantur pedes domini

¶ Cōſtrue(Ille)ſupple mulieres(dum).p qñ(ꝑgunt ꝯcite)id eſt ſollicite(dicere)id eſt manifeſtare (hoc apoſtolis. videntes) .i.reſpiciētes (eū)ſcꝫ xp̄m (viuere)id eſt vitā habere(oſculant̃ pedes dñi)id eſt locum vbi poſuerunt eum ꝑfidi iudei

¶ Quo agnito diſcipuli in galileam propere pergunt videre faciem deſideratam domini

¶ Cōſtrue(Quo agnito)id ē quo cognito vel audito ſcꝫ ꝙ ſurrexit dñs (diſcipuli).i.apoſtoli(ꝑgunt).i.viā ꝑagunt(ꝓpere)id eſt feſtināter (in galileā videre faciē dñi deſideratā)id eſt ꝯcupitā ab eis.

Claro paſchali gaudio ſol mundo nitet radio cum chriſtum iam apoſtoli viſu cernunt corporeo

¶ Cõſtrue (Sol nitet) id eſt ſplendet (radio ſuo mũdo in paſchali gaudio claro (cum) id eſt quando (apoſtoli cernũt iam xp̄m viſu corporeo

Oſtenſa ſibi vulnera in chriſti carne fulgida reſurrexiſſe dominum voce fatentur publica

¶ Dicimus ꝙ q̄uis tunc apparuit diſcipulis tamen quidam illoꝝ ſcꝫ thomas non credidit. vnde dominus oſtendit ei vulnera. et ait. noli eſſe incredulus ſed fidelis. Et nota ꝙ quattuor de cauſis cicatrices vulnerum oſtendit dominus. ſcꝫ vt eſſent ſignũ victorie. vt deinceps de reſurrectione nõ dubitarent. vt cõfunderẽtur q̄ crediderunt illum phantaſticum corpus accepiſſe. vt eſſent ad patrem interceſſio

¶ Cõſtrue (Oſtenſa ſibi vulnera) id eſt oſtenſis vulneribus (ſibi) id eſt apoſtolis (in fulgida carne xp̄i) apoſtoli (fatentur) id eſt predicant (voce publica) id eſt manifeſta dominum reſurrexiſſe.

Rex chriſte clementiſſime tu corda noſtra poſſide vt tibi laudes debitas reddamus omni tempore

Conſtrue (chriſte) tu dico clemẽtiſſime rex (poſſide) id eſt guberna (corda noſtra) id ē mẽtes ſimul cum corporib9. vt (reddamus) id eſt perſoluamus (tibi) id eſt ad honorem tuum (omni tempore debitas laudes)

Ad cenã agni prouidi et ſtolis albis candidi poſt trãſitum maris rubri chriſto canamus principi

¶ Materia huius hymni eſt ꝙ nos inuocat autor ad cenam agni illius qui tollit peccata mundi ſcꝫ ad accipiẽdum corpus ⁊ ſanguinem domini de quo dictum eſt qui ſumit corpus xp̄i indigne. iudicium ſibi manducat et bibit. qui vero digne. habebit vitam eternam. nos vero poſiti ad cenam agni. id eſt ad accipiendum corpus ⁊ ſanguinem domini vel ad vltimũ preceptum chriſti. quia ſicut poſt cenam nullum reſtat prandiũ. ita poſt nouum teſtamentum nullum reſtat preceptuꝫ. Ad cenam agni prouidi ⁊ agni candidi (ſtolis albis). i. virtutib9 (canamus principi chriſto) id eſt laudemus eũ de reſurrectione (poſt tranſitum maris) id eſt poſt baptiſmũ vel poſt gloriam reſurrectionis.

Cuius corpus ſanctiſſimũ in ara crucis torridum cruore eius roſeo guſtando viuimus deo

¶ Sanctiſſimum corpus cuius) chriſti (torridum) id eſt crematuꝫ. quia paſſum (in ara crucis. guſtando) id eſt ſuſcipiendo) cum roſeo cruore viuimus deo.

Protecti paſche veſpere a deuaſtante angelo erepti de duriſſimo pharaonis imperio

¶ Dico ꝙ viuimꝰ deo (protecti) id eſt defenſi vel ſeruati (veſpe paſche) id eſt vltima etate (ab angelo deuaſtante) id eſt percutiente primogenita egypti (erepti) id eſt liberati (de duriſſimo imperio pharaonis) id eſt dyaboli.

Jam paſcha noſtrum chriſtus eſt qui immolatus agnus eſt ſinceritatis azima caro eius oblata eſt.

¶ Conſtrue (chriſtus eſt iam noſtrum paſcha) id eſt tranſitus de vicijs ad virtutes (qui) ſupple chriſtus (eſt agnus) ſc patiens (immolatus) pro omnibus nobis. Vel ſic. quia chriſtus immolatus pro nobis ē agnꝰ (ſinceritatis) id eſt puritatis (caro eius oblata) id eſt ſacrificata (eſt azima) id eſt ſine fermento vel ſine amaritudine. Azima dicitur ab a quod ē ſine ⁊ zima quod eſt fermentum vel amarum. quaſi ſine amaritudine.

O vere digna hoſtia per quam fracta ſunt tartara redempta plebs captiuata redit ad vite premia

(O vere digna hoſtia) id eſt ſacra (per quam) ſcꝫ hoſtiā (tartara ſunt fracta. ⁊ per quam (plebs captiuata) id eſt anime ſanctorum) redempta redit ad premia vite) ſcꝫ eterne.

Cum ſurgit chriſtus tumulo victor redit de baratro tyrannū trudens vinculo et reſerans paradiſum

¶ Conſtrue (Cum) id eſt quādo (chriſtus ſurgit tumulo) id eſt de ſepulchro (victor redit de baratro) id eſt de fouea inferni (trudēs) id ē claudens (tyrannum) id eſt dyabolum (vinculo) id eſt cum poteſtate ſua (et reſerās paradiſuꝫ) fidelibꝰ ſuis. ideo ſubdit. Queſumꝰ autor omniū ⁊c.

Eterne rex altiſſime redemptor ⁊ fidelium. quo mors ſoluta deperit. datur triumphus gratie

¶ Conſtrue (O eterne rex altiſſime ⁊ redemptor fidelium, quo) id eſt per quem (mors ſoluta deperit) id eſt deſtructa extitit. perijt inꝙ mors eterna quādo deſcendit ad inferna. quia ſancti illuc modo non deſcendūt vt ante paſſionem chriſti (triumphus) id ē victoria gratie daṫ iam glorifi

catis in anima ⁊ corpore ⁊ glorificandis in reſurrectione

Scandens tribunal dextere patris poteſtas omnium colla ta eſt ieſu celitus que non erat humanitus

¶ Tu es (ſcandens) id ē aſcendens (tribunal) id eſt ſedem (dextere pa tris) id ē ad equalitatē patris (poteſtas omnium) rerum (eſt collata) id ē attributa (ieſu) ſcilicet chriſto (et hoc celitus) id eſt diuinitus poſſumus dicere ꝙ ſolus eſt ad dexteram patris. ceteri ordines ſanctorum ad ſini ſtram reſpectu claritatis filij (que) poteſtas. non erat ei collata (humani tus) id eſt ꝗ̄diu vel quando erat in mundo

Ut trina rerum machina celeſtium terreſtrium infernoꝝ con dita flectant genua iam ſubdita.

¶ Dico ꝙ poteſtas data diuinitus ē chriſto que nō erat humanitus (Ut trina rerum machina) ſcꝫ (celeſtium terreſtrium ⁊ infernorum cōdi ta) a te (flectant genua iam) id eſt flectentes genua celeſtes terreni et in fernales ſunt (ſubdita) id eſt humiliata (tibi). i. ad honorem tui.

Tremunt videntes angeli verſa vice mortalium culpat caro purgat caro. regnat deus dei caro

¶ (Angeli videntes) humanam formam vel naturam (tremunt) id eſt mirātur. ſcilicet quia videbant humanam naturam per ieſum chriſtum. eſſe ad dexteram patris collatam ⁊ exaltatā. ⁊ hoc (vice verſa) mortaliuꝫ quia tenebant et mirabantur. Et nota. ꝙ ante natiuitatem chriſti ange li ab hominibus ſe adorari patiebantur ſed non poſtea. ſicut legimus de Joanne qui cum vellet angelum adorare inquit angelus ioanni Noli me adorare ſeruus tuus em̄ ſum ⁊ fratrum tuorum (caro ade culpat nos) id eſt per adam in peccatū cadimus (caro) xp̄i (purget nos) id ē p xp̄m de vicijs ſurgimus (caro dei) id eſt deus regnat. quia chriſtus deus ⁊ ho mo.

Tu eſto noſtrum gaudium manens olimpo preditum. mun di regis qui fabricam mundana vincens gaudia

O chriſte (tu eſto noſtrum gaudium manens preditum) id eſt nobis paratū honoratuꝫ vel ſublimatum (olimpo) id eſt in celo. tu (qui regis) id eſt gubernas (fabricam mundi vincens mundana gaudia.

Hinc te precantes queſumus ignoſce culpis omnibus ⁊ cor da ſurſum ſubleua ad te ſuperna gratia

Quaſi diceret deſpexiſti gaudia mundi. et hinc nos precantes (queſu mus) id eſt deprecamur (te ignoſce culpis omnibus) id ē dimitte nobis peccata noſtra. ⁊ (ſubleua) id eſt ſurſum leua corda ad te (ſuperna gratia) id eſt pro ſumma miſericordia.

Ut cum rubente ceperis clarere nube iudicis penas repel/ las debitas reddas coronas perditas

¶ Nos queſumus te (vt cum) id eſt quādo (nubes iudicis) id eſt chriſti ceperit clarere repente. Uel alia littera. Ut (cum) id eſt quādo (ceperis clarere) id eſt fulgere (nubes iudicis) id eſt chriſti (rubente) id eſt clareſcē te. i. deo ipſo aduenīēte. a nobis repellas penas debitas per Adaʒ (ꝛ red das) id eſt tribuas per gratiam (coronas perditas) per culpam ꝛ inuen/ tas ꝛ collatas ſm meritum per gratiam. quia non neceſſitate. ſed volun/ tate gratis a morte liberauit ꝛ ſaluauit.

Gloria tibi domine qui ſcandis ſupra ſydera cum patre ꝛ ſan ctoſpiritu in ſempiterna ſecula Amen

O domine ieſu chriſte (qui ſcandis ſupra ſydera) id eſt ſuper omnes celos (gloria) id ē laus ꝛ honor (ſit tibi cū patre ꝛ ſpiritu ſancto in ſempi terna ſecula Amē)

Ieſu noſtra redemptio amor ꝛ deſiderium deus crea tor omnium homo in fine temporum

(O ieſu noſtra redemptio) tu dico (amor et deſiderium noſtrum) id ē amor deſiderabilis (deus creator omnium) qui es (in fine temporum) fa ctus (homo) Unde deus et homo ꝛ hoc tamen vltima etate

Que te vicit clementia vt ferres noſtra crimina crudelē mor tem patiens vt nos a morte tolleres

¶ Conſtrue (Que) id eſt quanta (clementia). i. pietas (vicit) id eſt com pulit (vt ferres) id eſt portares vel deleres (noſtra crimina). i. peccata tanq̄ʒ (patiens crudelem mortem) crucis pro peccatis noſtris. et quare (vt tolleres) id eſt liberares (nos a morte) id eſt dyabolo

Inferni clauſtra penetrans tuos captiuos redimens victor triūpho nobili ad dextram patris reſidens.

¶ Cōſtrue (Tu penetrans) id eſt frangēs (clauſtra inferni redimens) ſanguine tuo (captiuos) qui tenebantur iuſte in inferno (reſidens ad de xteram patris manēs victor triūpho nobili) id eſt mirabili victoria

Ipſa te cogat pietas vt mala noſtra ſuperes parcendo et vo/ ti compotes nos tuo vultu facies

(Ipſa pietas) que coegit te vt ſubires mortem crucis (cogat) id eſt vin cat te (vt ſuperes noſtra mala) id eſt dimittas nobis debita noſtra (et fa cies nos compotes) noſtri (voti). i. deſiderij (tuo vultu). i. tua preſentia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Tu eſto noſtrum gaudium. qui es futurus premiũ. ſit noſtra in te gloria per cuncta ſemper ſecula Amen

¶ Et (tu qui es futurus noſtrum premiũ eſto noſtrum gaudium) ſcꝫ in preſenti ⁊ in futuro. et (noſtra gloria). i. laus (ſit in te ſemꝑ). i. in omni tempore (ꝑ cuncta ſecula Amen

Veni creator ſpiritus mentes tuoꝝ viſita. imple ſuꝑna gratia. que tu creaſti pectora

¶ Materia huius hymni eſt ꝙ ſpũſſanctus quẽ pater et filius ꝑmiſerat quãdo dixit Johel. ij. Effundã de ſpũ meo ſuꝑ oẽm carnem Filius ꝑmiſit quãdo dixit. Si aſſumptus fuero in celũ mittã vobis paraclitũ. ⁊ apoſtolis orãtibꝫ in hora tercia mũdus tonuit. ⁊ ſubito venit ſpũſſanctus. ⁊ apoſtoli inflammati ſpũſancto diuerſis loquebant linguis magnalia dei. Intẽtio eſt rogare deũ vt purget pectora noſtra ſuperno ſplendore. ⁊ illuminet gratia ſpũſſancti. ⁊ expellat a nobis viſibiles ⁊ inuiſibiles hoſtes. vt habeamus vitam ꝑmanentẽ cũ ipſo. Et hoc eſt qd̕ dt̕ O (creator ⁊ ſancteſpũs dei (veni ⁊ viſita mentes tuoꝝ). ſ. fideliũ ⁊ veniendo (imple pectora ſuꝑna gratia. que tu creaſti) id eſt feciſti

Qui paraclitus diceris donũ dei altiſſimi. fons viuus ignis charitas et ſpiritalis vnctio

¶ Qui diceris paraclitus). i. ꝯſolator (donũ dei altiſſimi) ⁊ diceris (fons viuus) de quo non cõmunicat alienus. vel fons aque ſalientis in terrã. et diceris (ignis) quia corda hoĩm ad dilectõem dei ⁊ ꝓximi accendis. ⁊ vitia atqꝫ peccata cõſumis. ⁊ diceris (charitas) quia facis diligere deũ ⁊ ꝓximũ. ⁊ diceris (ſpũalis vnctio) q̇a de ſpũali vnctione. i. de ſpũſancto. vngis corda hominũ. vt humilient in ſuſceptione ſancti baptiſmatis.

Tu ſeptiformis munere dextre dei tu digitus. tu rite ꝑmiſſo patris ſermone ditans guttura

¶ Tu) es (ſeptiformis munere). i. ꝓpter ſeptiformẽ gratiam. Septem eñ ſunt dona ſpũſſancti. ſcꝫ ſpũs ſapientie ⁊ intellectus. ſpũs conſilij ⁊ fortitudinis. ſpũs ſcie pietatis ⁊ timoris (tu es digitus). i. potẽtia (dextre dei) qꝛ ſicut nodi digitoꝝ ſunt varij. ita varia ſunt dona ſpũſſancti ⁊ tu es (ditãs) id eſt implẽs (guttura). i. pectora (ſermone ꝑmiſſo patris) q̇a pater ꝑmiſit ſpm̃ſanctũ Johel. ij. Effundã de ſpũ meo ſuꝑ omnẽ carnem

Accende lumen ſenſibus. infunde amorem cordibus. infirma noſtri corporis. virtute firmans perpetim.

¶ Et tu qui oꝑaris omnia (accende lumẽ ſenſibus). i. mentibꝫ noſtris. et

infunde cordib9 noſtris amorē).i.dilectionem dei(firmās infirma)id eſt debilia(noſtri corporis.ꝑpetim).i.ꝑhenniter.vel(perpeti virtute).i.mirabiliter cū virtute ꝑpetua.ne in malum ruamur.

Hoſtem repellas longius. paceꝫ dones ꝓtinus. ductore ſic te preuio. vitemus omne noxium

¶ Repellas longius hoſtē).i.remoueas eum ꝓcul a nobis.⁊(dones pacē protinus)id eſt cito(vitemus omne noxium).i.pctm̄(ſic te preuio)id eſt precedente(ductore)

Per te ſciamus da patrem noſcamus atqꝫ filium te vtriuſqꝫ ſpiritum credamus omni tempore

¶ Da o ſancte ſpūs.vt(ꝑ te ſciamus patrē atqꝫ noſcamus filium)⁊(credamus te vtriuſqꝫ ſpm̄)s^c ꝓcedentē a patre ⁊ filio(om̄i tꝑe Amen.)

Iam chriſtus aſtra aſcenderat. regreſſus vnde venerat ꝓmiſſa patris munera ſanctū daturus ſpiritum

¶ Materia huius hymni eſt eadē que ⁊ in p̄miſſo.ſpūs.i.cōſolator vel aduocatus dr.qr cōſolatur nos cum ſumus in peccatis trahendo nos ad celeſtem patriaꝫ Ipſe ſpūſſanctus cum ſplendore feruenti apparuit diſcipulis ſuis.quia ſermo igneus futurus erat.ideo in ignea lingua eis apparuit.q̄a fecit eos ardentes in dilectione dei ⁊ proximi.⁊ perito ſermone affluētes Et hoc eſt qđ dr (chriſtus aſcenderat iam) ſm̄ humanitatē(aſtra).i.celos.chriſtus dico(regreſſus)id eſt reuerſus(vnde venerat daturus)apoſtolis(munera promiſſa patris ſpiritum ſanctum.)

Solennis vrgebat dies. quo myſtico ſeptemplici orbis volutus ſepties ſignat beata tempora

¶ Solennis dies)id eſt feſtiualis dies(vrgebat)id eſt imminebat ta(quo)s^c die(myſtico)id eſt figurato(ſeptemplici)id eſt per figuraꝫ ſeptemplicem(orbis)id eſt ſeptimana(volutus ſepties)id eſt per quadraginta ⁊ nouē dies(ſignat beata tempora)ſcꝫ futura.i. eternā requieꝫ. Nā ſepties ſepteꝫ ſunt quadraginta ⁊ nouē.⁊ vno addito ſunt quinquaginta Per ſeptem intelligimus temporalia.id eſt corporalia.per que ſeptem totum tempus vite noſtre voluitur. in quo debemus liberari a peccatis. vt perueniamus ad illam beatitudinem que intelligitur per vnum ⁊ quadraginta dies.in quibus ieiunare debemus.vt peruenire poſſimus ad diē ſabbati.id eſt ad requiem

Dum hora cunctis tercia repente mundus intonat orātibus

apoſtolis deum veniſſe nunciat

¶ Et quia chriſtus aſcenderat(dum hora tercia)videbat̃ eſſe(cūctis)id eſt omnib⁹(apl'is.mūdus intonat repente)id eſt ſubito.ꝛ ille ſonus vel mū dus(nūciat deū veniſſe orantib⁹ apoſtolis).i.ſimul in vnū locū congregatis.ꝛ orantib⁹ ꝛ expectantib⁹ promiſſionē domini ſui.ſcꝫ chriſti. cuꝫ ipſe de illa ꝓmiſſione eius ante aſcenſionē loquutus fuiſſet dicens. Vado ꝛ venio ad vos.ꝛ mittam vobis paraclitum.i.conſolatorem.qui docebit vos omnem veritatem. Et ita facti ꝑfectiores in omni ſcientia erant. quia diuerſa genera linguaꝝ loquebant̃.ꝛ p̄dicabant magnalia dei

De patris ergo lumine decorus ignis almus eſt. q̄ fida chriſti pectora calore verbi compleat

¶ Et quandoquidē pater miſit ſpm̄(ergo ignis).i.ſpūs(decorus)id eſt pulcer(eſt almus de lumine patris qui)ſc ſpūs(compleat).ſ.vt haberent ſcientiā loquendi(pectora).ſ.apoſtoloꝝ vel hominū(fida).i.fidelia(chriſti calore).i.ardore ſpūſſancti(verbi).i.filij.

Impleta gaudent viſcera.afflato ſanctoſpiritu. voces diuerſas intonant.fantur dei magnalia

¶ Viſcera)ſc apl'oꝝ(impleta).i.ſatiata(gaudent)quia fecit eos loquentes ꝛ etiam ardentes in amore.ꝛ(afflato)id eſt aſpirato(ſpūſancto intonant diuerſas voces)id eſt generationes omniū linguaꝝ.ꝛ fatent̃ vel(fantur magnalia dei)id eſt mirabilia dei.i.p̄dicant nomen dei omnipotentis

Ex omni gente cogniti grecis latinis barbaris cunctiſqꝫ admirantibus.linguis loquuntur omnibus

¶ Ex om̄i gente)id eſt ex om̄ibus gentib⁹(cogniti)ſc ſunt apl'i.ſcꝫ a(grecis latinis barbaris.cunctiſqꝫ admirantib⁹)ſc de apl'is(loquunt̃ linguis omnibus)que ſunt quadraginta ꝛ decem

Iudea tūc incredula veſana toruo ſpiritu ructare muſti crapulam.alumnos chriſti concrepat

¶ Ita loquebantur ꝛ omnes admirabantur ſic loquentes ꝛ credunt deū in eis eſſe. Sed(iudea)increpat eos.id eſt plebs iudeorum(incredula)id eſt infidelis.illa dico(veſana)id eſt inſana(toruo ſpiritu)id eſt ſuperbo(concrepat alumnos)id eſt diſcipulos(chriſti ructare crapulam muſti)id eſt loqui ex repletione vini.

Sed ſignis et virtutibus occurit ꝛ docet petrus. falſos probauit perfidos Johelis teſtimonio.

¶ Eſtimabant iudei ꝙ nimio potu muſti .i. ꝑ ebrietatem apoſtoli taliter loquebantꝰ ſed (petrus occurrit ſignis) .i. miraculis (ꝛ virtutibꝫ docet) .i. ꝓbat (ꝑfidos) ſc iudeos (ꝓbauit) loqui falſa (Johelis) ſc ꝓphete (teſti/monio) Probat em̄ Johel ſic Effundam de ſpū meo ſup̱ oēm carnē. ꝛ prophetabunt filij veſtri ꝛ filie veſtre

Sit laus patri cum filio. ſancto ſimul paraclito nobiſq́ꝫ mit/tat filius chariſma ſanctiſpiritus Amen

¶ Laus ſit filio ſimul ꝛ ſancto paraclito) .i. ſpūſancto. ꝛ (mittat nobis) oībus fidelibus (chariſma) .i. donū ſanctiſpiritus.

Beata nobis gaudia anni reduxit orbita. cuꝫ ſpiritus paraclitus effulſit in diſcipulos.

¶ Materia huius hymni eſt ſpūſſanctus queꝫ pater et filius ꝓmiſerunt Joheli di. Effundā de ſpū meo ſup̱ oēm carnē. et ꝓphetabunt filij veſtri ꝛ filie veſtre. ꝛ filius dixit. Si aſſumptus fuero a vobis in celū. mittam vo/bis paraclitū. ꝛ aplis orantibꝫ mūdus intonat. et venit ſpūſſanctus in ſpe/cie ignis. quo apoſtoli inflāmati loquebantꝰ magnalia dei varijs linguis

¶ Conſtrue (orbita) .i. reuolutio anni (reduxit nobis beata gaudia. cum ſpūs paraclitus effulſit) .i. reſplenduit (in diſcipulos) ſc chriſti.

¶ Queritꝰ hic. vtrū filius ſit a patre nō factus ſed genitus ex p̄iacenti ma/teria. Dico ex ſubſtantia patris. ꝛ nō ex aliquo ſed a patre. Similiter dico de ꝓceſſione ſpūſſancti. quia fit ex patre ꝛ filio. ꝛ de ſubſtātia vtriuſq́ꝫ coe/qualis eis. ꝛ non ex aliquo factus nec ex nihilo

Ignis vibrante lumine lingue figurā detulit verbis vt eſſent proflui ꝛ charitate feruidi

¶ Conſtrue (ignis) .i. ſpūſſanctus. cū ſplendore feruenti apparuit diſcipu/lis. quia ſermo eoꝝ futurus erat. ꝛ ideo in lingua ꝛ igne apparuit. quia fe/cit eos ardentes in dilectione dei ꝛ proximi. ꝛ pariter ſermone affluentes. quod dicitꝰ hic (Ignis) .i. ſpūſſanctus (detulit figuram lingue vibrante) .i. feruente (lumine ſuo) .i. ſplendore. vt illi apoſtoli ꝛ diſcipuli (eſſent ꝓflui) id eſt facundi. et (loquentes varijs linguis) id eſt varijs verbis (feruidi) id eſt calidi (charitate)

Linguis loquuntur omniū turbe pauent gentilium. muſto madere deputant. quos ſpiritus repleuerat

¶ Iſti apoſtoli (loquuntꝰ linguis) omniū. ꝛ ideo (turbe gentiliū pauēt) .i.

miran tur(⁊ turbe ille deputant).i.valde putant(madere)id eſt abūdare
(muſto).i.vino.sc illos(quos ſpūſſanctus repleuerat)sc ſuo ſplendore

¶ Patrata ſunt hec myſtica paſche peracto tēpore ſacro die
rum numero quo lege fit remiſſio

¶ Cuz filij iſrael.xlix.annis per deſertum erraſſent. in quinquageſimo an
no iuxta montem ſynai cum fulgore ⁊ tonitruo legem acceperunt Item in
lege moyſi filij iſrael emebant ſeruos ⁊ ancillas ⁊ agros ⁊ poſſidebant.xl.
et.ix. annis.in quinquageſimo eīn anno omnes liberabantur Inde dicitur
annus iubileus.id eſt remiſſionis.⁊ ſignificat octauam diem reſurrectio
nis.in qua oīes liberati erant de ſeruitute dyaboli ¶ Conſtrue(hec my
ſtica)id eſt figuratiua(ſunt patrata)id eſt ꝯplera(peracto)id eſt ꝯpleto
(tēpore paſche ſacro.numero dierum).i. quinquagenario(quo)nume
ro(fit remiſſio in lege)moyſi

¶ Te nunc deus piiſſime vultu p̄camur cernuo. illapſa no
bis celitus largire dona ſpiritus

¶ Cōſtrue.O(piiſſime deus(precamur nunc te)id eſt in p̄ſenti(cernuo
vultu)id eſt humili(largire dona ſpiritus)sc ſancti(illapſa nobis celitus)
id eſt diuinitus infuſa.

Ut queant laxis reſonare fibris mira geſtoꝝ famuli
tuoꝝ ſolue polluti labij reatum ſancte iohannes

¶ Hymnus iſte vitam ⁊ mores habitum ⁊ conuerſatōem ſancti iohānis
baptiſte deſcribit orans ⁊ pſuadens.vt eius conſuetudinem imitemur.vt
ad eius beatitudinem peruenire mereamur. ¶ Cōſtrue.O(ſancte iohā
nes)sc baptiſta(ſolue) i.relaxa(reatum labij)id eſt oris(polluti)id ē in
quinati(vt famuli tui queant)id eſt poſſint(reſonare mira)id eſt miracu
la(geſtoꝝ tuoꝝ)id eſt factoꝝ(fibris)id eſt venis(laxis)id ē reſolutis vel
apoſtolicis vocibus exoratis.

¶ Nuncius celſo veniens olimpo te patri magnū fore naſci
turū nomen ⁊ vite ſeriem gerende ordine promit.
¶ Conſtrue(Nuncius celſo veniens olimpo)id eſt de celo.ſcilz angelus
gabriel veniens olimpo(promit)id eſt nunciat(patri)sc tuo ſcz zacharie.
(te fore naſciturū magnū)et(nomē)sc tuū ſiliter promit.quia dixit iohā
nes vocetur.⁊ promit(ſeriem)id eſt ordinē(vite gerende)dicens. Vinū
et ſiceram non bibet(ordine)id eſt ſm ordinem quem geſſit

¶ Ille promiſſi dubius ſuperni perdidit prompte modulos
loquele.ſed reformaſti genitus perempte organa vocis

¶ Conſtrue(Ille)ſcz zacharias(dubius).i.incredulus(promiſſi ſuper-
ni).i.celeſtis ꝓmiſſionis(ꝑdidit ꝓpter modulos loq̄le).i.modū loqu-
tionis. Ambroſius dt q̄ zacharias vocem amiſerat in ꝯſonantibꝰ. qꝛ eas
formare non poterat. ſed tu Johannes(genitus)id eſt natus(reforma-
ſti organa)id eſt inſtrumenta(vocis perempte).i.extincte vocis

¶ **Ventris obſtruſo poſitus cubili. ſenſeras regē thalamo manentem. hinc parens nati meritis vterq̄ abdita pandit.**

¶ Conſtrue Et tu(poſitus)id eſt repoſitus(cubili).i.ventre matris
tue(obſtruſo).i.clauſo(ſenſeras regem).i.chriſtū(manentē).i.iacentem
(thalamo).i.in ventre marie(hinc).i.ex hoc q̄ tu nouiſti xp̄m. o iohannes
(parens vterq̄)ſcz zacharias ⁊ elizabet(pandit).i.dicit(abdita).i.ab-
ſcondita(meritis nati)ſcz iohānis. Pater eīn dixit Bn̄dictus dn̄s deus
iſrael. ⁊ hoc nō ſuis meritis. ſed filij ſcz iohānis. Mater aūt dixit Unde
euenit mihi q̄ mater domini mei venit ad me.

¶ **Antra deſerti teneris ſub annis ciuium turmas fugiēs petiſti. ne leui ſaltem maculare vitam famine poſſes**

¶ Conſtrue. O ſancte iohannes tu(fugiens turmas)id eſt turbas ciuiū
(petiſti antra)id eſt obſcuram ſpeluncam(deſerti)id eſt loci deſolati(ſub
teneris annis)id eſt in etate duodecim annoꝝ(ne poſſes maculare).i.in-
quinare(vitam famine)id eſt verbo ocioſo. ocioſum verbum eſt quod aut
vtilitate rectitudinis. aut iuſte ratione neceſſitatis caret. famine dico(ſal
tem leui)id eſt ſine bono fructu.

¶ **Prebuit hirtum tegimē camelus artubus ſacris ſtropheum bidentes. cui latex hauſtū ſociata paſtum mella locuſtis.**

¶ Conſtrue(Camelus prebuit hirtum tegimen)id eſt aſperum veſti-
mentum(ſacris artubus)id eſt ſacris menbris(bidētes).i.oues.ſc pre-
buerunt(ſtropheum)id eſt cingulum(cui)ſcilicet iohāni(latex)id eſt aq̄
prebuit(hauſtum)⁊ cui(mella)prebuerunt(paſtum)id eſt victum(ſocia
ta locuſtis)id eſt volatilibus.

¶ **Ceteri tantum cecinere vatum corde preſago iubar affuturum. tu quidem mundi ſcelus auferentem indice prodis**

¶ Conſtrue(Ceteri vatum)id eſt alij prophete(cecinere)id eſt prophe-
tarunt(tantum)id eſt tantummodo(corde preſago)id eſt prouido(iu-
bar eſſe affuturum)id eſt chriſtum venturum. ſed tu(prodis)id eſt oſten-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dis.ſupple chriſtū (auferentē ſcelus mundi).i.peccatū (indice).i.cū digi
to dicens. Ecce agnus dei qui tollis peccata mundi.

¶ Non fuit vaſti ſpacium p orbis ſanctior quiſquā genitus
Johanne.qui nephas ſecli meruit lauantem tingere limphis
¶ Quiſꝗ homo genitus)id eſt natus (non fuit ſanctior iohāne p ſpaciū
vaſti orbis)id eſt ampli mundi.vnde veritas ait Inter natos mulier ⁊c.
Quidam opponunt de chriſto.ſed non valet.qꝛ de virgine natus eſt (qui)
sc iohannes (meruit tingere)id eſt baptizare (limphis)id eſt aquis iorda
nis (lauantem)ſcꝫ xp̄m.purgantē (nephas)id eſt peccatum (ſecli)id eſt ſe
culi.⁊ eſt ibi ſyncopa

¶ O nimis felix meritiꝗ celſi neſciēs labem niuei pudoris.
prepotens martyr heremiꝗ cultor maxime vatum
¶ Et qm̄ meruiſti xp̄m tingere limphis (ꝗ)pro et/o (nimis felix celſi me
riti.neſciens).i.ignorans (labem).i.ſordem (niuei pudoris).i.pulcre caſti
tatis (martyr).i.teſtis (p̄potens).i.pre alijs potens dixiſti. Ecce agnus
dei ⁊c.vel (martyr).i.decollatus (ꝗ).p ⁊ (cultor).i.habitator (heremi).i.
loci ſolitarij.tu dico (maxime vatū)qꝛ ꝓpheta ⁊ plus ꝗ ꝓpheta.

¶ Serta terdenis alios coronāt aucta crementis.duplica/
ta quoſdā trina centeno cumulata fructu te ſacer ornant
¶ Tres ordines hic notantur.ſcꝫ triceſimus.ſexageſimus.⁊ centeſimus.
in quibus continentur omniū hominū ordines ſiue ſtatꝰ.ſ.continentes
coniugati et virgines.qui et deſignantur per tres viros.ſ.per Noe.per
Danielem.per Job. Per Noe deſignantur coniugati.per Job cōtinen/
tes.per Danielem virgines deſignantur. Unde legitur in euangelio Alij
ſunt in lecto.alij in villa.alij in agro.hoc tractatum eſt in euangelio vbi di/
citur de ſemine iacto. Aliud ſexageſimum.aliud triceſimum.aliud cente/
ſimum fructū attulit.ideo dicitur hic in littera. Serta terdenis alios co
ronant ¶ Construc (Serta)id eſt corone (aucta)id eſt augmentata (ter
denis crementis)id eſt triginta fructibus (coronant alios)ſcilicet coniu/
gatos.qui habent ſecum fidem ſancte trinitatis.ſcilicet patris ⁊ filij ⁊ ſpi/
ritusſancti.⁊ adherent etiam decem preceptis legis diuine.⁊ illa ſerta (tri
na)id eſt terdena (duplicata)ſcꝫ in ſexageſimū fructū.sc coronant (quoſ/
dam)ſcilicet continentes.qui vixerunt in charitate dei ⁊ proximi.et qui ha
bent ſex opera miſericordie et caſtitatis vel charitatis.ſcꝫ paſcere ieiunos
veſtire nudos potare ſitientes ⁊c.⁊ o (ſacer)sc iohannes.ꝗ es virgo.⁊ il
la ſerta (cumulata)id eſt ampliata (centeno fructu).i. centeſimo (ornant)
id eſt decorant (te)sc iohannem.quia fructus centeſimus virginibꝫ debet.

☞ Et vt breuius exponamus A triceſimo fructu vel ordine coniugati
a ſexageſimo continentes. a centeſimo virgines poſt diſſolutionem corpo-
ris ⁊ anime coronantur in eterna beatitudine ¶ Et nota ꝙ triceſimus
numerus ſurgit a ternario ⁊ denario. quia coniugati habent fidem ſancte
trinitatis. ⁊ adherēt decem preceptis legis. Sexageſimus numerus a ſe-
nario ⁊ denario ſurgit. quia continentes habent ſex opera miſericordie et
charitatis ſcꝫ paſcere ieiunos ⁊c̄. Virgines in centeſimo ordine ponuntur
et ſignificant perfectionem. quia centenarius numerus ſurgit a trino trice
ſimo ⁊ denario. id eſt decē ſuꝑaddito. ⁊ ita ſunt centum. Per centū nume-
rus perfectus intelligitur. ⁊ in hoc ordine fuit beatus iohannes. Non ab
ſurde immo aperte ſm̄ loquelam digitorum. per triceſimum numerum cō
iugatorum. ⁊ per ſexageſimuꝫ continentium. ⁊ per centeſimū virginū mer
ces accipitur. Periti enim prima computatione articulorum (quam appel
lant loquelam digitorum) dicunt quoniā in ſiniſtra manu per quaꝫ vita
temporalis intelligitur. vſqꝫ in nonaginta nouem ſolebant ꝯputare. Cen
tum autem et deinde in dextera parte per quam celeſtis vita deſignatur.
Unde de quodam centenario habemus in quodam libro ſic. Jam dexte-
ra computat annos. In hoc loco autor facit numerum ſuum per quinqꝫ
digitos manus. ſcilicet per pollicem. per indicem. per mediū. medicū. ⁊ au
ricularem Auricularis in palma poſitus ſignificat vnitatem. Medicus
cum ipſo poſitus duo ſignificat. Medius cum ipſis poſitus ſcilicet in me
dio. tria ſignificat. deinde nihil. Auricularis erectus medico ⁊ medio iacē
tibus quattuor ſignificat. Medicus cum illo erectus medio iacēte in pal
ma quinqꝫ deſignat. Medius cum illis erectus ſex ſignificat. Item auricu
laris in palma extenſus ſeptem ſignificat Medicus eodem modo poſitus
nouem ſignificat. Index qui vſqꝫ huc nil fecit predicto modo poſitus de
cem ſignificat. Amplexus pollici adiunctus. xxx. ſignificat. per quē numē-
rum ſatis congrue accipitur merces coniugatoꝝ propter illorum mollem
amplexum. ⁊ vite dilectionem ⁊ concordiam. Pollex ſiquidem cum indi-
ce firmiter aſtrictus ſexaginta ſignificat. Per quem numerū ſatis compe-
tenter accipitur merces continentium. graue enim eſt ab amplexu ⁊ volu
ptuoſa delectatione ⁊ conſuetudine abſtinere. Unde ſcriptum eſt. Nil cō
ſuetudine maius. In dextera dicitur centum. per numerū qui fit in dexte-
ra parte vita celeſtis intelligitur. per quem non immerito accipitur mer-
ces virginum. quia in hac vita mundam ⁊ immaculatā vitam celeſtem et
angelicam inquantū poſſunt ducunt

¶ Nunc potens noſtri meritis opimis pectoris duros lapi-
des repelle. aſperum planans iter. ⁊ reflexos dirige calles

¶ Conſtrue. Et qꝛ tu es (potens) sᶜ apud deū (repelle nūc) id eſt remo-
ue (duros lapides). i. incredulitates (noſtri pectoris). i. cordis (meritis
opimis). i. fertilibus ⁊ magnis ⁊ fecundis (planans iter aſperum) id ē pe-
troſum (⁊ dirige calles reflexos) id eſt curuos in peccatis

Ut pius mundi ſator et redemptor mentibus pulſa liuione pu
ris rite dignetur veniens ſacratos ponere greſſus

¶ Ut pius ſator) .i. creator (mundi. et redemptor) .i. ſaluator (veniens di
gnetur rite) .i. ſine offenſione (ponere) .i. ſtatuere (greſſus ſacros) .i. ſancta
itinera (pulſa liuione) id eſt liuore vel abiecta venenoſa ſorde vitiorum (men
tibus puris) id eſt a mundis.

¶ Laudibus ciues celebrant ſuperni te deus ſimplex pari-
terque trine. ſupplices et nos veniam precamur parce redemptis.

¶ Superni ciues) id eſt celeſtes angeli (celebrant te laudibus) o (deus
ſimplex) ſcilicet ſubſtantia carens partibus (et trine) ſcilicet in perſonis (pariter) et (nos
ſupplices) id eſt humiles (precamur veniam) id eſt indulgentiam (parce re-
demptis) id eſt dimitte nobis redemptis peccata noſtra. quia redemiſti nos
ſanguine tuo proprio Amen.

Felix per omnes feſtum mundi cardines. apoſtolorum
prepollet alacriter petri beati pauli ſacratiſſimi. quos
chriſtus almo conſecrauit ſanguine. eccleſiarum deputauit
principes

¶ Hic laudat autor deum in commemoratione Petri et Pauli. qui de-
putauit illos eſſe principes eccleſie. et poteſtatem dedit illis ligandi et ſoluen-
di vincula peccatorum. Unde rogamus eos vt reddant nos deuotos fi-
de et ſpe rebuſtos et repletos fonte gemine charitatis. vt impetrare ab eis vi-
uere poſt mortem poſſimus (feſtum felix) id eſt beatum vel letum (apoſto-
lorum) .ſ. (beati petri et pauli ſacratiſſimi. prepollet alacriter) id eſt iocoſe pre
alijs ſplendet (per omnes cardines) id eſt per omnia elementa. ſcilicet per omnes
partes (mundi. quos) apoſtolos. chriſtus (conſecrauit almo ſanguine. et
deputauit) .i. conſtituit eos eſſe (principes eccleſiarum.)

¶ Hi ſunt oliue due coram domino. et candelabra luce radi-
antia. preclara celi duo luminaria. fortia ſoluunt peccatorum
vincula. portas olimpi reſerant fidelibus

¶ Hi) ſcilicet duo apoſtoli (ſunt due oliue) .i. due arbores fructuoſe et redolentes
(et) ſecundum ſunt (candelabra radiantia luce coram domino) ſcilicet cum lumine virtu
tum. quia dominus non poſuit eos ſub modio abſconditos. ſed ſuper candela
bra. id eſt in maiori claritate ſiue charitate. ſ. romana ciuitate (duo preclara lu
mina celi ſoluunt) .i. rumpunt (fortia vincula peccatorum) et ſecundum iſti duo (reſe-
rant) .i. aperiunt (fidelibus) .i. chriſtianis hominibus (portas) .i. ianuas (olimpi) .i. celi

Habent ſupernas poteſtatem claudere ſermone ſedes. pan dere ſplendentia lumina poli ſuper alta ſydera. lingue eorū claues celi facte ſunt. laruas repellunt vltra mundi limitem.

¶ Et ipſi ſcilicet petrus ⁊ paulus (habent poteſtatem) id eſt facultatem (claudere ſupernas ſedes) id eſt celeſtes (ſermone) id eſt ſolo verbo. ſicut clauſit ananie ⁊ ſaphire cum petrus dixit. pecunia tecum ſit. id eſt peccata tecum ſint. in perditionem. ⁊ sͨ habent poteſtatem (pandere) id eſt aperi re (ſplendentia lumina poli) id eſt celi (lingue eoꝝ) ſcꝫ petri ⁊ pauli (claues celi facte ſunt ſuper alta ſydera) id eſt ſuper omnes doctores eccleſiarū (et repellunt laruas) id eſt culturas idolatrie (vltra limitem mundi) id ē ter minū. Larua quoddam monſtrum eſt. quod apponitur faciei. vt pauorē inferat. per quod phantaſias nocturnas intelligimus peccatoꝝ. quas apo ſtoli repellunt ab eis. qui eas ſequuntur. Etiam larua dicitur maleficus in cantator ⁊ vmbra demonū vel demon.

¶ Nota ꝙ aliud eſt latria. aliud lateracenſis cultura. aliud idolatria. La tria eſt ſeruitus ſoli deo debita. Idolatra ē ille qui ſeruit ydolis. Inde ido latria eſt cultura idoli. idolum eſt imago. Item idolatriū eſt oblatio ydo lorum. Item lateracenſis grece dicitur ſeruitus latine deo qui debetur et homini ⁊ vnicuiqꝫ. Dulia autē dicitur cultura que ſanctis debetur. Hi perdulia autem eſt que debetur humanitati criſti perfecte omni munere gratiarum. Et illa etiam glorioſe virgini marie inquantum mater dei eſt debetur.

Petrus cathenarū laqueos chriſto iubente rupit mi rabiliter. cuſtos ouilis et doctor eccleſie paſtor gre gis. conſeruator omniū arcet lupoꝝ truculentam rabiem.

¶ In precedenti hymno autor petrum ⁊ paulum apoſtolos ſanctiſſimos cōmendauit. hic cōſequenter laudes depromit in honorem ſancti petri ¶ Conſtrue Beatus (petrus rupit) id eſt fregit (laqueos cathenarum) quia ceciderunt cathene de manibus eius per angelum nunciantem (mira biliter) id eſt fortiter (chriſto iubente) id eſt precipiente. et ipſe (cuſtos oui lis ⁊ doctor) sͨ fidelis (eccleſie ⁊ paſtor gregis) sͨ chriſtiani. ⁊ (cōſeruator omniū fidelium arcet) id eſt repellat (truculentam) id eſt crudelem (rabiē luporum) id eſt demonum vel hereticorum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Quodcunq vinclis ſuper terram ſtrinxerit. erit in aſtris religatū fortiter. et quod ſoluerit in terris arbitrio erit ſolutū ſuper celi radium in fine mundi iudex erit ſeculi

¶ Quodcunq)ſc petrus (ſtrinxerit)id eſt conſtrinxerit (vinclis) id eſt vibramine ſniaꝝ (ſup terrā erit religatū in aſtris)id eſt in celis(et qd ſoluerit in terris arbitrio).i. iudicio ſuo (erit ſolutū ſuper radium celi. et (erit iudex ſeculi in fine mundi.) Et hoc habet Mathei. xvi.

¶ Non impar paulus huic doctor gentium electionis templum ſacratiſſimū. in morte compar. in corona particeps ambo lucerne et decus eccleſie in orbe claro coruſcāt vibramine.

¶ Paulus erit talis qualis ſuperius petrus oſtendit (paulus non impar huic) ſcz petro ſed equalis (doctor gentium et ſacratiſſimū templum)id eſt vas (electionis compar)id eſt equalis huic (in morte)id eſt paſſione(et particeps)id eſt concors (in corona. ambo)illi(lucerne et decus) id eſt honor (eccleſie coruſcant claro vibramine.)id eſt magno ſplendore(in orbe)id eſt in mundo.

¶ O roma felix que tantoꝝ principū es purpurata precioſo ſanguine. excedis oēm mūdi pulcritudinē non laude tua ſed ſanctoꝝ meritis. quos cruentatis iugulaſti gladijs

¶ Hic autor Romā cōmendat ſiue laudat. (O roma felix)id eſt beata q̄ es (purpurata)id eſt decorata(pcioſo ſanguine) martyrum qui paſſi ſunt (tantorum principum)id eſt tam magnoꝝ. ſcz petri et pauli (excedis)id ē excellis (oēm pulcritudinē mūdi. nō laude tua. ſed meritis)ſcz(ſanctoꝝ) .i. ꝑpter ſanctos (q̊s iugulaſti)id ē interfeciſti (gladijs cruētatis).i. ſanguinolentis. quia in te occiſi ſunt.

¶ Uos ergo ſancti glorioſi martyres petre beate paule mūdi liliū celeſt aule triūphales milites. pcibus almis noſtris nos ab omnibus munite malis. ferte ſuper ethera

¶ Et qz habetis poteſtatē ligandi atq ſoluendi(ĝo vos martyres glorioſi. ſcz petre et paule(lilium).i. ornamentū vel flos (mūdi) et (milites triumphales)id eſt victorioſi (celeſtis aule. i. palatij (munite).i. defendite.

(nos ab omnibus malis noſtris. almis precibus). i. ſanctis orationibꝰ (et ferte nos ſup ſethera) id eſt vſqꝫ ad ethereum celum

¶ Gloria deo per immenſa ſecula ſit tibi nate decus imperiũ honor poteſtas ſanctoqꝫ ſpiritui ſit trinitati ſalus indiuidua. per infinita ſecula ſeculorum Amen

¶ Gloria ſit deo patri per immenſa ſecula) id eſt per immutabilia ſecula. o tu (nate) id eſt fili dei viui (decus ⁊ imperiuꝫ) quia imperas celo ⁊ terre ⁊ mari (honor ⁊ poteſtas ſit tibi ⁊ ſit ſpũiſancto (indiuidua ſalus) id eſt inſeparabilis (ſit trinitati) que trinitas ſcꝫ vnꝰ deus eſt ſalus omniũ gentiũ (per infinita ſecula ſeculorum) id eſt in eternum Amen

a Aurea luce ⁊ decore roſeo lux lucis omne perfudiſti ſeculum decorans celos indito martyrio hac ſacra die que dat reis veniam

¶ Conſtrue. o (lux lucis) id eſt filius patris (pfudiſti omne ſeculum) id ē repleſti (aurea luce) id eſt predicatiõe apoſtoloꝝ. lumina aurea dicta ſunt propter ſplendorem diuine bonitatis ⁊ bone vite. quia nos illuminant (decore roſeo) id eſt rubeo martyrio. tu dico (decorans celos) id ē celeſtes creaturas (inclito martyrio) id eſt nobili paſſione (in hac ſacra die) ſcilicet in hac ſacra feſtiuitate (que) dies (dat veniam) id eſt indulgentiã (reis) id eſt peccatoribus.

Janitor celi. doctor orbis pariter iudices ſeculi vera mundi lumina per crucem alter. alter enſe triũphans vite ſenatũ laureati poſſident.

¶ Janitor celi). i. hoſtiarius ſcꝫ petrus (doctor orbis) id ē predicator mũdi. ſcꝫ paulus (pariter) id eſt ſimul (ſunt iudices ſeculi et ſunt vera lumina mundi. alter) id eſt petrus (triumphans) id eſt vincens (per crucem. alter) id eſt alius ſcꝫ paulus triumphans (enſe. laureati) id eſt coronati (poſſident ſenatum) id eſt principatum (vite) ſc eterne.

¶ Jam bone paſtor petre clemens accipe vota precantuꝫ et peccati vincula reſolue tibi poteſtate tradita. qua cunctis celum verbo claudis aperis

¶ Apoſtropham facit autor ad petrum ſic dicens. O (bone paſtor petre clemens accipe vota precantum) id eſt preces (⁊ ſolue vincula peccati poteſtate tibi tradita) a chriſto (q̃ poteſtate claudis ⁊ aperis celuꝫ) id eſt paradiſum (cunctis verbo) id eſt ſermone

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Doctor egregie paule mores inſtrue. ⁊ mēte polū nos transſferre ſatage. donec perfectum largiatur plenius euacuato quod ex parte gerimus

¶ O (paule doctor egregie) .i. nobilis (inſtrue) .i. compone. noſtros (mores) ⁊ (ſatage) .i. labora (tranſferre nos mēte polū) id eſt in celeſtibus (donec) id eſt quouſqꝫ (perfectum) ſcꝫ ab vtraqꝫ (parte) ſcꝫ anima et corpore (largiatur) id eſt tribuatur nobis in futuro (plenius) id eſt deus largiatur illud plenius (euacuato) id eſt penitus dimiſſa. ſcꝫ mortalitate (qđ gerimus ex parte) .i. in hoc mortali corpore. quaſi in aliam partem hominis verſa fuerit. id eſt in futuro gloriabitur homo plenius ⁊ ꝑfectius data ſibi immortalitate vtriuſqꝫ partis corporis ⁊ anime

¶ Oliue bine pietatis vnice fide deuotos ſpe robuſtos charitatis gemine poſt mortem carnis impetrate viuere.

¶ Oliue bine pietatis) id eſt due oliue pietatis (vnice) id eſt indiuiſe vnius fidei et vnius amoris (impetrate) id eſt poſtulare a deo nos viuere (deuotos fide) et (robuſtos) .i. firmos (ſpe) maxime repletos fonte (gemine charitatis) ſcꝫ dilectionis dei ⁊ ꝓximi (impetrate) inqꝫ dico (poſt mortē carnis) id eſt poſt ſeparatōem corporis ⁊ anime

¶ Sit trinitati ſempiterna gloria honor. poteſtas atqꝫ iubilatio. in vnitate cui manet imperium et tunc et modo ꝑ eterna ſecula Amen

¶ Sempiterna gloria) .i. eterna gloria (ſit trinitati) in tribus ꝑſonis. et (honor) ſit eis (atqꝫ iubilatio) id eſt laudatio ſit ei trinitati (in vnitate) .ſ. in vno deo illa trinitas que eſt vnus deus (manet imperiū) id eſt exiſtit p̄ceptū) et tunc) id eſt ab exordio mundi (⁊ modo) in p̄ſenti (ꝑ eterna ſecula) id eſt per om̄ia tempora Amen

Tibi chriſte ſplendor patris vita virtus cordium in conſpectu angelorum votis voce pſallimus alternātes concrepando melos damus vocibus

¶ In hoc hymno intendit laudare dominū. intendit etiam in hoc cōmento rone ſancti michaelis gratia vł amore ipſius archangeli collaudare oēs angelos. ſꝫ maxime michaelē q̇ eſt ꝓnceps militie rogat itaqꝫ ⁊ p̄catur vt oēs angeli nobis aſſiſtant. ⁊ demones a nobis repellāt. ⁊ mūdos corde ee.

corpe nos reddāt. ꝛ hoc eſt qđ đt. O (xp̄e qui es ſplēdor patris vita ꝛ vir tus cordiū) q2 ſicut viuit corpus p animā ita aīa p chriſtū (pſallimus tibi in conſpectu angelorum votis) .i. precibus vel corde vel ore ꝛ voce. ꝛ (damus melos) id eſt melodias (vocibus) noſtris (concrepando) id eſt reſonando (alternantes) id eſt vocibus deuotis decantantes.

¶ Collaudamus venerantes omnes celi milites. ſed precipue primatem celeſtis exercitus michaelem in virtute conterentem zabulon

¶ Nos bene (collaudamus om̄es milites) id eſt angelos (celi .ſed p̄cipue primatem celeſtis exercitus) ſcꝫ (michaelē conterentem zabulon) .i. dyabolū (in virtute) ſc crucis. Michael interp̄tatur q̄s eſt vt de⁹. vt đt quis eſt ita fortis vt deus noſter q̄ creauit nos ad laudandum ſe. ſcilicꝫ chriſtum. Per hoc nomen michael oſtendit ꝙ nullus p̄t facere quod deus facit.

¶ Quo cuſtode procul pelle chriſte piiſſime omne nephas inimici mundo corde et corpore paradiſo redde nos ſola clementia

¶ Quo cuſtode) ſcꝫ michaele. o (chriſte piiſſime) id eſt fortiſſime (procul pelle) .i. abiice longe (om̄e nephas) .i. omne peccatū (inimici) id eſt dyaboli. ꝛ (redde nos ſola) vel ſancta (clementia paradiſo) id eſt in requiē. nos dico (mundo corde ꝛ corpore) .i. tuoꝝ opeꝝ exhibitione

¶ Gloriā patri melodis pſonemus vocib9. gloriā xp̄o canamus gloriā pacłito. q̄ trinus ꝛ vnus deus extat ante ſecula

¶ Et quo cuſtode ſcꝫ michaele ipſe expellit a nobis omne nephas inimici et facit nos mūdos corde ꝛ corpore. ideo (perſonemus gl'iam patri melodis) id eſt vocibus vel dulcibus melodiis. vt ſit ablatiui caſus (canamus gloriam chriſto) id eſt eius filio. ꝛ canamus ſiliter eadē qualitate (gloriā) ſc ad laudem ꝛ honorem (paraclito) i. ſpirituiſancto (qui extat) id eſt manet (deus trinus) in perſonis. et (vnus) in vnitate ſubſtantie (ante ſecula) id eſt ante omnia ſecula. Amen.

Chriſte ſanctorum decus angelorum rector humani generis et autor nobis eternū tribue benignus ſcandere celum

¶ O (chriſte decus ſanctoꝝ angeloꝝ) ſanctoꝝ dico ad differentiam malorum Et nota ꝙ autor facit hic inuocationem ad ſingulos angelos (rector) es (humani generis ꝛ autor) tu (benignus tribue nobis ſcandere)

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

id eſt aſcendere (celum) id eſt regnum eternum

Angelum pacis michael ad iſtam celitus mittas rogita-
mus aulam nobis vt crebro veniente creſcant pſpera cuncta

¶ Rogitamus mittas celitus) id eſt de celo dirigas (ad iſtam aulam). i. eccleſiam (michael angelum pacis) qui nos placat deo. quotiens magna nunciantur nobis a deo michael mittitur. quādo vero maiora gabriel mittitur. vt marie ⁊ zacharie et ad medelam raphael mittitur. vt thobie. raphael interp̄tatur medicina. ad hoc ergo mittat (vt cuncta proſpera creſcant veniente) michaele angelo dei (crebro). i. frequenter.

Angelus fortis gabriel vt hoſtem pellat antiquuȝ volitat
ab alto ſepius templum veniens in iſtud noſtri miſertus

¶ Gabriel interp̄tatur fortis angelus. id eſt fortitudo dei. p quem intelligitur ꝙ fortis fuit ⁊ potens ad deuincendum fortitudinem dyaboli p virtutem ſancte crucis. ⁊ (gabriel fortis angelus volitat) id eſt volat (ab alto) celi (vt pellat antiquuȝ hoſtem) id eſt dyabolum. gabriel dico (veniēs ſepius in iſtud templum) id eſt eccleſiam (miſertus noſtri)

Angelum nobis medicum ſalutis mitte de celo raphael
vt omnes ſanet egrotos pariterꝙ noſtros dirigat actus.

¶ O chriſte (mitte nobis angelum raphael medicum ſalutis) ſupple noſtro. raphael eīm interp̄tat medicina dei. ⁊ ſignificat chriſtum ieſum q̄ tulit nobis de celis medicum. id eſt portauit nobis medicinam de celo. ſcilȝ ſpiritusſancti. cuius gratia mundati ſumus ab omni peccato. et liberati ab hoſte antiquo (vt ſanet) id eſt curet (omēs egrotos) in mente. et (dirigat actus noſtros) id eſt noſtras operationes prauas ad bonam operationeȝ

Hinc dei genitrix maria totus et nobis chorus angelorū
ſemper aſſiſtat ſimul et beata contio tota

¶ Hic facit inuocatōem marie ⁊ etiam angeloꝝ dicens. O (maria genitrix dei) noſtri. ⁊ (totus chorus angelorum aſſiſtat ſemp) id eſt omni tempore (nobis) oīnibus (⁊ tota contio beata) id eſt exercitus angelorum nobis aſſiſtat ſimul omnibus diebus. vt iſti intercedant pro nobis

Preſtat hoc nobis deitas beata patris ac nati pariterꝙ
ſanctiſpiritus cuius reboat in omni gloria mūdo Amen.

¶ Beata deitas) ſcilicet patris dei oīpotentis (ac nati) id eſt filij. ⁊ (ſpiritusſancti preſtet) id eſt tribuat (nobis pariter) hec ſupradicta. gloria

Expoſitio hymnorum

(cuius ſpiritus roborat) id eſt pſonet (in omni mundo Amen.)

Chriſte redemptor omnium conſerua tuos famulos beate ſemper virginis placatus ſanctis precibus.

¶ Hic facit inuocationem ad omes ordines angelorum. ꝛ depcatur eos vt ipſi aſſint nobis ꝛ a nobis omnia vitia repellāt. ꝛ nos purificatos corde ꝛ corpore ꝛ opere ad celeſtia regna perducant. O (chriſte redemptor omnium) ſcꝫ fidelium (conſerua tuos famulos) qui tibi famulant. tu dico (placatus ſanctis precibus beate virginis) ſcꝫ marie

¶ Beata quoqꝫ agmina celeſtium ſpirituum preſentia futura mala pellite.

¶ O beata agmina celeſtium ſpirituum) ſcꝫ angelorum (pellite quoqꝫ) i. ſimiliter (preſentia mala) id eſt vitia. ꝛ (futura) a nobis

¶ Uates eterni iudicis apoſtoliqꝫ domini ſuppliciter expoſcimus ſaluari veſtris precibus

¶ Uates) i. vos pphete (eterni iudicis) id ē chriſti. o (apoſtoli domini. expoſcimus) id eſt depcamur (ſuppliciter ſaluari veſtris pcibus)

¶ Martyres dei inclití confeſſoreſqꝫ lucidi veſtris orationibus nos ferte in celeſtibus.

¶ O (martyres dei incliti) id eſt nobiles et electi. ꝛ (confeſſores lucidi) id eſt caſti (ferte nos in celeſtibus) ſc regnis (veſtris orationibus

¶ Chorus ſanctarum virginū monachorum omniūꝫ ſimul cum omnibus conſortes chriſti facite

¶ Chorus ſanctarum virginum ꝛ omnium monachorꝫ facite nos chriſti conſortes) id eſt participes celeſti regni (cum omnibus) ſanctis

¶ Gentem auferte perfidam credentium de finibus vt chriſto laudes debitas perſoluamus alacriter

¶ Auferte) i. remouete (gentem pfidam) i. infidelem (de finib credentium) ꝛ ad quid (vt pſoluamus alacriter) i. iocoſe (xpo laudes debitas)

¶ Gloria patri ingenito eius vnigenitoqꝫ vna cūꝫ ſanctoſpiritu in ſempiterna ſecula Amen

¶ Gloria) i. laus. ſit (ingenito eiuſqꝫ vnigenito) i. filio ieſu xpo dño nro. (vna) i. pariter (cū ſanctoſpū in ſempiterna ſecula Amen.)

IEſu ſaluator ſeculi redemptis ope ſubueni dei geni
trix ſalutem poſce miſeris

¶ Hymnus iſte continuatur ſuperiori ſic ita dixi. o chriſte conſerua nos famulos. ꝛ bene debes. qꝛ redemiſti nos Et hoc eſt qđ đr. O (ieſu ſaluator ſeculi. ſubueni) id eſt ſuccurre (redemptis ope) ſcilicꝫ tuo auxilio. o pia (dei genitrix poſce) id eſt impetra (ſalutē) sᶜ animaꝝ (miſeris) sᶜ nobis

¶ Cetus omnes angelici patriarchaꝝ cunei ꝛ prophetarūꝫ
merita nobis precentur veniam

¶ Conſtrue O (omnes angelici cetus) id eſt omnes ſocietates ſeu exercitus (cunei) id eſt chori (patriarcharum ꝛ merita prophetarum. precentur) id eſt poſtulent vel impetrent (nobis veniam) id eſt indulgentiā peccatorum.

¶ Baptiſta chriſti preuius et clauiger ethereus cum ceteris
apoſtolis nos ſoluant nexu criminis

¶ Conſtrue (Baptiſta) ioannes (preuius) id eſt precurſor chriſti. (et clauiger) ſcꝫ petrus (ethereus) id eſt celeſtis (cum ceteris apoſtolis ſoluant nos a nexu criminis) id eſt a vinculis peccatorum.

¶ Chorus ſacratus martyrum ſacerdotum confeſſio et vir-
ginalis caſtitas nos a peccatis abluant

¶ Conſtrue (Sacratus chorus) id eſt ſacer cetus (martyrum. ꝛ confeſſio ſacerdotum) id eſt iuſtorum (ꝛ caſtitas virginalis) id eſt virginum (abluant nos a peccatis)

¶ Electorum ſuffragia omneſqꝫ ciues celici annuant votis
ſupplicum et vite poſcant premium

¶ Conſtrue (Suffragia) id eſt patrocinia (electorum. ꝛ oīes celici) id eſt celi (ciues) id eſt angeli (annuant) id eſt faueant (votis) id eſt precibus (ſupplicum) id eſt humilium (et poſcant) id eſt impetrent (premiūꝫ vite) sᶜ eterne

¶ Laus honor virtus gloria deo patri et filio ſancto ſimul
paraclito in ſempiterna ſecula Amen.

¶ Conſtrue (Laus) id eſt cōmendatio (virtus honor gloria) ſint (deo patri ꝛ filio ſimul ſancto paraclito in ſempiterna ſecula.

Expoſitio hymnorū

Rex chriſte martini decus hic laus tua . tu illius tu nos in hunc te colere in ipſum quin tribue

Autor iſte cōmendat ⁊ laudat deū de ꝯuerſatione ⁊ habitu beati martini. q̄ꝛ hic pauper ⁊ modicus celū diues ingredit̄. q̄ꝛ ꝑ ꝯſtantiā fidei ⁊ in ꝯfeſſione trinitatis triū mortuoꝝ corꝑa quoꝝ aīe detinebant̄ clauſe in inferno ſuſcitare ſuꝑmeruit. rogat itaqꝫ dominū ieſum chriſtū vt ſicut ꝑ cōfeſſionē ſancte trinitatis tres mortuos ſuſcitauit ab inferno . ita ſuſcitet nos a peccato. ⁊ ſicut induit pauperē ꝑte ſue clamidis, ſic nos induat iuſticia Et hoc eſt qđ d̄r O (chriſte rex) eterne (decus) .i. honor (martini. hic) ſcꝫ martinus. s͑ eſt (tua laus. tu) s͑ es laus (illius) ſcꝫ martini (tu tribue nos colere) id eſt honorare (hunc) s͑ martinū (in te. quin) .i. inſuꝑ s͑ tribue nobis recolere (in ipſum) s͑ martinum

Qui das ꝑ orbis cardines q̄ gēma fulget ꝓſulū . da quos premunt culpe graues. ſoluat per ingens meritum.

Cōſtrue Tu (q̄ das q̄ gēma) .i. refulgentia (ꝓſulū fulget) .i. ſplendet (ꝑ cardines) .i. ꝑ angulos (orbis) .i. mundi (da, .i. ꝯcede. vt martinꝰ (ſoluat quos graues culpe) .i. criminalia peccata (ꝓmunt) .i. ledunt (ꝑ ingēs meritū) id eſt magnum meritum

En pauper hic ⁊ modicus celū diues ingreditur . celi cohortes obuiant lingue tribus ouant

Conſtrue (En) .i. ecce (hic) ſcꝫ martinꝰ (pauꝑ) ſcꝫ in operibꝫ ſuis (⁊ modicus) ſcꝫ in ꝑſona corꝑis ⁊ in ꝑuis diuitijs (diues) ſcꝫ in v̄tutibꝫ exeundo de mundo (ingredit̄ celū. cohortes) .i. exercitus (celi obuiāt) s͑ ei. (lingue) .ſ. hoīes (tribꝫ) iſrael. ſ. iudei (ouāt) .i. applaudāt

Ut vita fulget tranſitus celis ⁊ aruo ſplendidus. gaudere cunctis pium eſt. cunctis ſalus ſit hic dies

Cōſtrue (Ut) ꝓ ſicut (vita) illiꝰ (fulget) .i. ſplendet. ſic (tranſitus) .i. obitꝰ eiꝰ (ſplendidꝰ) s͑ ē (celis) .i. in celis (⁊ aruo) .i. in terra ſeu mūdo. ⁊ ideo. q̄ꝛ fulget (piū eſt) .i. dulce (cunctis) .i. oībꝫ (gaudere) .i. letari. ⁊ (hic dies) .i. hoc feſtum (ſit ſalus cunctis) s͑ hominibus

Sit trinitati gloria martinus vt confeſſus eſt . cuius fidē per opera in nobis et ipe roboret.

¶ Conſtrue (Gloria ſit trinitati) ſcilicet patri ⁊ filio ⁊ ſpiritui ſancto (vt) ꝓ ſicut (martinꝰ ꝯfeſſus ē) ſcꝫ fide et oꝑe (cuiꝰ) s͑ martini (fidē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſidē ꝯfeſſionē verā (⁊ ipe) deꝰ (roboret in nob) sᶜ hoīb (ꝑ oꝑa) .ſ. bona ⁊

Martine par apoſtolis feſtum tuū colentes foue q̇ vi/
uere diſcipulis vis aut mori nos reſpice

¶ In hoc hymno cōmēdat autor beatū martinū ꝑ ꝯſtantiā fidei ciꝰ quā habuit in ſuſcitatōne triū mortuoꝝ quē in hoc cōꝑat apoſtolis. Et hoc ē qđ dt O (martine par apoſtolis) .i. eq̄lis in reſuſcitatōne triū mortuoꝝ. qꝛ tres mortuos ſuſcitauit vt apoſtoli Et qꝛ glob igneꝰ. id ē ſpiritusſanctus. deſcendit ſuꝑ eū. tu (foue nos) .i. reſuſcita a peccato (colentes tuum feſtū q̇ vis viuere aut mori diſcipulis) id eſt ad vtilitatē diſcipuloꝝ. quia nec mori timuit nec viuere recuſauit. vn̄ ipē effundēs orōnem apđ dn̄m ait O dn̄e ſi adhuc populo tuo ſum neceſſarius. nō recuſo laborem. fiat voluntas tua. qꝛ nec viuere nec mori recuſaſti. ideo (reſpice nos) vt tuis meritis mundi corde ⁊ corpore exiſtentes aulā celi ingredi mereamur. ſi/cut feciſti in tempore tuo p̄latos eccleſie famoſos.

¶ Fac quod olim geſſeras nunc. preſules clarifica. auge de/
cus eccleſie. fraudes relega ſathane.

Conſtrue (Fac) sᶜ nos eē iuſtos (nunc) .i. in p̄ſenti (quod geſſeras) id eſt feceras (olim) sᶜ p̄dicando (clarifica) id eſt illumina. nūc (p̄ſules) id eſt p̄latos (auge decus eccleſie. relega) id eſt frange ⁊ reprime (frau/des ſathane) id eſt dyaboli aduerſarij noſtri.

¶ Qui ter cahos euiceras. merſos reatu ſuſcita. diuiſeras vt
clamidem nos indue iuſticiam

Cōſtrue (Qui euiceras) id eſt euacuaſti (chaos) id eſt infernū (ter) id eſt tres mortuos ſuſcitaſti ⁊ tu q̇ ter intraſti infernū reſuſcitando tres mortuos (ſuſcita merſos reatu) id eſt culpa p̄mi parentis ⁊ ꝓpria (vt) ꝓ ſicut (diuiſeras clamidē) pauperi. ſic (indue nos iuſticiā)

¶ Ut ſpiritualis glorie quondam recorderis tue monaſtico
nunc ordini iam pene lapſo ſubueni

Conſtrue O martine (ſubueni) id eſt ſuccurre (monaſtico ordini) id eſt ordini monachoꝝ (iam lapſo) id eſt relapſo in peccatis (pene) .i. fere. et ad q̇d (vt recorderis quondā ſp̄ualis vel ſpiritalis glorie tue.

Exultet celum laudib reſultet terra gaudijs apoſto/
lorum gloria ſacra canunt ſolennia

¶ In hoc hymno facit autor inuocatōem ad apoſtolos vt ipi pro nobis exultent et ſuis precibus a nobis vicia repellant vt ipſi cum veniunt

ad iudicium non pro reatu puniant. ſed compotes eternis gaudijs fa-
ciant. ¶ Et nota ꝙ dies iudicij non dicitur ideo ꝙ tunc ſit dies. ſed ap-
parebunt nobis omnia ſicut in die. ¶ Et hoc ē qđ đr (Celum) id eſt celeſtis
curia (exultet) id eſt gaudeat (laudibus. terra) id eſt terreni. ſcʒ homines
(reſultet gaudijs) ſcʒ (canunt) id eſt laudant (ſacra ſolennia) id eſt ſolēni-
tates (gloria apoſtolorum

¶ **Uos ſecli iuſti iudices et vera mundi lumina votis preca-
mur cordium audite preces ſupplicum**

¶ Conſtrue (Uos) apoſtoli iuſti iudices (ſecli) pro ſeculi (⁊ vera lu-
mina mundi) quia totus mundus illuminatur eorum predicatōne (pre-
camur vos votis cordium) id eſt precibus cordis (audite preces ſuppli-
cum) id eſt humilium.

¶ **Qui celum verbo clauditis ſeraſcꝫ eius ſoluitis nos a pec-
catis omnibus ſoluite iuſſu queſumus**

¶ Conſtrue (Qui clauditis) ſcʒ peccatoribus (celum verbo) id eſt
ſermone (cꝫ) ꝑ et (ſoluitis) ſcʒ hominibꝫ (ſeras) id eſt infirmitates (eius.
queſumus) id eſt p̄camur (vos ſoluite) id eſt abſoluite (nos a peccatis
om̄ibus. iuſſu) id eſt precepto chriſti

¶ **Quorum precepto ſubditur ſalus ⁊ languor omnium ſa-
nate egros moribus nos reddentes virtutibus**

Conſtrue (Precepto quoꝝ) ſcʒ apoſtoloꝝ (ſalus) id eſt ſanitas (⁊ lan-
guor) id eſt infirmitas (omniū) sᶜ hoim. ſubdit̄ (ſanate egros) id eſt pec-
catores (moribꝫ) id eſt prauis cogitatōnibꝫ (reddentes nos virtutibꝫ)

¶ **Ut cum iudex aduenerit chriſtus in fine ſeculi nos ſempi-
ternis gaudijs faciat eſſe compotes**

Et rogamus. vos ſcʒ apl̄os (vt cū chriſtus) sᶜ exiſtēs (iudex aduene-
rit in fine ſeculi faciat nos) ſcʒ hoīes (eē cōpotes ſempiternis gaudijs)

**Eterna chriſti munera apoſtolorum gloria laudes
canentes debitas letis canentes mentibus**

Hymnus iſte ꝯtinuat̄ ſuperiori. ſcʒ exultet celū laudibꝫ ⁊c̄ (Nos ca-
nentes debitas laudes) chriſto in honore apl̄oꝝ (canamꝰ letis mētibꝫ) id
eſt iocoſis ad gloriā illoꝝ (eterna chriſti munera) id eſt inenumerabilia.

¶ **Eccleſiarum principes belli triumphales duces celeſtis
aule milites et vera mundi lumina**

¶ Conſtrue Iſti ſcilicet apoſtoli. ſunt (principes) id eſt pontifi-
ces (eccleſiaꝝ) iſti ſunt (triūphales duces belli) id eſt triūphātes. iſti ſtꝫ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

milites celeſtis (aule) id eſt palacij. ⁊ ſunt vera mundi lumina. quia p̄dicatione illorum illuminatus eſt mundus

¶ Deuota ſanctorum fides. inuicta ſpes credētium. perfecta chriſti charitas. mundi triumphat principem.

(Fides deuota ſanctorum) id eſt obedientia (inuicta ſpes credentiū) ſc. hominū (pfecta chriſti charitas) id eſt amor (triumphat) id eſt ſuperat (principem mundi) id eſt dyabolum. vnde Johis xiij. Uenit pnceps huius mund. ⁊ in me non habet quicq̃

¶ In his paterna gloria. in his volūtas ſpiritus. exultat in his filius. celum repletur gaudijs

¶ (Paterna gloria) id eſt pater in diuinis (exultat in his) ſcꝫ apoſtolis. (voluntas ſpūs) ſc. ſancti (exultat in his. filius exultat in his) quid dicā p ſingula (celum repletur gaudijs)

¶ Te nunc redemptor queſumus. vt ipſorum conſortio iungas precantes ſeruulos in ſempiterna ſecula.

O (redemptor q̄ſumus te nūc) id eſt in p̄ſenti (vt iungas p̄cātes ſeruulos ꝯſortio ipſorum) ſcꝫ apoſtolorum (in ſempiterna ſecula) Amen.

Sanctorum meritis inclita gaudia pangamus ſocij. geſtaq̃ꝫ fortia. nam gliſcit animus promere cantibus victorum genus optimum.

¶ In hoc hymno laudat autor deū in cōmemoratōne ſanctorum martyrū. qꝛ mundū cū pompis ſuis dimiſerunt. vñ in terris laudant ⁊ in celis honorant. Intendit itaq̃ꝫ rogare deum vt nos ſuos famulos iungat ꝯſortio ſanctorum martyrū. ⁊ hoc eſt qd dt O ſocij (pangamꝰ) .i. cantemꝰ (inclita gaudia) id eſt p̄clara merita ſanctorum (⁊ fortia geſta eorum) id eſt facta (nam animus gliſcit) id eſt cupit vel gaudet (pmere) id eſt laudare (cantibꝫ) id eſt cū hymnis (optimū genus victorum) id eſt martyrum

¶ Hi ſunt quos retinens mundus inhorruit. ipſum nam ſterili flore peraridum ſpreuere penitus. teq̃ꝫ ſequuti ſunt rex chriſte bone celitus

¶ (Hi ſunt) martyres (quos mūdus retinēs) .i. ſeruans (inhorruit) .i. odio habuit. nā ipſi martyres (ſpreuere) .i. ſpreuerunt (penitus ipm) ſcꝫ

mundã (peraridũ) id eſt valde aridum (flore ſterili) id eſt infructuoſo (ꝛ ſequuti ſunt. celitus) id eſt diuinitus te o chriſte bone

¶ Hi ꝑ te furias atqꝫ ferocia calcarũt hoim̄ ſeuaqꝫ verbera. ceſſit his lacerans fortiter vngula. nec carpſit penetralia

¶ (Hi) martyres (calcarunt) id eſt ſuſtinuerunt (ꝑ te furias hoim̄) id ē inſanias infideliũ (atqꝫ. verbera ferocia) id eſt crudelia (ꝛ ſeua) .i. iniuſte illata. ꝛ (vngula) .i. qḋdã genus tormenti (ceſſit) .i. locũ dedit (his) martyribꝫ (lacerans) id eſt puniens ꝑ queuis tormenta (nec) pro et nõ. ꝛ non (carpſit penetralia) martyꝝ vel apoſtoloꝝ. id eſt nõ fuerunt tracta vel diuiſa coꝝ viſcera. ꝛ hoc virtute dei erat in eis

¶ Ceduntur gladijs more bidentium. non murmur reſonat. nec querimonia. ſed corde tacito mens bene conſcia conſeruat patientiam.

¶ Ipſi (ceduntᷣ) id eſt iugulantᷣ (gladijs) ſᶜ crudelibꝫ (more bidentiũ) .i. conſuetudine ouiũ (murmur nõ reſonat) .i. non auditᷣ (nec q̄rimonia) .i. lamẽtatio (ſꝫ mens bene ꝯſcia) id eſt boni meriti (ꝯſeruat patientiã tacito corde) qꝛ fortes patientes ꝛ firmi erant ꝑ fide chriſti in bello.

¶ Que vox que poterit lingua retexere. que tu martyribꝫ munera preparas. rubri nam fluido ſanguine. laureis ditantur bene fulgidis.

¶ Et qꝛ hec oĩa ꝑ chriſti noĩe patiebantᷣ. igitᷣ (q̃ vox q̃ lingua poterit retexere) id eſt dicere vel explicare) munera) .i. dona (q̃ tu martyribꝫ p̄paras. nã ipſi rubri) id eſt rubei (ſanguine fluido) id eſt fluente (ditantᷣ) id ē coronantᷣ (laureis) id eſt coronis (bene fulgidis

¶ Te ſumma deitas ſupplices poſcimus. vt culpas abluas noxia ſubtrahes. des pacem famulis. nobis quoqꝫ gloriam per cuncta tibi ſecula Amen.

O (ſumma deitas) nos (ſupplices) id eſt humiles (poſcimus te) id ē rogamus te (vt abluas) id eſt deleas (culpas noſtras) id eſt peccata noſtra. ꝛ (ſubtrahas noxia) id eſt ipã peccata a nobis (ꝛ des pacem famulis) tuis (quoqꝫ) id eſt ſimiliter nos oẽs demus (gloriã tibi) id eſt ad honorem tui per cuncta ſecula Amen

Iſte cõfeſſor domini ſacratus. feſta plebs cuius celebrat ꝑ orbẽ. hodie letus meruit ſecreta ſcandere celi.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Materia huius hymni est. ꝙ totis viribꝫ deū ſup oīa laudare debem⁹ Intēdit etiā autor in hoc hymno tractare de aſcēſione illius ꝯfeſſoris in cuius memoria p̄ſens hymnus totis laudibꝫ celebraẜ (Iſte ꝯfeſſor dn̄i ſacratus) .i. ꝯſecratus a dn̄o (letus) .i. exultans (meruit hodie) id ē in hac die (ſcandere) .i. aſcendere (ſecreta celi) id eſt ad celos (cuius feſta. plebs) ſc̄ deuota (celebrat ꝑ totum orbem)

¶ Qui pius prudens humilis pudicus ſobrius caſtus fuit et quietus. vita dū p̄ſens vegetauit eius corporis artus.

¶ (Qui) ſcꝫ ꝯfeſſor (fuit caſtus) corpore ⁊ aīa (pius) id eſt ſanctus (prudens) .i. ſapiens (humilis) in factis (pudic⁹) in ꝟbis (ſobri⁹) in moribꝫ (⁊ qetus) .i. tranquillus (dū) .i. donec (vegetauit) .i. nutriuit (art⁹) id ē mēbra (corporis eius. p̄ſens vita) id eſt quando erat in hoc ſeculo

¶ Ad ſacrū cuius tumulū frequenter mēbra languentū modo ſanitati quolibet morbo fuerint grauata reſtituuntur

¶ (Ad cuius ſacrū tumulū) ſcꝫ ꝯfeſſoris (mēbra languentū) id eſt egrotantiū (reſtituunẜ. mō) id eſt in p̄ſenti (ſanitati) id eſt ſaluti (frequēter) id eſt ſepe (quolibet morbo) id eſt a quacūqꝫ infirmitate illa mēbra (fuerint grauata) id eſt oppreſſe.

¶ Unde nunc noſter chorus in honore ipius hymnū canit hunc libenter. vt pijs eius meritis iuuemur om̄e per euum.

¶ (Unde nunc noſter chorus) noſtroꝝ fratꝝ (canit hunc hymnū in honore ipius) ꝯfeſſoris (libēter) id eſt voluntarie. ⁊ ad q̄d canamus (vt iuuemur pijs meritis) id eſt patrocinijs ⁊ orationibꝫ (ei⁹) ſc̄ ꝯfeſſoris (ꝑ om̄e euum) id eſt per cuncta ſecula Amen

¶ Sit laus illi decus atqꝫ virtus. q̄ ſupra celi reſidens cacumen totius mundi machinā gubernat trinus ⁊ vnus Amen

¶ (Laus) id eſt gloria (decus) id eſt honor (atqꝫ virtus ſit illi) deo (q̄ reſidēs ſupra cacumē celi) .i. ſupra celſitudinē (trinus) dico in ꝑſonis (et vnus) in deitate ſubſtātie (gubernat machinā) id eſt fabricā (toti⁹ mūdi)

Rex glorioſe martyrū. corona confitentiū. qui reſpuentes terrena perducis ad celeſtia

Materia hui⁹ hymni ē inuocare regē martyꝝ vt dirigat ad nos aures ſue clemētie ſi q̄d delinq̄mus ꝑpter merita ſcōꝝ in q̄ꝝ cōmemoratōe p̄ns

hymn⁹ cātat᷑. ⁊ nob̄ parcere vel ignoſcere digneť. ⁊ hoc ē qḋ dt (O) (glorioſe rex) ſᶜ xp̄s (corona ꝯfitentiū). i. ꝯfeſſor hominū (q̇ ꝑducis reſpuētes) id eſt abijcientes (terrena ad celeſtia gaudia)

¶ Aurem benignam protinus appone noſtris vocibus. tropheā ſacra pangimus. ignoſce quod delinquimus

¶ Conſtrue. ſᶜ tu rex (appone aurē benignā ꝓtinus). i. ſtatim (noſtris vocib⁹) id eſt orationib⁹ (⁊ ignoſce quod delinquimus q̇ pangimus) id ē canimus (ſacra trophea) id eſt victoriam martyrum

¶ Tu vincis in martyribus. parcendo confeſſorib⁹. tu vince noſtra crimina donando indulgentiam.

(Tu vincis) ſᶜ ſeuitiā tyrānoꝝ (in martyrib⁹ parcēdo ꝯfeſſorib⁹) qꝛ nō vis vt ꝑ martyriū finiant vitā ſuā (tu vince) id eſt deſtrue (noſtra crimina donando nobis indulgentiā) qꝛ tu nō vis mortē peccatoꝝ ⁊c.

Deus tuorū militū ſors ⁊ corona premiū laudes canētes martyris abſolue nexu criminis

¶ O (deus) tu (ſors) id eſt corona ⁊ ps (tuoꝝ militū) ſcꝫ hereditas. vn̄ Dauid Dominus pars hereditatis mee (⁊ tu premiū) qꝛ tu ſm̄ meritū tribuis (abſolue canētes laudes martyris nexu crimis). i. laqueo pctōꝝ

¶ Hic nempe mundi gaudia. ⁊ blandimenta noxia. caduca rite deputans peruenit ad celeſtia.

(Hic) martyr (deputans) id ē ſeruans (nempe) id ē certe (gaudia mūdi ⁊ blandimenta) ſᶜ eſſe (noxia) id eſt mortifera. ⁊ (caduca) id eſt tranſitoria (ꝑuenit rite) id eſt recte (ad celeſtia) ſᶜ regna

¶ Penas cucurrit fortiter. ⁊ ſuſtulit viriliter. pro te effundens ſanguinem. eterna bona poſſidet.

(Ipſe cucurrit fortiter) id eſt ꝯſtans forti animo delectatōnes huius mundi tranſiuit (pro te) ſᶜ chriſto (⁊ ſuſtulit) id eſt ſuſtinuit illas penas (viriliter effundens ſanguinem) ſᶜ ſuū. ⁊ ideo (poſſidet eterna bona

¶ Ob hoc precatu ſupplices. te poſcimus pijſſime. in hoc triumpho martyris. dimitte noxam ſeruulis

(Ob hoc). i. ꝓpter hoc. qꝛ pro te ſanguinē fudit (o pijſſime) ſᶜ pater. nos (ſupplices poſcimus te). i. ꝓcamur (ꝓcatu. dimitte noxam). i. culpaꝫ (ſeruulis. in hoc triumpho) id eſt in hac victoria. martyris

¶ Laus et perhennis ⁊c.

Martyr dei qui vnicum patris ſequendo filium. vi/
ctis triūphans hoſtibus victor fruens celeſtibus

Materia huius hymni eſt. vt relictis delectationib9 et vanitati
bus huius ſeculi bona opera exercendo deum conſequamur. O martyr
dei qui)s. fuiſti (victor hoſtib9)tu dico (triūphans ſequēdo vnicū filiū
patris)es modo(fruens bonis celeſtibus.

Qui precatus munere noſtrum reatum dilue. arcens mali cō
tagium. vite remouens tedium

Et quia talibus bonis frueris (dilue)id eſt extingue (reatum)id eſt
peccatum noſtrum. tu dico (arcens contagium mali)id eſt dyaboli (remo
uens tedium vite)ſcʒ famē ſitim nuditatem frigus. ſcʒ nobis donando
temporalia diſſimiliter.

Soluta ſunt iam vincula tui ſacrati corporis. nos ſolue vin
tulis ſeculi amore filij dei.

Et quia (vincula tui ſacrati corporis iā ſoluta ſunt) .i. a nexib9 huius
ſeculi diſſoluta ſunt. ⁊ es cum chriſto (ſolue nos a vinculis) id eſt abſolue
nos a peccatis tuis precibus ⁊ hoc (amore filij dei)

Preſta pater pijſſime ⁊c.

Jeſu corona virginum. quem mater illa concepit. que
ſola virgo parturit hec vota clemens accipe

In hoc hymno laudat autor deum in commemoratione ſanctarum vir
ginum que donando fragilem ſexum meruerunt ſcandere ſecreta celi Ro
gat itaqʒ et deprecatur deum vt neſciamus vulnera corruptionis. O (ie
ſu corona virginum quem) ſcʒ te (mater illa) mirabilis (concepit) ſcʒ ſpi
ritu ſancto (que ſola) mater inter alias (virgo ꝑturit tu clemēs accipe) .i.
ſuſcipe(hec vota noſtra)id eſt has preces

Qui paſcis inter lilia ſeptus choreis virginum ſponſas de/
corans gloria ſponſiſqʒ reddens premia.

Tu(qui paſcis)id eſt delectaris (inter lilia)id eſt bona opera (ſept9)
id eſt circūdatus(choreis)id eſt ordinibus virginum. et es (decorans)
id eſt coronans (ſponſas gloria et reddens ſponſis premia)

Quocūqʒ pergis virgines ſequūtur atqʒ laudibus poſt te ca
nentes curſitant hymnoſqʒ dulces perſonant

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

(Quocunq;)id eſt ad quecunq; locum(pergis) ille virgines ſequuntur te (atq; canētes).i.laudantes (curſitant)id eſt currunt(poſt te laudibus et pſonant dulces hymnos)id eſt laudes ſuaues.

Te deprecamur largius, noſtris adauge ſenſibus. neſcire prorſus omnia corruptionis vulnera

Et quia virgines perſonant tibi laudes (precamur te adauge largius)id eſt augmenta amplius(noſtris ſenſibus.⁊ da prorſus) id eſt omnino nobis omnibus (neſcire vulnera corruptionis)

Preſta pater piiſſime patriq; compar vnice cum ſpiritu paraclito in ſempiterna ſecula Amen.

Virginis proles opifexq; matris virgo quē geſſit peperitq; virgo. virginis feſtum canamus tropheum accipe votum.

¶ Materia huius hymni eſt canere deo laudes et ſequi veſtigia eius Cōmemoratio ſanctarū virginū agitur in iſto hymno et hoc eſt qđ dicit (O proles)id ē o fili marie virginis et o(opifex).i.creator(matris quē) ſcʒ te(virgo)maria(geſſit).i.portauit(q;),pet(virgo).ſ.maria(peperit).i. parturit.nos (canimus feſtum virginis tropheum) id eſt victoriam. ideo(accipe)id eſt ſuſcipe(votum)id eſt preces noſtras

Hec tua virgo duplici beata ſorte.dum geſſit fragileʒ domare corporis ſexum domuit cruentum corpore ſexum.

Nec tua virgo eſt beata duplici ſorte)ſcʒ caſtitate ⁊ virginitate et martirio(dum geſſit)id eſt laborauit(domare)id eſt macerare (fragilē ſexū) id eſt delere naturam corporis.et illa(domuit)id eſt deuicit (cruentum), id eſt ſanguinolentum.vel crudelem(ſexum)id eſt dyabolum corpore vt agatha ⁊c.

Unde nec mortem nec amica mortis ſeua penarum genera paueſcens .ſanguine fuſo meruit ſecreta ſcandere celi.

¶ Unde sᵉ quia domuit fragilem ſexum id eſt corpus ſuum (nec) pro et non fuit (paueſcens)id eſt timens(mortem.nec ſeua genera penarum)nec fuit(amica mortis)id eſt dyaboli vel peccati.et ideo (ſanguine fuſo)id eſt ꝯſummato martirio .ipa(meruit ſcandere ſecreta celi).i.ad celos.

¶ Huius obtentu deus alme noſtris parce iam culpis. vicia remittēs. quo tibi puri reſonemus almum pectoris hymnum.

Et qꝛ meruit ſcandere celũ o(alme deꝰ remittẽs vicia)id eſt facinoꝛa (parce iam culpis)id ẽ peccatis (obtentu) id eſt prece vel oꝛatione huius virginis.(quo)pꝛo vt. nos (puri) id eſt caſti (reſonemus tibi almum hymnum)id eſt canticum ſanctum ad honoꝛem tui(pectoꝛis)id eſt coꝛdis noſtri.

Gloꝛia tibi domine qui natus es de virgine cum patre ⁊ ſancto ſpiritu in ſempiterna ſecula. Amen.

v Vrbs beata hieruſalem dicta pacis viſio . que conſtruitur in celis viuis ex lapidibus et angelis cooꝛnata vt ſponſata comite

¶ In hac commemoꝛatione celeſtis hieruſalem autoꝛ laudat deum qui hoc ſacro templo infudit iugiter ſuam benedictionem. quapꝛopter rogat deum. vt in hoc templo ſancto ſuo omnes pꝛomereamur acquirere eterna bona. et adepta cum ſuis ſanctis perenniter poſſidere (Hieruſalem beata vꝛbs)id eſt ciuitas celeſtis conſtituta vel conſtructa de animabus ſanctoꝛũ qui ſunt viui lapides (dicta).i. interpꝛetata (viſio pacis q̄ hieruſalem (conſtruitur in celis ex viuis lapidibus)id eſt ſanctis animabꝫ ſanctoꝛum qui ſunt viui lapides. illa dico (cooꝛnata angelis vt ſpõſata comite)id eſt vt mulier oꝛnata eſt viro id eſt ſponſo ita eccleſia chꝛiſto

Noua veniens e celo nuptiali thalamo. pꝛeparata vt ſponſata copuletur domino. platee et muri eius ex auro puriſſimo.

¶ (Iſta noua ſponſa)id eſt ſancta eccleſia(veniens e celo) id eſt cum xp̄o iſta dico (pꝛeparata nuptiali thalamo)id eſt virginali lecto. id eſt lauacro baptiſmatis(vt)pꝛo ſicut(ſpõſata copuletur domino) d eſt coniũgatur (platee)id eſt minus perfecti(et muri)id ẽ p̄dicatoꝛes (eiꝰ) sᶜ ſpõſe ſicut(ex auro puriſſimo)id eſt ex ſplendoꝛe ſanctoꝝ. qui ſplendidi efficiuntur ſicut aurum puriſſimum

Tonſionibus pꝛeſſuris expoliti lapides ſuiſq; aptantur locis per manus artificis. diſponuntur permanſuri ſacris edificijs.

¶ Conſtrue) Lapides)id eſt ſancti martires (expoliti) id eſt aptati ad edificandum (tonſionibus)id eſt percuſſionibus et afflicti (pꝛeſſuris)id eſt tribulationibus. Sicut lapides in muro ſunt edificati. ita anime ſanctoꝛum ſunt oꝛdinate in paradyſo(q;),p et (aptantur) id ẽ oꝛdinãtur vel diſponuntur (ſuis locis per manus artificis)id eſt per manus filij dei(lapides dico permanſuri diu ſacris edificijs).i. celeſtibꝫ edificijs.

Porte nitent margaritis aditis patentibus et virtute meritorum illuc introducitur omnis qui pro chriſti nomine in hoc mundo premitur.

¶ (Porte) ſcz illius templi (nitent) id eſt ſplendent (margaritis) id eſt virtutibus (aditis) luminibꝫ (patentibus) id eſt apertis ſacris templis. (et omnis) sᵉ chriſtianꝰ (qui pro chriſti nomine premitur) id ē cruciatur (in hoc mundo) id eſt in preſenti mũdo (introducitur illuc) id eſt in celeſtem hieruſalem (virtute meritorum) id eſt bonorum operum ſcilicet donorum ſuorum.

Angularis fundamentum lapis chriſtus miſſus eſt qui cõpage parietis in vtroqꝫ nectitur. quem ſancta ſyon ſuſcepit in quo credens permanet

¶ Chriſtus dicitur lapis angularis qui a iudeis fuit reprobatus Vnde dauid. Lapidem quem reprobauerunt edifi. zc̄. tamen duos populos in vnum coniunxit. ſcz iudaicum ⁊ gentilem qui chriſtus id eſt dei filius. ſpeculatur quotidie eternam beatitudinem ſummi regis id eſt dei patris (chriſtus) ſcz fundamentum totius eccleſie miſſus a patre eſt factus lapis angularis. qui lapis (nectitur) id eſt coniũgitur (compage) id eſt coniunctione (parietis in vtroqꝫ) id eſt in duobus populis. ſcz in iudaico et gentili (quem) ſcz chriſtum (ſyon ſuſcepit ſancta) ſyon interpretatur eccleſia vel ſpeculatio (in quo) ſcz chriſto vel eccleſia (credens) ſcz chriſtianus qui credit (permanet) firmiter in fide ſancte eccleſie

Omnis illa deo ſacra et dilecta ciuitas plena modulis ⁊ laude et canore iubilo trinum deum vnicunqꝫ cũ fauore p̄dicat.

¶ (Omnis illa ciuitas) id eſt eccleſia militans (deo) id eſt ad dei honorem (eſt ſacra) id eſt ſacrata (⁊ dilecta) id eſt amata a deo (et plena modulis) id eſt cantilenis angelorum in (laude dei et canore) in cantu vel canore (iubilo) id eſt dulci exultatione ¶ Iubilus eſt gaudium illud quod eſt interius in homine quod omnino non poteſt referri nec omnino taceetur pre animi exultatione. ⁊ ſancta eccleſia (predicat trinum deum) ſcilicet in perſonis (vnicunqꝫ) id eſt vnum in ſubſtãtia. vel vnum quoqꝫ (cum fauore predicat) .i. cum prece

Hoc in templo ſumme deus exoratus adueni. et clementi bonitate precum vota ſuſcipe. largam benedictionem hic infunde iugiter.

O (ſũme deꝰ exoratꝰ) .ſ. a nob. i. tu dep̄catꝰ (adueni) ꝑ grãz (i h̄ tẽplo) .c

in iſta eccleſia (⁊ ſuſcipe vota p̄cantū) id ē precū vel orationū Iſtud intrā/ ſitiue legit̃ ⁊ eſt ibi figura q̄ d̄r endiadis. q̄ h̄z fieri qn̄ duo noīa ſubſtāti/ ua ſil' ponunt̃ q̄ vnū illoꝝ adiectiuat̃ ⁊ alteꝝ remanet ſubſtantiuū ⁊c̄ (cle menti bonitate). i. moderata tua p̄ce vel voce (infunde). i. immitte (iugi/ ter). i. p̄enniter vel aſſidue (bn̄dictōem largam) id eſt latam.

¶ Hic promereantur om̄es petita acquirere ⁊ adepta poſſi/ dere cum ſanctis perenniter. paradiſum introire traſlati in requiem Amen.

(Hic) ſcȝ in ſacra eccleſia. vel (hic). i. in iſto loco (oēs) ſcȝ fideles hoīes (p̄mereant̃). i. bn̄ mereant̃ (acq̄rere petita) ſcȝ iuſta ⁊ ſancta (⁊ adepta). i. illa petita obtenta (poſſidere p̄enniter). i. p̄petue (cū ſanctis). i. cū bonis et s^c dum ſumus (tranſlati in requiem). i. mortui. s^c mereamur (introire paradiſum) id eſt regnum celorum

C Orde natus ex parentis ante mundi exordium. al/ pha et o cognominatus. ipē fons ⁊ clauſula omniū que ſunt fuerunt queq̄ȝ poſt futura ſunt ſeculoꝝ ſeculis

¶ Materia huius hymni eſt duplex natiuitas filij dei Una videlicȝ eterna qua erat genitus an̄ initiū mundi. ⁊ hoc ex corde ſui parētis Alia aūt eſt chriſti natiuitas tēporalis. qua natiuitate filius dei erat natus in t̄pe ex virgine maria. vt patȝ in ſequenti verſu Et noīatur filius dei al/ pha ⁊ o. i. p̄ncipiū ⁊ finis. q̄z alpha eſt p̄ma lr̄a apud grecos. o x̄o vltima ¶ Conſtrue. s^c filius dei eſt (natus ex corde parentis) ſcilicȝ ſui patris. et hoc (an̄ exordiū). i. initiū (mundi). i. ſeculi (⁊ ipē) s^c chriſtus ē (cogno minatus) id eſt dictus (alpha). i. p̄ncipiū (⁊ o) id eſt finis. ⁊ ipē ſcȝ filius dei eſt (fons). i. p̄ncipiū (⁊ clauſula) id eſt finis oīm. s^c reꝝ (q̄ ſunt) ſcȝ in p̄ſenti. ⁊ (q̄ fuerūt poſt) id eſt in p̄terito (⁊ ſunt futura. ⁊ (hoc in ſeculis ſe culoꝝ) id eſt eternaliter

¶ O beatus partus ille virgo cum puerpera edidit noſtram ſalutē feta ſancto ſpiritu. et puer redemptor orbis os ſacratū protulit ſeculorum ſeculis.

¶ Hic p̄ſeq̄tur autor ſcd̄am natiuitatem chriſti videlicet temporalē dicens (O beatus) id eſt ſanctus (ille partus) s^c eſt (cum virgo puerpe/ ra) id eſt impregnata (edidit) id eſt peperit (noſtram ſalutem) id eſt filiū dei qui eſt noſtra ſalus. s^c ipā virgo (feta) id ē repleta (ſpūſancto. ⁊ puer) s^c qui eſt (redemptor) ſcȝ totius (orbis) id eſt mūdi (protulit ſacratum os) id eſt ſanctum. ſcȝ in p̄dicando ſacram doctrinam iudeis in templo

(ſeculorum ſeculis) id eſt eternaliter.

¶ Pſallat altitudo celi. pſallant om̄es angeli. quicquid ē virtutis vſq̄ꝫ pſallat in laudem dei. nulla linguarum ſileſcat vox et omnis conſonet ſeculorum ſeculis.

¶ Hic incitat om̄es creaturas ad laudem dei. ꝛ p̄mo celeſtes Et dē (altitudo celi) id eſt turba celeſtis (pſallat) id eſt decantet natiuitatē xp̄i. et (omnes angeli pſallant) id eſt laudent. ꝛ (quicquid virtutis eſt vſq̄ꝫ) id eſt vbicunqꝫ eſt aliqua virtus celeſtꝭ (pſallat) id eſt iubilet (in laudē dei) et (nulla linguaꝝ ſileſcat) id eſt taceat quin laudet deum (ꝛ oīs vox) ſcꝫ totius mundi (conſonet) ſcilicꝫ in laudem dei (ſeculorum ſeculis) id eſt eternaliter.

¶ Ecce quem vates vetuſtis concinebant ſeculis. quem ꝓphetarum fideles pagine ſpoſponderāt. emicat ꝓmiſſus olim cuncta collaudent deum ſeculorum ſeculis

¶ Hic incitat oēs vniuerſaliter ad laudē dei dicens (Ecce ꝓmiſſus) id eſt ꝓphetiſatus ſcꝫ filius dei (olim) id eſt dudum (emicat) id eſt ſplendet ſcꝫ in natiuitate ſua (quem vates) id eſt ꝓphete (concinebant) id eſt prophetabant (vetuſtis ſeculis) id eſt hominibꝰ qui tunc fuerunt. ꝛ (quem fideles pagine) id eſt ſcripture (prophetarum ſpoſponderant) id eſt promiſerant. ꝛ (cuncta) id eſt omnia (collaudent) id eſt ſimul laudēt (deum ſeculorum ſeculis) id eſt eternaliter

¶ Te ſenes et te iuuentus. paruulorum te chorus turba martyrum virginumqꝫ ſimplices puellule voce concordēs pudicis ꝯſtrepent concentibus ſeculoꝝ ſeculis

¶ Hic incitat omnia genera hominum ad laudem natiuitatꝭ chriſti dicens. O fili dei (ſenes) sc laudāt te (ꝛ iuuentus) sc laudat te. ꝛ (chorꝰ turba paruulorum martyꝛū ꝛ virginū) laudat te (qꝫ) ꝓ et (ſimplices puellule) id ē virgines (voce ꝯcordes) id eſt concordiā habētes (ꝯſtrepēt) id ē laudēt te (pudicis ꝯcentibꝰ) id eſt caſtis carminibꝰ (ſeculoꝝ ſeculis)

¶ Tibi chriſte ſit cum patre agyoqꝫ ſpiritu hymnus melos laus perennis gratiarum actio honor virtus victoria regnū eternaliter ſeculoꝝ ſeculis. Amen.

¶ Hic refert gratiarum actiones deo in perſona trinitatis. dicens. O (chriſte. tibi ſit hymnꝰ) .i. laus dei. ꝛ (melos) .i. dulcis cantꝰ. ꝛ (gen

nis laus) sc ſit tibi. ⁊ (actio gratiaꝝ) ſit tibi (cū agioqꝫ ſpiritu) .i. ſancto
ſpiritu (honor virtus ⁊ victoria ⁊ regnū) ſit tibi (eternaliter) ſcꝫ viuenti
bus in ſecula ſeculoꝝ. ¶ Nota ꝙ melos eſt dulcis cantus. ⁊ dicitur a
mel quod eſt dulce. ⁊ odos cantus. quaſi dulcis cantus

**Feſtum nunc celebre. magnaqꝫ gaudia compellunt
animos carmina promere. cum chriſtus ſolium ſcan
dit ad arduum celorum pius arbiter.**

¶ Materia huius hymni eſt laudatio dei in aſcenſione eius Primo
eñ dr hoc feſtū eſſe laudabile Scđo dirigit ſermonē ſuū ad beatā trinita
tem rogando vt dirigat greſſus noſtros ad ſalutē eternā Ultimo etiam
oſtendit qualiter in die nouiſſima ſit reuerſurus manifeſtare occulta pec
cata. dicens p̄mo ſic (Feſtū celebre) .i. ſolēne. eſt (nunc) .i. pn̄s vel inſtans
(qꝫ) ꝑ et (magna gaudia) ſcꝫ iſtius feſti (cōpellunt) .i. cogunt (animos)
ſcꝫ noſtros (ꝓmere) id eſt cantare (carmina) .i. laudes (cū) id eſt qn̄ (chri
ſtus. pius arbiter) .i. miſericors ⁊ manſuetus iudex (ſcandit) .i. aſcendit
(ad arduū ſoliū) id eſt thronū (celorum) id eſt regni ſui

**¶ Conſcendit iubilans letus ad ethera. ſanctorum populus
predicat inclitum. concinit pariter angelicus chorus victoris
boni gloriam.**

¶ Hic autor oſtendit ꝙ dominus noſter ieſus chriſtus lete aſcendit
in celum. ⁊ ſecum duxit multos angelos decantantes gloriam ⁊ honorē
deo. dicens. sc chriſtus (ꝯſcendit) id eſt ſimul cū multis alijs aſcendit (iu
bilans) id eſt gaudens. ⁊ (letus) .i. hilaris (ad ethera) id eſt ad celos. ⁊
(populus ſanctorum) id eſt turba celeſtis (p̄dicat) id eſt clamat. sc chri-
ſtum eſſe (inclitū) id eſt valde glorioſum. ⁊ (angelicus chorus) id eſt an-
geloꝝ ꝯgregatio (ꝯcinit) id eſt cantat (pariter) .i. ſimul (gloriā boni victo
ris) id eſt chriſti. ¶ Nota differunt aer ⁊ ether. vt patet in hoc verſi-
culo Aera dic noſtrum. ſed dicas ethera ſummū

**¶ Qui ſcandens ſuperos vincula vinxerat. donans terrige-
nis munera plurima. diſtrictus rediens arbiter omniuꝫ. qui
mitis modo tranſijt**

¶ Materia hui⁹ verſiculi eſt. q̄ aſcēdit ethera ligauit dyabolū vinculis
fortiſſimis in inferno ⁊ dedit hominibꝫ plura munera. ⁊ tranſiens mitis
et pi⁹ de hoc mundo rigidus iudex reuerteť Et dr (qui) sc chriſt⁹ (ſcan-
dens) .i. aſcendens (ſuperos) id eſt ſupra celos (vinxerat vincula) id ē li-
gauit dyabolū in inferno. ⁊ sc ip̄e chriſtus eſt (donans) id eſt retribuens
(terrigenis) id eſt hoibꝫ in terra habitantibꝫ (plurima munera) .i. dona

(rediens).i.reuertens(diſtrictus)id eſt rigidus(arbiter).i.iudex hoīm q̄ nūc de iſto mundo (mitis).i.miſericorditer(tranſijt) id eſt rec. ſſit.

¶ Oramus domine conditor inclite deuotos famulos reſpi/ce protegens ne nos liuor edax demonis obruat demergat vł in inferos.

¶ Hic dep̄camur chriſtū vt ſuos famulos ꝯſeruet ne liuor vel inuidia ſiue odiū demonis eos demergat in infernū dicens O (inclite dn̄e cōdi/tor).i.glorioſe factor ⁊ creator.nos(oramus).i.rogamus(reſpice prote/gens)id eſt defendens(deuotos famulos)ſcꝫ tuos(ne edax liuor)id eſt horribilis ira(demonis).i.dyaboli(nos obruat).i.rapiat vel circumue niat(vel demergat in inferos).i.in inferna ¶ Nota edax eſt nomē ver bale ⁊ venit a verbo edo.⁊ notat aſſiduitatē ſicut omnia noīa in ax. vnde edax eſt odium aſſidue vorans

¶ Ut cum flammiuoma nube reuerteris occulta hominum pandere iudicans ne des ſupplicia horrida noxijs ſed iuſtis bona premia.

¶ Hic autor oſtendit qualiter chriſtus reuerſurus ē in nouiſſimo die manifeſtare occulta peccata hoīm.⁊ ergo rogemus vt qn̄ tempus iudicij aduenerit ne horrida ſupplicia nobis donet.ſꝫ vitā eternā ¶ Conſtrue s^c nos oramus(vt cū reuerteris nube flāmiuoma)id eſt ſplendida nube (iudicans pandere).i.manifeſtare(occulta hoīm).i.ſecreta(ne des)id eſt inferes(horrida ſupplicia)id eſt horribiles penas(noxijs)id eſt peccato/ribus(ſed iuſtis bona p̄mia)ſcꝫ dona.

¶ Preſta hoc genitor optime maxime hoc tu nate dei et bo/ne ſpiritus regnans perpetuo fulgida trinitas per cuncta pie ſecula Amen.

¶ Hic dirigit ſermonem ſuum ad trinitatē dicens.o(optime genitor preſta).i.ꝯcede(hoc)ſcꝫ ne damnemur.⁊ o(maxime nate dei).i.fili dei.⁊ (bone ſpūs)s^c da ne dānemur.⁊ o(fulgida trinitas regnans) id eſt gu/bernans(ꝑpetuo)id eſt in euum.⁊ (ꝑ cuncta ſecula)id eſt eternaliter

¶ Fit porta chriſti peruia referta plena gratia.tranſitq; rex et permanet clauſa vt fuit ꝑ ſecula

Materia hui⁹ hymni beate marie dei genitricis p̄conia ꝯtinet ſolatiū ſpem ⁊ refugiū ab ea nobis illatū ꝑ hoc q̄ digna eſt fieri mater dei.atq; abſolutōnem crīminū ⁊ peccatoꝝ noſtroꝝ.ꝯtinet etiā q̄liter beate marie acceſſit ſummū ⁊ maximū gaudiū in ꝓgenerando chriſtū dei filium ꝓpter

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

benemeritũ.gratiaꝝ em̃ ⁊ bonoꝝ operum ⁊ virtutũ premium eſt honor.(Porta chriſti)ſcꝫ maria.merito dico porta ab effectu.qꝛ ꝑ eã ſalus humano generi allata eſt(referta plena gratia).i.repleta gratia diuine bonitatis(fit peruia).i.penetrabilis(qꝫ)ꝓ et(rex).i.chriſtus(tranſit)ſcꝫ per portã via generatõis vel incarnatõis.⁊ dico porta(ꝑmanet clauſa)id eſt incorrupta(vt fuit ꝑ ſecula).i.ab eterno virgo ad generandũ ⁊ ꝯcipiendũ ieſum chriſtũ deputata fuit ⁊ creata.

¶ Genus ſuperni luminis. proceſſit aula virginis. ſponſus redemptor conditor ſue gigas eccleſie

¶ Quis aũt ille ſit rex reſpondet(genus).i.genitus vel ꝓles(ſupni luminis).i.altiſſimi patris(ꝓceſſit).i.exiuit(aula).i.ex vtero(v̾ginis)ſcꝫ marie.ſcꝫ opatõe ſpũſſancti.ſc rex etnũs(ſponſus).i.amator fidelis(ſue eccleſie)qꝛ ſempiterna inter eũ ⁊ nos ẽ vnio.queẽadmodũ inter ꝯiuges.ſc chriſtus ẽ(redẽptor).i.liberator.⁊(ꝯditor).i.creator.⁊ ſc eſt(gigas).i.fortis athleta ⁊ bellator.eccleſiã ſuã.cuiꝰ ſponſus ẽ.defendẽdo ab inſidijs dyaboli ⁊ tyrannorum

¶ Honor matris ⁊ gaudium.immenſa ſpes credentiũ. per atra mortis pocula reſoluit noſtra crimina

Et ideo o rex redẽptor oĩm.ſc etnũs(honor matris).ſ.marie.q̃ meruit portare te ex humilitate(⁊ gaudiũ)ſuũ tꝑale ex angelica ſalutatõe.tũ eternale ex ſummi boni.qđ filiꝰ ẽ.ꝑfruitõe(ſpes ĩmenſa).i.magna(credẽtiũ) in chriſtũ(reſoluit).i.deleuit ⁊ abſtulit(noſtra crĩmĩa).i.peccata(ꝑ atra) id eſt amara(pocula).i.ꝑ potũ ⁊ guſtũ(mortis)ſcꝫ ſue crudeliſſime

¶ Deo patri ſit gloria eiuſqꝫ ſoli filio cum ſpiritu paraclito et nunc et in perpetuum. Amen.

Ne ergo bñficioꝝ ſimꝰ ingrati ⁊ ĩmemores(gloria).i.laus honor ⁊ reuerẽtia(ſit deo patri)cui nihil deeſt.qꝛ ẽ oĩpotẽs(qꝫ)ꝓ et(ſoli filio eiꝰ).ſ.dño ieſu xp̃o ꝯcepto ⁊ genito ĩ tꝑe a v̾gine maria(cũ ſpũ paraclito).i.ꝯſolatore ab ãbobꝫ ꝓcedẽte(nũc).i.ĩ hac vita(⁊ ĩ ꝑpetuũ).i.ĩ eterna patria.

Pange lingua glorioſi corporis myſterium ſanguiniſqꝫ precioſi quem in mundi precium fructus ventris generoſi rex effudit gentium.

Materia huiꝰ hymni eſt de laude ⁊ de veneratõe venerabiliſſimi ſacramẽti euchariſtie.qđ inter cetera ſacramẽta excellẽtiſſimũ exiſtit ex ꝑte rei ꝯtente.ꝯtinet em̃ veꝝ corpus ⁊ ſanguinem dñi noſtri ieſu chriſti qui

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝓ nobis ⁊ noſtra ſalute effuſus eſt. Noſtrue. O (lingua) sᶜ humana (pã ge) id eſt canta (myſteriũ) .i. ſecretũ diuinũ ſiue p̄figuratũ (glorioſi corporis) ſcꝫ chriſti (qꝫ) ꝓ et (ſanguinis p̄cioſi) .i. digniſſimi (quē) ſcꝫ ſanguinē (rex gentiũ) ſcꝫ chriſtꝰ. ex nõs (fructus generoſi ventris) ſcꝫ chariſſime virginis marie (effudit in p̄ciũ) id eſt in redemptõem (mundi) id eſt orbis.

¶ Nobis natus nobis datus ex intacta virgine. ⁊ in mundo conuerſatus ſparſo verbi ſemine. ſui moras incolatus miro clauſit ordine.

Hic recõmendat chriſtũ de ſua generatõe tpali atqꝫ eius ↄuerſatiõe. necnõ de ſanctiſſima p̄dicatõe Et dr̄. sᶜ chriſtus filiꝰ dei (natꝰ) ē (nobis) ſcꝫ in redēptõem noſtrã. ⁊ (datꝰ) eſt (nobis) sᶜ in ſalutē noſtrã. ⁊ hoc (ex intacta ꝟgine) .i. ex caſtiſſima ꝟgine maria (⁊ ↄuerſatꝰ) .i. ambulauit (in mũdo) ſcꝫ triginta trib⁊ annis (ſparſo) id eſt dilatato (ſemine verbi) ſcꝫ p̄dicando (⁊ clauſit miro ordine moras) id eſt tp̄a (ſui incolatus) id ē ſue habitatõnis in hoc mundo ⁊c̄.

¶ In ſupreme nocte cene recumbens cum fratribus. obſeruata lege plene cibis in legalibus. cibum turbe duodene ſe dat ſuis manibus

Hic autor ponit inſtitutõem huiꝰ digniſſimi ſacramēti. ⁊ qñ fuit inſtitutũ ⁊ qualiter Et ſic exponit̃. sᶜ xp̄s (recũbēs) .i. comedēs (cũ fratrib⁊) id eſt cũ ſanctis apoſtolis ſuis (in nocte ſup̄me cene) .i. vltime cene (obſeruata lege) ſcꝫ veteri moyſaica (plene) .i. ꝑfecte (in cibis legalib⁊) .i. in veteri lege deputatꝭ. vt ſcribit̃ in leuitico (dat ſe) .i. ſeip̄m (ſuis manib⁊ cibum turbe duodene) .i. duodecim apoſtolis. ⁊ hoc inchoando nouũ teſtamētum Ex q̄ notari p̄t ꝙ iudas etiã ſumpſit verꝫ corpꝰ xp̄i de ſacratiſſimis manib⁊ ſuis qꝫuis in ſui ꝑditõem Vñ dr̄ btãꝰ Augꝰ. ꝙ xp̄s qñ dedit ſcīs corpus ſuũ in cena cũ alijs ſuis diſcipulis etiã dedit iude. vt nobis exemplũ daret ꝙ peccatorib⁊ occultis nõ eſſent ſacramēta denegãda. ⁊ iõ etiaꝫ nõ denegauit ſibi. vt oēm occaſionē malefaciendi ab eo auferret. quã aſſumere potuiſſet ſi in aliquo ab alijs diſcipulis fuiſſet diſcretus ante aptaꝫ maliciã Et hoc habet̃ in canone. ſicut iudas. de ↄſe. diſt. ij.

¶ Verbum caro panem verum verbo carnem efficit. fitqꝫ ſanguis chriſti merum. et ſi ſenſus deficit. ad firmandum cor ſincerum ſola fides ſufficit.

Hic autor ponit modũ quo chriſtus hoc excellentiſſimũ ſacramentũ inſtituit Unde materia huius ſacramenti eſt panis ⁊ vinum Forma ve-

ro verboꝝ eſt Hoc ē em̄ corpus meũ Ulterius dr. et ſi res huius ſacra-
menti ad ſenſum videri nõ poſſit. ſufficit tñ fides Dicit nãqꝫ Gregoriꝰ.
Crede ꝛ mãducaſti Conſtrue (verbũ). i. filiꝰ dei (caro) ſc factũ (efficit)
id ē facit (veꝝ panē) ſcꝫ ipſius hoſtie (carnē). i. corpꝰ (ꝟbo). i. forma ꝟbo
rũ ad ꝯſecratõeꝫ deputatoꝝ (qꝫ) ꝑ et (merũ). i. vinũ (fit ſanguis chriſti)
(et ſi ſenſus deficit) id eſt experimentuꝫ ſenſuale. tñ (ſola fides ſufficit ad
firmandũ cor ſincerũ) id eſt clarũ ꝛ purũ qd ſine om̄i errore credit

¶ Tantum ergo ſacramentum veneremur cernui. et anti-
quum documentum nouo cedat ritui. preſtet fides ſupplemē
tum ſenſuum defectui.

Hic autor exhortaṫ nos ad venerandũ hoc egregiũ ſacramentum. qꝛ
dignius eſt antiquo teſtamēto ꝛc̄. Conſtrue (ergo). i. ideo. nos (cernui). i.
humiles (veneremur). i. honoremus (tantũ ſacramentũ). i. tã venerabile
ſacramentũ ſanctiſſimi corporis ꝛ ſanguinis chriſti (ꝛ antiquũ documētũ)
id eſt teſtamentũ qd fuit imꝑfectũ (cedat). i. locũ det (nouo ritui). i. nouo
teſtamēto. ꝛ (fides preſtet). i. det (ſupplemētũ defectui ſenſuũ). ſ. exterioꝝ
Unde nota ꝙ ſenſus exterior in hoc ſacramento decipiṫ. qꝛ ponũtur
accidentia panis ſine ſubiecto. ꝛ hoc ſuꝑnaturaliter ꝛc̄.

¶ Genitori genitoqꝫ laus et iubilatio. ſalus honor virtus
quoqꝫ ſit et benedictio. procedenti ab vtroqꝫ compar ſit lau-
datio Amen.

¶ Hic autor agit gratias trinitati. dicēs. ſc ſit (laus genitori). i. deo pa
tri (qꝫ) ꝑ et (genito). i. filio dei (ꝛ iubilatio. ſalꝰ honor). i. decꝰ (quoqꝫ). i.
etiã (virtus ꝛ bñdictio) qdlibet eoꝝ (ſit) ſcꝫ genitori ꝛ genito (ꝛ cõpar)
id eſt equalis (laudatio ſit ꝓcedenti ab vtroqꝫ) id eſt ſpirituiſancto. qui
nos adiuuet vt ſine hoc ſacramēto digniſſimo nõ moriamur

g Gaude viſceribꝰ mater in intimis felix eccleſia. que
ſacra replicas ſancte feſta Marie plaudant aſtra
ſolum mare.

Materia huius hymni eſt de natiuitate beate marie virginis Et pri-
mo alloq̇tur ſanctã matrem eccleſiã vt de hoc feſto gaudeat in quo nata
fuit virgo maria Et bene dr ꝙ eccleſia debet gaudere. qꝛ eius natiuitas
gaudiũ magnũ annũciauit vniuerſo mundo Et nota ꝙ duplex eſt eccle
ſia. ſcꝫ militans ꝛ triumphans. ꝛ de vtraqꝫ eccleſia loq̇tur autor. qꝛ celũ
et terra de p̄nti feſto gratulanṫ in quo nata fuit Maria ꝟgo ꝑmanēs añ

partum.in partu ⁊ poſt partum Ideo o(felix eccleſia mater)ſcꝫ fideliuꝫ (gaude).i.letare(in intimis viſceribꝫ)id eſt in intimo corde(q̄).i.qua eccleſia(replicas ſacra feſta marie)⁊(q̄)id eſt in qua(aſtra).i.celū(ſolū).i.terra(⁊ mare plaudant).id eſt gaudeant de illo feſto

¶ Cuius magnifica eſt generatio.cuius vita ſacris claruit actibus.cuius finis honorem ſummū ſine tenet fine

Hic cōmendat eius natiuitatē.dicēs(Cuius)ſcꝫ marie(generatio)id eſt natiuitas(eſt magnifica).i.glorioſa(cuiꝰ vita claruit).i.refulſit(ſacris actibꝫ).i.bonis operibꝫ.⁊(cuius)ſcꝫ marie(finis).i.mors(tenet ſummū honorē).i.ſummā beatitudinē(ſine fine) id eſt eternaliter

Que virgo peperit virgoqꝫ permanet lactauit proprijs vberibus deum portātemqꝫ gerebat vlnis prona trementibus

¶ Hic cōmēdat beatiſſimā virginē mariā ex eo ꝙ genuit lactauitqꝫ filiū ſuū dn̄m noſtꝝ ieſum chriſtū.dicēs(Que ꝟgo)ſcꝫ maria(peperit).i.genuit(qꝫ)ꝓ et(ꝟgo ꝑmanet)ſcꝫ poſt partum(lactauit).i.lacte nutriuit(ꝓprijs vberibꝫ.qꝫ)ꝓ et(ꝓna).i.humilis(gerebat).i.portabat(portantem deū).i.portatorē totiꝰ mūdi.⁊ hoc(tremētibꝫ vlnis).i.timidis brachijs

¶ Felix multiplici laude puerpera regis porta ſui clauſa ꝑenniter.mundi ſtella fluentis.floris virgula regia

¶ Hic cōmendat autor mariā ex parte multiplicis felicitatꝫ ſue.ex eo ꝙ meruit eſſe genitrix dei.vult nāqꝫ ⁊ dr̄ ꝙ ip̄a ſit ſponſa chriſti pariens et porta eterni regis ⁊ ſtella maris ⁊ virgula floris Cōſtrue O maria ſc tu ex̄n̄s(felix multiplici laude).i.munere.qꝛ tu es felix(puerpera regis) ſcꝫ ieſu chriſti.⁊ tu es(clauſa porta ſui)ſcꝫ regis.⁊ es(ſtella).i.illuminatrix(mūdi).i.vniuerſi orbis(fluentis).i.tranſientis(ꝑenniter)id ē ꝑpetue.⁊ tu maria es(regia virgula floris) id eſt nobilitatis. fuit em̄ beata virgo de nobili ꝓſapia ex ſtirpe dauid.

¶ Te nūc ſuppliciter ſancta theotocos regis ꝑpetui ſponſaqꝫ poſcimus.vt nos ſemꝑ vbiqꝫ miti munere protegas

¶ Hic autor dirigit petitōnem ad virginē mariā vt obtineat nobis veniā a filio ſuo dicens O maria.ſc tu ex̄n̄s(ſancta theotocos).i.dei genitrix(qꝫ)ꝓ et(ſponſa regis ꝑpetui).i.eterni(nos poſcimꝰ).i.rogamus(te nūc ſupplicitꝰ).i.humilitꝰ(vt ꝓtegas).i.defendas(nos ſꝑ).i.oī tp̄e(⁊ vbiqꝫ).i.oī loco.⁊ hꝫ(miti munere) Nota ꝙ theotocos dꝛ dei genitrix q̄ſi to/

ta diuina. Sed theoticos .i. diuinus. ⁊ dicitur a theos grece quod eſt de
us latine. theos em̄ apud grecos timor dicitur. vnde theos dicitur deus
quia eſt timor omnibus colentibus eum.

¶ Sanctis obtineas virgo precatibus pacis preſidium dul
ce diutine nobis atq; beati regni dona perennia.

¶ Hic vltimo oſtendit q̄ debeat impetrare nobis pacem atq; eterna
gaudia. vult ergo (O virgo) maria (tu obtineas nobis) .i. impetres (ſan
ctis precatibus) .i. tuis orationib⁹ (dulce preſidiū) .i. auxiliū (pacis diuti
ne) .i. diuturne (atq; ꝑennia dona) .i. eterna munera (beati regni) id eſt re-
gni celorum.

¶ Preſta ſumme pater. patris ac vnice. amborumq; ſimul
ſpiritus annue qui regnas deus vnus omni tp̄e ſeculi.

¶ Hic facit autor petitionē ad ſanctā trinitatē. vt p3 in littera dicēs (O
ſumme pater. ac vnice fili patris preſta) hoc qđ rogauimus. ⁊ o (ſpiritus ſi
mul amboꝝ) .i. patris ⁊ filij (annue) .i. concede (qui regnas) exiſtens cū
eis (vnus deus) ꝑ eſſentiam (omni tp̄e ſeculi) id eſt eternaliter.

Inuentor rutili dux bone luminis. qui certis vicibus
tempora diuidis. merſo ſole cahos ingruit horridu3
lumen redde tuis chriſte fidelibus.

¶ Materia huius hymni ē ignis. Et quia vt dicit moyſes. De⁹ tuus
ignis cōſumens eſt. ⁊ omnes transferentes ſe ſc̄m aliquā ſimilitudinē trāſ
ferunt ſe. ignis aūt ꝓprietates deo cōpetere poſſunt. quare deus cōuenien
ter aſſimilatur igni ⁊c̄. Et ſic eccleſia in vigilia paſche ignē excitat de ſilice
vel petra. ſignificās xp̄m lumen in petra repoſitū ſequenti die excitari. ro
gans nos cōſeruari in agnitione veri luminis ſc3 xp̄i. ⁊ ſicut multipliciter
fouemus ⁊ nutrimus ignem, ita docere velit nos querere gratiā de ſaxi
geno ſemine mediāte ſua paſſione dicēs O (bone dux) xp̄e ieſu ſc3 exiſtēs
(inuentor rutuli luminis) id eſt fulgentis lucis ꝑ creationē ſolis ⁊ lune et
totius firmamenti (qui diuidis) .i. diſtinguis ſiue ordinas (tempora) ſc3
dies, annos, menſes ⁊c̄. (certis vicib⁹) .i. debita ⁊ cōuenienti alteratione
vel ordinatione (horridū cahos) .i. horribilis cōfuſio vel tenebroſitas (in
gruit) .i. incidit (merſo ſole) ſc3 te xp̄o occiſo ⁊ in monumēto repoſito. qui
es verus ſol iuſtitie. ergo (o xp̄e redde) ſc3 ꝑ reſurrectionē tuam (tuis fi-
delibus) .i. tuis xp̄ianis (lumen) ſc3 gratie vel agnitionem vere fidei.

¶ Quāuis innumero ſydere regiam. lunariq; polum lampa
de pinxeris. incuſſu ſilicis lumina nos tamen monſtras ſaxi-
geno ſemine querere.

¶ O xp̄e (q̄uis pinxeris) id eſt ornaueris (regiam) .i. regalē domū tuam

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

(innumero ſydere).i.infinitis ſtellis quo ad nos ſaltem (qꝫ) ꝓ et (pinxe-
ris).i.ornaueris (polum).i.celum (lunari lampade).i.cum lumine ipſius
lune.lampas continens lucem ꝓ luce ponitur (tamen monſtras).i.oſten-
dis vel doces (nos) sᶜ xp̄ianos (incuſſu).i.concuſſione (ſilicis querere).i.
querēdo inuenire (lumina).i.ignes luminoſos (ſaxigeno ſemine).i.ex na
tura lapidis vel ſaxi.ꝛ hoc litteraliter. Sed myſtice exponit̄ dupliciter.
Primo ſic. Doces nos querere lumē.i.gratiā ex concuſſu ſilicis (ſaxige
no ſemine).i.de xp̄o qui ſaxū vel petra dicitur vt ptꝫ ꝑ̄ma Corin.x. Vel
doces nos querere lumen.i.contritionē peccatoꝝ ex concuſſu ſilicis (ſaxi-
geno ſemine) id eſt ex indurato corde in peccatis.

¶ Ne neſciret homo ſpem ſibi luminis in chriſti ſolido cor-
pore conditam.qui dici ſtabilem ſe voluit petrā noſtris igni-
culis vnde genus venit

¶ Et qꝛ virtus ꝯſeruat mēbra per influentiam capitis.ideo (ne hō neſci
ret).i.cognoſceret.qꝛ due negationes faciūt vnā affirmationē (ſpem lumi
nis).i.vere beatitudinis eſſe (conditam).i.inditam (ſibi).i. ad ſuam vtili
tatem (in ſolido).i.in firmo (corꝑe xp̄i) qui xp̄s (voluit).i.precepit (ſe di
ci).i.vocari (ſtabilem petrā).i.firmū fundamentū (vnde).i.de qua petra
vel xp̄o (genus).i.origo luminis (venit).i.aduenit (noſtris igniculis) id
eſt ignibus noſtre fidei.que ex petra.ſcꝫ chriſto excuſſa eſt.

¶ Pinguis quos olei rore madentibus lichnis ac facibꝰ pa
ſcimus aridis.quin et fila fauis ſcirpea floreis impreſſo melle
prius collita pingimus

Quō cōſeruetur ignis excuſſus de petra dicit̄ (quos) ſcꝫ igniculos ꝛ
ignes (paſcimus).i.ꝯſeruamus et nutrimus (lichnis madentibꝰ) id eſt fi
lis humefactis (rore).i.pinguedine (pinguis olei.ac) ꝓ et paſcimus igni-
culos (aridis facibꝰ).i.ſiccis lichnis ſcꝫ appoſitis (quin) id ē inſuper (pin
gimus).i.ꝯponimꝰ (fila ſcirpea).i.de ſcirpo vel ex hmōi iunco facta (col-
lita).i.intincta (floribus) id eſt florentibꝰ rebꝰ (ꝛ fauis).i.cum cera quam
apes de floribꝰ ſumpſerunt (melle) id eſt examine apum (impreſſo).i.ex-
tracto (prius) id eſt antea.

¶ Viuax flamma viget ceu caua teſtula ſuccum lintheolo
ſuggerit ebrio.ſeu pinus picem fert alimoniam.ſeu ceram te-
retem ſtuppa calens bibit.

¶ Non tantū nutritur ignis per cerā a floribꝰ ꝛ fauo expreſſam. ſed etiā
(viuax flamma).i.ardens teda in igne (viget) perſtat ꝛ in vigore manet
(ceu) id eſt ſicut (caua teſtula) id eſt concaua lampas que ex terra argillo-
ſa coq̄tur. vel alias paruū vas (ſuggerit).i.amminiſtrat (lintheolo) id eſt
paruo lineo panno (ebrio).i.humefacto vel oleo perfuſo (ſuccum) id eſt li-
quorem vel alimentū (ſeu).i.vel.sᶜ viuax flamma viget ſicut (pinus) ta-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

lis arbor (fert) id eſt amminiſtrat (picem) illum humorem viſcoſum (ali-
moniam) .i. in nutrimentū s[c] ipſi igni (ſeu) .i. vel viuax flāma viget ſicut
(ſtuppa) ſcʒ extenſa q̄ fit ex ſuꝑfluo canopi vel lini (calens) id ē ardēs vel
incēſa (bibit) .i. attrahit vel aſſumit (cerā teretē) .i. rotūdā cādelam cereā.
Teres teretis eſt omnis generis. ⁊ eſt ꝓprie rotundū ſicut haſta vel can-
dela. Sed rotundus a um ꝓprie eſt idem quod ſphericū ſicut pomū dicit
rotundū. vn⁹. Haſtam dic teretem. pomū dic eſſe rotundum.

O res digna deus quā tibi roſide noctis principio grex tuus offerat luce quā tribuis. nil precioſi⁹ luce qua reliqua premia cernimus.

Et ſic habito ⁊ conſeruato igne. ad q̄d ergo erit ignis dicit ſic (O de-
us) s[c] tu exiſtens (res digna luce) .i. lumine. q̄ ſicut in ſpiritualib⁊ ſimpli-
ciſſimū ens eſt deus. ſic inter corꝑalia vel materialia ſubtiliſſimū eſt ignis
et lux (quā) ſcʒ lucem (tuus grex) .i. tuus fidelis electus populus (offe-
rat tibi) tanq̄ ꝑ ſacrificio (principio) in initio (noctis roſide) .i. gratioſe ⁊
odorifere noctis (quā) ſcʒ lucē. tu deus (tribuis) .i. donas nobis. ⁊ (nil) .i.
nihil eſt (precioſius) .i. dignius (luce) s[c] vera. tum quia eſt primū rerum
creatarum. tum quia mediante luce videm⁹ reliqua bona creata. q̄ lux
eſt ratio videndi colores. ⁊ ergo dicit (qua) s[c] luce (cernimus) .i. videm⁹
(reliq̄ premia) id eſt alia creata entia.

Tu lux vera oculis. lux quoq̄ ſenſibus. intus tu ſpeculum ſpeculum tu foris. lumen tu famulans offero ſuſcipe tinctum pacifici criſmatis vnguine.

Quemadmodū aūt lux vel ignis eſt quoddā mediū videndi corpora-
lia. ſic deus eſt medium videndi ſpiritualia. ⁊ hoc eſt quod dicit. O deus
(tu es vera lux oculis) .ſ. ſpiritualib⁊ ſanctoꝝ in patria rōe deitatis (quo-
q̄) ꝑ et. o deus tu es (lux ſenſib⁹) .i. oculis carnalib⁊ ꝑ tui ſanctiſſimi cor-
poris reſurrectionē rōne humanitatis. quib⁊ oculis fruentur in patria om-
nes ſancti. ⁊ o deus (tu es ſpeculum intus) .i. interioꝝ ⁊ ſpiritualiū oculo-
rum. ſcʒ per gratiarum infuſionem. que relucent ⁊ reſplendēt in nobis. et
o deus (tu es ſpeculū foris) .i. ab extra ſcʒ oculoꝝ corporaliū grata viſio.
et hoc per miraculoꝝ oſtenſionem. ⁊ o deus (tu ſuſcipe) .i. accipe (lumē)
ex ſilice excuſſum. quod s[c] lumen ego (famulans) id eſt ſeruiens (offero ti-
bi) ſcʒ tanq̄ pro ſacrificio. ⁊ o deus ſuſcipe lumen (tinctū) .i. humefactum
vel aſperſum (vnguine) .i. vnguento (pacifici criſmatis) .i. ſpiritus ſancti.
vel eius liquoris ab effectu dicti. eo q̄ pacem faciat inter deum et nos.

Splendent ergo tuis pater muneribus flammis mobilibus ſcilicet atria. abſentemq̄ diem lux agit emula nox quā cum lacero victa fugit peplo.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Et ſic ſuſcepto ſacrificio (o pater) in diuinis (atria ſcꝫ) tua.i.tēpla in
quibus modo conſtituiſti (tuis muneribus).i.donis datis. ſcꝫ docendo
ignem excutere ex ſilice ⁊ fouere.atria dico (ſplendēt).i.lucent (mobilibus
flāmis) epiteton ꝑpetuū. flamma eīn ſemꝑ mouetur (qꝫ) ꝓ et (lux) id eſt
ſplendor.ſ.ſolis (agit).i.cauſat (abſentem diē) ſcꝫ ꝑ radioꝝ extenſionem
(quā) ſcꝫ lucē (emula nox).i.cōtraria diei exiſtēs (victa).i.ſupata ſcꝫ a lu
ce (fugit).i.cedit (cū lacero peplo).i.obſcuro velamine ſcꝫ tenebraꝝ. vel
myſtice diē pro nouo teſtamēto ⁊ noctē ꝓ veteri capere quis poteſt

¶ Per chriſtum genitum ſumme pater tuum in quo inuiſi/
bilis ſtat tibi gloria. qui noſter dominus. qui tuus vnicꝰ ſpi
ras de patrio corde paraclitum.

¶ Et vt grata ſint ⁊ gratificata laudat diuinitatē dicēs (o ſūme pater)
ſuſcipe tinctū lumen ⁊ accenſum (per xp̄m genitū tuū).i.ꝓpter filiū tuum
(in quo) filio (inuiſibilis gloria).i.nō apparēs ſed occulta (ſtat) id ē manet
(tibi) patri (qui) ſcꝫ xp̄s eſt (noſter dn̄s) ſcꝫ ꝑ emptionē ⁊ nature huma/
ne aſſumptionē ⁊ liberationē (qui) ſcꝫ xp̄s eſt (tuus vnicus) filius ſcꝫ in
tꝑe natus ⁊ ab eterno genitus. ⁊ o ſumme pater (ſpiras).i.emittis (de pa
trio corde) tuo ſcꝫ cū filio tuo (paraclitū).i.ꝯſolatorē vel ſpiritū ſanctum

¶ Per quem ſplendor honor laus ſapientia maieſtas boni/
tas et pietas tua regnum continuat. triplici numine texens
perpetuis ſecula ſeculis.

(Per quem) sᶜ xp̄m filiū dei (ſplendor) ſcꝫ eternus (⁊ honor).ſ.gloria
et (laus).ſ.eterna (ꝯtinuat).i.dilatat ⁊ ꝓlongat (regnū).ſ.tuū. quod nō
eſt aliud niſi ſummi boni viſio ⁊ fruitio ſempiterna. ⁊ (per quem) sᶜ xp̄m
(ſapientia).i.prudentia tua ⁊ (maieſtas).i.imperiū tuū vel poteſtas tua
et (bonitas) sᶜ tua.quia tu es ſummū bonū. ⁊ (pietas) id eſt benignitas
tua (continuat).i.ꝑſeueranter tenet (regnū) ſcꝫ celoꝝ. ⁊ per quem chriſtū
tu ſumme pater es (texens).i.diſponēs ⁊ per fatum ordinās (ſecula) id ē
tempora vel regna tranſitoria (perpetuis ſeculis).i.eternis temporibꝫ et
eternaliter (triplici numine) id eſt cum triplici perſona vel maieſtate diui
nitatis. Fata eīn regunt mundum ⁊ omnia ſtant ſub certa lege

V Vita ſanctorum decus angelorum vita cunctorū pa/
riter piorum chriſte qui mortis moriens miniſtrum
exuperaſti.

¶ Materia huius hymni deprecationē ad xp̄m perſtringit. vt quali
ter chriſtus palmam et triumphum obtinens contra dyabolum maxime
in cruce et morte ſua. et poſt glorioſam ſui corporis reſurrectionē et aſcē
ſionem victor euaſit taliter. ⁊ in his feſtiuis diebus paſchalibus in victo/

ria et gratia ſua ſurſum a carnis voluptatibꝫ nos trahat. ne finaliter a iudice ꝛ victore in ꝓfunda inferna ꝑcipitremur Et hoc eſt qđ dicit (O chriſte) deus exiſtens (vita ſanctorum) hoīm. qꝛ dicis. Ego ſum via veritas et vita. et sᶜ exiſtens (decus) id eſt honoꝛ (angelorū) id eſt celeſtiū ſpirituum. ꝛ nō ſolum illis es decus. ſꝫ etiā es (pariter) id eſt ſimul (vita cunctorū pioꝝ. vel iuſtoꝝ hoīm. qꝛ vires creſcendi in virtutibus tribuis. et o xp̄e (qui moriens) ſcꝫ in cruce (expugaſti) id eſt viciſti vel debellaſti (miniſtrum mortis) id eſt dyabolū. qui eue ꝑſuadendo primo induxit morteꝫ ade. tandem omnibus poſteris.

Tu tuo letos famulos tropheo nūc in his ſerua placidis diebus in quibus ſacrum celebratur omnem paſcha per orbem

A quo miniſtro per te liberati ſumꝰ. ideo tu xp̄e (ſerua). i. cuſtodi. ſ. nos ab eo (nūc) id eſt in preſenti tp̄e (letos famulos tuos). i. gaudētes (tuo tropheo) id eſt victoria tua. ꝑ eam em̄ humana caro reuixit et letatur (in his placidis diebꝫ) ſcꝫ tibi placētes. qꝛ a te inſtituti (in quibꝫ diebꝫ) ſcilicet gaudij leticie vel liberationis vel exitus a captiuitate dyaboli (ſacrū paſcha). i. ſolēnitas paſchalis (celebraꝛ). i. feſtiuaꝛ (ꝑ omnē orbē) i. ꝑ totum mundum.

Paſcha quo victor rediens ab imo atqꝫ cum multis alijs reſurgens ipſe ſuſceptam ſuper alta carnem aſtra leuaſti

Unde qꝛ paſcha hebraica dictio trāſitū ſignificat. q̄lis ergo tranſitus xp̄i quē eccleſia ꝯmemorat vel celebrat fuerit dicit (Paſcha) illud feſtū ſolenne (quo) id ē in quo feſto paſchali sᶜ xp̄s (rediēs victor) id eſt triūphator (ab imo) id eſt ab inferno (atqꝫ) ꝑ et sᶜ xp̄s (reſurgēs a morte). ſ. tertia die (cū multis alijs) sᶜ hoibꝫ (tu ipſe leuaſti) id eſt exaltaſti (carnem) tuā humanā (ſuſceptā) id eſt aſſumptaꝫ ex virgine maria (ſuꝑ alta aſtra) id eſt ſuꝑ om̄es celos. qꝛ ibi ſedes ad dexteram patris.

Nunc in excelſis dominus refulgēs et ſupra celos deus eleuatus inde venturus homo iudicatus denuo iudex.

Ex quo xp̄s ſic glorioſe aſcendit exiſtēs (dn̄s) ſuꝑ om̄es dn̄os (refulgens) i. reſplendēs (nūc in excelſis). i. in celis. sᶜ in oibꝫ ſanctis in nobis q̄dē ꝑ charitatē ꝛ fidē. in ipſis vero ꝑ ſpeciē ꝛ fruitōnē. ꝛ xp̄s exiſtens (deus eleuatus ſupra celos). i. ſupra oēs choros angeloꝝ. qꝛ ipſe ſolus eſt altiſſimus. ꝛ xp̄s exiſtēs (homo iudicatus). i. ad mortē ꝯdenatus a pylato (vēturus ē denuo). i. iterū (inde) id eſt de celo (iudex) ſcꝫ viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ. qꝛ in die iudicij tremendi veniet cum poteſtate magna ꝛ maieſtate iudicare omnes gentes ꝛ reddet vnicuiqꝫ ſꝫm opera ſua.

Corda tu ſurſum modo noſtra tolle quo patri dexter reſidēs in alto. ne reſurgentes facias in ima precipitari.

¶ Cum autem ipſius iudicis ſtrictiſſimũ habebitur iudicium ita ꝙ vix iuſtus ſaluabitur.adeo tu xp̄e(tolle)id eſt trahe aſſume vel accipe(modo)id eſt in preſenti tempore gratie(corda noſtra)id eſt mentes noſtras(ſurſum).i.ad te.⁊ ad eũ locum(quo)id eſt in quo loco.es(reſidẽs)eternaliter(in alto)id eſt in celo.exiſtens(dexter patri)id ē ſedet in optimis bonis omnipotentis dei patris(ne facias)id eſt non ſinas.nos(reſurgẽtes)ſcʒ a peccatis(precipitari)id eſt improuiſe cadere(in ima)id eſt in ꝓfunda loca inferni.

Hoc pater tecum.hoc idem ſacratus preſtet amborum pie chriſte flatus.cũ quibꝰ regnas vnus deꝰ oĩ iugiter euo Amẽ

¶ Et vt ab inferni penis liberemur rogamus te.o(pie xp̄e)id ē ſaluator(pater)tuus(preſtet)id eſt cõcedat ⁊ ꝑmittat nobis(tecum)id eſt ꝑ tuã interpellationẽ vel interceſſionem(hoc)ſcʒ q̄d petimus.⁊ o pie chriſte(ſacratus flatus)id eſt ſpiritusſanctus(amboꝝ)ſcʒ tam patris q̄ȝ filij sᵉ preſtet(hoc idẽ)qđ petimus(cũ quibus)ſcʒ patre et ſpiritu ſancto.o pie xp̄e(regnas iugiter).i.eternaliter.exiſtens(vnus deus)ꝑ eſſentiam(omni euo)id eſt omni tempore.

Agnoſcat omne ſeculum veniſſe vite premium.poſt hoſtis aſperi iugum apparuit redemptio.

¶ Hymnus iſte incitat nos ad credendum ſine formidine filium dei eſſe incarnatum.Et ponit primo modum incarnationis miſcens figuras aliquas.Secundo deſcribit humilitatem incarnati.ibi Preſepe poni.Tertio ſubdit ꝯmoda incarnationis chriſti.ibi Adã vetus.Et hortatur nos finaliter ad credendũ.prout facit in principio.dicẽs(Omne ſeculum)id eſt totus mundus(agnoſcat)id eſt ſciat(premium vite)eterne ſcʒ xp̄m(veniſſe)id eſt natum eſſe in mundum.et ita(redemptio)ſcʒ humani generis(apparuit)nobis(poſt iugum)id eſt poſt ſeruitutem(aſperi hoſtis)id eſt dyaboli.de qua ſeruitute nos liberaturus venit ſicut et fecit poſt mortem ſuam deſcendens ad inferos.patres inde liberans.et ſecum tandem aſſumens in vitam eternam.

Eſaias que cecinit conpleta ſunt in virgine.annunciauit angelus.ſanctus repleuit ſpiritus.

¶ Dat ordinem incarnationis.Illa eñ(q̄ eſaias)propheta(cecinit)id eſt ꝓphetauit dicens.Ecce virgo concipiet ⁊c̄.(conpleta ſunt)id eſt conſummata ſunt(in virgine)sᵉ maria.quia modo xp̄m peperit.vt poſtea dicetur.Etiam(angelus)gabriel(annũciauit)id ē predixit marie chriſtum naſciturum ex ea.vt patet in euangelio Luce primo.Miſſus eſt angelus gabriel ⁊c̄.et(ſanctusſpiritus repleuit)id eſt beatam virginem gratia diuina illuminauit.ſtatim.ſcʒ vt angelo credidit ⁊ ꝯſenſit dicens.Ecce ancilla domini.fiat mihi ſ̄m verbum tuum.

Maria ventre concepit verbi fidelis ſemine. quem totus orbis non capit portant puelle viſcera

¶ Hic tangitur modus incarnationis chriſti (Maria cõcepit vẽtre) id eſt in vtero ſuo (ſemine fidelis verbi) per angelum ſibi dicti. cui videlicet ipſa conſenſum prebuit. ⁊ ſpiritusſanctus ſuperuenit ⁊ ipſam fecundauit. ⁊ ſic (viſcera puelle) ſcꝫ marie (portant) illuꝫ (quem totus orbis nõ capit) id eſt plene capere ſiue intelligere non poteſt.

Radix ieſſe iam floruit. et virga fructum edidit. fecunda partum protulit. et virgo mater permanet.

Figuras adducit autor (Radix ieſſe) illius viri. ſcꝫ maria orta de ſtirpe ieſſe (floruit) id ē florē produxit (iam. ⁊ virga) .ſ. aaron per quã maria figuratur (edidit) id ē produxit (fructum) ſcꝫ xp̄m. ⁊ maria (fecunda) id ē fertilis ⁊ fructifera (protulit partũ) id eſt filium. ⁊ tamen (mater permanet virgo) id eſt intacta ⁊ incorrupta.

Preſepe poni pertulit. qui lucis auctor extitit. cum patre celos condidit. ſub matre pannos induit

¶ Ad humilitatem filij dei incarnati oſtendendã nunc deſcẽdit. dicens Ille (qui extitit) .i. fuit (auctor) id eſt creator (lucis) id eſt q̇ fuit tantꝰ vt lucem creauerit (pertulit) id ē ſuſtinuit et voluntate paſſus eſt (poni) id ē reponi (preſepe) id eſt preſepio. ⁊ qui (condidit) id eſt creauit (celos cũ patre) in diuinis (induit pannos) .i. veſtes (ſub matre) ſua ſcꝫ maria. hoc ē. dignatus eſt pannis indui ſiue inuolui.

Legem dedit qui ſeculo. cuius decem precepta ſunt. dignãdo factus eſt homo ſub legis eſſe vinculo.

Ecce aliud argumentũ humilitatis (Qui dedit) .i. poſuit (ſeculo legē) id eſt modum viuendi (cuius) legis (precepta ſunt decē) ſcꝫ Vnũ crede deum ⁊c̄. (factus ē homo) .i. incarnatꝰ (dignãdo) .i. volẽdo (eſſe ſub vinculo) .i. ſub obediētia (legis) qꝛ voluit circũcidi. ad tēplum preſentari ⁊c̄.

Adam vetus quod polluit. adam nouus hoc abluit. tumens quod ille deiecit. humilimus hic erigit

¶ Recitat ꝯmoda. que nobis ꝑ hm̄ōi filij dei incarnationē ⁊ natiuitatē venerunt. hoc modo ſcꝫ (Nouus adam) .i. xp̄s modo natus (abluit) id ē mundauit (hoc. qđ vetus adam) purus homo (polluit) .i. maculauit trãſgrediendo mãdatum dei ꝑ morſum pomi vetiti. Et (hic) ſcꝫ adã nouus exiſtens (humilimus erigit) .i. erexit vel reſtituit. tempus pro tempore (qđ ille) id eſt vetus adam (tumens) .i. ſuperbiens (deiecit) id eſt deſtruxit et effudit ¶ Nota ꝙ bene vtitur hic illis pronominibꝫ hic ⁊ ille. hic ad proximũ referendo. ille vero ad remotum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Jam nata lux eſt et ſalus. fugata nox et victa mors. venite gē tes credite deum maria protulit. Gloria tibi domine ⁊c.

Facit idem qđ in verſu precedēti inuitans finaliter nos ad credendū chriſti natiuitatem (Lux) id eſt redemptio (eſt nata) nobis (iam. ⁊ ſal⁹) futura eſt (et nox) id eſt damnatio (fugata) id eſt expulſa eſt (et mors) id eſt dyabolus (victa) id eſt deuicta vel ſupata eſt (o gentes venite et credi te) id eſt fidem adhibete. quia (maria protulit) id eſt peperit (deum) ſcili-cet chriſtū ſaluatorem noſtrum.

Iſte verſus Gloria tibi domine ⁊c. ꝯmunis eſt etiam alijs hymnis q̄ re hic omittitur.

Celum choruſcans intonet. tellus reſultans perſonet infernus hians vlulet. humanitaſq; iubilet.

Effectus p̄ſentis hymni eſt cōgratulatio de xp̄i natiuitate ſumpta a diuerſis creaturis. videlicet a celo terra inferno ⁊ hoīb; cum oratione. vt idem dn̄s iā natus nos eripiat a tenebris mētis. ſiue peccata a nobis amo ueat (Celum choruſcās) id ē fulmen ſiue ſplendorem emittēs (intonet) ſcȝ pro iocundo aduentu ⁊ natiuitate xp̄i (tellus) id ē terra (reſultans) id eſt ex iocunditate ſe mouens ⁊ ſaliens (perſonet) id eſt ꝑfecte ſonet (infer nus) id eſt locus damnatorū (hians) vt deuoret aīas (vlulet) id eſt ſonū triſtem ⁊ gemebūdum faciat atq; horribilem. quia clauſtra inferni cōfrin gentur. ⁊ preda inde auferetur (q;) pro et (humanitas) id ē hominū ſocie tas (iubilet) id eſt leticiam mētalem exhibeat de redemptione ſibi ventu-ra per dominū iam natum. quaſi diceret omnes creature letentur de ad uentu filij dei in hunc mundum. Et nota hic apta adiectiua ⁊ vera pro vnaquaq; creatura hic nominata

Hoc iuſtitiam ſtillitet. hec veritatem germinet. hic detrimē-ta congemit. hec incremata ſuſcipit

Iſte verſus dependet ad precedentem amplius declarando qđ fit ꝑ ꝓnomen demonſtratiuum hic (Hoc) celum (ſtilliret) id ē ſtillando emit-tat (iuſtitiam) ſcȝ filium dei. vt ibi. et nubes pluant iuſtum (hec) tellus. ſcȝ beata virgo (germinet). i. germinādo ꝑducat (veritatē) iuxta illud Veri-tas de terra orta ē (hic) infernus (congemit). i. deflet vel deplorat (detri menta) id eſt damna ſua ſcȝ ſpolia ſibi auferenda (hec) humanitas (ſuſci-pit incremēta) id eſt augmētatur ad ꝑfectum. q2 deinceps quicū q; homo qui velit ſaluari poterit ex gratioſa bonitate dei ſaluus fieri vt ſequitur.

Dum ſemper natus in euo. non in eui ſimulacro. de virgina li vtero adeſt ruenti ſeculo.

Conſtrue (Dum) id ē quando filius dei (natus ſemper in euo) id eſt ab eterno. q2 natus eſt ante ſecula ſm̄ eius diuinitatem (adeſt) id ē aſſiſtit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

(ruenti ſeculo).i.cadenti ⁊ perituro mundo (de virginali vtero) ſcꝫ virgi
nis marie. hoc eſt xp̄s natus eſt in mundū ex virgine (nō in ſimulacro eui)
id eſt euiternitatis. qꝛ non modo eterno ⁊ diuino ſiue immortalitatis. ſed
tp̄ali. humano. mortalitatis. et paſſibilitatis. ſicut clarius dt verſiculus ſe
quens. ¶ Simulacrū penultimā ꝑducit. et venit a verbo ſimulo as are.
ſicut lauacrū ⁊ aratrū cōtra prauā conſuetudinē multoꝝ. etiaꝫ penultimā
producūt. Et rō eſt. qꝛ ſyllaba naturaliter correpta ꝑduci bene poteſt ꝓp
ter mutā cum liquida ſequentē. ꝑducta vero corripi nequaꝗ̄ pt. Itē eui
pro euiternitate hic ponit̄ prout diſtinguit̄ ſolum ↄtra tempus

¶ **Et factus homo mortalis. quem hominē immortalis im-
mortalem condiderat. mortalem nunc eripiat**

¶ Aliqui libri habēt in ſcd̄a pſona eripias cōdideras ⁊c. faciliter aūt ada-
ptari pt ↄſtructio ꝑ diuerſitate pſonaꝝ. In tercia pſona exponit̄ ſic (Et fa
ctus) ſcꝫ filius dei (hō mortalis).i. mori potēs tp̄aliter (eripiat nūc homi
nē mortalē).i. de dānatione ppetua liberet (quē imortalis) ab eterno (ↄdi
derat) i. creauerat (immortalē).i. eternaliter victurū. Vn̄ ante inobedien
tiā Ade om̄is hō fuit imortalis.i. immortaliter creatus. ſed poſtꝗ̄ adā de
ligno vetito guſtauerat factus eſt oīs homo mortalis dupl'r. Primo quā
tum ad corpus. quā nullus effugere pt. Scd̄o quantū ad aīam. ⁊ iſtā mor
talitatē bene q̄libet euitare pt ꝑ opera bona cooperante gratia diuina. cu-
ius plenitudinē chriſtus iam natus ſecum adduxit

¶ **Natus ergo in tempore. ⁊ natus ante tempora. orto fidei
ſidere. mentis tenebras amoue.**

¶ Orōnē facit in ſcd̄a pſona. ⁊ ſic reſpectu verſuū p̄cedentiū apoſtrophat
ſi in tercia pſona habeant̄. al's cōformiter ꝑcedunt om̄es in ſecūda perſona
(ergo) tu fili dei (natus in tp̄e) ſcꝫ ſm̄ humanitatē (⁊ natus ante tp̄a) ſm̄
diuinitatem (amoue).i. remoue (tenebras).i. peccata ſiue incrudelitates
(mentis) id eſt animi (ſidere fidei) id eſt lumine claritatis (orto).i. appa
rente. ſcꝫ nobis ꝑ natum ſaluatorem

¶ **Gloria ſit ingenito. ingenitiꝗ̄ genito. ingeniti ⁊ geniti pa-
raclito ſpiritui Amen**

¶ Hic laudat autor ſanctā trinitateꝫ dicens (Gloria).i. laus (ſit ingeni-
to) id eſt deo patri (ꝗ̄) pro ⁊ (genito).i. filio (ingeniti).i. patris (et paracli
to ſpiritui ingeniti ⁊ geniti).i. patris ⁊ filij. qꝛ ſpūſſanctus ꝑcedit ad vtro
ꝗ̄. ⁊ ſic gloria ſit toti trinitati Amen.

**IEſus refulſit omniū pius redemptor gentiuꝫ. totum
genus fidelium. laudes celebret dragmatum.**

Expoſitio hymnorum

¶ Preſens hymnus ptinet ad celebritatē epiphanie dñi. in quo primo inuitant̄ fideles ad laudandū ieſum q̄ in terris apparuit. Deinde ꝯmemorat̄ur p ordinē tria miracula dicte celebritatis. ⁊ apud vltimū ſubdit̄ deprecatio. Finaliter laudat̄ ſancta trinitas. Dicit p̄mo ſic (Ieſus pius redemptor oīm gentiū). i. hoīm (refulſit). i. apparuit mō in terris. ⁊ hoc (totuꝫ genus). i. vniuerſa ꝯgregatio (fideliū) ſcꝫ xp̄i (celebret). i. celebriter ⁊ ſolenniter dicat (laudes dragmatū). i. canticoꝝ alternatim ſibi rn̄dentium

Dragma p g ſcriptū eſt q̄ſtio ſiue interrogatio. Jn̄ dragmaticus. vn̄ qd̄dā genus loquēdi dr̄ dragmaticuꝫ. ſ. qd̄ fit inter interrogantē ⁊ rn̄dentem

¶ Quem ſtella natum fulgida monſtrat micās in ethera. magoſqꝫ duxit preuia ipſius ad cunabula

¶ Quē) ſc ieſum (fulgida ſtella micans). i. ſplendens (in ethera). i. p aera (mōſtrat natū) ſc eſſe (qꝫ) p et (p̄uia). i. p̄cedens (duxit magos). i. tres reges (ad cunabula) ſcꝫ p̄ſepia (ipſius) ſcꝫ ieſu iam nati. Hic tangit̄ primuꝫ miraculū. ⁊ etiam in verſu ſequenti.

¶ Illi cadentes paruulū pannis adorant obſitum. verum fatentur vt deum. munus ferendo myſticum.

¶ Illi) ſcꝫ magi (cadētes). i. puoluti in terrā (adorant paruulū). i. paruū puerū. ſcꝫ ieſum (obſitū). i. circūdatū ⁊ circūpoſitū (pannis). i. veſtibus ⁊ faſcijs. ⁊ (fatent̄). i. recognoſcūt paruulū (vt verū deum ferendo). i. portando ſecū ⁊ offerēdo (myſticū munus). i. dona figurātia. ponit̄ ſingulare p plurali. ſcꝫ aurum ⁊ thus ⁊ mirrhā. Itē faſcia eſt ligatura qua puer inuoluitur. q: in modū faſciculi corpus ligat

Denis ter annoꝝ ciclis iam parte viuens temporis. lympham petit baptiſmatis. cunctis carens contagijs

¶ In hoc v̄ſu ⁊ ſequēti ponit̄ ſcd̄m miraculū p̄ſentis diei. ſ. baptiſmus dn̄i ſuſceptus a iohāne hoc die. Ieſus ḡ (viuēs iam ter denis ciclis). i. reuolutionib (annoꝝ) hoc eſt triginta (pte tp̄is) ſui (petit). i. cupit (lymphā baptiſmatis). i. aquā baptiſmi. tn̄ (carēs cūctis cōtagijs). i. peccatis. in quorū deletiōem vel abſolutōem h̄mōi baptiſmus ordinatur.

¶ Felix iohannes mergere illuꝫ tremiſcit flumine. poteſt qui ſuo ſanguine peccata coſmi tergere

¶ Felix). i. beat⁹ (iohānes). ſ. baptiſta (tremiſcit). i. tremere incipit (mergere). i. baptizare (illū) ſcꝫ ieſum (flumine). ſ. iordane (q̄ p̄t tergere). i. abſluere (pctā coſmi). i. mūdi (ſuo ſanguine) ſicut fecit tp̄e paſſionis ſue ⁊c̄.

¶ Nos chriſte ſubnixa prece omnes precamur protege. qui precipis rubeſcere aquas potenter hydrie.

¶ Hic ꝯmemorat̄ terciū miraculū. ſcꝫ de aqua ꝯuerſa in vinū. faciendo ꝑ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

idem obſecratiõem ad chriſtum. O (chriſte) nos (precamur) .i. oramus (ſubnixa prece) .i. humili ⁊ deuota (ꝓtege) .i. defende (nos omẽs. tu qui ꝑcipis) .i. mãdas in nuptijs (potẽter) q2 diuina virtute (aq̃s hydrie) id ẽ vrne lapidee (rubeſcere) .i. rubras fieri. ſcʒ in rubeũ vinũ conuerti.

¶ Laus trinitati debita. honor. poteſtas. gloria. perenniter ſit omnia per ſeculorum ſecula Amen

¶ De his q̃ dicta ſunt (debita laus) .i. ꝯgrua (honor. poteſtas. gl̃ia) id ẽ clarificatio ſeu glorificatio (ſit trinitati) reddendo ſingula ſingulis (ꝑenniter) .i. ꝑpetuo ⁊ deinceps (ꝑ oĩa ſecula ſeculoꝝ) .i. eternaliter
Seculũ ẽ ſpacium centũ annoꝝ qđ repetitũ in ſe ꝑpetuitatem deſignat. Sil'e eſt cum dr̄ tempora tempoꝝ. ⁊ in generatione ⁊ generatõem ⁊c̃.

D Eus creator omniũ poliqꝫ rector. veſtiens diem decoro lumine. noctem ſoporis gratia

¶ Materia huius hymni eſt depc̄atio ad deuʒ vt ꝑ diem ⁊ noctẽ ſimus ab illo adiuti ⁊ defenſi a noxijs. Tres v̄ſus ṗmi ſibi coherent ⁊ ita ꝯmode legenꝰ ſimul. Primus v̄ſus exordiũ ſumit a q̃litatibꝫ diei ⁊ noctis hoc mõ O (deus creator oĩm) rerũ (qꝫ) ꝓ et (rector poli) .i. celi (veſtiens) .i. exornans (diẽ) ſcʒ artificialẽ (decoro lumine) .i. claro ſole. ⁊ veſtiens (noctẽ) id ẽ tempus nocturnũ (gratia ſoporis) id eſt quiete dormitionis

¶ Artus ſolutos vt quies reddat laboris vſui. menteſqꝫ feſſas alleuet. luctuſqꝫ ſoluat anxios

¶ Hic ꝯñter ſubdit rõem quare deus ſic noctem veſtit (Ut) ſcʒ (quies) id eſt reqes nocturna (reddat) .i. reſtituat (vſui) .i. exercitio (laboris artꝰ ſolutos) .i. mẽbra diſſoluta ⁊ eneruata ꝑ motus diurnos (qꝫ) pro et (alleuet) .i. recreet (mẽtes feſſas) .i. animos fatigatos ꝑ diẽ (qꝫ) ꝓ ⁊ (ſoluat) id ẽ tollat (anxios luctus) .i. anguſtas triſticias mẽtis. q̃ſi diceret. Ad hoc veſtit deus noctẽ gratia ſoporis vt aĩalia feſſa ꝑ labores diurnos intrinſece ⁊ extrinſece ꝑ requiẽ nocturnã reficerenꝰ. anguſtie quoqꝫ in die occurrentes per eandẽ requiem deponerenꝰ ac obliuiſcerentur

¶ Grates peracto iaʒ die ⁊ noctis exortu preces. votis reos vt adiuues hymnũ canentes ſoluimus

¶ Hic ꝑficitur ſentẽtia verſuũ p̄cedentiũ. ⁊ fit gratiaꝝ exhibitio cũ oɼoe in hunc modũ O deus creator oĩm ⁊c̃. nos (canẽtes hymnũ) hoc canticũ laudis (ſoluimus) .i. reddimꝰ tibi (votis) .i. deſiderijs totis (grates) id ẽ gr̃as (die ꝑacto) .i. ad finẽ ꝑducto (iã) .i. nũc. hoc eſt q2 feliciter diẽ p̄ſentẽ trãſiuimus (et) sᵉ ſoluimꝰ (p̄ces votis) .ſ. oĩbꝫ. in (exortu) .i. ṗncipio aduẽtus (noctis vt adiuues) nos (reos) .i. criminoſos hoĩes Et ſenſus ẽ vt ita cuſtodias nos nocte futura ſicut feciſti in die p̄terita de q̊ gr̃as dicimꝰ tibi

¶ Te cordis ima concinant. te vox canora concrepet. te dili-
gat caſtus amor. te mens adoret ſobria

¶ Et ergo (ima) .i. intima (cordis) .i. mētis (cōcinant) .i. laudēt (te) .ſ. deū. ⁊ (canora vox) .i. dulciter canens (ↄcrepet te) .i. ↄcrepando laudet. et (amor caſtus) .i. pudicus (diligat te. ⁊ ſobria mens) .i. ſobrie viuēs (adoret te) q̄ſi diceret. ita adiuues o deus nos reos. ⁊ q̄lificatos ſerues omi tpe vt ex totis virib⁹ te laudare ⁊ honorare poſſimus. Et eſt modus excellentis laudis deo exhibende ordinatus in finem qui ſequitur

¶ Ut cum profunda clauſerit diem caligo noctium. fides te-
nebras neſciat. ⁊ nox fidei luceat.

¶ Ut cū) .i. qñ (ꝓfunda caligo) id eſt denſa obſcuritas (noctiū clauſerit) id eſt finierit (diē) noſtrū extremū (fides) noſtra (neſciat tenebras) .i. hereſes ſeu peccata q̇bus obſcuret͛ (⁊ nox fidei luceat) ita ꝙ noctis tp̄e virtus fidei in nobis ſemꝑ eluceat

¶ Dormire mentem ne ſinas. dormire culpa nouerit. caſtos
fides refrigeret. ſomni vaporem temperet

¶ Et ob id o deus (ne ſinas) .i. nō ꝑmittas (mentē) .i. cor noſtrū (dormire) id eſt ſopori intendere ꝙ tuū ſeruitiū ꝑ hoc deficiat ⁊ negligat͛. ſed (culpa) .i. peccādi ꝓnitas ſeu inclinatio (nouerit dormire) .i. q̇ſcere ſeu ceſſare (fides refrigeret) .i. frigidos faciat (caſtos) ſcꝫ nos pudicos. ſic ꝙ extinguat in nobis calores paſſionū noxiaꝝ (⁊ temperet) .i. mitiget (vaporem) id eſt dulcedinem ⁊ delectationem (ſomni) ne ſcꝫ indiſpoſiti fiamus ad te laudandū omni tempore.

¶ Exuta ſenſu lubrico te cordis alta ſomnient. ne hoſtis inui-
di dolo. pauor quietos ſuſcitet.

¶ Hic declarat͛ latius ꝟſus p̄cedens ſic (alta) .i. eleuatiōes cogitādi (cordis) ſcꝫ nr̄i (exuta) .i. denudata. a (lubrico ſenſu) .i. immūdo ↄceptu (ſomnient te) .i. habeāt te ꝓ materia ſomniādi (ne pauor) .i. metus vel fragilitas (ſuſcitet) .i. expgefaciat (q̇etos) nos in aīo (dolo) .i. ꝑ dolū (inuidi hoſtis) .i. dyaboli. qui inuidet ſemꝑ paci. ⁊ tranquillitati animi noſtri. ⁊ laborat ſuggeſtionib⁹ ſuis nos inſtigare ad prauos actus

¶ Chriſtum rogemus ⁊ patrem. chriſti patriſqꝫ ſpiritū. vnū
potens per omnia. foue precantes trinitas

¶ Iſta eſt oratio ad ſanctā trinitatē. sᶜ nos (rogemus xp̄m) .i. filiū dei (et patrē) in diuinis (⁊ ſpm̄ chriſti patriſqꝫ) ſcꝫ hoc mō. o tota (trinitas) sᶜ exiſtens (vnū) id eſt vna eſſentia (potens ꝑ om̄ia) id eſt in celo et in terra ⁊c. (foue) id eſt nutri. ⁊ ſuſcipe (p̄cantes) id eſt rogantes Amen.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Iam ter quaternis trahitur horis dies ad veſperum occaſum prenuncians noctis redire tempora.

Tpe q̄drageſimali iſte hymnꝰ caniẗ. ꝛ ē eius intētio hortari ꝛ īcitare ad ſobrietatē ꝛ caſtitatē. vt nō polluamꝰ aīas noſtras ex crapula cibi et potus Et introduciẗ materia de q̄litate tpis. videlicȝ ab horis q̄bꝫ dies currit ad finē ꝛc̄. ꝛ inde deſcendiẗ ad intentōem p̄dictā. exponiẗ ſic (Dies trahiẗ). i. duciẗ (ad veſpeꝝ). i. ad finē ſuū (iam) ſcȝ circa feſtū beati Gregorij pape (ter q̄ternis horis) id ē duodecim. q̄bꝫ horis effluxis (ſol) ille planeta ē (p̄nuncians occaſum) ſuū. ꝛ (tpa noctis redire). i. ꝙ redeant

¶ Nos ergo ſigno domini tutemus caſta pectora. ne ſerpens ille callidus intrandi tentet aditum.

¶ Hic poſt deſignatōem tpis mō currētis incipit autor deſcēdere ad intentōem ſuā dicens (ergo nos tutemus) id eſt tuta ꝛ ſecura faciamꝰ (caſta pectora). i. munda corda (ſigno dn̄i) ſcȝ crucis ſancte (ne), ꝓ vt nō (ille callidus ſerpens). i. aſtutus dyabolus (tentet) id ē querat vel inueſtiget (aditū). i. aggreſſum (intrandi) in dicta noſtra pectora caſta. quia dyabolus circuit tanq̄ȝ leo rugiens querens quem deuoret.

¶ Sed armis pudicicie mens fulta vigil libere ſobrietate comite hoſtem repellat improbum.

Q̄ȝ dependet hic ꝟſus ad p̄cedentē (Sȝ vigil mens). i. cor vigilans. (fulta). i. ornata vel adiuta (armis pudicicie). i. caſtitatꝭ (repellat). i. expellat vel amoueat (libere). i. impune ꝛ ſine timore (improbū hoſtē). i. maliciosum dyabolū (ſobrietate comite) id eſt comitante

¶ Sed nec ciborum crapula tandem diſtendat corpora. ne vi per ſomnum animam ludificatam polluat.

(Sȝ nec crapula). i. ſuꝑfluitas (ciboꝝ) diſtēdat) inertia faciat ꝛ pigra (corpora) nr̄a (tandē). i. finaliter (ne), ꝓ vt nō. improbꝫ hoſtis dyabolus (polluat). i. maculet vel ꝯtaminet ꝑ mali ſuggeſtionē (vi). i. p̄tāte (aīaȝ) noſtrā (ludificatā). i. deceptā (ꝑ ſomnū) Et bū. qꝛ vēter mero eſtuās de facili ſpumeſcit in libidinē Et grauitas ſomni q̄ poſt crapulā venit. facit vt incautiores ſimus ꝛ imbecilliores ad reſiſtendū inſidijs dyaboli

¶ Gloria tibi trinitas. equalis vna deitas ſit ante cuncta ſecula et nunc et in ꝑpetuum. Amen.

Laudaẗ trinitas vt moris eſt poſt oēs hymnos O (trinitas) in ꝑſonis exn̄s (vna equalis deitas) in eſſentia (gloria). i. laus clara (ſit tibi an̄ cuncta ſecula). i. tpa (ꝛ nunc) in p̄nti (ꝛ in ꝑpetuū) id eſt ſꝑ in futuro

Summi largitor premij ſpes qui es vnica mũdi. preces intende ſeruorum ad te deuote clamantium.

Hic hymnus ſeruit ꝑ tꝑe q̃drageſimali In quo autor rogat deũ vt dignet̃ ſuos deuotos famulos exaudire ꝯſcientias noſtras mũdare. ieiunĩũ quoq̃ noſtꝝ acceptare. vt eo mediante digne capiam⁹ paſcalia ſacramẽta Dicit ꝑmo ſic. o (largitor). i. dator (ſummi ꝑmij). i. eterne beatitudinis (q̇ es vnica ſpes mũdi). i. in quẽ ſolũ mund⁹ debet ſperare. ipe em̃ ẽ ſolus dñs a quo om̃e bonũ deſcẽdit. ⁊ alij ſancti ꝑ nobis intercedere pñt apud dñm. vt obtinere poſſum⁹ rogata noſtra ſ; largiri nobis ꝑncipaliter nõ pñt Etiã ſua incarnatõne ⁊ paſſione necnõ morte precipue redempti ſumus. ⁊ nõ paſſionib⁹ alioꝝ ſanctoꝝ. quare merito dr̃ vnica ſpes mundi (intende) id eſt attende ⁊ ſuſcipe (preces ſeruoꝝ) tuoꝝ. noſtras videlicet (clamantiũ deuote) id eſt humiliter (ad te) id eſt ad tuã miſericordiam.

¶ Noſtra te conſcientia graue ſe offendiſſe monſtrat. quam emunda ſupplicamus ab omnibus piaculis

¶ Hic more patient; ⁊ infirmi detegit ꝑmo vuln⁹. i. defectũ ſuũ. ⁊ exin de opem medicãtis iplorat hoc mõ ſc; (Noſtra ꝯſcientia). i. rõ diſcretiua (monſtrat). i. indicat ⁊ fatet̃ (ſe offendiſſe) i. ad iracundiã ꝑuocaſſe ⁊ cõmouiſſe (te graue). i. grauiter (quã) ꝯſcientiã. nos (ſupplicam⁹) o chriſte (emũda). i. purga (ab oĩb⁹ piaculis) id eſt mendis ⁊ maculis peccatoꝝ.

¶ Si rennuis quis tribuet. indulge quia potens es. ſi corde rogamus mundo certe debes ex promiſſo

¶ Diſputat bono modo cũ dño. q̃r (ſi rennuis). i. negas vel recuſas preces noſtras exaudire ⁊ ꝯſcientiã noſtrã purgare a criminib⁹ (q̇s tribuet) quaſi diceret nullus. q̃r tu ſolus peccata dimittis. ergo (indulge). i. peccata dimitte. adhibe medelã ⁊ ꝯdeſcende nobis ad ſubueniendũ. q̃r tu (potens es). i. tu ſolus ex oĩpotentia tua habes Tibi em̃ ꝓpriũ eſt miſerere ⁊ ꝑcere. quare qđ maius eſt (ſi nos rogam⁹ mũdo corde). i. puro ꝯtrito ⁊ ꝯfeſſo corde. tu (debes). i. teneris (certe). i. veraciter (ex ꝓmiſſo) id eſt ex ꝓmiſſione Dixiſti em̃ ad petrũ. q̄ dimitteret peccata nõ ſolũ ſepties. ſed ſeptuagieſſepties Et alibi dr̃ In quacũq; hora ingemuerit peccator. iniquitatem eius non recordabor. Et ſic. quia promiſiſti o deus quaſi ex debito obligaris.

¶ Ergo accepta hoc noſtrum qui ſacraſti ieiunium. quo miſtice paſcalia capiamus ſacramenta

¶ Cõcludit cũ orõne (Ergo) q̃r tu potens es ⁊ teneris pio mõ ex promiſſo. tu (q̇ ſacraſti ieiuniũ) ꝑſonaliter ieiunando (accepta). i. ſuſcipe vel gratũ habe (hoc noſtꝝ) ieiuniũ qđ facim⁹ (q̇) mediante. vt (capiamus)

id eſt accipiamus (paſchalia ſacramẽta) ſcꝫ ꝯmunicationẽ corporis ⁊ ſanguinis tui (myſtice) .i. ſacramẽtaliter ⁊ digne cum effectu.

¶ Summa nobis hoc cõferat in deitate trinitas. in qua glo riatur vnus per ſecula deus Amen.

¶ (Summa trinitas) ꝑſonaꝝ (in deitate ꝯferat nobis) .i. tribuat vel cõferre digneť (hoc) qđ ſtatim rogatũ eſt (in qua) s[c] trinitate (vn⁹ deus) ꝑ eſſentiã (gloriať) .i. letatur ⁊ regnat (ꝑ ſecula) id ẽ eternaliter Amẽ.

IEſu quadragenarie dicator abſtinentie. qui ob ſalutem mentium hoc ſanxeras ieiunium

De recõmendatione ieiunij eſt hymnus iſte. Dirigiť oratio ad ieſum filiũ dei tanq̃ ad cãm efficientẽ ieiunij ⁊ inſtituentẽ ꝓmitus ad finẽ vt in lr̃a. Primi tres verſus ꝯdependẽt. vt patebit. Ita ğ exponať ꝓm⁹ verſus O (ieſu dicator) .i. ſanctificator ⁊ ꝯfirmator (quadragenarie abſtinentie) .i. q̃dragesimalis ieiunij. Quadragenarius quinq̃genarius ⁊c̃. totum numeꝝ collectiue dicũt. ſꝫ q̃dragesim⁹ q̇nquagesim⁹ ⁊c̃. dicũt dũtaxat vltimũ ex numero (q̇ ſanxeras) .i. inſtitueras ⁊ ſanctificaueras dũ adhuc in terris ꝯuerſabaris q̃draginta dies ꝯtinuo ieiunãs nobis in exemplũ (hoc ieiuniũ) qđ ſeruandum ſingulis annis eccleſia de poſt ordinauit (ob ſalutem) .i. ꝓpter redemptionem ⁊ vtilitatem (mentium) animaꝝ noſtrarum. prout ſequitur.

¶ Quo paradyſo redderes ſeruata parſimonia quos inde caſtimergie huc illecebra depulit

(Quo) .i. vt tu (redderes) .i. reſtitueres (ꝑadiſo) celeſti. ⁊ hoc dico (ꝑſimonia ſeruata) .i. abſtinẽtia volũtaria cibi ⁊ pot⁹ cuſtodita ⁊ obſeruata. s[c] illos hoĩes (quos illecebra) .i. peccatũ vel actio illicita (caſtrimergie) vel poti⁹ caſtimergie .i. caſtitatẽ mergentis. hoc eſt guloſitatis ⁊ inordinate ſumptionis cibi ⁊ pot⁹. vñ cadim⁹ in incõtinentiã. cũ a ꝯtrario et ſine cerere ⁊ bacho frigeat venus (depulit) .i. expulit (inde) .i. a paradiſo (huc) .i. in hunc mundũ vallem lachrymaꝝ ⁊ miſerie.

¶ Adeſto nunc eccleſie. adeſto penitentie. qua pro ſuis exceſſibus orat profuſis fletibus.

Hic ꝑficiť ſentẽtia ꝓoꝝ verſuũ ſic. O ieſu (Adeſto nũc eccleſie) .ſ. tue militanti ꝯtra hoſtes ſuos (adeſto penitẽtie) vt te adiuuãte ꝑficiať (qua) penitentia (orat) s[c] eccleſia (pro ſuis exceſſib⁹) .i. peccatis. ⁊ hoc dico (fletibus) id eſt lachrymis (profuſis) id eſt effuſis.

¶ Tu retroacta crimina tua remitte gratia. et a futuris adhibe cuſtodiam mitiſſime.

Alia peticio in hunc modũ O ieſu (tu remitte) .i. dimitte ⁊ indulge (crimina) noſtra (retroacta) .i. ꝓus facta (tua gratia) .i. ꝑ tuam benignitatem

ꝯo (mitiſſime) ieſu (adhibe cuſtodiam) id eſt concede nobis gratiam ca-
uendi (a futuris) ſc criminibus. ⁊ ne recidiuemus in prius cōmiſſa. con-
feſſa. ⁊ iam remiſſa. in finem ſequentem

¶ Ut expiati annuis ieiuniorum victimis. tendamus ad paſ-
calia digne colenda gaudia.

Conſtrue (Ut) nos (expiati) id eſt mundati a peccatis noſtris (annuis
victimis) id eſt ſacrificijs ſingulis annis fieri ſolitis in ꝯmemorationem
actionis xp̄i (ieiuniorū. tendamꝰ) .i. procedamus ⁊ perueniamus meliꝰ
diſpoſiti (ad gaudia paſcalia) id eſt paſcales ſolennitates (colenda) id eſt
agenda ⁊ exercenda (digne) .i. debite ⁊ laudabiliter ⁊ decenter. Illa ē etiā
vna cauſa inſtitutionis ieiunij inter alias cōplures. vt ꝑ ipſum fiamꝰ ma-
gis idonei ad celebrandū paſca. ⁊ ad capiendum paſcalia ſacramenta ſi-
cut tetigit hymnus precedens in quarto verſu.

N Unc tempus acceptabile fulget datum diuinitus.
Ut ſanet orbem languidum medela parſimonie

Hymnus iſte quadrageſimalis eſt. in quo autor glorioſum hoc tempꝰ
ieiunij plurimū recommēdat. quatenus ꝓderit cordibus ſaucijs. rogās
finaliter vt hoc mediante ieiunio poſſit feliciter appetere perenne paſca.
Exorditur ergo primo ſic (acceptabile tempus) .i. idoneū acceptū ⁊ de-
lectabile (datū) .i. ꝯceſſum ordinatum ⁊ inſtitutum (diuinitus) id ē a deo
(fulget) .i. ſplēdet apparet vel occurrit (nunc) ad hoc ſcꝫ (vt medela) .i. me-
dicina (parſimonie) .i. ieiunij (ſanet) .i. ſanum reddat (languidum orbē)
id eſt infirmū genus humanū. quo ad corpus ſcꝫ. quia natura hoc tēpore
ſe purgare ſolet adiuta virtute naturali ſolis aſcendentis. ⁊ quo ad aīam.
vt dicet verſus ſequens.

¶ Chriſte decoro lumine dies ſalutis emicat. duꝫ corda cul-
pis ſaucia reformet abſtinentia.

¶ Conſtrue. O (chriſte dies ſalutis) ſcꝫ vt redeamus ad te (emicat) id
eſt ſplendet (decoro lumine) .i. pulcra claritate (dum) ꝓ quando (abſtinē-
tia) cibi ⁊ potus (reformet) .i. reparet vel iterū ſanet (corda ſaucia) .i. vul-
nerata (culpis) .i. peccatis. Abſtinentia em̄ hominem qualificatum facit
ad recogitandū ſe ⁊ redeundum ad cor. Ex qua re ſequi ſolet ꝯtritio ⁊ cō-
feſſio ⁊ ſuſcipi ac perfici ꝯdigna penitentia. que ſunt medicina ⁊ ſalus ſau-
cie ⁊ peccatricis anime quare orat vt ſequitur.

¶ Hanc mente nos et corpore deus tenere perfice. vt appe-
tamus proſpero perenne paſca tranſitu:

O (deus ꝑfice) .i. fac (nos tenere) .i. ſeruare (hanc) abſtinentiā (mēte) .i.
in aīa (⁊ corꝑe) in illū finē videlicet (vt appetamꝰ) .i. deſideremus (ꝑenne
paſca) .i. xp̄m ieſuꝫ poſt hāc vitā (ꝓſpero trāſitu) .i. felici curſu in hac vita

O Nazarene dux bethleem. verbum patris. quem partus alui virginalis protulit. adeſto caſtis chriſte parcimonijs. feſtumq; noſtrum rex ſerenus aſpice ieiuniorum dum litamus victimam

¶ Iſte hymnus pulcerrimus eſt pro quadrageſima diuini myſterij pariter et humilitatis ſtudij locupletiſſimus habens complures verſus p̄ter hos tres. ſed illi cōmuniter non cantantur. Quibus omiſſis in horum trium verſuū primo ideo autor inuocat xp̄m vt ſanctificet noſtrum ieiuniū In ſecundo recōmendat ipſum ieiuniū. In tercio laudatur trinitas. Primus verſus hoc dicit. O (chriſte) ieſu (nazarene) id ē de nazareth. q2 ibi nutritus erat ieſus (dux bethleem) vbi erat natus. Iuxta illud Bethleē non es minima etc. ex te tm̄ exiet dux etc. (verbum) id ē filius (patris) in diuinis (quem) s[c] xp̄m (partus). i. generatio (virginalis alui). i. vteri virginis marie (protulit). i. p̄duxit in mundū (adeſto caſtis parcimonijs) id eſt foueas et auxilio ſis abſtinentijs caſtitatem inducentibus. vt debite impleant a tuis fidelib9 (q;) pro et. tu extns (ſerenus rex) id eſt clarus vel inclitus rex (aſpice noſtrum feſtum). i. gratā habe noſtrā feſtiuitate et ſolennizationem (dum) pro qn̄ (nos litamus) id eſt ſacrificamus vel offerimus. (victimam) id eſt ſacrificium (ieiuniorum) quibus ieiunamus in tui ieiunij memoriam et honorem.

¶ Nil hoc profecto purius myſterio. quo fibra cordis expiat liuidi. intemperata quo domentur viſcera. aruinā putrem ne reſudans crapula obſtrangulate mentis ingeniū premat

¶ Profecto) id eſt certe (nil) id ē nihil eſt (purius). i. clarius melius vel mundius (hoc myſterio) ſcʒ ieiunio. quod myſticā virtutē et operationē in ſe habet vt ſeq̄tur (quo) myſterio (fibra). i. vena et meatus (liuidi cordis). i. inuidi (expiatur). i. expurgatur. ita q̄ p virtutem ieiunij om̄is inuidia a corde repellat̄. et hoc p̄mo (quo) inſuper myſterio ieiunij (intemperata viſcera). i. male diſpoſita interiora ad ſanitatem et ſeruitiū deo exhibendum (domentur). i. corrigant̄ (ne) pro vt non (crapula). i. guloſitas (reſudans). i. ſtillans. et iterū p ſudorem emittens (putrem aruinā). i. putridaʒ et innaturalem pinguedinem (premat). i. deſtruat vel ſuffocet (ingenium) id eſt intellectū (obſtrangulate mentis). i. ſuffocati cordis ſiue aīe p nimiā crapulā. Intellectus eīn noſter dependet a ſenſu. et ſenſus ab organis corporeis. q̄bus impeditis et grauatis p crapulam ſeq̄tur etiā impedimentuʒ in virtute intellectiua. et hoc ſcd̄o. Et ſic ex hoc textu colligi poſſunt duo effectus ieiunij. ſcʒ inuidie a corde expulſio. et organoꝝ corporeoruʒ melior diſpoſitio. vt exinde intellectus liberius ſuas habeat operationes

¶ Sit trinitati in vnitate gloria. vnitati in trinitate gratia.

poteſtas.honor.iubilatio noſtra benigne cum beniuolentia ieiuniorum acceptanti munera Amen

¶ Gloria).i.laus (ſit trinitati)perſonarum (in vnitate)eſſentie(⁊ gr̃a).i.fauor ⁊ dilectio(ſit vnitati)ſcȝ eẽntie(in trinitate)ſcȝ pſonarum (ſilr poteſtas honor atq̧ iubilatio).i.leticia sᶜ ſit vnitati ⁊ trinitati(acceptāti benigne) id eſt recipiēti ꝓ grato(cum beniuolentia)id eſt pietate ⁊ bono animo ſue voluntate(munera)id eſt dona (ieiuniorum)noſtrorum.hoc eſt Gloria ſit trinitati ⁊ vnitati ⁊c̃.de hoc ꝙ benigne recipiat noſtra ieiunia tanq̄ȝ ſibi grata ⁊ accepta.quod vt fiat etiam orauit verſus primus

O Cultor dei memento te fontis et lauacri rorē ſubiſſe ſanctum te criſmate innouatum

¶ Autor pñtis hymni dr fuiſſe Prudētius.⁊ ſolet cantari ab eccleſia quadrageſimali tp̱e.in quo hymno idē Prudētius alloq̇tur quēlibet christifidelem.vt ſit memor beneficiorum dei.cū conſilio vt iturus ad quietē nocturnam ſignet ſe ſigno ſancte crucis. Cuius roem ſubdit.⁊ deinde exclamationē facit cōtra regniciem ſomniorum.atq̧ verſutiarum dyaboli. apoſtrophando ad eundē.ſicut videbimus in ꝓceſſu. Dicit ſic. O(cultor dei).i.o xp̄ifidelis colēs deū(memēto).i.recordare(te ſubiſſe)id eſt intraſſe(ſanctuȝ rorē fontis ⁊ lauacri).i.te mundatū eſſe ſp̄ūali lotione in ſacro baptiſmate ac ꝑ hoc mundatū ab originali peccato. Et o cultor dei memēto(te innouatū).i.regeneratū(criſmate)id eſt oleo ſancto. ac ꝑ hoc ꝓtectū ⁊ armatum cōtra impugnationes dyaboli. Ecce duo magna beneficia collata homini xp̄iano a deo. Primū ꝙ baptizatus ſit ꝯtra peccatū originale Secūdum ꝙ ſit criſmate vnctus contra impugnationes dyaboli

¶ Fac cum vocante ſomno. caſtum petis cubile. frontem locumq̧ cordis.crucis figura ſignet.

¶ Hic aliud conſiliū ſubiūgit circa q̇etem nocturnā O cultor dei(fac cū) pro qñ(petis).i.accedis(caſtū cubile).i.mundū ⁊ tuū locū nocturne quietis(ſomno vocante)id eſt ſopore id exigente ⁊ incitante ꝙ(figura)id eſt ſignū(crucis)sᶜ ſancte(ſignet frontē locūq̧ cordis).i.pectus tuum ꝓpter myſteriū paſſionis dominice.quod ꝑ ſignū crucis rep̄ſentatur.

¶ Crux pellit omne crimen.fugiunt crucem tenebre.tali dicata ſigno mens fluctuare neſcit

¶ Hic oſtēdit q̇d figura crucis circa hoīem faciat dicēs(Crux)id ē ſignū crucis vel paſſio domini(pellit)id eſt remouet vel fugat(omne crimē) id eſt peccatū ſeu malū(⁊ tenebre).i.pericula tenebrarum ſiue miſerie nocturne(fugiunt crucem)nox em̄ eſt amica p̄donibus.i.dyabolis nocturno tēpore hominē inuadentibus. ⁊ contra illos facit ſignū crucis non ſolū quantum ad corpus,ſed etiā quantū ad animaȝ,qꝛ(mens)id eſt anima (dica

ta)id eſt ſignata vel cōfirmata(tali ſigno)ſcꝫ ſancte crucis (neſcit fluctua
re).i.dubitare de fide.ꝛ errare a ꝯſcientia intentōnis virtuoſe ꝓpter pigri
cīē ꝛ portēta ſiue apparitōes vanas ſomnioꝝ ꝯtra q̄ exclamat ꝟſus ſequēs
vel ꝓpter ſuggeſtōes dyaboli.de q̄bus ſunt verſus alij deinde ſequentes.

¶ Procul o procul vagantuꝫ portenta ſomnioꝝ procul eſto pernicaci preſtigiator aſtu

¶ Exclamat contra ſomnia ꝛ contra inuentorē ſiue preſentatoreꝫ ſomnio
rum(Portenta)id eſt ſigna (ſomniorum vagantum)id eſt apparitionum
vagarum in ſomnis.ſint(procul).i.longe vel remote(o ꝓcul)reſumit cau
ſa maioris vehementie. ꝛ o tu(preſtigiator).i. deceptor ꝛ illuſor ſenſuum
humanoꝝ.ſcꝫ dyabole(ꝑnicaci aſtu).i.ꝑſeueranti violenta ꝛ importuna ſi
ue ꝓterua ac improba calliditate decipiendi(eſto).i.ſis(procul) id eſt lon
ge.Item preſtigium eſt ſpēs magice artis.qua ludificantur ꝛ decipiūtur
oculi hominū.vt ſcꝫ appareat id quod non eſt

¶ O tortuoſe ſerpens qui mille per meandros fraudeſq̄ flexuoſas agitas quieta corda

¶ Apoſtrophat ad eundem preſtigiatorem dyaboluꝫ.obteſtans vt rece
dat a nobis. Et legantur duo verſus ſimul(O tortuoſe ſerpens).i.mali
cioſe demon(qui agitas).i.turbas ꝛ cōmoues (quieta corda) id eſt pacifi
cas mentes(per mille meandros)id eſt varios modos decipiendi.
Meander eſt ꝓprie flexuoſitas cuiuſlibet amnis. Et ponit̄ hic metapho
rice pro obliq̄s ꝛ indirectis circuitionibꝰ dyaboli ad decipienduꝫ(q̄ꝫ) ꝑ et
(flexuoſas fraudes).i.inuolutas ꝛ intricatas deceptiōes tuas. Flexuo
ſum dr̄ quod plures flexuras.id ē curuaturas ꝛ inuolutōes habet. vt ſer
pens cum ſe inuoluit.hic aūt metaphorice ponit̄. qui eīm defraudare inten
dit recta via non ꝓcedit.ſed oblique ꝛ flexuoſe.

¶ Diſcede.chriſtus hic eſt.hic chriſtus eſt liqueſce. ſignum quod ipſe noſti damnat tuam cateruam

¶ O tortuoſe ſerpens (diſcede).i.fuge ꝛ recede.q̄ꝛ(xp̄us eſt hic).i.adeſt
nobis.ꝛ(liqueſce).i.euaneſce.metaphora eſt.ſicut cera dr̄ liqueſcere a calo
re ſolis.q̄ꝛ(xp̄s eſt hic)ſcꝫ ad defenſionē noſtrā. Reſumit̄ illa clauſula xp̄s
eſt hic ꝛc.ad exp̄mendū vehementiā indignationis cōtra dyaboluꝫ. et ad
incutiendū illi maiorē terrorē.imo(ſignū)ſcꝫ crucis(qd̄ tuipſe noſti).i. no
uiſti(damnat).i.deſtruit(tuam cateruā)id eſt tuam ſocietatem.

¶ Corpus licet fatiſcens iaceat recliue paululum. chriſtum tamen ſub ipſo meditabitur ſopore

Rn̄det ad id qd̄ dyabolus obijcere poſſꝫ de torpore ꝛ imbecillitate corpis
dormiētis.ne ſibi in illa re ꝯfidere debeat.dyabolus credēs ſe ꝑ illa liberiꝰ
inuadere poſſe hoīeꝫ q̄ſcentē.q̄ꝛ(licet).i.q̄uis(corpꝰ fatiſcēs).i.fatigatū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ex laboribus diurnis (iaceat paululum). i. modicum (recliue) id ē baſſim
ad requiē capiendā (tamē) nihilominus (meditabitur chriſtum). i. cogita
bit de chriſto (ſub ipſo ſopore). i. tpe ſomni ꝛ dormitionis ſue. iuxta illud
Media nocte ſurgebam ad confitendū tibi. Iſtud etiam ſic poteſt intelli
gi. Quāuis nunc fragiliter declinet homo a mandatis dei. ſtatim tamen
diuina gratia cooperante in cognitōem dei et emendationez vite debet re
ſipiſcere et reuerti.

¶ Gloria eterno patri. ꝛ chriſto vero regi. paraclitoq; ſancto
et nunc ꝛ in perpetuum Amen

¶ Dicitur ſancte trinitati laus. Expoſitio ſatis clara eſt.

Magno ſalutis gaudio letetur omne ſeculum. ieſus re
demptor omniū ſanauit orbem languidum.

¶ Ad dominicā palmarum pertinet preſens hymnus. In quo autor pro pri-
mo hortatur omne ſeculum ad gaudium ſuper ſui redemptione. Deinde
narrat hyſtoriam ingreſſus dominici hac die in ciuitatem hieruſalem lon-
gius repetendo ab aduentu ſuo in bethaniam. ꝛ ibidem de reſurrectiōe la-
zari. ac rigatōe pedū dn̄i tractat que per mariaz magdalenā facta ē. Tan-
dem exclamat de excellēti humilitate dn̄i. q2 in aſina venire voluit ꝛc.

¶ Conſtrue (Omne ſeculuz). i. quilibet xpifidelis de hoc ſeculo (letetur)
id eſt gratuletur (magno gaudio ſalutis). i. multiplici leticia ob ſalutem ſuaz
vt ſit regimen finale. Nō ſeqtur. q2 (ieſus redēptor omniū) hominū (ſana-
uit). i. ſaluauit vel redemit (languidū orbem). i. infirmū mundū ex preuari
catione Ade. Et iſtud fecit dn̄s ppria morte ſua volūtarie aſſumpta pro no
bis. Cuius paſſionis tp̄s mō appropinquat. ꝛ initiū habebat. vt ſeqtur.

¶ Sex ante paſche ferias aduenit in bethaniaz. vbi pie poſt
triduum reſuſcitauit lazarum

¶ Conſtrue. s^e ieſus (aduenit in bethaniam ante ſex ferias) id ē dies (pa-
ſche). i. illius ſolennitatis iudeorum (vbi). i. in qua bethania idem ieſus (reſu
ſcitauit). i. a morte reuocauit ad vitam (pie). i. ex pietate ſua (lazaruz) fra-
trem marthe ꝛ marie magdalene ſororum ꝛ hoſpitarum (poſt triduū) id ē poſt
tres dies quibus lazarus mortuus fuerat ꝛ ſepultus. ꝛ ita in aduentu ſuo
dominus quadriduanū fetentē in ſepulcro inuenit ꝛ reſuſcitauit. Hyſto-
ria poteſt videri in euangelio. Joh. xi.

¶ Nardi maria piſtici ſumpſit libraz mox optimi. vnxit bea
tos domini pedes rigando lachrymis

¶ Maria) magdalena (ſumpſit mox). i. cfeſtim (librā). i. pōdus vel mēſu
rā quandā (optimi piſtici nardi). i fidelis vel puri ꝛ nō ſophiſticati aroma
tis ſiue vnguēti. Piſtin em̄ grece dr fidele latine. ꝛ eſt vnguentum factum
de intrinſeco nardi. i. de ſucco talis arboris Et (vnxit) id ē liniuit (beatos

pedes dñi)cū dicto vngēto(rigādo).i.humectādo ꝛ lauādo eoſdē pedes (lachꝛimis)ſcȝ ſuis Rōne cuiꝰ obſequij beata maria magdalena multū placuit dño.ita vt dimitteret ei dñs pctā multa.qꝛ ipſuȝ valde dilexerat ſicut patȝ Luce.vij.ꝛ pmo meruit videre dñm poſtq̄ȝ reſurrexit

¶ Poſt hec iugalis aſine ieſus ſupernus arbiter pullo ſedebat.inclitam pergebat iheroſolimam

Jam venit autoꝛ ad factū huius diei.in q̄ apparuit magna humilitas xpi.de q̄ exclamat ꝟſus ſequēs Et dr (Poſt hec).i.poſt p̄dicta(ieſus ſupnus arbiter).i.celeſtis iudex ſiue mediatoꝛ inter deū ꝛ peccatorē(ſedebat pullo).i.ſup iumentū(iugalis aſine)ſcȝ q̄ ad iugū ire ſolet Jugū dr illud lignū qđ collis boū iponit ad arādū.ꝛ(pgebat).i.tēdebat(iclitā iheroſolimā).i.p̄clarā ciuitatē iheruſalē in q̄ dñs paſſionē ſuā ſubiturꝰ erat

¶ O q̄ȝ ſtupenda pietas.mira dei clementia.ſeſſoꝛ aſelli fieri dignatus auctoꝛ ſeculi

(O q̄ȝ).i.q̄ȝtū(ſtupēda).i.admirāda ē(pietas).i.benignitas dei.o q̄ȝ (mira clemētia dei).i.mirabil' bonitas.qꝛ(auctoꝛ ſeculi).i.creatoꝛ mūdi (dignatꝰ ē).i.voluit(fieri ſeſſoꝛ aſelli).i.eq̄tatoꝛ pulli aſine.q̄ potuiſſet ſibi habuiſſe p̄cioſiſſimū equū totius mūdi ſi voluiſſet.ſȝ noluit vt exēpluȝ humilitatꝭ nobis daret Omnis em̄ chꝛiſti actio noſtra eſt inſtructio.vt patȝ Math.xi. Diſcite a me.qꝛ mitis ſum ꝛ humilis coꝛde.

¶ Honoꝛ decus imperium ſit trinitati vnice patri nato paraclito per infinita ſecula Amen

(Honoꝛ decꝰ imperiū).i.poteſtas(ſit)reddēdo ſingula ſingulis(vnice)in eſſentia(trinitati)pſonaꝝ.ſcȝ(patri.nato)id eſt filio(paraclito)ſpirituiſancto(p ſecula infinita)hoc eſt eternaliter Amen

r Rex chꝛiſte factoꝛ omniū.redemptoꝛ ꝛ credentiū.placare votis ſupplicum te laudibus colentium

¶ Iſte hymnꝰ ſolet decantari tpe paſſionis dñi Et ē materia eius obſecratio ad xp̄m p paſſionē ꝛ humiliatōem ſuā.q̄ recitant' i oꝛdine cū ſignis certis tunc intercurrētibꝫ Et dr O(rex chꝛiſte factoꝛ)id ē creatoꝛ(oīm) reꝝ(ꝛ redemptoꝛ credentiū)id eſt fideliū tuoꝝ(placare)vt recōcilieris de offenſis(votis)id ē deſiderijs ꝛ bonis affectibꝫ(ſupplicū).i.deuotoꝛū tuoꝝ(colentiū)id eſt honoꝛantiū(te laudibꝫ)ſuis

¶ Cuius benigna gratia crucis palma vulnera.virtute ſoluit ardua primi parentis vincula

(Cuiꝰ)ſcȝ chꝛiſti(benigna grā)id ē volūtaria bonitas(ſoluit).i.diſſi- gauit(vincula pmi parētis)ſcȝ ade.qbꝫ vinculis tenebamur ligati ꝓpter

peccatū ade (ardua ꝟtute) id ē magna poteſtate. qꝛ ē diuina. ⁊ hoc (ꝑ al-
ma vulnera crucis) .i. inflicta ſibi ī cruce. q̄ꝝ vulneꝝ liuore ⁊ dolore ſana
ti ſum⁹ de pctō originali ade ⁊ reſtituit nos regno dei Nemo em̄ ad illā
rē aſſumendā inueniebaꝛ idone⁹ niſi fili⁹ dei. q̄. ꝓpterea ſemetipm̄ humi-
liauit ⁊ fecit vt partim iā dictū eſt. ⁊ etiam vt ſequitur

¶ Qui es creator ſyderum tegmen ſubiſti carneum. digna-
tus hanc viliſſimam pati doloris formulam

(Qui es creator ſydeꝝ) .i. ꝯditor ſtellaꝝ (ſubiſti) .i. induiſti (carneū te
gmen) .i. humanū corp⁹ ex maria ꝟgine (dignat⁹) .i. volēs ꝓ nobis (pa-
ti hāc viliſſimā formulā) id ē deſpectiſſimū gen⁹ (doloris) id ē pene .ſ. cru
cis. q̄ mors inter alias penas turpiſſima dꝛ ⁊ ignominioſiſſima. iuxta illō
Morte turpiſſima ꝯdemnemus eum. ſcꝫ morte crucis

¶ Ligatus es vt ſolueres mundi ruentis complices. per pro
bra tergens crimina. que mundus auxit plurima.

Et qꝛ ꝯtraria ꝯtrarijs curanꝰ. ꝰ tu xp̄e (ligat⁹ es) .i. ligari voluiſti (vt
ſolueres) id eſt relaxares a vinculis dictis p̄mi noſtri parētis (cōplices)
id ē ſocios cōpeccātes (mūdi ruent̄) id ē declinātis a bono (tergēs crimi
na) id ē delens pctā (q̄ mundus) ruēs (auxit) id ē cumulauit (plurima)
id ē valde multa. ⁊ hoc (ꝑ ꝓbra) id ē opprobria. ꝯtumelias ⁊ improperia
que tu paſſus es ꝓ nobis. ꝯtra delectatōes inordinatas ⁊ gaudia illicita
que peccata ꝑpetrata erant a mundo

¶ Cruci redemptor figeris. terram ſed omnem concutis. tra
dis potentem ſpiritum. nigreſcit atqꝫ ſeculum

¶ Verſus iſte dt quō xp̄s affixus erat cruci in ea tradens ſpm̄. cū cert̄
ſignis ſiue miraculis q̄ tūc ꝯtigerunt. dicens ſic. O (redēptor) id eſt libe-
rator chriſte. tu (figeris) id eſt affigeris (cruci) id eſt ad crucē. ſꝫ tm̄ tu (cō-
cutis) id eſt cōmoues ⁊ tremere facis (oēm terrā) qꝛ factus erat terremo
tus. ecce p̄mū ſignū Et tu (tradis) id eſt emittis cōmendando in man⁹
patris (potentē ſpm̄) .i. aīam diuine nature vnitā (atqꝫ ſeculū nigreſcit) .i.
mundus tenebroſus fiebat. ſol em̄ cōpatiebaꝛ ſuo creatori ſicut ⁊ alie cre-
ature. vn̄ tenebre facte ſunt ab hora ſexta vſqꝫ ad horam nonā. vt habetur
in euangelio Math. xxvij. ecce ſecundū ſignum

¶ Nox in paterne glorie victor reſplendēs culmine. cū ſpūs
munimine. defende nos rex optime.

¶ In hoc verſu dimiſſis illis q̄ poſt acta ſunt cū dn̄o. tranſiꝰ ad eundem
iam glorificatū cū inuocatōe ſancte trinitat̄ vt moris ē dicēs O (optime
rex) xp̄e ieſu fili dei (victor) .i. triūphator de inferno ſuperato ⁊ morte (re-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſplendēs).i.fulgēs iā ꝛ glorificat⁹(mox).i.ſtatim poſt aſcēſionē tuā (in culmine).i.excelſo habitaculo celoꝝ(paterne glorie).i.patris (defende) id ē,ptege nos(cū munimine).i.defenſione ꝛ p̄ſidio(ſpūs) ſancti Amē

g G**Loria laus et honor tibi ſit rex chriſte redemptor:**
Cui puerile decus prompſit oſanna pium

Hic hymn⁹ ad ,pceſſionē canit̄ ip̄o die palmaꝝ.ī quo tractat̄ laus xp̄i ieſu.q̄ longi⁹ repetit̄ Primo a puerꝭ hac die oſanna canētib⁹ Deinde a meritis pſonalib⁹ ieſu. Tercio a diuerſis creaturis deſcendēdo tandē ad hebreos ſiue iudeos q̄ hoc die ſp̄ealē dn̄o honorē exhibuerūt.ꝛ nos ſil̄r facere conamur vt placeam⁹ dn̄o.ſicut ꝛ iudei in illo placuerunt eidē Sic autor alloquit̄ xp̄m O(rex xp̄e)ieſu(redēptor)noſter(gloria laus ꝛ honor ſit tibi)reſumendo v̄bū ſit ad quelibet ntīn(Cui)ſcꝫ xp̄o(puerile decus).i.pueroꝝ reuerētia tibi occurrētiū in itroitu tuo in iheruſalē(prompſit).i.decātauit ſeu ,pmulgauit ꝛ in apto dixit(piū oſanna)id ē hoc verbum oſanna plenū pietatis Sonat em̄ oſanna idē qđ obſecro ſaluifica.vel ſanctifica ſcꝫ mundū.in quo repitur ſingulare officiū pietatis ꝛ clemētie qđ pueri a dn̄o optauerunt nobis fieri

¶Iſrael es tu rex dauidis et inclita proles. Nomine qui in domini rex benedicte venis

¶Laudat̄ hic xp̄s a meritis ꝓprijs ſic O bn̄dicte rex)ieſu xp̄e(tu es rex iſrael)ſcꝫ populi iſraelitici(ꝛ inclita ,ples)id ē clara ꝛ nobilis (dauidis)ſcꝫ regꝭ.vt pꝫ ibi.liber generatōis ꝛc̄. Dauidis legi debet media ,pducta.ita etiā hꝫ mēſura v̄ſus.ꝛ hoc bn̄ licet.qꝛ ꝓpria noīa etiā in medijs ſyllabis ponunt̄ ad placitū(q̄ venis) ſcꝫ hodierna die in ciuitatē iheruſalem paſſur⁹ ,p nobis miſeris peccatorib⁹(in noīe dn̄i).i.in v̄tute dei p̄ris. Vel ſic p̄t exponi.tu(Rex iſrael).i.rex populi celeſtꝭ vidētis deū(dauidis)ſcꝫ dei patris(venis).i.deſcēdis.ſcꝫ de ſinu dei patris in hūc mūdū miſſus ab eodem patre ad redimendū nos ꝛc̄.

¶Cetus in excelſis te laudat celitus omnis Et mortalis homo.et cuncta creata ſimul

Hic refert autor quomodo dn̄s noſter ieſus chriſtus laudat̄ ab oīb⁹ creaturis.vt p̄ hoc nos inducat ꝛ admoneat ad laudandū eundē dn̄m ieſum xp̄m.dicens(Omis celitus cetus)id ē celeſtis turba(laudat te)ſcꝫ chriſtū(in excelſis)id eſt in celis(Et mortalis hō) id eſt corruptibilis ſiue potens mori(ꝛ cuncta creata)id eſt oēs relique creature(ſimul) id ē pariter laudant te Et etiam hoc die huius rei annua memoria pro nūc in eccleſia celebratur ꝛc̄.

¶ Plebs hebrea tibi cum palmis obuiam venit Cum prece voto hymnis aſſumus ecce tibi

¶ (Hebrea plebs) .i. iudaicꝰ populꝰ (venit obuiā) id ē i occurſuȝ (tibi) ſcȝ venięti in ciuitatē iheruſalē (cū palmis) id ē ramis arboꝝ ad honoreȝ tuū ſtratis in via (ecce) nos ſil'iter (aſſumꝰ) id ē pn̄tes ſumꝰ (tibi cū p̄ce) id ē orōne noſtra (voto) id ē deſiderio ⁊ deuotōe. ⁊ (hymnis) id ē cāticis laudū. q̄ſi diceret nos ſil'r hodierna die te chriſtū redēptorē noſtꝝ q̄ⱦtū in nobis eſt laudare volumus ⁊ effectualiter laudamus

¶ Hi tibi paſſuro ſoluebant munera laudis Nos tibi regnā ti pangimus ecce melos

(Hi) sc hebrei ſiue iudei (ſoluebāt) .i. reddebāt ⁊ exhibebāt (tibi paſſu ro) q̇ pati adhuc debebas (munera) id ē debita (laudis) ſcȝ reuerētie ⁊ ho noris. pari forma (ecce nos pangimꝰ) id ē decātamꝰ (tibi regnāti) sc mō in celis (melos) id eſt dulce canticum laudis

¶ Hi placuere tibi placeat deuotio noſtra. Rex pie rex cle mens cui bona cuncta placent

O (pie rex) id ē benigne. ⁊ o (clemēs rex) id eſt mitis ⁊ miſericors (cui cūcta bona placēt) id ē queqꝫ officia laudis bona mēte exhibita accepta ſunt (nr̄a deuotio) id eſt ſupplex oratio ſiue famulatꝰ (placeat) id ē grata ſit (tibi) eo mō q̊ (hi) ſcȝ hebrei (placuere tibi) id ē placuerūt ꝑ ſuum obſe quiū reuerentie quā tibi exhibuerūt Sunt aūt adhuc multi alij verſus. ſed q꞉ illi nō cantanꝫ in eccleſia. ideo ſufficiant iſti pro p̄ſenti.

s

Salue feſta dies toto venerabilis euo Qua deus in fernum vicit et aſtra tenet.

Iſtud eſt dictamē ſuauiſſimū. in quo autor dirigit ſermonē ſuū ad diē paſche. ſalutās ⁊ recōmendans illū de his q̄ in ea acta ſunt. deducēs quō oīa terrenaſcētia circa hoc tp̄s ſcm̄ ꝯgratulenꝫ dn̄o reſurgēti in eodē die. quō etiā nemora faueāt dn̄o triūphanti de inferni victoria. frondes ſcȝ et gramina ꝓducēdo. inſuꝑ laudēt dn̄m meantē ⁊ ambulantē ſup̄ aſtra cre ature diuerſe ⁊c̄. Exordiꝫ itaqꝫ ſic O (feſta dies) id ē celebris dies paſche (ſalue) id eſt ſis ſalutata (venerabilis) id eſt honorabilis ⁊ celebrabilis. (toto euo) id eſt ſꝑ ⁊ in ꝑpetuū Et ſubdit autor rōnem dicēs ſic (Qua) ſcȝ die (deus) id eſt dn̄s noſter ieſus xp̄s (vicit) id eſt ſuperauit glorioſe. (infernū) id eſt tartarū. ip̄m ſcȝ effringēdo ⁊ patres ſanctos ſecū ex infer no ducendo (⁊ tenet aſtra) id eſt habitat in celis. q꞉ ip̄e regnat in celis et dn̄atur aſtris. quo nos venire concedat Amen

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Ecce renaſcentis teſtatur gratia mundi Omnia cum do/
mino dona rediſſe ſuo

(Ecce grā mundi renaſcētis) .i. diſpoſitio bona ꝓductiua terrenaſcen
tiū iſtius mundi inferioris. qm̄ illa terrenaſcētia poſt frigora q̇bꝫ perierūt
denuo incipiunt pullulare creſcere reuiuiſcere (teſtat̄) teſtimonium dat. ⁊
oſtendit (oīa dona) .i. munera ſua. ſcꝫ gramina folia flores ⁊ fructus (re/
diſſe) .i. rediiſſe ⁊ reſtituta eſſe (cū ſuo dn̄o) q̇ ſub pilato ꝓcurātibꝫ iudeis
crucifixus mortuus ⁊ ſepultus eſt. hac die rediiſſe. hoc eſt reſurrexiſſe a
mortuis ꝓhibet̄ Et ita vult autor dicere. ꝙ ſicut dn̄s mortuus hodie re/
ſurrexit. ita ſilr̄ terrenaſcentia mortua ꝑ hyemē. iā vident̄ renaſci ⁊ reſur
gere. ⁊ ſic reſurrectōi dn̄ice ꝯgratulari. ſicut magis ſpecifice ꝓſeq̇tur īfra

¶ Nanqꝫ triumphanti poſt triſtia tartara chriſto Undiqꝫ
fronde nemus gramina flore fauent.

¶ (Nāqꝫ) ꝓ qꝛ (gramina) .i. herbe ſiue terrenaſcētia (fauent) id eſt arri/
dent ⁊ ꝯgaudent (vndiqꝫ) .i. vbiqꝫ ſiue in om̄i tp̄e (flore) ſuo quē ꝓducūt
vel (flore) id eſt floribꝫ ponendo ſingulare ꝓ plurali. ⁊ (nemus) id eſt ſil/
ua (fauēt) ita ꝙ ſit hypozeuma. qꝛ hoc verbū fauent in fine poſitū ꝯforma
tur priori ntō ſcꝫ gramina (fronde) id eſt frondibus ⁊ foliis (chriſto) ie/
ſu (triūphanti) q̇ mō vt victor triūphat (poſt triſtia tartara) meſta ⁊ deſo
lata. qꝛ iā ꝑ dn̄m noſtꝝ ieſum chriſtū effracta eſt ⁊ ſuꝑata Item nemꝰ lo/
cum dr̄ arboribꝫ multis ꝯſitū. ⁊ exponi p̄t (nemus) id eſt arbores intelli/
gendo ꝯtentū ꝓ continente per metonomiam

¶ Legibus inferni oppreſſis ſuper aſtra meantem Laudāt
rite deum. lux polus arua fretum

¶ Iſte verſus ſeruit magis ꝓ die aſcenſionis domini Et eſt ſentētia ta/
lis (lux) id ē claritas luminarium lucentiū ſuꝑ terrā. vel (lux) .i. pulchritu
do aeris. iam exiſtens (polus) id eſt celū ſeu curia celeſtis (arua) campi ⁊
prata (fretū) mare ⁊ aqua (laudant) id eſt honorant ſuo felici ⁊ leto ſta/
tu gratulantia (rite) .i. legaliter ⁊ debite (deum) ieſum chriſtū (meantē)
id eſt ambulantem (ſuꝑ aſtra) id eſt orbem ⁊ loca aſtroꝝ. hoc eſt laudant
chriſtū q̇ iam aſcendit ad celos. ⁊ hoc dico (legibus) id eſt iuribus (infer
ni oppreſſis) .i. ꝯculcatis ⁊ ſuppeditatis.

¶ Qui crucifixus erat deus ecce per omnia regnat. Dantqꝫ
creatori cuncta creata precem.

¶ (Ecce deus) ⁊ homo ſcꝫ chriſtus (q̇ erat crucifixus) id eſt cruci affi/
xus ꝓ nobis (regnat) id eſt dominatur iam (per omnia) id eſt ſuꝑ omnia
(qꝫ) ꝓ et (cuncta creata) .i. om̄es creature (dant) .i. dicūt eidem crucifixo
(creatori) ſuo (precem) id eſt laudem

**IEſu ſaluatoꝛ ſeculi. verbum patris altiſſimi. lux lu/
cis inuiſibilis. cuſtos tuoꝛum peruigil**

Materia huius hymni eſt oꝛatio ad ieſum vt coꝛpoꝛa noſtra laboꝛibꝫ diuturnis fatigata nocturna qͤte velit recreare ⁊ ab hoſte dyabolo nos defendere ⁊ liberare. ac ne ita caro doꝛmiat ꝙ mens in ſopoꝛē ꝑniciosū̄ incidat Primi duo verſus legenᷣ ſimlᷝ. Et ponit plura attributa ieſu laudatiua ⁊ beniuolentie captiua hoc mō ¶ Cōſtrue. O (ieſu) chꝛiſte (ſaluatoꝛ). i. redēptoꝛ (ſeculi). i. mūdi (vbū). i. filiꝰ (altiſſimi patris) ſcȝ dei Et iſta generatō difficulᷣ capi pt. qꝛ dꝛ Iſai. liij. generatōem eiꝰ qs enarrabit q̄ſi diceret nulliꝰ Itē (lux inuiſibilis lucis) ſcȝ ꝓductiua. hoc ē claritatꝭ glorie celeſtis. que videri nō pt carnalibꝫ oculis. ſȝ diuinis tm̄ ⁊ gloꝛificatis. Vel (lux) i. filius (inuiſibilis lucis) ſcȝ dei patris qui ſilr̄ videri nō pt ab oculis carnalibꝫ Iuxta illud Exodi xxxiij. Nō videbit me hō ⁊ viuet Itē (ꝑuigil cuſtos) id eſt diligens obſeruatoꝛ ⁊ tutoꝛ (tuoꝛū) ſcȝ fideliū

**¶ Tu fabꝛicatoꝛ omniū. diſcretoꝛ atqȝ tempoꝛum. feſſa labo
re coꝛpoꝛa noctis quiete recrea**

(Tu fabꝛicatoꝛ). i. creatoꝛ (oīm) ſcȝ rerū (atqȝ diſcretoꝛ). i. diſtinctoꝛ ⁊ diſpoſitoꝛ (tempoꝝ) ꝑ motū celi quē tu ſolus gubernas. tu (recrea). i. refoue ⁊ refocilla (coꝛpoꝛa) ſcȝ noſtra (feſſa) id eſt fatigata (laboꝛe) ſcȝ diuino (quiete noctis) id eſt ꝑ doꝛmitōnem nocturnam. vt ſcȝ ſpūs depꝛeſſi in nobis vigilantibꝫ ꝑ laboꝛes. reparenᷣ ⁊ reſtaurenᷣ ꝑ ſomnum

**¶ Te depcamur ſupplices vt nos ab hoſte liberes. ne valeat
ſeducere tuo redemptos ſanguine**

¶ Iſta eſt ꝑncipalis depcatio in hoc hymno (nos ſupplices) deuoti tui. (depcamur te). i. valde rogamꝰ te. Et ſic illa ꝑpoſitio de auget. aliquādo etiam diminuit. vt apud Ouidiū. Sepe pꝛecoꝛ moꝛtem. moꝛtem quoqȝ depcoꝛ idem. id eſt minime pcoꝛ. imo vt moꝛs nō veniat pꝛecoꝛ (vt liberes nos ab hoſte) id eſt dyabolo (ne) id eſt vt nō. ipe (valeat) id eſt poſſit aut ſufficiat (ſeducere). i. defraudare ⁊ illaqueare (redēptos). ſ. nos (tuo ſanguine) ſc effuſo ꝓ nobis tempoꝛe paſſionis tue Etiam in fine qui ſequiᷣ oꝛdinatur dicta depꝛecatio

**¶ Vt dum graui in coꝛpoꝛe breui manemus tempoꝛe. ſic ca
ro noſtra doꝛmiat vt mens ſopoꝛem neſciat**

¶ (Vt dum) id eſt q̄diu vel donec (manemus). i. ſumꝰ ⁊ perſeueramus (bꝛeui tꝑe) quo hic viuimus Tempus em̄ vite noſtre bꝛeue dꝛ cōparatiue ad vitā celeſtē. qꝛ mille anni nō ſunt momentū reſpectu vite celeſtis. vt dicit pſalmiſta Quoniam mille anni ante oculos tuos tanq̄ dies heſterna que pꝛeterijt. ⁊ vix poteſt hō hodie centum attingere. qꝛ in potētatibꝫ

id eſt in bene ꝯplexionatis octoginta anni ſunt. ꝛ amplius coꝝ vita eſt la
bor et dolor (in graui corpore) quod mole carnis ſubiectuȝ multis paſſio
nibus ꝛ miſerijs grauatum redditur. ꝛ impotẽs ad reſiſtendū hoſti dya
bolo. et torpidum ad ſeruiendū deo Et hoc tangit phs p̄mo metaphyſi
ce dicẽs. ꝙ humana natura multipliciter ē ancilla. vel (corpore graui) gra
uato mole criminum. Et ergo ne ſuccūbamus qualitercūqȝ vel in miſe-
rijs vel in criminibꝰ (caro noſtra) ſenſualitas (dormiat). i. quieſcat viuat
vel gerat ſe (ſic). i. taliter (vt mẽs). i. ratio noſtra ſiue ſpiritꝰ (neſciat ſopo
rem). i. pigriciā inordinatā ſomni. ex qua redditur ipſa imbecillis ad ope
randum bona ꝛ leuandū ſe a ſordibꝫ peccatoꝝ. quinimo peruigil cuſtos
ieſus chriſtus ſic carnem noſtram dormire permittat. vt anima nihilomi
nus agilis et vigilans permaneat ad ſibi ſeruiendum. ꝛ hoſti maligno for
titer per fugam peccatorum ad reſiſtendum

V Erbum patris principium. proles beata. celitus nar
rare quem nemo valet. dimiſſus terris apparet

¶ Hymnus iſte in natiuitate dn̄i certis in locis canit ad laudes Cuius
materia eſt. ꝙ deus filius a celo dimiſſus modo in terris apparuit homo
factus ꝛ mortalis. manens nihilominus deus ſicut erat apud patrē pri-
uſqȝ ab illo in terris mitteretur. Dicit ergo ſic (Verbū patris) id eſt filiꝰ
dei (principium) vt in euāgelio dicitur. Principiū q̄ et loquor vobis. et
(beata ꝓles) ſcȝ marie virginis. Et ſic tangitur hic duplex generatio. ſcȝ
diuina. qꝛ filius dei patris. ꝛ humana. qꝛ proles beate marie (quē) sᶜ xp̄m
dei filiū (nemo) sᶜ creataꝝ reꝝ (valet narrare) id eſt plene exprimere. cō-
prehendere vel ſatis laudare (dimiſſus celitus) id ē emiſſus de celo a deo
patre (apparet) id eſt natus eſt (terris) id eſt in terris de quo gaudiū ve-
nit vniuerſo mundo

Homo videris deitas manens quod apud patrem eras. om
nipotens inſpiceris. et cerneris hic mortalis

¶ Apoſtrophat autor ad deum filium dicens O (deitas) id eſt deus fili
ponendo abſtractum pro cōcreto (tu videris) id eſt es factus (homo) ſcȝ
ꝓpter nos homines ad noſtrā ſalutem. Iſta dictio videris hic veritatem
dicit ꝛ non apparentiam (manens) tm̄ id (quod eras apud patrē) id ē ma-
nens deus ſicut fuiſti ab eterno apud patrē anteqȝ deſcēderes noſtri cau
ſa in hunc mundum. et tu (inſpiceris) a beatis qui ſcȝ tui vultus viſione
fruūtur mediante lumine glorie (omnipotẽs) id eſt omnia potẽs. Vel tu
(inſpiceris) a fidelibus tuis lumine fidei (omnipotẽs) ratione deitatis. q̄
ad extra non apparuit (et cerneris) id eſt videris lumine oculoꝝ carnaliū
(hic) id eſt in terris (mortalis) id eſt potens mori ratione humanitatis
aſſumpte. in qua tu corporaliter viſus es cum hominibus conuerſari. et
vna cum eis miſerias dolores penas ꝛ labores huius mundi ſuſtinere
ac pati. vt fragilitatem humanam agnoſcens et expertus facilior eſſes et
benignior ad miſerandum hominum imbecillitati atqȝ ad eorum crimina
miſericorditer indulgendum

Expoſitio hymnorum

IN mariam vite viam matrem veram viuentium. pie
venit qui redemit peccata delinquentium.

Iſte hymnus ē de viſitatione beate marie virginis. Et ē materia ſum
pta de euangelio illo. Exurgēs aūt maria. Luce primo. cum extenſione
aliqua iuxta merita ⁊ qualitates beate marie viſitantis ⁊ elyſabeth viſita
te. ꝓut patebit ꝑ ſingulos verſus. ⁊ in vltimo verſu fit oratio ad mariam
viſitantē. Pro introductione ſciendum eſt ꝙ angelus gabriel in annūcia-
tione ad beatā mariam virginem ſignificauit eidem eliſabeth cognatam ſu
am ſterilem impregnatam eſſe in ſexto menſe ⁊ ex illo mota ſtatim poſtq̄
maria conſenſum dedit concepit et abijt ad viſitandum elyſabeth predi-
ctam vt habetur Luce primo. Unde viſitatio iſta ſtatim ſequuta ē annun
ciationem quare ab annūciatione repetēda principiū facit autor in h̄ hym
no dicens. Ille (qui redemit) id ē deleuit (peccata delinquētiū) id ē peccā
tium hominū ſua morte in ligno crucis (venit) id eſt intrauit ſcꝫ coopera
tione ſpiritusſancti (pie) id ē de ſua pietate ⁊ gratuita ac volūtaria bonita
te (in mariam) ſcꝫ virginē (viam vite) quia ſcꝫ maria ē via vite. q͛ mors
in hūc mūdū per euā intrauit. ⁊ vita ſcꝫ ieſus chriſtus intrauit mūdum ꝑ
mariam (veram matrem viuentium) ſcꝫ hominū. quibꝫ ad ſe confugien-
tibus pia mater. alitrix. adiutrix. ⁊ protectrix eſt.

Greſſum cepit dum concepit maria multum properans. vi
ſitauit confortauit elyſabeth compatiens

¶ Hic ꝯſequenter oſtendit quid factum ſit poſt aduentū filij dei in bea
tam mariam dicens. (dum) id eſt poſtq̄ (maria concepit) id ē in vtero re
cepit filium dei. ex tunc (cepit greſſum) id eſt incepit iter Et ſic cepit venit
a cepi verbo defectiuo. vel (cepit) id eſt arripuit. ⁊ ſic venit ab hoc verbo
capio. Cepi defectiuū cum oe dypthongon ſcribitur. cepi autem a capio
non. ſed ſ̄m aliquos per ae (properans multum) id eſt valde feſtinās. q͛
cū feſtinatione abijt vt dicit euangeliū Luce primo (viſitauit) ⁊ (ꝯforta
uit elyſabeth) ſcꝫ cognatam ſuam (compatiens) id eſt ꝯpatientiam habēs
ſcꝫ ſuper laboribus impregnationis.

Salutatur inflammatur elyſabeth et filius. inaudita fiūt ita
de dono ſanctiſpiritus.

(Elyſabeth ſalutaṫ) ſcꝫ a beata maria (⁊ filius) ſcꝫ ioānes clauſus in vte-
ro elyſabeth (inflammatur) quia exultauit infans in vtero eius. vel etiam
(inflammatur) quia per preſentiam domini in vtero beate marie ſanctifi-
catur. ⁊ ſic (inaudita) id eſt ea que prius non ſunt audita (fiunt ita) id eſt
taliter (de dono) id eſt gratia (ſanctiſpiritus) videlicet ꝙ beata virgo con-
ceperit. ⁊ etiam elyſabeth ſterilis conceperit atq̄ impregnata fuerit. ⁊ ꝙ
infans ſic exultauerit. ad preſentiam domini ſui. Iſta inaudita proſequi-
tur verſus ſequens.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Impꝛegnata grauidata fit mater olim ſterilis. infans da-tus nondum natus exultat chꝛiſto iubilans

Elyſabeth (ſterilis olim) .i. pꝛius non fructifera ꝓpter nimiã ſenectutem Olim tempus pꝛeteritũ dicit. inuenitur tñ ꝓ futuro Virgilius Foꝛſan ⁊ hec olim meminiſſe iuuabit. Et pꝛo pñti. Virgilius At iam olim ſectas poſuit cum vinea frondes (impꝛegnata) id ē feta ⁊ in vtero habẽs effecta. et (grauidata) .i. grauida facta (fit mater) ſcꝫ Joannis baptiſte. ⁊ hoc eſt vnũ inauditũ (infans datus) sͤ a deo ꝯtra naturalẽ ꝯditionem tempoꝛis quia in ſenectute (natus nondũ) .i. adhuc non (exultat) geſtu ⁊ motu ſuo quẽ facit pꝛeſente dño (iubilãs xp̃o) filio dei ſimiliter exiſtenti in vtero ac nondũ nato. ⁊ hoc ē aliud inauditũ de quo meminit verſus pꝛecedens

¶ Seruit maioꝛ. gaudet minoꝛ. maria fert ſolatium viſitatis pꝛeparatis ad ſpiritum pꝛopheticum

¶ Iſte verſus tangit quomodo ſe habuerit beata virgo tp̃e medio ꝙ fuit cũ elyſabeth. ⁊ dicit ſic (maioꝛ) ſcꝫ maria mater dñi (ſeruit) elyſabeth ⁊ zacharie iã grandeuis (minoꝛ) .ſ. elyſabeth (gaudet) de aduẽtu domine ſue et ſic (maria fert ſolatiũ) .i. dat ꝯſolationẽ (viſitatis) ſcꝫ elyſabeth ⁊ zacharie. ⁊ (pꝛeꝑatis) .i. diſpoſitis (ad ſpiritũ ꝓpheticũ) quia elyſabeth repleta ſpirituſancto ꝓphetauit dicens. Benedicta tu inter mulieres ⁊c̃. Et zacharias depoſt nato filio ioãne ſimiliter repletus ſpirituſancto ꝓphetauit dicens. Benedictus dominus deus iſrael ⁊c̃.

¶ Pꝛecurſoꝛem et doctoꝛem maria manu indicat. qui rectoꝛem purgatoꝛem digito mundi nunciat.

(Maria indicat) .i. monſtrat (manu) ſua (pꝛecurſoꝛem et doctoꝛem) ſcꝫ ioannem adhuc in vtero manentẽ. qui fuit pꝛecurſoꝛ dñi. qꝛ fuit vox clamantis in deſerto ⁊c̃. ⁊ docebat baptiſmũ penitẽtie. Qꝫ aũt maria ſic puerũ manu ſua mõſtrauerat euãgeliſta nõ dicit. ſꝫ pie credi ⁊ elici põt ex circũſtantijs (qui) pꝛecurſoꝛ ⁊ doctoꝛ ioãnes baptiſta (nũciat) .i. oſtendit ⁊ monſtrat (digito) sͤ ſuo (rectoꝛem ⁊ purgatoꝛem mundi) ſcꝫ dñm ieſum xp̃m dicens. Ecce agnus dei ⁊c̃. vt habetur Joannis pꝛimo.

¶ Leua gregem. duc ad regem. maria cunctos viſitans. vt ſaluetur et letetur cum tu ſis mater medians

Aliqui libꝛi habent mina gregẽ. id ē age. Differunt minare et minari. quia minare eſt agere gregem. ſed minari eſt minas inferre. hoc datiuũ regit. illud vero accuſatiuũ. In h̃ verſu fit oꝛõ hoc mõ. O maria viſitans cũctos hoĩes in ſuis tribulationibꝫ ⁊ anguſtijs (leua) .i. erige recrea excita vel iuua (gregẽ) id eſt populũ tuum. Grex ꝓpꝛie eſt multitudo paruoꝝ animaliũ videlicet ouiũ ⁊ capꝛaꝝ Armentũ ꝓpꝛie ē maioꝝ animaliũ puta

boum et ſimiliū. hic gregem tranſſumptiue ſumitur (duc ad regē) ieſum
xp̄m filium tuum (vt ſaluetur ꝛ letetur) grex tuus vel deuoti famuli tui.
Rōnem ſubdit (cum). i. quia (tu ſis mater medians). i. mediatrix inter
deum et hoīem. quare merito facies ex officio tuo.

**En gratulemur ſpiritu voti colentes debita hec feſta.
que ſolennibus martinus ornat gaudijs**

¶ Ad honorem ſancti martini epiſcopi dicit̄ hic hymnus. In quo autor
hortatur nos ad congaudendū de feſtiuitate diei pn̄tis implorās diuinū
auxiliū ꝛ petens ab illo quietem tēpoꝝ. q̄ vtiqꝫ req̄ritur ad leticiā. vn̄ ani
mus gaudens etatem facit floridam. ꝛ ſpirit⁹ triſtis exiccat oſſa. Et de
bemus ac ſolemus nos cōformare tempori. tempore em̄ triſti ꝛ inquie/
to difficile eſt cuiqꝫ gaudere. g̊ ꝛc̄. Deinde ibi Martinus aūt vſqꝫ in finē
orat autor ad dominū. vt beat⁹ martinus poſſit nobis eſſe preſidio in di/
uerſis piculis. q̄ per ſingulos verſus nomināt̄ur. Dicit primo ſic (En)
. i. ecce nos (gratulemur). i. letemur (ſpiritu) in animo ꝛ ſpiritualiter (co/
lentes) id eſt agentes (debita voti) id eſt deſiderij noſtri. videlicet (hec fe
ſta) que deſideramus feſtiue pagere (que) feſta (martin⁹) ſcꝫ ep̄s (ornat
ſolennibꝫ gaudijs) id eſt annuis ꝛ celebribꝫ leticijs Et vt hoc votum ꝛ de
ſideriū noſtrū debite compleatur.

**¶ Tu ſupple chriſte quod minus vis noſtra languens effi/
cit. tu da quietos temporum nobis dies preſentium**

¶ O (chriſte. tu ſupple) ſcꝫ id (qđ noſtra vis languens). i. infirma ꝛ de/
bilis (minus efficit) id eſt efficere nō valet Hoc eſt tu xp̄e ſuppleas noſtꝝ
imperfectū. vt eo potētius poſſimus hodie letari ꝛ gaudere. ac efficere ꝛ
ad finē vſqꝫ facere ſiue pficere. ꝛ (tu da nobis quietos dies) id eſt trāquil
los ꝛ pacificos (preſentiū tempoꝝ) vt eo inclinatiores ſim⁹ ex tp̄e ad gau
dendū in hoc feſto. qꝛ tempus preſtat altera ꝛ altera ſapere. ꝛ tempus fa/
cit hominem aliter et aliter ſe habere.

**¶ Martinus autem preuius fac vt ſit horis omnib⁹. ne de
monum fallacia pes noſter impactus ruat.**

¶ Hic incipit autor orare dn̄m. vt beatus martin⁹ nobis ſit auxilio. Et
primo cōtra demones. dicēs (autē) p ſed. o xp̄e (fac vt martinus ſit preui
us) id eſt preceſſor noſter in (omnibꝫ horis) ſemp (ne) pro non (vt pes no
ſter impactus) id eſt non bene compoſitus vel non firmiter ſtans (nō ru
at). i. non cadat (fallacia) id eſt per fallaciam (demonū) Hic eſt ſynodo/
che. quia pars ſcꝫ pes ponitur pro toto homine. ꝛ alio nomine vocat̄ intel
lectio. Hoc eſt. ne nos decipiamur fallacia demonum. Impactus idē nō
pactus nomen fit ratione compoſitionis. Impingo em̄ in ea ſignificatio/
ne non dicitur.

¶ Hic arma nobis celica inſtante pugna conferat. hoc pre

liante cominus hoſtis fugetur noxius

¶ Ex alia metaphora ad idẽ tendit iſte verſus ſicut precedẽs. vñ (hic) martinus (conferat nobis celica arma) ſcʒ bona oꝑa (pugna) noſtra (inſtante). i. imminẽte (noxius hoſtis). i. dyabolus hoſtis noſter antiquus (fugetur). i. expellatur (hoc). ſ. martino (preliante). i. pugnãte (cominꝰ) id eſt prope nos ⁊ nobiſcum. Uel poteſt poni cominus pro eminus idẽ procul ⁊ tunc determinabit hoc verbum fugetur.

¶ Hic nos per vndas ſeculi claua gubernet proſpera. ne forte noſtram ſpumea puppim caribdis ſorbeat.

Hic petit autor auxilium beati martini ꝯtra mũdũ ex metaphora nauigationis hoc modo ſcʒ (Hic). ſ. martinus (gubernet nos ꝑ vndas). i. ꝑ aquas. ⁊ hoc ẽ ꝑ oblectationes quibus mergimur (ſeculi). i. mũdi (proſpera claua) Claua eſt ꝓprie inſtrumentũ in fine plumbatum. quo feritur pila. hic aũt ponitur ꝓ fuſte quo dirigitur gubernaculũ nauis. qđ potius ꝑ clauũ ſignificaẽ. vñ Uirgilius. Clauũq3 ad littora torquẽt. Et ita (claua ꝓſpera). i. ꝓſpere dirigente in portũ (ne forte ſpumea caribdis). i. ſpumã multã in mari generãs (ſorbeat). i. ꝯſumat vel demergat (noſtrã puppim). i. nauim. Caribdis eſt periculũ maris. qđ fit ex fluctuũ ꝯcurſu. vñ collidũtur ⁊ abſorbẽtur queq3 intercepta. vñ Ouidius Ut vomit epotas dira caribdis aq̃s. ⁊ ſcribiẽ ſm aliq̃s ꝑ ch. ⁊ ꝑ y grecũ in penultima.

¶ Hic nos triumpho nobiles et laureatos myſtice aptet tuis conſpectibus iunctos ſupernis ciuibus Amen.

(Hic) ſcʒ martinus (aptet). i. aptos ⁊ dignos faciat (tuis ꝯſpectibꝰ) id ẽ aſpectibꝰ (nos) ſc̃ hoĩes (nobiles). i. claros (triũpho). i. victoria aduerſariorũ noſtroꝝ. ſ. carnis mundi ⁊ demonis (⁊ laureatos). i. laurea ornatos (myſtice). ſ. ex bonis operibꝰ noſtris (iũctos ſuꝑnis ciuibꝰ). i. celeſtibꝰ. qđ eſt vltima noſtra felicitas Itẽ triũphus ẽ honor maximꝰ. q̃ dari ſolet ducibus romanis cũ victoria redeũtibꝰ. ſ3 hic ꝓ ipſa victoria poniẽ. Laurea diciẽ corona qua poete coronabãtur apollini ſacrata. hic vero ꝓ quacũq3 corona ſiue p̃mio virtutis poniẽ. Nobilis diciẽ clarꝰ quaſi notus fulgore quodã ꝟtutũ. vñꝰ. Nobilis ẽ ille quẽ nobilitat ſua virtꝰ Et ad dignitatẽ gñis interdũ referẽ. vñ Saluſtius in Catelinario. nobili gñe natꝰ fuit.

Votiua cunctis orbita lucis triumphans gratia. qua Aſcandit aſtra vernula maria chriſti fulgida.

¶ Hymnus iſte de beata maria magdalena canitur. Materia ẽ oſtẽdere ſanctitatem qua maria magdalena triũphauit de hoc mũdo et celũ poſſidet. cum oratione ad eandem. ibi Te queſumus. et glorificatione ſancte trinitatis. ibi Regi celoꝝ. Incipit autor a die tranſitus marie ex hoc mundo in celum. illã laudare hoc modo (Orbita). i. reuolutio (lucis). i. diei eſt (votiua) id eſt deſiderabilis (cunctis) ſc̃ hominibꝰ. in (qua) ſ' die

(maria) magdalena (fulgida vernula xpi). i. famula fidelis ꝛ dilecta (ſcan dit aſtra) id eſt celos (triūphans). i. triūphū habens ex (gratia) .i. ſpeciali dono ſanctitatis ſue a dño ſibi ꝯceſſe. quare meruit in celis coronari ꝛ cuꝫ triumpho recipi. Item orbita ſignificat rotam vel viam rote. Inde exorbitare. i. a via recedere ꝛ errare. hic aūt pro reuolutione ponitur. De triū pho patet in hymno precedēti. Uerna. i. famulus vel famula. Inde ver naculus Uernacula verba dicūtur que non ſunt greca. ſed nobis ex lati no familiaria

¶ Calcans beata luridam ſeculi ruentis machinam. ardore ſanctiſpiritus ignes ſubegit lubricos

Narrat ſanctitatem marie magdalene. ꝛ in qua illa ſteterit. vñ (beata) maria (calcās). i. ſub pedibꝫ terēs (luridam machinā). i. fetidā ꝛ inmūdā vel ſqualidam fabricam. diſpoſitionē vel attractionē. vel melius periculo ſam ꝯuerſationē (ſeculi ruentis). i. mundi tranſeuntis ꝛ ꝑeuntis. qui nos ſuis oblectamentis allicit. ꝛ vna cū ipſo in interitum ducit (ſubegit) id eſt ſubiugauit. ſuppreſſit ꝛ extinxit (lubricos ignes). i. malas ꝯcupiſcentias (ardore) id eſt igne gratie (ſanctiſpiritus) quo erat repleta ꝛ ꝯfortata ad reſiſtendum carnis ꝯcupiſcentijs ꝛ mundi delectationibus illicitis. Luridus. i. ſqualidus ſiue marcidus ꝛ tabidus. Differunt labilis ꝛ lubricꝰ vñꝰ. Labilis eſt fluuius. dicatur lubricꝰ anguis. quia cadit dum tenetur

¶ Hec ſacras ieſu lachrimis plantas rigauit intimis. terſit capillis oſculans vite tenebras expians

Hic ponit autor obſequiū illud qđ fecit maria dño ieſu. vnde obtinu it ſuoꝝ peccatoꝝ indulgentiam (Hec). ſ. maria (rigauit) id eſt humecta uit vel lauit (ſacras plantas). i. ſanctos pedes (ieſu intimis lachrimis) id eſt ex intimis precordijs venientibus ꝛ effuſis. ꝛ (terſit) id ē exſiccauit (capillis). ſ. capitis ſui (oſculans) eaſdem plantas ꝛ per hoc (expians) id eſt expurgans in ſeipſa (tenebras vite) id eſt peccata qbus multiplici ter erat grauata. Hyſtoria habet̃ in euāgelio Rogabat ieſū ꝛc̄. Luce. vij Plante dicūtur arbores ſeminate ſiue primū ſate vel noue herbe ad trāſ ferendū apte. hic aūt pro pedibus ponūtur.

¶ Te queſumus gratiſſimam nobis depoſce veniaꝫ. celeſtis aule tinnulis quo perfruamur organis

Hic facit autor orōnem ad mariam magdalenam dicens Nos (que ſumus) id eſt rogamus (te gratiſſimā). i. acceptiſſimā nobis (depoſce) id eſt vt depoſcas (nobis veniam). i. amicitiā dei ac gratiam. vel (veniā) id eſt remiſſionē peccatoꝝ noſtroꝝ (quo). i. vt (ꝑfruamur tinnulis orga nis). i. ſonoris inſtrumētis muſicis (celeſtis aule). i. regni celoꝝ. Itē tin nio is ire ē verbū fictū a ſono. vt es aut cymbalū tinniēs dicitur Inde tin nulus a um adiectiuū. i. tali modo ſonū faciēs. Et tintinnabulum. i. par ua nola vel campanula tinniens de ere vel ſtanno facta.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Regi celoꝝ gloria eiuſqꝫ ſoli filio. cum ſpiritu paraclito in ſempiterna ſecula Amen.

Hic glorificatur beata trinitas (gloria) id eſt honor ſit (regi celoꝝ) ſcꝫ deo patri (eiuſqꝫ ſoli filio) id eſt vnico ieſu chriſto (cū ſpū paraclito in ſempiterna ſecula) id eſt ſemper Amen

En martyris laurentij armata pugnauit fides. nam morte mortem diruit. ac ſemet impendit ſibi

Ad diē ſcī Laurencij ſpectat iſte hymnꝰ. cuius materia eſt. ꝙ beatus laurentius fide armatꝰ mortē eternā morte ſua tpali ſuperauit cui voluntarie ſeſe ipendit Quā etiā mortē futurā eidē Sixtꝰ papa cruci affixus pdixit ſub forma ꝟboꝝ q̄ hic ponūt. ibi Deſiſte. ꝛ ita vt pdixerat Sixtꝰ euenit beato laurētio vt ſeq̄tur in lr̄a Finaliter addi ſolet ꝟſus cōis de glorificatōe ſcē trinitatis Primꝰ ſic ꝯſtruit (En) id eſt ecce (fides armata) id ē bn̄ radicata ꝛ ꝯfirmata p grām dei (laurētij martyris) .i. teſtis xp̄i p paſſionē ſuā (pugnauit) ſcꝫ ꝯtra hereticā prauitatē. ꝛ p talē pugnā fecit qđ ſeq̄tur (nā) p q̄ꝛ (diruit) .i. deſtruxit ꝛ ſupauit (mortē) eternā (morte) ſua tpali (ac ipendit) .i. volūtarie dedit (ſibi) ſcꝫ morti tpali (ſemet) .i. ſeipſum Impendere tercie ꝯiugatōis .i. dare offerre. vel ad expenſas agēdas iponere Vn̄ ipenſa .i. talis diſtributio Sꝫ ipendere ſcđe ꝯiugatōnis eſt iminere ꝛ ꝓpe pendere quaſi ſtatim caſurū. ita gladius impendet capiti. ita impendent pericula. id eſt imminent

¶ Fore hoc ſacerdos dixerat iam ſixtus affixus cruci. laurentium flentem videns crucis ſub ipſo ſtipite.

Sixtꝰ ſacerdos) papa q̄ laurentiū ſibi in miniſtꝝ ꝛ leuitam aſſociauit (affixꝰ iā cruci. dixerat hoc fore) .i. futurū eē. vt ſcꝫ etiā patereť mortē (videns laurentiū flentē ſub ipo ſtipite crucis) qđ erat ſignū excellētis inter ſe mutui amoris Vn̄ cū btūs Sixtꝰ duceret ad crucē btūs laurētiꝰ dixit Quo pgrederis ſine filio pater. quo ſacerdos ſcē ſine miniſtro ꝛc̄. Tūc reſpōdit btūs Sixtꝰ Nō ego te deſero fili. ſꝫ maiora tibi debenť p fide xp̄i certamina ꝛc̄. poſt triduū me ſeq̄ris ſacerdotē leuita

¶ Deſiſte deceſſu meo fletum dolenter fundere. precedo frater tu quoqꝫ poſt hoc ſequeris triduum

Verba ſixti ſunt O (frater) laurēti Fratres dicunť q̄ de vno collegio ſunt. ita laurētius frater ſixti fuit. q̄ꝛ eidē aſſociatꝰ fuit in curā dn̄ici gregis (deſiſte) .i. ceſſa (fundere fletū) .i. lachrimas (dolēter) cū triſticia. ſup vel de (meo deceſſu) .i. morte ſeu migratōe ab hac luce Itē dr̄ūt diſcedere et decedere Nā diſcedere ē a loco recedere. ſꝫ decedere .i. mori. licꝫ etiā diſcedere īueniať p mori. ꝛ h̄ iprop̄e. ego (pcedo) .i. pus patior mortē (tu q̄qꝫ

ſequeris) ſcꝫ in futuro (poſt hoc triduū) id ē poſt hos tres dies Interim
beatus laurentius diſpenſauit de theſauris eccleſie quos Sixtus eidem
cōmiſerat diſpenſandos Triduum biduū quatriduū dicendū ꝛc. cum
numero dies dicunt.

¶ Extrema vox epiſcopi, prenunciatrix glorie. nihil fefellit.
nam dies predicta palmam preſtitit

¶ Et p̄dicta (extrema vox) id eſt vltimū ꝟbū (epiſcopi) ſcꝫ ſixti pape. ſe
deſiſte ꝛc (p̄nūciatrix) id eſt p̄dictrix (glorie) id eſt p̄miȷ̄ celeſtis (nihil fe-
fellit) id ē mētita eſt (nā) ꝓ qꝛ (p̄dicta dies) ſcꝫ q̄ erat poſt triduū (preſti-
tit palmā). i. dedit victoriā Tūc etiā laurentiꝰ cōprehēdebat᷑ ⁊ agebat᷑
cū eo. vt in hyſtoria clariꝰ habet᷑ Palma ſepe ponit᷑ ꝓ manu Inde palmu
la. i. extrema pars remi. qꝛ ad modū palme ſiue manꝰ humane formata ē
et ꝓ ipo remo ponit᷑ Palma etiā dꝛ ramus ſiue arbor q̄dā qua victores
ſolent honorari. ⁊ inde ē ꝙ ꝓ victoria ponit᷑ Ille aūt verſus Deo patri ꝛc.
cōmunis eſt. ⁊ ergo non ponitur hic.

Conſcendat vſqꝫ ſydera celiqꝫ pulſet intima vox. atqꝫ
cantus omnium te deum collaudantium

¶ Hymnus alius de ſancto laurentio In quo p̄mo petit autor vt vox
et cantus laudantiū deū in hac die beati laurentiȷ̄ penetret celos. ita vt au
diat᷑ pariter ⁊ exaudiat᷑ Scd̄o petit vt ip̄e beatus laurentius ꝓ nobis ro
gare velit dn̄m ꝛc. ibi Ipe dignetur Dicit ḡ ſic (vox) id eſt oratio (atqꝫ
cantus oīm) ſcꝫ deuotoꝝ hoīm (collaudantiū) id eſt ſiꝉ laudantiū (te deū
ꝯſcendat) id eſt aſcendat (vſqꝫ ſydera). i. aſtra (qꝫ) ꝓ et (pulſet intima)
id eſt interiora ⁊ ſecretiſſima (celi) vbi ſcꝫ eſt deꝰ cū ſanct̄ ſuis. ſic vt vox
noſtra audiat᷑ ⁊ exaudiat᷑ eo mō ſicut in veteri teſtamēto qn̄ fumus ſacrifi
ciȷ̄ oblati aſcendit in celū. qꝛ hoc erat ſignū ꝙ acceptū erat apud deū Siꝉe
eſt apud pſalmiſtā Dirigatur dn̄e oratio mea ſicut incenſum in ꝯſpectu
tuo ꝛc. Sydus ⁊ ſtella differunt. qꝛ ſydꝰ ꝓprie collectio ſtellaꝝ eſt in aliq̄
ſigno. vt thauro ariete ꝛc. Stella vero vnica eſt ⁊ ſola

¶ Adeſt nanqꝫ feſtiuitas et dies venerabilis. in qua celū pro
meritis laurentius ingreſſus eſt.

¶ (Nanqꝫ) ꝓ qꝛ (feſtiuitas). i. ſolennitas (adeſt) pn̄s eſt (⁊ venerabilis
dies). i. celebris ⁊ honorabilis (in qua) ſcꝫ die (beatꝰ laurētius ingreſſus
eſt celū ꝓ meritis). i. ꝓpter merita ſua. bona opa ⁊ ꝟtutes in retributōem
premiȷ̄ ꝓut clarius ſpecificat᷑ in verſu ſequenti Martyriū aūt beati lauren
tiȷ̄ qd̄ hodie colitur ⁊ eius virtutes hanc diem venerabilē ⁊ feſtiuā red-
dunt. quemadmodū bene dicit littera

¶ Qui ſuperatis ignibus et impijs tortoribus. ſeuis deui/ctis hoſtibus. nunc gaudet in celeſtibus

¶ (Qui) ſcȝ laurentius (ignib) carbonũ (ſuperatis ⁊ impijs tortorib) id eſt crudelib punitorib. qꝛ miniſtrantib prunas inſultabat leuita ... eos deridendo ⁊ prunas ipas ꝓ nihilo reputãdo. vnde dixit Valeriano Carbones tui mihi ſunt refrigeriũ. tibi aũt ſupplicium eternũ Et ad Deciũ dixit Aſſatus ſum. iã verſa ⁊ mãduca Et ſic (gaudet nũc in celeſti/bus) ⁊ hoc dico (ſeuis hoſtib deuictis) id eſt dyabolis ſupatis. Seuus a um. i. crudelis. ſeuerus. id eſt magnus ⁊ fortis

¶ Ipſe dignetur dominum rogare clementiſſimum. vt ab eternis ignibus nos ſoluat et demonibus

¶ Subiũgit petitio q̃ eliciť ex vſu p̃cedẽti hoc mõ Quia btũs laurẽtiꝰ ignẽ carbonũ ſuperauit ⁊ hoſtes dyabolos ꝯuicit. g̃ a ſili (Ipſe). ſ. laurentius (digneť rogare). i. velit orare (clemẽtiſſimũ dñm) noſtꝝ ieſum xp̃m (vt) idẽ dñs (ſoluat). i. liberet (nos ab eternis ignib) iferni (⁊ demonib) id eſt dyabolis Clemens dꝛ q̃ de iuſto multũ remittit ⁊ q̃ nõ eſt multum iraſcibilis Deo patri ⁊c̃. patet ſatis per ſe

¶ Maria mater domini eterni patris filij. fer opem nobis omnibus ad te confugientibus

¶ Iſte hymnꝰ dirigiť ad dñam noſtrã q̃ cantať in natiuitate ſua Et diuidiť. qꝛ p̃mo autor petit opem fieri ab ea oib ad eã ꝯfugientib. Scdo ad recõmẽdatõem marie vginis dꝛ quõ deꝰ incarnatꝰ ẽ. ibi Deũ de deo ſubiũgens illiꝰ rei vtilitatẽ. ibi. Nũc naſci. Dicit ergo p̃mo M (maria mater dñi) xp̃i ieſu ſ̃m humanitatẽ (filij eterni patris) ſ̃m diuinitatẽ (fer) id eſt da (nobis om̃ib ꝯfugientib ad te) id eſt acceſſum hñtib (opem) id eſt auxiliũ. ⁊ bene potes. qꝛ filius tuus te nihil negans honorat.

¶ Deum de deo genitum. tu genuiſti filium. qui non habet initium in te ſumpſit exordium

¶ Hic ponit modũ incarnatõis vbi dei ex maria. ac ꝑ id obſecratio nr̃a de ope ferẽda ꝯfirmať. q̃ſi diceret fer opeȝ. ⁊ merito. qꝛ (tu genuiſti) dñm a q̃ oĩe bonũ ⁊ oĩe auxiliũ pẽdet (filiũ) ieſum xp̃m. exñtem (deũ) filium (genitũ de deo) patre. hoc ẽ dei patris deũ filiũ. ⁊ (q̃ nõ hȝ initiũ) diuinitatis. qꝛ eternꝰ (ſumpſit). i. accepit (exordiũ) humanitatꝫ ſue p̃ncipiũ (i te) ſcȝ maria De deo. i. a deo. ⁊ ſic de poniť iproprie. ⁊ nõ ꝓut dꝛ circũſtantiã cauſe materialis Exordiũ ꝓprie initiũ loquẽdi. dꝛ apud oratores a q̃ incipiũt beniuolẽtiã auditoꝝ captãtes. H vo poniť ꝓ p̃ncipio incarnatõis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Celum terramq; qui regit in te formatus extitit. quē mun/
dus totus non capit in tuo ventre iacuit.

Plura dt hic ad recōmēdatōez matris marie (Qui regit celũ terrãq;)
ſcz deꝰ dñs oim. cui obediũt celeſtia ⁊ terreſtria (extitit). i. fuit (formatꝰ)
. i. factꝰ de ſpũſcō (in te) ſcz maria. ⁊ ille (quē mũdꝰ totꝰ nō capit). i. nō ſuf
ficit plenarie cape cōprehēdere ſeu ītelligere. q2 incōprehenſibilis īmēſus
et infinite ꝟtutis ē. ⁊ ſic a ꝟtute finita capi ⁊ intelligi nō p̄t (iacuit). i. qe/
uit) in tuo ventre). i. in tuo vtero. ſcz carnaliter Et in iſto elucet ſpecialis
dignitas ⁊ ſingularis gratia virginis marie. quatenꝰ digna fuit dñm et
creatorē celi ⁊ terre in vtero ſuo portare ⁊ in mundum edere

¶ Deus et homo naſcitur vnus et chriſtus colitur. ieſus re/
demptor omnium ſaluator atq; gentium.

Clariꝰ hic deſignat fructũ vētris glorioſe ꝟginis marie. q2 deꝰ ⁊ hō
fuit ⁊c. In quo etiã oſtendit maxima beniuolētia dei ad nos hoies. maxi/
ma quoq; humilitas. vt de ſolio glorie ſue deſcēderet in vterꝫ ꝟginis ma/
rie. dolores ⁊ miſerias humane fragilitatꝭ vna nobiſcũ ⁊ ꝓ noſtra redē/
ptione paſſurus Dicit ergo ſic (Deus ⁊ hō naſcit) ſcz ex te virgine ma/
ria. deus em̄ fuit ⁊ hō factꝰ eſt. nō tñ duo ſ3 vnus eſt chriſtus. quare ſeq/
tur (⁊ colit vnus chriſtus) nō hō ꝑ ſe. nō deus ꝑ ſe. ſ3 vnus chriſtꝰ ex duo
bus illis naturꝭ. q̄ noiatur (ieſus redēptor). i. liberator (atq; ſaluator oim
gentiũ). i. hoim Uel ſic p̄t ꝯſtrui Ieſus redemptor ⁊c. naſcit deus ⁊ hō
et colitur vnus chriſtus Ieſus interp̄tat ſaluator. ⁊ ſic aptum nomē eſt
filij dei pro nobis incarnati. quod ⁊ ab angelo impoſitum eſt ei priuſq; in
vtero conciperetur Luce. ij.

¶ Hunc naſci nobis profuit. a morte nos eripuit. pro nobis
ipē mortuus et nos per illum viuimus

Ponit hic vtilitatē incarnatōis ⁊ natiuitatis dominice ex ꝟgine ma/
ria dicēs (Hunc) ſcz filiũ dei (naſci) in hunc mundũ (ꝓfuit) id ē vtile fuit
(nobis) ſcz hominibꝫ) q2 ipē (eripuit nos) id eſt liberauit (a morte). i. a ꝑ/
petua dãnatōne. quã incurrimus ex peccatis p̄mi noſtri parentis ade. vñ
(ipē mortuus) in patibulo crucis (ꝓ nobis) id eſt ꝓpter nos ab eterna
morte liberandos Iuxta illud O mors ero mors tua ⁊c (⁊ ſic nos viui/
mus) id eſt vitam eternam habemus (per illũ) ſcz ieſum chriſtũ Propter
peccatũ ade omnes eiecti eramus ⁊ excluſi a vita eterna ſiue gloria celeſti
ad quam nũc ꝑtingere poſſumus ſi volumus bñficio paſſionis ⁊ mortis
dominice Uel (viuimus) tam vita inferiori q; ſuperiori. q2 ſꝑ ſtamꝰ ſub
gubernatōne chriſti Uñ Siue viuimus ſiue morimur dñi ſumus

Hymnum canamus gratie chriſto qui rex eſt glorie. martiris victoriam ducamus ad memoriam.

In laudem beati Lamberti epī ⁊ martiris factus eſt hic hymnus In quo admonemur laudare xp̄m regē glorie de victoria martiris lamberti q̄ hodie colitur declaratis meritis ⁊ ꝟtutib⁊ ſanctitatis ſue Et in fine ponitur ⁊ narraẗ occaſio mortis ſue. ibi Crimē pippini. Sic hortaẗ nos autor (canamus). i. cātemus vel dicamus (hymnū) id eſt canticum laudis (gratie) sᵉ qua deus nos donat. vel (gratie) id eſt gratificationis ſiue gratiarū actionis (xp̄o qui eſt rex glorie). i. celeſtis leticie ⁊ beatitudinis (et ducamus). i. reuocemus (victoriā martyris) lamberti (ad memoriam) noſtram. reuoluendo ⁊ repetendo vitam ⁊ innocentē mortem iuſtiſſimi viri

¶ Aſſunt ſacra ſolennia. quibus docet eccleſia. qua ſit virtute preditus lambertus martyr inclitus

(Sacra ſolennia) feſta (aſſunt). i. preſentia ſunt. in (quib⁊ eccleſia) catholica (docet). i. predicat (qua virtute inclitus). i. inſignis ⁊ notabilis (martyr lambertus ſit preditus). i. ornatus.
Itē ſolēne ē idē qđ celebre. ⁊ diciẗ a ſoleo ⁊ annꝰ. q2 ſolet fieri ſingulis ānis
Inclitus id eſt glorioſus vel nobilis. Et dicitur ab in ⁊ cleos qđ eſt gloria quaſi valde glorioſus. et corripit mediam.

¶ Inuictus in certamine athleta chriſti nomine. fidem ſinceram tenuit. et charitate micuit.

Hic exprimitur virtus qua preditus fuit beatꝰ Lambertus de qua in verſu p̄cedente dixerat autor. Quia (inuictus athleta). i. inſupabilis pugil ſiue pugnator (in certamine) paſſionis ſue (nomīe xp̄i). i. ꝑpter xp̄m. ⁊ ꝑpter veritatē q̄ xp̄s ē. quā ipſe cōſtāter docuit ⁊ affirmauit. qre interemptus fuit. ſicut dicet verſus ſequēs (tenuit ſincerā fidem). i. puram integram ⁊ impmixtam aliqua heretica prauitate (⁊ micuit) reſplenduit vel clarus fuit (charitate) ſcȝ ad deum et proximū.

¶ Crimen pipini prohibens. curam ſolerter adhibens. inceſtus damnat nuptias vere ſaluti noxias.

Hic ſingulariſatur illud in quo fortitudo aliaq; merita beati viri principaliter claruerūt. q̄ occaſio interfectionis et mortis ſue fuerat. Pro cuius intellectu ſciendū eſt ꝙ beatꝰ lābertus increpauit pipinū regem francoꝝ de meretrice q̄dā quā tenebat Cuius rei occaſione Dodo meretricis frater ꝯgregato exercitu domū epī circūquaq; obſedit. Beatus vero lābertus ꝑ puerū quendā auiſatus deliberauit nō manu forti ſe defendere velle. ſed potius ꝓ veritate moriēdo triūphare. Et ſic impij irruentes in eū in orōne proſtratū interimerūt. Hoc vult dicere verſus iſte. Beatꝰ ergo lambertus (prohibens crimen pipini) regis francie cum meretrice (adhi

tens curam ſolerter).i.dans operā diligenter(damnat).i.culpat ꝛ argu-
it(nuptias inceſtus).i.adulterij. vel in alijs libꝛis(inceſtas).i.non rite fa
ctas ſed ꝓhibitas ꝛ(noxias).i.nociuas(vere ſaluti).i.ad verā ſalutem.
Inceſtus us ui.ꝓprie dicit̄ coitus cū ꝯſanguinea Inde inceſto as are ver
bū actiuū.i.taliter ipudicare ſm Hug.ſ; hic ꝓ adulterio ponit̄. Pipinus
eñ vxorē legitimā habuit.ꝛ ſup hoc cū meretrice ſe ꝯmiſcuit. Inde ince
ſtuoſus qđ adulter dici pōt. Adulteriū eñ ꝯmittit̄ cū cōiugato vel cōiu
gata. Stupꝛū cōmittit̄ in virginē. vel etiā in viduā honeſtā Dicitur etiā
inceſtus a um.i.pollut⁹.nō rite fact⁹.ſ; ꝯtra ꝓhibitionem iuris et eccleſie

¶ Hinc vt ſumatur vltio pꝛeſul datur ſupplicio. penam ſuf-
fert alacriter. quā placat cauſa iugiter.

Iſte verſus coheret p̄cedenti. qꝛ eñ ſanctus Lābertus arguit pipinū
de adulterio cū meretrice p̄dicta. ergo fecit Dodo frater meretricis vt h
ſeqtur. vñ(pꝛeſul).i.ep̄s lābertus(dat̄ ſupplicio).i.in ſuppliciū mortis(vt
vltio).i.vindicta(ſumatur hinc).i.de hac re narrata in pꝛecedenti verſu.
Et beatus lambertus(ſuffert).i.patitur(alacriter)id eſt lete vel fortiter
(penam)mortis(quā)mortem(cauſa)ſc; veritas ꝛ iuſtitia quā defende
bat(placat)id eſt ꝯtentat mitigat remunerat(iugiter).i. perpetuo. quia
exinde obtinuit vitam ſempiternā in retributionem a domino deo.
Item ſuppliciū a ſupplicare venit. qđ eſt ꝓpꝛie plicare genu ꝛ ceruicē ꝓut
in rogādo fieri ſolet. ꝛ ſic ꝓ rogare ſiue petere cū tali geſtu ponitur. quare
ſuppliciū ꝓpꝛie pꝛecatio dicitur Sed qꝛ in pena ſumēda etiā pꝛecatio q̄nq;
interuenit. ꝓ pena ipa trāſſumitur. eo mō quo triūphus qui eſt honoꝛ ob
victoꝛiā illatus poni inuenitur pꝛo ipſa victoꝛia ꝓpter quā fit triūphus

¶ Decus ſacrati nominis vitamq; nomen expꝛimit. hoc
te decoꝛum pꝛedicat crucis beate gloꝛiam

Ad ſanctum andreā apoſtolū dirigitur hic hymnus. In quo autoꝛ the
ma ſumit ab interpꝛetatione nominis andreas. illā adducēs ꝑ laudē ſan-
cte crucis. in qua ſanct⁹ andreas tranſuerſaliter affixus moꝛtē paſſus eſt.
Deinde ibi(Iam nos faueto)oꝛationē facit ad ſanctū andreā. Dicit er
go pꝛimo ſic O andrea(nomen)tuū ſc; andreas(expꝛimit)id eſt dicit ſi
gnificat vel impoꝛtat(decus)id eſt honoꝛem(ſacrati nominis)id eſt ſan-
cte et bone fame(q;)ꝓ et(vitam)bonā. Unde andreas interpꝛetatur de
coꝛus qualis fuit in vita ſua. ꝛ vt nomen conueniat aptius rei ſignificate
ꝑ ſanctā crucem ſacratum eſt. quia in ea ipſe obtinuit vt merito decoꝛus
diceretur Unde ſequitur(gloꝛia)id eſt honoꝛ(beate crucis)in qua tu pe
pendiſti(pꝛedicat).i.dicit(te decoꝝ).i.pulcrū(hoc)nomine.
Item decus dicit̄ honoꝛ ſiue honoꝛificētia ex reb⁹ bene geſtis impēſa De
coꝛ eſt pulcritudo rei vel perſone Etiam honeſtas dicitur ſi ad virtutem
referatur.

¶ Andrea chꝛiſti apoſtole hoc ipſo iam vocabulo ſignaris

iſto nomine decorus idem myſtice.

O (andrea apoſtole chriſti) id eſt o nuncie filij dei. Apoſtolus grecū vocabulū dicitur latine nuncius vel miſſus. tu (idem ſignaris). i. interpretaris (iam hoc ipſo vocabulo). i. hoc nomine andreas (myſtice). i. myſterialiter (iſto noīe decorus) q2 andreas interp̄tatur decorus. Itē myſterium prima ſyllaba cū greco y. dicit̄ honor funebris. vel archanū. vel allegorica et ſpiritualis ſignificatio. Inde myſticus a um. i. allegoric⁹ vel interpretatiuus ſpiritualiter.

¶ Quem crux ad alta prouehit. crux quem beata diligit. cui crux amara preparat lucis futura gaudia

¶ Iſte verſus dicit in quo reſidet ille decor a quo ſanctus andreas decorus recte appellet̄. ſic (quē) andream (crux prouehit). i. leuat ⁊ erigit (ad alta). i. ad altos honores in celis apud deū. ⁊ in terris apud hoīes (quē beata crux diligit) amat. Ipſe em̄ audacter ⁊ ꝯſtanter gloriā beate crucis predicauit. quare merito crux ſiue xp̄s crucifixus dilexit ipſuȝ. Unde andreas mirabiliter dilexit crucē. q2 dixit o ſancta crux amator tuus ſemper fui. ⁊ deſideraui te amplecti o bona crux. ⁊ ſic hic fuit mutuus ⁊ reciproc⁹ amor. qui ver⁹ amor dicitur. male enim amat qui non redamatur (cui) andree (amara crux preparat) id ē diſponit vel obtinere facit (futura gaudia lucis) ſcȝ celeſtis. Crux dicit̄ amara. quia penalis plurimū ⁊ ignominioſa fuerat. Non em̄ erat illo tempore ignominioſius ⁊ turpius genus mortis q̄ per crucem. quare etiam beato petro vt extraneo dabatur crux ſed beato Paulo tanq̄ ciui romano dabatur gladius

¶ In te crucis myſterium cluit gemello ſtigmate. dum probra vincis per crucem. cruciſq; pandis ſanguinem

Expreſſius tāgitur hic ⁊ declaratur decor ſancte crucis in beato andrea quia (myſterium) id eſt honor ⁊ gloria (crucis cluit) id eſt apparet. Et venit a verbo cluo is ere. id eſt defendere ⁊ ſplendere vel apparere (in te) andrea (gemello ſtigmate) id eſt duplici cicatrice vel ſigno relicto in te. Primū ſtigma ē (dum) ꝓ qñ. tu (vincis). i. ſuperas (probra). i. improperia et ꝯtumelias (per crucem). i. ꝑ mortē crucis. quia mors finis maloꝝ eſt. Secundum ſtigma eſt (q;) ꝓ et (pandis) id eſt aperis vel effundis (ſanguinem crucis) id eſt tu facis crucem ſanguine tuo manare. ſicut ſanguine chriſti magiſtri tui in ipſa pendentis manauit ⁊ rubefacta fuit.

¶ Item ſtigma atis. id eſt cicatrix. Unde de beato Franciſco dicitur q̄ habuerit ſtigmata quinq; vulnerum xp̄i in corpore ſuo. Et ad Galathas ſexto habetur. Ego em̄ ſtigmata domini ieſu in corpore meo porto. id ē cicatrices eius. Item probrū. i. dedecus ignominia vel conuiciū. Inde opprobrium ⁊ exprobrium. i. ſcādalum vel improperiū. Iñ opprobrare

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

& exp̄ꝛobare.id eſt conuiciari vel impꝛoperare.

¶ Iam nos foueto languidos.curamqꝫ noſtri ſuſcipe. quo per crucis victoꝛiam celi petamus patriam

¶ Oꝛatio eſt ad beatum andream hoc modo O andrea apoſtole xp̄i (fo
ueto).i.refocillato vel iuuato (iā nos languidos).i.infirmos ⁊ debiles ex
defectu bonoꝝ opeꝝ (qꝫ) pꝛo et (ſuſcipe).i.aſſume in te (curā).i.cuſtodiā
ſiue curationē vel ſanandi operā (noſtri).i.de nobis. Fouere multa ſigni-
ficat ſcꝫ nutrire aſpergere ꝯſtituere recreare tueri ⁊c. (quo).i.vt. ⁊ ſic ꝗ eſt
coniunctio cauſalis dicens cauſam finalē ſicut vt ⁊ quin. Nꝫ aūt ⁊ q̄a di-
cūt cauſam efficientē (petamꝰ).i.accedamꝰ nos (patriā celi).i.regnū celo-
rū. Celū dicitur domiciliū ſiue habitatio beatoꝝ. Et vocaꝛ a theologis pa-
tria. ⁊ locus iſte terreſtris vocatur via (ꝑ victoꝛiā crucis).i.quā habuiſtī
in cruce de malis omnibꝫ ⁊ incōmodis huius ſeculi triūphādo vt in ver-
ſu pꝛecedenti dicebatur.dum pꝛobꝛa vincis per crucem.

Katherine collaudemus virtutum inſignia.coꝛdis ei pꝛeſentemus et oꝛis obſequia.vt ſpe certa reſpiremꝰ per eius ſuffragia

Hymnus iſte eſt de beata katherina. Et p̄mo incitat nos ad laudes et
obſequia virginis ſancte katherine. Secūdo ibi. Fulta fide. ⁊ deinceps
vſqꝫ ibi. Huiꝰ ergo.recitat hyſtoꝛiā Et in vltimo verſu noiato iā oꝛōnē
facit. Ita exoꝛdiꝛ.nos xp̄ifideles (collaudemus).i.ſimul laudemꝰ ⁊ recō-
mēdemus (inſignia).i.pꝛeclara ⁊ pꝛecipua oꝛnamēta (virtutū).i.bonoꝝ
opeꝝ (katherine) virginis. ⁊ (pꝛeſentemꝰ).i.offeramꝰ (ei obſequia).i.ſer-
uitia (coꝛdis ⁊ oꝛis) noſtri.ꝑfecte videlicet ⁊ intime deuotionis.qn̄ coꝛ cō-
coꝛdat oꝛi.sᶜ in illū finē (vt reſpiremus).i.reſurgamus. vires reſumamꝰ
vel iteꝝ viuamus ſub (certa ſpe) eterne beatitudinis obtinende (per ſuf-
fragia).i.ſubſidia dep̄cationis ꝓ nobis apud deum (eius) katherine.
Itē obſequi.i.inſeruire vel ꝓ ꝯplacere poniꝛ. Iñ obſequiū.i.ſeruitiū vel
obtēperatio ad gratiā ⁊ ꝯplacentiā.vñ Therentius Obſequiū amicos
veritas odiū parit. Suffragiū ꝓpꝛie eſt auxiliū ſiue patrociniū qꝺ pꝛeſtat
aduocatus. Eſt etiam opus depꝛecationis pꝛo animabus factum

¶ Fulta fide katherina iudicem maxentium non foꝛmidat lex diuina ſic foꝛmat eloquium.q̄ confutat ex doctrina docto ꝛes gentilium

Incipit hyſtoꝛia (katherina fulta).i.oꝛnata.armata. adiuta. ꝓtecta. vel
ſuſtentata ſiue ꝯfirmata. Fulcio is ire.i.oꝛnare vel ſuſtinere.vñ Virgiliꝰ
Atlantis duri celū qui vertice fulcit.hoc eſt ſuſtinet. Suffulcire id eſt iu-
uare vel ſuſtentare (fide) id eſt ꝑ fidem catholicam (non foꝛmidat) id ē nō
timet (iudicem maxentiū).i.impꝛatoꝛē.qui oēs circūquaqꝫ ad alexandri-
am ꝓuocauit ad imolandū dijs ⁊c. videaꝛ hyſtoꝛia (lex diuina) quā edo

cta fuit. vel (lex diuina) id est celestis gr̄a (sic format eloquiũ) .i. eloquētiā
ꝟginis katherine qñ disputabat in p̄sentia maxentij iudicis cũ doctoribꝫ
ꝑ eũ ꝯuocatis (q̄ ꝯfutat) id est ꝯfundit ꝛ vincit (doctores gentiliũ) id ē
infideliũ (ex doctrina) eoꝝ scꝫ ex ꝑncipijs ph̄ie
Confutare .id est ꝯfundere refutare spernere vel reijcere

¶ Victi christum confitentur relictis erroribus. iudex iu-
bet vt crementur. nec pilis nec vestibus nocet ignis. sed tor-
rentur iniustis corporibus.

¶ Doctores p̄tracti (victi) ꝑ beatā katherinā (ꝯfitent̃ xp̄m) in eũ creden-
do (erroribꝫ) gentilitat3 sue (relictis) .i. postpositis. quare cōmotus ma-
xentius (iudex iubet vt crement̃) .i. cōburent̃ Et factũ est miraculũ. q̄a
(ignis nec nocet pilis) .i. crinibꝫ (nec vestibꝫ) ꝑ p̄seruatōem dei (sꝫ torren
tur) .i. voluunt̃ ꝛ vertunt̃ in igne (corporibꝫ) eoꝝ (iniustis) .i. nō cōbustis
ita q̄ mortui sunt ex hm̄oi ꝯcrematōe. sꝫ ad extra nō apparuit. q2 igne cō-
sumpto corpora illesa inuenta sunt. ꝛ sic depost sepeliebantur
Torrere ꝑcat ꝑterere assanda apud ignē. vel rapide voluere aquā In tor-
rens .i. aqua ip̄etuose fluēs. vl̄ ꝑcat cremare. vt ibi .in ara crucis torridũ .i.
crematũ In p̄ma ꝑcatōe videt̃ h̄ poni. vl̄ etiā i tercia si ad iteriora referat̃.

¶ Velut aurum quod probauit fornacis adustio. nam quos
foris conseruauit christus ab incendio. coxit intus ꝛ purga-
uit fides et confessio.

¶ Comparatōnem facit iste versus Et d̄t (nam) ꝓ q2 (fides) suscepta
(coxit intus) id est ab intra (ꝛ ꝯfessio) erroꝝ suoꝝ ꝛ peccatoꝝ (purgauit)
id est emũdauit illos doctores (quos) xp̄s (ꝯseruauit) id est custodiuit.
(foris) id est ab extra (ab incendio) id est ignis lesione (velut) id est sicut
(auꝝ. qd̄ adustio fornacis ꝓbauit) id est examinauit ꝛ depurauit Sicut
eñ ignis separat ꝛ depurat oēm aliā minerā ab auro nihil auri ꝯsumen-
do. ita ignis iste depurauit ꝛ separauit oēm peccati scoriā ꝛ gentilitat3 er-
rorem. fide ꝛ ꝯfessione accedentibꝫ ꝛc̄. Aliter p̄t ordinari ista ꝯstructio
ꝯnectendo ip̄ius ꝑncipiũ ad finē versus p̄cedentis sic (sꝫ torrent̃) id ē cre
mant̃ scꝫ ad intra (iniustis corporibꝫ) scꝫ ad extra (velut auꝝ) ꝛc̄. ꝛ sic me
lius concordat cum versu precedenti

¶ Post hec blandis rex molitur virginem seducere. nec pro-
missis emollitur. nec terretur verbere. cōpeditur custoditur
tetro clausa carcere.

¶ (Post hec) q̄ dicta sunt. q2 nō potuit ꝑficere (rex molit̃) .i. laborat ꝛ co
nat̃ (seducere) id est a fide abducere (ꝟginē) katherinā (blandis) .i. dulci-
bus ꝟbis (nec emollit̃) .i. nec mollior fit seu inducit̃ ad ꝯsentiendum regi
(ꝓmissis) .i. ꝓmissionibꝫ regis (nec) .i. etiā nō (terret̃ ꝟbere) .i. ꝟberibꝫ. q2

ſcorpionib⁹ ceſa fuit Ecce tres vias q̄b⁹ erat rex aggreſſus ꝟginē katherinā. ſcʒ blandicijs. ꝓmiſſionib⁹ ⁊ ꝟberib⁹ Et qꝛ poſt oīa iſta adhuc ꝯſentire recuſauit (cōpedit̄). i. cōpedib⁹ claudit̄ ⁊ ligat̄. ⁊ (cuſtodit̄) ſcʒ ꝑ famulos regis (clauſa). i. recluſa. in (tetro carcere) ſcʒ fedo ⁊ obſcuro Moliri. i. conari. molere eſt grana terere ſiue frangere Mollire. id eſt mollificare. Tetrū dꝛ qđ eſt fetidū amaꝝ impiū obſcuꝝ. ⁊ in alijs qualitatib⁹ ſꝑ ad malam partem ꝓ ꝯditōne materie trahit̄ ꝟcandam.

¶ Hinc rex furit et tabeſcit. nec intra cor capitur. ꝙ nox ibi noctem neſcit nox in diem vertitur. ſoli turba multa creſcit. ieiuna reficitur.

¶ (Hinc) id eſt poſt hoc (rex) ſcʒ maxentius (furit ⁊ tabeſcit) id eſt in animo ꝑturbatur ⁊ ꝯſternatur Item tabes eſt putredo de corpore fluēs Inde tabeo es ere. id eſt tabidum ⁊ fetidū eſſe Inde tabeſcere verbū inchoatiuum ꝓ eodem. ſed ſi ad aīam referatur ꝑturbatio dꝛ Tabes etiam extrema macies eſt. qꝛ poſt longum fluxuʒ ſaniei corpus ad extremā tabem. id eſt maciem ꝑuenit. quaſi non ſit vlterior materia ſaniei ꝓcreande relicta (nec) id eſt nō (capit̄) id ē intelligit̄ (intra cor) sᶜ ſuū (ꝙ nox neſcit ibi) in carcere (noctē) id ē obſcuritatē. qꝛ (nox vertit̄ in diem) qꝛ celeſti lumine carcer illuminabat̄ a dn̄o deo. ⁊ (multa turba) ſcʒ angeloꝝ apparentium ibidē (creſcit ſoli) id eſt ſolitarie virgini katherine ⁊ etiā (ieiuna reficitur) id eſt cibatur alitur ꝑ colūbam candidam que de celo eſcā ſibi portauit Iuſſit em̄ iudex vt ꝑ duodecim dies fame cruciaret̄. ſʒ interim refecta eſt vt hic dicitur

¶ Clauſe lumen ne claudatur elucet porphirio. qui regine federatur fidei collegio. quoꝝ fidem imitat̄ ducentena concio.

¶ Pro intellectu notandū. ꝙ rex alijs negotijs impeditus habuit aliq̄d recedere a loco Interim regina cū porphirio duce milicie amore ꝟginis viſitande media nocte carcerē intrauit. ⁊ vidit carcerem magna claritate illuminatū atqꝫ angelos vulnera ſua ꝑungentes. quos katherina poſt longam p̄dicatōem ad fidē ꝯuertit ⁊ cū eis ducentos de familia regis. qui oēs ꝑ regē carnificati ſunt. ſicut hyſtoria longius narrat Hoc dꝛ iſte verſus q̄ ſic exponit̄ (ne lumen) ſcʒ celeſte (claudat̄ clauſe) katherine. in teſtimoniū veritatis illius rei ⁊ miraculi oſtenſionē (elucet) etiā (porphirio. q̄ federat̄) id eſt ꝯcordat̄ ⁊ ꝯiungit̄ (regine collegio) id ē ſocietati (fidei) qꝛ oēs ſimul fidē receperūt (quoꝝ) ſcʒ porphirij ⁊ regine (fidē ducentena concio) id eſt ducentoꝝ militū multitudo (imitat̄) id eſt ſeq̄tur Collegē em̄ dicunt̄ duo vel plures ad vnū negotiū deputati. ⁊ ſic tales dicunt̄ vnius poteſtatis quaſi pariter electi. Inde dꝛ collegium. id eſt talis ſocietas Concio dꝛ multitudo populi congregata Dicitur etiā illa oratio quam orator facit ad congregatōnem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Huius ergo concionis concordi conſtantia. vim humane paſſionis pari patientia ſuperemus. vt cum bonis letemur in gloria Amen.

¶ Finaliter ad verſuꝫ p̄cedentē annectit̃ oratio. dicēs (ergo) nos (ſuperemus vim) .i. amaritudinē ⁊ duriciē (humane paſſionis) .i. quā hoīes nobis inferre pn̄t (pari patientia) .i. ſili ⁊ (ꝯcordi ꝯſtātia) .i. vnanimi ꝑſeuerantia (huius ꝯcionis) p̄dicte (vt letemur cum bonis in gloria) celeſti. quaſi diceret Sicut dicta concio ſua conſtantia ⁊ patientia humana tormenta ſuperauit ⁊ eterna gaudia per hoc obtinuit. ita ſimiliter cōcedat nobis deus vt ſic faciamus

Sancte dei precioſe prothomartyr ſtephane. qui virtute charitatis circumfulſus vndiqꝫ. dominum pro inimico exoraſti populo.

¶ Preſens hymnus ꝯtinet orōem ad beatū ſtephanū in duob⁹ verſib⁹ q̄ ſibi cōdependēt Et in vltimo d̄r gloria ſancte trinitati. dicens O (ſancte ſtephane p̄cioſe) id eſt glorioſe (ꝓthomartyr dei) .i. p̄mus martyr Sanctus em̄ ſtephanus fuit p̄mus martyr poſt paſſionem dn̄i ⁊ aſcenſionem eiuſdē. q̄ȝ eodē anno tercia die menſis auguſti (q̄ circūfulſus) id eſt circū-ornatus (virtute charitatis) id eſt diuini amoris (vndiqꝫ) ex om̄i ꝑte (exoraſti dn̄m ꝓ inimico ꝑplo) .i. ꝓ te lapidantib⁹. inter quos fuit Saulus. q̄ hac orōne poſtea ꝑ dn̄m ꝯuerſus eſt Et ita bn̄ d̄r exoraſti. id eſt induxiſti orōne tua dominū. vt tibi in petitōe tua ꝯdeſcēderet ſicut in Saulo fecit Actuū .ix. Itē differūt exorare ⁊ orare. q̄ȝ orare eſt ſimpl'r rogare. ſꝫ exorare eſt rogare ⁊ impetrare ſiue rogando inducere. nihilominus plan⁹ ſtat pro orare Itē q̄ beatus ſtephanus ꝓ inimicis ſuis orauit habet̃ Actuuꝫ vij. vbi d̄r Poſitis aūt genub⁹ clamauit voce magna dicens Domine ne ſtatuas illis hoc peccatum In quo claruit magna ꝑfectio charitatis. nobis in exemplum vt ſimile faciamus

¶ Funde preces pro deuoto tibi nunc collegio. vt tuo propiciatus interuentu dominus nos purgatos a peccatis iungat celi ciuibus.

¶ Hic ꝑficit̃ ſn̄ia p̄oris ꝟſus O ſtephane q̄ exoraſti ⁊c̄ (funde nūc p̄ces ꝓ collegio) .i. ſocietate (deuoto tibi) dedito ⁊ dedicato ſupplicāti (vt dn̄s ꝓpiciatus) .i. ꝓpicius factus ſiue recōciliat⁹ (tuo interuentu) ꝑ tuā interceſſionē (iungat ciuib⁹ celi nos purgatos a peccatis) sc noſtris

¶ Gloria et honor deo vſquequo altiſſimo ⁊c̄.

Require ſupra in hymno Luſtra ſex ⁊c̄. q̄ȝ ibi expoſitus eſt

Expoſitio hymnoꝝ

PReco preclarus ſacer et propheta. regis eterni para-
nymphus almi. voxqꝫ clamãtis. domino potenter
dirige callem.

¶ Hymnꝰ iſte ad ſanctũ ioannẽ baptiſtã dr̃. ⁊ ẽ orõ q̃dã ad eũ. cuiꝰ ſnĩa
ꝑmo cõplet̃ in tercio v̾ſu Primus cũ v̾ſus ntm̃ hꝫ. ſcõs relatiũ ꝑ iplica-
tionẽ. terciꝰ v̾bũ. ⁊ ſic tandẽ reſultat vna euocatio Et in vltimo v̾ſu petit̃
idẽ a ſcã trinitate qd̾ ĩ alijs Primꝰ v̾ſus ꝯtinet diuerſa noĩa ioãnis ba-
ptiſte Dicit ſic Tu (ꝑclarꝰ ꝑco) .i. notabilis nũciꝰ ſiue ꝓclamator (⁊ ſa
cer ꝓpheta) vt ibi Tu puer ꝓpheta altiſſimi vocaberis (paranymphus)
ꝑcurſor (almi eterni regis) id eſt chriſti almi ab alendo. qꝛ nos alit Para-
nymphus grece dr̃ ꝓnubꝰ vel auſpex latine. q̃ ſcꝫ de nuptijs auſpiciũ ca-
piebat. ex ꝑte viri ad hoc datus ⁊ exhibitꝰ Pronubꝰ ex ꝑte mulieris Sꝫ
qꝛ hmõi auſpicia chriſtiana religio nõ recipit. ſacerdos ſic dici p̃t q̃ in lo-
cum auſpicionis alia officia facit Hic ꝑcurſor dici p̃t (qꝫ) ꝓ et (vox clamã
tis) ſc in deſerto (dirige) id eſt para (dño callẽ) id eſt viã (potẽter) .i. cuꝫ
potentia. ſicut dr̃ Eſaie. xl. Ego vox clamantis in deſerto parate viã dñi
rectas facite ſemitas eiꝰ Et habet̃ recitatiue Johis ꝑmo Marci ꝑmo
Mathei. iij. Luce. iij. In ꝑdictis nominibꝰ ſ̾cant̃ diuerſa merita beati io-
hannis baptiſte. qꝛ in ꝑcone ꝓrogatiua ꝑdicatõnis In ꝓpheta ꝓrogatiua
cognitõnis In ꝑcurſore ꝑparatõnis In voce humilitatis Et in angelo
ꝓrogatiua virginitatis. quibus omĩbus ſanctus ioannes clarus fuit. et
ob id merito dictis nominibus nominatur

¶ **Qui redemptorem digito notaſti rite tollẽtem ſcelus omẽ**
mundi. intĩmans agnum pietate cunctũ ſoluere mundum

¶ (Qui notaſti) .i. monſtraſti (redẽptorẽ) ſcꝫ ieſuꝫ (digito) ſc tuo. dicẽs
Ecce agnus dei ⁊c̃. Joãnis ꝑmo (tollentẽ) .i. auferentẽ (rite) .i. bñ (omẽ
ſcelus mundi) .i. peccatũ hoĩm de mũdo. ꝑ metonomiã. ꝯtinẽs ꝓ ꝯtento
Et qꝛ agnus pius eſt (intĩmans) .i. ſ̾cans (agnũ) ſcꝫ ieſum (ſoluere) id ẽ
liberare (cunctũ) id eſt totũ (mundũ. ſua pietate) id eſt miſericordia

¶ **Angelus cum tu vocitaris alti. iura formãtem flagita to-**
nantem. quatenus ſanctis ſociemur aſtris arce poloꝝ

¶ Nũc ꝑficit̃ ſnĩa h̾ mõ (cũ) .i. qꝛ (tu) ꝑco ꝑclarꝰ q̃ notaſti ⁊c̃. (vocitarꝭ
angelꝰ) .i. nũcius (alti) .i. excelſi dei. vt ibi Ecce ego mitto angelũ meũ an̄
faciẽ tuã ⁊c̃. Hic venit orõ (flagita) .i. ora (tonantẽ) ſcꝫ iouem ſummũ deũ
(formantẽ) .i. ꝯſtituentẽ (iura) ſcꝫ naturalia. poſitiua ⁊ diuina (q̃tenus)
vt (ſociemur ſanctis aſtris) .i. electis dei. in (arce) id eſt in ſummitate (po
loꝝ) id eſt celoꝝ ¶ Flagitare eſt vehementer ⁊ plus q̃ꝫ poſtulare. qd̾ eſt
exigere ⁊ rem quaſi debitã ꝓ meritis petere Item quatenus ſ̾cat vt. vl̾
quoniã. vel in q̃ꝫtum. vel ꝓ qua re ⁊c̃.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Hocq; tu preſta genitor ſupne. nate ſuperni dator ac redemptor. ſpiritus rector tribue p̄camur omne ꝑ euum Amē.

¶ Idem fit hic ad ſanctam trinitatem quod in verſu p̄cedente ad ioannē (q;) ꝑ et. nos (precamur) id eſt rogamus o (tu ſuperne genitor) id eſt pater in diuinis (preſta hoc) quod dictum eſt. et o tu (nate ſupni) id eſt o fili dei altiſſimi (dator ac redēptor) preſta hoc. et etiā o tu (ſpiritus rector tribue) hoc (per om̄e euum). i. ſemꝑ. Amen

FRatres vnanímes federe nexili mecuz participes luminis annui. quo ſolis hodie fulminat orbita. martini reuehens feſta celebria.

¶ Ad laudem beati martini epiſcopi iſte hymnus decantat̄. In quo autor primo inuitat nos vna ſecum cantare ſancto martino. Secūdo ponit cauſam quare id merito faciamus. ſubdens merita ⁊ virtutes p̄clari viri ibi Martinus q̄m. Tercio ↄcludit merito beato viro eſſe pſallenduz. ipſi ↄdeſcendēdo in eo quod approbat vel improbat petēdo finaliter a xp̄o vt beatus martinus ꝓſpera faciat noſtra tēpora. ibi His nos ſubſidijs. Primus verſus dependet ad ſcd̄m. ⁊ ibi ſentētia ꝑficitur. Exponitur ergo ſic O (fratres) nos (vnanimes). i. cōcordes (nexili federe). i. connexa vnione ſacre fidei. Nexile em̄ dicitur quod nexum eſt. ſicut tinctile quod tinctum eſt (participes) id eſt participantes (mecum) ſcilicz cum autore preſentis hymni (annui luminis) id eſt ſingulis annis lucis (quo) lumine (orbita) id eſt reuolutio vel tranſitus (ſolis reuehens) id ē reducens (celebria feſta martini) epiſcopi (fulminat) i. coruſcat vel refulget (hodie). i. in hac die. Quaſi diceret. vos fratres in vna fide concordes ac religione. qui mecuz gaudetis de annuo lumine preſentis diei feſti ſancti martini nunc reuoluti. Cantemus ⁊c. ita vt ſit cōceptio ꝑſonaꝝ indirecta. ſic vos cum me cantemus. ſicut tu cum me debemus. ponendo ꝑſonā ↄcipientē in ablatiuo.
Quid ſit orbita dictū eſt ſupra in hymno Votiua cunctis ⁊c.

Cantemus pariter carmen amabile martini meritis. opido nobili clerus cum populo conſonet organo. grandi nam volupe eſt pſallere gaudio

¶ Nos chriſtiani (cantemus pariter). i. ſimul (amabile carmen). i. dulce et delectabile canticuz (meritis martini) epiſcopi. immo quod maius eſt (clerus cum populo). i. doctus cum indocto (conſonet). i. canat (opido) id eſt valde. ⁊ eſt media producta (nobili organo) id eſt bene apto. ſcz puro corde. Cauſaz reddit (nam pſallere) id eſt cantare (grandi gaudio) id eſt magna leticia ad honorem beati martini (eſt volupe) id eſt delectabile et voluptuoſum. quia pium eſt congaudere martino.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Martinus quoniam vota fidelium attendit. tribuens cun/cta ſalubria. confert hic famulis rite canentibus ſtellis aureola ſerta micantibus.

¶ Hic dat cauſam quare pſallendū ⁊ cantandum ſit ſancto martino. Vn̄ volupe eſt pſallere ⁊c̄. (quoniam martinus attendit). i. aſpicit ⁊ grata re/cipit (vota). i. deſideria (fidelium) id eſt deuotoꝝ ſuorum (tribuens) id eſt donans (cuncta ſalubria). i. ſalutaria ipſis. que ſcʒ ab eo deſiderant. vel ſi habeatur (accendit). i. ardere facit ⁊ aſcēdere coram deo. ita vt accepta ſint apud deū. Et (confert). i. concedit (famulis) ſuis (canentibus) eidem (hic). i. in hoc mūdo vel in hoc tp̱e (rite). i. debite (aureola ſerta). i. aureas coronas. cuʒ (ſtellis micantibꝫ). i. cum coruſcantibus lapidibꝫ celeſtis cla/ritatis Aureolus a um. i. aureꝰ. Inde aureola. i. aurea corona. q̄ a deo confertur martyribꝫ doctoribꝫ ⁊ virginibꝫ in ſignū ſpecialis meriti ⁊ p̄rogatiue. Sertum eñ dr̄ corona de floribꝫ facta. virginibꝫ imponi ſolita. vn̄ Virgilius Serta procul capiti tantum delapſa iacebunt.

Cunctis candelabrum luminis extitit. a multis tenebras et expulit. virtutum ſtatuit creſcere germina. in quorum fuerāt pectore crimina

¶ Hic ponit plura merita beati martini dicēs. Martinus (extitit) id eſt fuit (cunctis) hominibus ſuo tempore exiſtentibꝫ (candelabruʒ luminis) id eſt exemplum bone vite. vt pater in euangelio. Sic luceat lux veſtra coram hominibꝫ vt videant opera veſtra bona. ⁊ glorificent patrem veſtrū qui in celis eſt (et expulit a multis) hominibꝫ (tenebras mortis). i. pecca/ta quoꝝ ſtipendiū eſt mors. hoc eſt eterna damnatio. p̱ ſuam doctrinam ⁊ ſuam ſanctā cōuerſatōem (ſtatuit germina). i. fructus primo pullulantes (virtutum). i. bonoꝝ operum (creſcere) in illis (in quoꝝ pectore) id eſt corde (crimina). i. peccata (fuerant) quia tales p̱ ſuam ſanctā cōuerſationem ad fidem conuertit. ⁊ ad rectam vitam

His nos ſubſidijs vndiq̛ʒ prediti pangamus proprio canti/ca preſuli. laudemus parili voce quod approbat. damnemus vigili mente quod improbat.

¶ Concludit ex predictis. Ergo (nos prediti his ſubſidijs) id eſt haben/tes dicta ſubſidia beati martini. vel (prediti) id eſt ornati vel armati (vn/diq̛ʒ) id eſt ab omni parte (pangamus) id eſt cantemus (proprio preſuli) id eſt proprio epiſcopo noſtro martino (cantica) id ē carmina. Et ſic (lau/demus parili voce) id eſt vno ⁊ eodem conſenſu. illud (quod) ipſe (appro/bat) id eſt laudat. vt eſt bonum ſiue virtus. ⁊ (damnemus) id eſt reprobe/mus (vigili mente) id eſt corde vigilanti. id (quod) ipſe (improbat) id eſt reprobat et arguit. ſicut eſt malum ſiue peccatum. Quaſi diceret proſequa

mur cum ipſo bona. et fugiamus ſimiliter mala cum ipſo.

Martinū precibus gens modo gallica dignis ſollicitet. noſtraqꝫ patria. martinus faciat tempora proſpera. chriſte mundi ſalus o tibi gloria.

¶ Rogatio eſt hoc modo (gens gallica) id eſt populus francie (ſollicitet modo) id eſt ſollicite aggrediatur ⁊ pulſet nunc (martinum dignis precibus) id eſt debitis ⁊ congruis orationibus (qꝫ) pro et (noſtra patria) id eſt noſtra dioceſis. ſcꝫ traiectenſis vel ſimilis vbi canitur hic hymnus. etiā ſollicitet ⁊c. qꝫ ſcꝫ (martinus faciat proſpera tempora) vite noſtre. vt feliciter ⁊ quiete viuamus in hoc ſeculo. Finaliter glorificat chriſtum dicens (o chriſte ſalus mundi) id eſt redemptor vel ſaluator (gloria) id eſt honor (ſit tibi) Amen.

Salue crux ſancta. ſalue mundi gloria. vera ſpes noſtra. vera ferens gaudia. ſignum ſalutis. ſalus in periculis vitale lignum vitam portans omnium.

¶ Ad ſanctam crucē dr hic hymnus in quo primo ſalutatur ſancta crux diuerſis nominibus laudatiuis deſignata. Secūdo oſtendit ſanctam crucem adorandā eſſe ibi. Te adorandam. Tercio ponitur effectus eius. ibi. Originale. Quarto fit oratio ad chriſtum quatenus nos defendat a morbis corpis ⁊ anime. ibi Protege. Vltimo laudatur ſancta trinitas. Sic ergo dicit primus verſus. O (ſancta crux ſalue) id eſt ſis ſalutata. o (gloria). i. honor (mundi ſalue) que es (noſtra vera ſpes. ferens). i. donās (vera gaudia) que es (ſignuꝫ ſalutis). i. noſtre redemptōnis. ⁊ que es (ſalus) id eſt ſaluatio (in periculis). i. in neceſſitatibus. auguſtijs ⁊ terroribus. qꝛ tunc ſigno crucis noſipſos ſignamus contra dyabolum. ne ſe immiſceat. ſed vt effugetur. iuxta illud. Crux fugat oīe malū. (vitale lignum) id eſt viuificū. qꝛ (portans vitā oīm) ſcꝫ ieſum xp̄m. qui in ligno crucis ꝓ nobis mortuus. nos ꝑ peccatū primi parentis mortuos reuiuificauit.

¶ Periculū a perio is ire. id eſt diſcrimen ſalutis. ſed a pereor verbo antiquo dicitur experimentum. Inde periculū facere. ſignificat experiri. Therentius. Fac periculum in litteris.

Te adorandam. te crucem viuificam in te redempti dulce decus ſeculi ſemper laudamus. ſemper tibi canimus. per lignū ſerui. per te lignum liberi

¶ Hic oſtendit ſanctam crucem fore adorandam his verbis. O (dulce decus) id eſt honor (ſeculi) id eſt mundi. nos (redempti in te) id eſt per te crucem (laudamus) id eſt cōmendamus (ſemper te adorandam) id eſt dignam adorari. et (te viuificam crucem) id eſt vitam facientem ſiue dantem Et nos (canimus tibi ſemper) qui prius eramus (ſerui) id eſt ſeruilis conditionis (per lignum) ſupple paradiſi. de cuius fructu contra mandatū dei

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

adam guſtauit. ac per hoc in ſeruitutem redactus eſt. ⁊ a paradiſo expul-ſus. ſed modo (liberi) id eſt liberati (per te) lignuꝫ ſancte crucis. Unde di-cit Paulus. Nos autem gloriari opoꝛꝫ in cruce domini noſtri ieſu chriſti in quo eſt ſalus vita ⁊ reſurrectio ꝛc.

Originale crimen necans in cruce nos a priuatis chriſte mū da malis. humanitatem miſeratus fragilem. per crucem ſan ctam lapſis dona veniam

¶ Hic ponit effectus ſancte crucis cū deꝑcatione ad chriſtū. O (chriſte) ieſu qui es (necans) id eſt delens vel extinguens (originale crimen) .i. pec-catū. videlicet ade primi noſtri parentis. in quo originatum eſt et ab eo in poſteros tranſmiſſum. ⁊ ita ineſt toti humanitati (in cruce) moriēdo in ip-ſa (munda nos a priuatis malis) .i. occultis delictis. vel (ꝑuatis malis) a delictis vnicuiqꝫ ꝓꝑrijs. Et breuius ſic. O chriſte tu deleſti crimen origina le om̄ibus hominibꝰ qñ pependiſti in cruce. ita ſimiliter delere velis ꝑ vir-tutem ſancte crucis in nobis om̄ia noſtra ꝓꝑria crimina vel occulta crimi-na. Et tu (miſeratus fragilem humanitatem) id eſt debilem ⁊ inconſtan tem humanā naturā (dona lapſis) ſpᶜ nobis in peccatum (veniā) id eſt in dulgentiā ⁊ remiſſionē peccatoꝝ (per ſanctā crucem) quā tu ꝓꝑrio corpore tuo ſacraſti ⁊ ꝓpterea in ea multa mirabilia operaris.

Protege. ſalua. benedic. ſanctifica populum cunctum crucis per ſignaculum. morbos auerte corporis ⁊ anime. hoc cōtra ſignum nullum ſtet periculum.

¶ Oratio eſt O xp̄e (ꝓtege. ſalua. benedic. ſanctifica cunctū populū) chri ſtianū (per ſignaculū) id eſt ꝑ ſignū (crucis) ſᶜ ſancte. ⁊ (auerte) .i. remoue (morbos) id eſt infirmitates (corporis ⁊ anime) ⁊ ſic tandē (nullū pericu lum ſtet) id eſt ſtare vel durare poſſit (cōtra hoc ſignum) crucis.

Auerto is ere actiuum. i. remoueo. Sed auertoꝛ deponentale. i. ſperno vnde Boetius. Heu heu q̄ȝ ſurda miſeros auertitur aure

Sit deo patri laus in cruce filij. ſit coequalis laus ſancto ſpi-ritui. ciuibus ſummis gaudium ſit angelis. honoꝛ in mūdo crucis exaltatio vel inuentio Amen

¶ Hic laudatur ſancta trinitas hoc modo (Laus) id eſt laudatio (ſit deo patri in cruce filij) ſui. ſcȝ ieſu chriſti domini noſtri (coequalis laus) .i. ſimi lis gloria (ſit ſpiritui ſancto) id eſt paraclito. ⁊ (gaudium) id eſt leticia ⁊ ex ultatio (ſit angelis ſummis ciuibus) id eſt celeſtibꝰ incolis. et (exaltatio) ſublimatio (vel inuentio) id eſt repertio (crucis) ſᶜ ſancte. quia duo ſunt feſta. ſit (honoꝛ) id eſt reuerentia (in mundo) quia totus mundus gaudet et exultat in ſolennitate ſancte crucis

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

r Remigius preſul meritis ortuqꝫ venuſtus. Francoꝝ
domino gentem peperit luculentam

Iſtud ē carmē heroycū qđ loco hymni dicit̄ de ſancto Remigio remēſis eccleſie archiep̄o. Iſte beatus Remigius regē et gentē francoꝝ ad fidē cōuertit. ſicut tāgit hec p̄ma pars Et claruit miraculis. multis remedia preſtādo. ſicut dicit pars ſecūda. Qui vt nobis ſimiliter ſubueniat petit ꝑs tertia. Partes patebūt in ꝓceſſu. Dicit p̄mo ſic (Remigius preſul) id ē epiſcopus remēſis (venuſtus). i. pulcer vel decorus (meritis). i. virtutibus (ortuqꝫ). i. origine parētū (peperit). i. ꝓcurauit predicationibꝫ ſuis (dn̄o francoꝝ). i. regi francoꝝ Clodoneo (gentē luculentā). i. pulcram et fulgidam luce ſacre fidei. qua ſanctus remigius hanc gentem illuſtrauit Remigius eīn dicitur a remi qđ eſt paſcēs ⁊ geos terra quaſi paſcēs terrenos doctrina Venuſtꝰ dicit̄ a venere q̄ dea pulcritudinis ē vel ipſa pulcritudo. ſm̄ Papiā venuſtus. i. ſapiēs modeſtus ornatꝰ facetꝰ formoſus Luculentū dicit̄ pulcrū bonū ꝑſpicuū a luce. ⁊ dicitur a luce ⁊ lētos qđ eſt plenū quaſi luce plenum. hic ponitur prima breui. vix poteſt excuſari. cum lux lucis ſit prima longa.

Remedium preſtās magnum precibus miſerorum Hic mēbris redolendo ſacris pius ac venerandus

Conſtrue. ſc beatus remigius (preſtans precibꝫ miſeroꝝ) id eſt hominū defectuoſoꝝ (magnū remediū) id eſt auxiliū ⁊ medelam (hic) ſc remigiꝰ exiſtens (pius). i. benignus (ac venerādus). i. honorādus (redolēdo) bene olendo (ſacris mēbris) hoc de reliquijs in tūba ſepulchri incluſis intelligi poteſt. qꝛ bene redolebāt. ⁊ patientibꝫ remedia ab eis ꝓuenerūt. Remediū prima breuis ē. ⁊ hic longa ponit̄. qua autoritate neſcitur. Apparet ꝙ autor huius hymni plus ſententiā q̄ꝫ metri mēſurā pēſauit. Et ſimiliter in multis hymnis videbit̄. q̄ ꝓpterea rithmi potius q̄ꝫ metra appellari merebuntur.

Subueniat nunc magnificus noſtris quoqꝫ votis. Eterne patrie ciues fore quo mereamur.

Oratio eſt que elicitur ex predictis hoc mō (quoqꝫ) ꝑ etiā Idē remigiꝰ qui ſolet preſtare remediū precibꝫ miſeroꝝ (magnificus). i. glorioſus diuerſis meritis et virtutibꝫ (ſubueniat nunc). i. in preſenti (noſtris votis) id eſt deſiderijs vel petitionibꝫ (quo) id ē vt (mereamur fore ciues). i. incole ⁊ inhabitatores (eterne patrie). i. regni celeſtis. qđ nobis tribuat q̄ ſanctū Remigiū gratijs et donis illuminauit eūqꝫ glorie ſue ꝑticipē fecit

¶ Hymnarius cum bona expoſitione notabiliqꝫ cōmento magna cū diligentia correctus cum q̄ꝫpluribꝫ alijs hymnis prius non additis elaboratiſſime impreſſus in ſancta Colonia ꝑ Henricum Quentell. Anno incarnationis dominice M. cccc. xcix. decima die Martij.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sequitur tabula hymnorum ſm̄ numerū foliorum.

¶ A ſolis ortus	Fo. xviij
Agnoſcat om̄e ſeculū	fo. liiij
Ales diei nuncius	fo. ix.
Aurora iam ſpar.	xv
Aue maris ſtella	xx
Angularis fundamētū	xlvij
Audi benigne	xxv
Aurora lucis	xxxi
Ad cenam agni	xxxij
Aurea luce	xxxix
¶ Beata nobis gau.	xxxv
¶ Chriſte qui lux	vi
Celi deus ſanctiſſime	xi
Celum choruſcans	lv
Conſors paterni	ix
Chorus noue	xxix
Conditor alme	xv
Cōſcendat vſqꝫ ſydera	lxviij
Chriſte redēptor gentiū	xvij
Chriſte ſanctoꝝ decus	xxiij
Clarum decus	xxv
Chriſte redēptor omniū	xli
Crux fidelis	xxix
Corde natus	xlviij
Criſte ſanctoꝝ decus an.	xl
Cultor dei	lx
¶ Dicamus omnes	xxvi
Decus ſacrati	lxx
Doctor egregie	xxxix
Deus tuorum	xlv
Deus creator	lvij
¶ Eterne rerum	ij
Ecce nunc tempus ydo.	xxv
Ecce iam noctis	iiij
Eterna celi gloria	xiij
Ex more docti	xxvi
Eterne rex al.	xxxij
Exultet celum	xliij
Eterna chriſti	xliij
En gratulemur	lxvi
En martyris	lxviij
¶ Feſtum nunc celebre	xlix
Felix per omnes	xxxviij
Fit porta xp̄i	xlix
Fratres vnanimes	lxxiiij
¶ Gloria laus	lxiij
Gaude viſceribꝰ	li
¶ Hoſtis herodes	xix
Hymnū cantamus	lxx
¶ Iam lucis orto	iiij
Immenſe celi	viij
Iam chriſte ſol	xxiiij
Ieſu noſtra redēptio	xxxiij
Iam ter quaternis	lviij
Ieſus refulſit	lvi
Ieſu quadragenarie	lix
Iam xp̄s aſtra	xxxiiij
Ieſu ſaluator ſecu. ver	lxiiij
Inuentor rutili	lij
Ieſu ſalua. ſecu. redēp.	xlij
Iſte confeſſor	xliiij
Ieſu corona	xlvi
Imbuit poſt hinc	xxiiij
In mariā vite viam	lxv
¶ Katherine collau.	lxxi
¶ Lucis creator	vi
Lux ecce ſurgit	xij
Luſtra ſex qui	xxix
¶ Magne deus	xij
Magno ſaluris	lxi
Martyris ecce	xxij
Martine par apl̄is	xliij
Martyr dei qui	xlvi
Maria mater	lxix
¶ Nocte ſurgentes	iij
Nunc ſancte nobis	v
Nunc tēpus accepta.	lix
Nox et tenebre	x
Nox atra	xi
Nuncium vobis	xix
¶ O lux beata	xv
O glorioſa domina	xxi
O q̄ glorifica luce	xxij
O nazarene	lx
¶ Primo dieꝝ om̄i	fo. i.
Plaſmator hoīs	xiij

Pange lingua	xxviij
Preco preclarus	lxxiij
Petrus cathe.	xxxviij
Pange lingua	fo.l.
¶ Quem terra pontus	xx
Quod chorus vatum	xxi
¶ Rector potens	v
Rerum deus	v
Rerum creator	x
Rex eterne domine	xxx
Rex chriſte martini	xlij
Rex glorioſe mar.	xlv
Rex xp̄e factor omniū	lxij
Remigius preſul.	lxxvi
¶ Somno refectis	vij
Splendor paterne	vij
Summe deus clementie	xiiij
Sanctorum meritis	xliiij
Salue feſta dies	lxiij
Summi largitor	lviij
Sancte dei precioſe	lxxiij
Salue crux	lxxv
¶ Te lucis ante	l.
Telluris ingens con.	x
Tu trinitatis vnitas	xiij.
Tibi xp̄e ſplendor	xl
¶ Verbum ſupernum	xvi
Vox clara ecce	xvi
Veni redemptor gentium	xvij
Verbum patris	lxv
Vexilla regis prodeunt	xxvij
Veni creator ſpiritus	xxxiiij
Ut queant laxis	xxxvi
Virginis proles	xlvi
Urbs beata hieruſalem	xlvij
Vita ſanctorum	liij
Votiua cunctis orbita	lxvij

¶ Explicit tabula hymnorum.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Certe ergo veteris testamenti sacerdotes non
tamen deliquerunt in eorum sacrificiis. sicut unus
sacerdos novi testamenti in una missa ~~[illegible]~~
poterit peccare. Cuius hoc est ratio: quia illi in
sacrificiis sicut unus ~~sa~~ sacerdos novi testamenti
in una missa poterit peccare. Cuius hoc est ratio
quia illi in sacrificiis eorum mactaverunt

bernardus

Castitas sine charitate: est lampas sine oleo / subtrahe
oleum: lampas non lucet / tolle charitatem: castitas
non placebit deo /

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

mactaverunt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

92 92

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

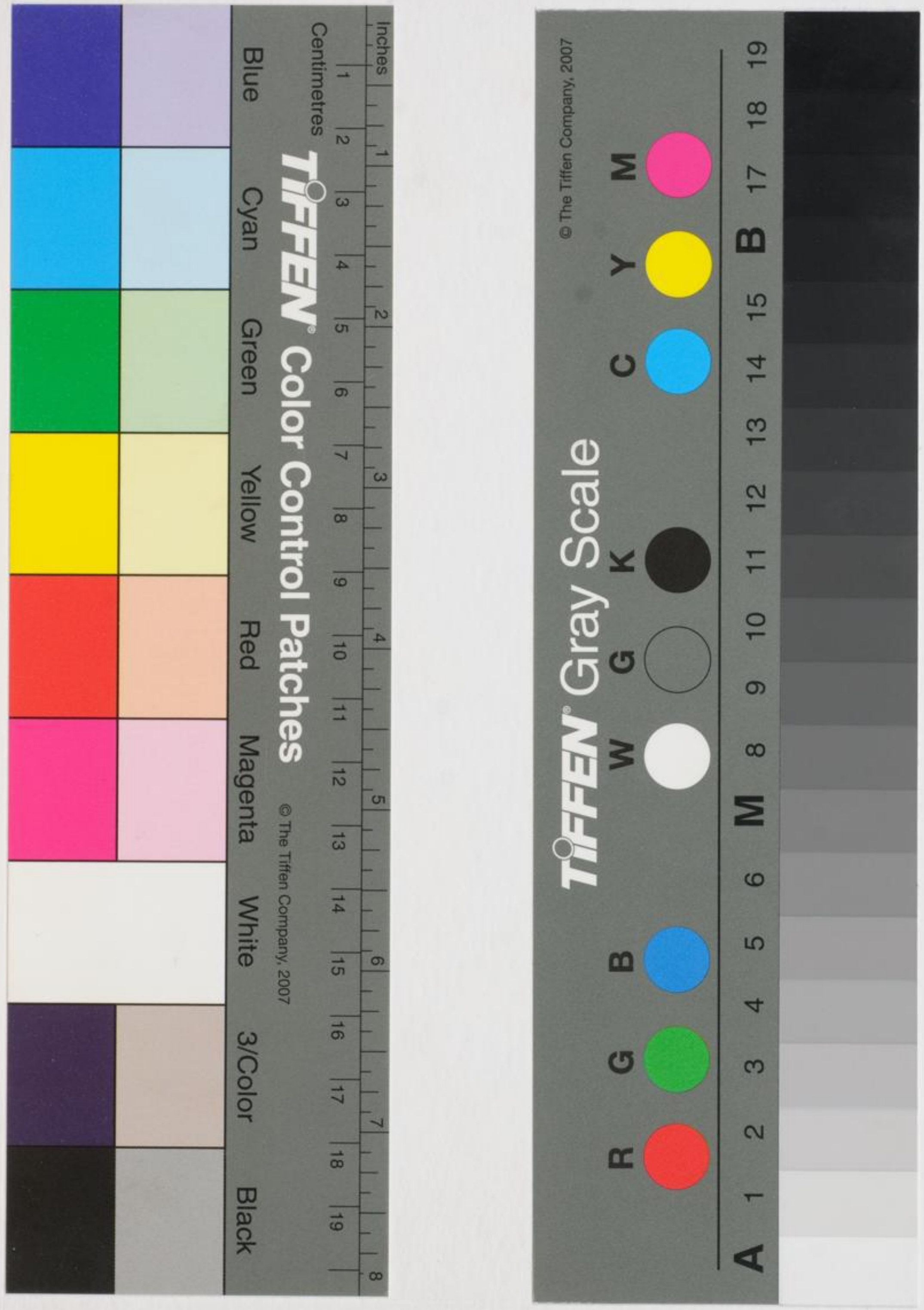

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf